

SUB LEGE LIBERTAS

Gyakorlókönyv a Büntető eljárásjogi ismeretek I. Statikus részhez

VÁRI VINCE
HORGOS LÍVIA

Dialóg Campus

VÁRI VINCE – HORGOS LÍVIA

Gyakorlókönyv
a Büntető eljárásjogi ismeretek I.
Statikus részhez

Vákát oldal

Vári Vince – Horgos Livia

GYAKORLÓKÖNYV
A BÜNTETŐ ELJÁRÁSJOGI
ISMERETEK I.
STATIKUS RÉSZHEZ

DIALÓG CAMPUS ❖ BUDAPEST, 2019

A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001
„A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés”
című projekt keretében jelent meg.

Szakmai lektor
Fantoly Zsanett

A kézirat lezárásának napja:
2018. július 9.

© Vári Vince, 2019
© Horgos Livia, 2019
© Kiadó, 2019

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

Tartalom

Első rész (<i>Vári Vince</i>)	7
I. Bevezetés	9
II. A büntetőeljárás alapelvei	19
III. A büntetőeljárás alanyai	29
IV. Az eljárási cselekmények	45
V. A bizonyítás	67
VI. A leplezett eszközök	79
VII. A kényszerintézkedések	93
VIII. Vegyes kérdések a statikus részből	109
IX. Megoldások	119
Második rész (<i>Horgos Livia</i>)	131
Bevezetés	133
I. Alapvető rendelkezések	135
II. A büntetőeljárás alanyai	149
III. Eljárási cselekmények	177
IV. Bizonyítás	217

Vákát oldal

Első rész

Vári Vince

Vákát oldal

I. Bevezetés

Feleletválasztós kérdések

1. A büntető eljárásjogra mint a közjog egyik jogágára...
 - A) a mellérendelt jogviszony jellemző, ahol a felek egymással szemben minden tekintetben azonos jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek.
 - B) a hierarchikus jogviszony jellemző, ahol a magánszemélyek a hatóságoknak alárendelt pozícióban, de a funkciómegosztás elvéből fakadóan éppolyan kiterjedt jogokkal rendelkeznek, mint a büntetőigényt érvényesítő állami hatóságok.
 - C) a mellérendelt jogviszony jellemző, amelyet elsősorban a „fegyverek egyenlőségének” elve és a törvényesség elve követel meg, ezzel jogaik tekintetében a hatóságokkal egyenrangúvá téve a magánszemélyeket.
 - D) hierarchikus jogviszony jellemző, amelynek egyik oldalán az állam nevében eljáró hatóságok állnak, a másik oldalt pedig a magánszemélyek jelentik, akiknek jogai messze nem olyan széles körűek, mint a büntetőigényt érvényesítő hatóságoké.
2. A közjog leginkább kinek ír elő jogokat és kötelezettségeket, amelyeket kényszerrel is érvényesít?
 - A) magánszemélyeknek
 - B) hatóságoknak
 - C) jogi személyeknek
 - D) gazdasági társaságoknak
3. Válassza ki a helyes állításokat!
 - A) A közjogi jogágakat az alá- és fölé rendeltség jellemzi.
 - B) A közjogi jogviszony egyik oldalán a többletjogosultságokkal (garanciális jogok) felruházott magánszemélyek állnak.
 - C) A bünygyi tudományok rendszerén belül három nagy részterület van: a normatív, az empirikus és a multidiszciplináris tudományok.
 - D) Szoros a kapcsolat a büntető eljárásjog és a kriminalisztika között.
 - E) A kriminalisztika multidiszciplináris bünygyi tudomány.
 - F) A kriminalisztika nem foglalkozik a bűnmegelőzéssel.
4. Mi a kriminalisztika tárgya?
 - A) A bűncselekmények közvetlen és közvetett, továbbá járulékos okainak és az elkövetésüket lehetővé tevő körülmények vizsgálata, a bűnüldözésre és a büntetések végrehajtását szolgáló kriminalisztikai eszközök és módszerek kifejlesztése.

- B) A jogalkalmazási célú ténymegállapítás érdekében a bizonyítékok keletkezési törvényszerűségeinek feltárása, a felkutatásukra, rögzítésükre, vizsgálatukra és értékelésükre alkalmas eszközök és módszerek kidolgozása.
- C) Az erők, eszközök, módszerek, illetve a bizonyítási eljárások és eszközök felhasználási, alkalmazási feltételeinek és lehetőségeinek tanulmányozása, a nyomozás (az eljárás) sikeres, gazdaságos lefolytatását biztosító célszerű, hatékony eljárásmódok, modellek, ajánlások kidolgozása és a gyakorlati tapasztalatok hasznosítása.
5. Milyen szakaszokból áll a büntetőeljárás?
- A) A büntetőeljárás állhat csak nyomozási főszakaszból és csak bírósági eljárásból.
- B) A büntetőeljárás állhat csak nyomozási főszakaszból, de csak bírósági eljárásból nem.
- C) A büntetőeljárás állhat csak bírósági főszakaszból, de csak nyomozási főszakaszból nem.
- D) A büntetőeljárás együttesen csak nyomozási és bírósági főszakaszból állhat.
6. Minek nevezik még Magyarországon a nyomozást?
- A) előkészítő eljárás
- B) bűnügyi eljárás
- C) vizsgálati eljárás
- D) felderítés
- E) vádmegalapozó eljárás
7. A bűnügyi tudományok rendszerén belül a két nagy részterületén belül melyik részterülethez tartozik a büntető eljárásjog?
- A) normatív
- B) empirikus
- C) diszpozitív
- D) alaki
- E) anyagi
8. A kriminalisztika melyik részéhez fűzi a legszorosabb kapcsolat a büntető eljárásjogot?
- A) krimináltaktika
- B) krimináltechnika
- C) kriminálmétodika
- D) kriminálstratégia
- E) kriminálgeográfia
9. A büntető eljárásjog statikus részéhez tartoznak:
- A) a bizonyítás
- B) a kényszerintézkedések
- C) a vádemelés
- D) a külön eljárások

-
10. A Be. alapján megkülönböztethetünk ... eljárásokat.
- A) általános, külön, különleges
 - B) általános, külön
 - C) általános, különös, kivételes
 - D) általános, különös, kizárólagos
11. Adhéziós eljárás az, amikor...
- A) a sértett polgári jogi igényt érvényesít a büntetőeljárásban.
 - B) a magánvádló pótmagánvádat nyújt be a bíróságra.
 - C) az ügyész mint közvádló ejti a vádat, és helyébe a magánvádló lép.
 - D) a vádlott a közvetítői eljárás során megtéríti a sértett vagyoni kárát.
 - E) a sértett egyben magánfél is az eljárásban.
12. A büntetőeljárás főszakaszai:
- A) nyomozási főszakasz, bírósági eljárás
 - B) felderítés és vizsgálat
 - C) nyomozási főszakasz, közbenső ügyészi és tárgyalási szakasz
 - D) nyomozási főszakasz, bírósági eljárás és a különleges jogorvoslatok
13. A jogrendszer ismérve...
- A) hogy jogágakra tagozódik.
 - B) hogy a tagozódás a jogszabályok formai, de nem tartalmi jellegének azonossága, illetve a szabályozás tárgyának és jogtechnikai eszközeinek sajátossága alapján történik.
14. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A jogág a különböző társadalmi viszonyokat, de azonos jogi módszerrel szabályozó jogi normák összességét jelenti.
 - B) A büntető eljárásjog is ugyanúgy alaki jogág, mint például a büntetőjog, a polgári jog, a családi jog, a munkajog, a közigazgatási jog, a polgári eljárásjog vagy a büntetés-végrehajtási jog.
 - C) Négy alapvető közhatalmi ágazatot különböztethetünk meg: a jogalkotást, a végrehajtást, az igazságszolgáltatást és a médiát.
 - D) A büntető eljárásjog az igazságszolgáltatási (jogalkalmazás) ághoz tartozik.
15. A büntetőeljárásjog...
- A) szorosan véve az állami jogszolgáltatás része.
 - B) olyan önálló jogág, amely a magánjogon belül helyezkedik el.
 - C) olyan jogág, amelyet hierarchikus viszonyrendszer jellemez.
 - D) kétoldalú, amelynek egyik oldalán az állam nevében eljáró hatóságok (nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság, szakértő, védő) állnak, a másik oldalt pedig a magán-személyek és a szervezetek jelentik.
 - E) területén a magánszemélyek rendelkeznek bár jogokkal és kötelezettségekkel, de ezek messze nem olyan széles körűek, mint a büntetőigényt érvényesítő hatóságoké.

16. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A büntetőeljárás tisztán a bűncselekmény felderítésére irányuló folyamat.
 - B) A büntetőeljárás a büntetőügy megindításától kezdve az eljárás befejezését jelentő döntésig tart.
 - C) A büntetőeljárás cselekményekre jellemző, hogy azokat a hatóságok és bizonyos magánszemélyek az állam büntetőjogának megvalósítása érdekében fogatosítják.
 - D) A nyomozó hatóság a nyomozás során kivizsgálja az elkövetett bűncselekmények körülményeit, a bíróság és az ügyészség pedig eljárása során eldönti, hogy a vádlott bűnös-e.
 - E) Ha a vádlott bűnös és büntetendő, a bíróság a Btk. alapján kiszabja a szankciót, amennyiben viszont a vádlott nem bűnös, felmentő ítéletet hoz.
17. A büntető eljárásjog...
- A) jogi normák összessége.
 - B) meghatározza a büntető eljárásjogi felelősség megállapításának módját.
 - C) szabályozza az eljárási cselekményeket.
 - D) meghatározza az eljárási szereplők tevékenységét.
18. A büntetőeljárásra vonatkozó jogszabályok...
- A) meghatározzák a büntetőjog érvényesítésére hivatott hatóságok szervezetét.
 - B) meghatározzák az eljárás során közreműködő magánszemélyek jogállását.
 - C) meghatározzák a büntetőjogi felelősség eldöntésének módját.
 - D) meghatározzák a büntethetőség és a büntetendőség alapját.
19. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A büntető eljárásjog szorosan nem függ a büntető anyagi jogtól.
 - B) A büntető anyagi jogban a fő kérdés a büntetőjogi felelősség eldöntésének folyamata.
 - C) A büntető anyagi jog azoknak a jogszabályoknak az összessége, amelyek meghatározzák a büntetendő emberi magatartásokat, a büntetőjogi felelősségre vonás feltételeit és azt, hogy a bűncselekmények elkövetőivel szemben milyen feltételek megléte esetén milyen jogkövetkezményeket lehet alkalmazni.
 - D) A büntető eljárásjog (anyagi büntetőjog) az absztrakt anyagi jogszabályok konkrét megvalósításával foglalkozik.
 - E) A büntető eljárásjog a büntető eljárási cselekményekre és a büntetőeljárási jogviszonyokra vonatkozó jogszabályok foglalatosa.
20. A büntetőeljárással szembeni követelmények, amelyet a büntetőügyben eljáró hatóságoknak szem előtt kell tartaniuk:
- A) a büntető anyagi jog érvényre juttatása
 - B) a büntető alaki jogi szabályok betartása
 - C) a törvényesség biztosítása
 - D) az igazság megállapítása
 - E) a bűncselekmények megelőzése

21. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A büntető eljárásjog fő funkciója a sértett érdekének érvényre juttatása és a büntetőjog által védett társadalmi viszonyok oltalmazása.
- B) A büntető eljárásjog a büntetőjogi felelősségre vonás alapja, a feltételezett büntetőigény más hatósági eljárásban, magánszemélyek által kötött egyezség útján vagy egyéb módon nem érvényesíthető, mivel az állam az, amely kizárólagos büntetőhatalommal rendelkezik.
- C) Az állam a büntetőhatalom gyakorlását többek között a büntetőügyben eljáró hatóságok útján végzi, egyúttal jogszabályi kereteket biztosít a nyomozásnak és a bírósági eljárásnak, amely rendjével szolgál a büntetőjogi felelősség eldöntésének.
- D) A büntetőeljárás lényegét tekintve anyagi jogi jogkövetkezmény, hiszen célja és feladata éppen annak feltárása, hogy a büntetőjogi felelősségre vonásnak, a büntetések és/vagy intézkedések alkalmazásának feltételei fennállnak-e, és ha igen, akkor azok elrendelése.
- E) A büntető anyagi jog önmagában is képes a bűncselekmények elkövetőinek felelősségre vonására, nincs szüksége a büntető eljárásjogra.

22. Válassza ki a helyes válaszokat!

- A) A hatóságok a büntetőeljárás lefolytatása során kötelesek megtartani az összes vonatkozó (elsősorban büntetőjogi és büntető eljárásjogi) jogszabályt, de arról nem kell gondoskodniuk, hogy a szabályokat az eljárás más alanyai is betartsák.
- B) Az igazság felfogása a különböző eljárási rendszerekben nem azonos.
- C) Alaki igazságnak nevezik a bíróság következtetéseinek egybehangzását bizonyos, a törvényben megszabott előfeltételekkel az eljárás tárgyát képező bűnügy körülményeit illetően abban az esetben, ha a következtetések helyesek, és megfelelnek annak, ami a valóságban történt.
- D) Annak érdekében, hogy a bíróság meg tudja állapítani az anyagi igazságot, megismerő tevékenységet kell folytatnia, azonban ez a megismerés nem kizárólagos, mert a bíróságon kívül az ügyészség és a nyomozó hatóság is részt vesz benne.
- E) A bíróságnak joga van ahhoz, hogy a vádban nem szereplő személyről is döntsön, ezért a vádiratban megfogalmazott tényálláshoz nincs szigorúan kötve.

23. A büntetőeljárásjog legfontosabb jogforrása a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.). Emellett számos jogforrás érinti a büntetőeljárást. Ezek közül a legjelentősebbek:

- A) Magyarország Alaptörvénye
- B) 2014. évi CI. törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.)
- C) 2013. évi III. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)
- D) 2015. évi CXXX. törvény a Polgári Perrendtartásról
- E) 2012. évi III. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről (Sztv.)
- F) 2015. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról
- G) 2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról (Bszi.)

24. A büntetőeljárás jog legfontosabb jogforrása a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.). Emellett számos jogforrás érinti a büntetőeljárást. Ezek közül a legjelentősebbek:
- A) 2008. évi XI. törvény az ügyvédekről (Üt.)
 - B) 11/2003. (ÜK.7.) Legfőbb Ügyészi utasítás a vádelőkészítéssel, a nyomozás törvényessége feletti felügyelettel és a vádemeléssel kapcsolatos ügyészi feladatokról
 - C) 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről
 - D) 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről (Ütv.)
 - E) 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről (Rtv.)
 - F) 25/2013. (VI. 24.) BM rendelet a Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről
25. Válassza ki a helyes állításokat!
- A) A Be. statikus és dinamikus részre osztható.
 - B) A statikus és a dinamikus rész további részekre, azok fejezetekre tagolódnak.
 - C) A Be. statikus része 10 részt tartalmaz.
 - D) Az általános rendelkezések között helyet kapnak az alapvető rendelkezések, továbbá az értelmező rendelkezések, illetőleg a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság is.
 - E) A büntetőeljárásban részt vevő személyek önálló rész a Be.-ben.
 - F) Az eljárási cselekményekre vonatkozó általános rendelkezések vannak a statikus és a dinamikus részben is.
 - G) A bizonyítás a Be. dinamikus részében található.
 - H) A leplezett eszközök a Be. ötödik részének egyik fejezete.
26. Válassza ki a helyes állításokat!
- A) Az adatszerző tevékenység a nyomozás fejezete.
 - B) A kényszerintézkedések a Be. hetedik részében vannak.
 - C) A törvény dinamikus része 14 részből áll.
 - D) A bíróság eljárása a vádemelés előtt nem kapott önálló részt a Be.-ben, egyben van a tárgyalás előkészítésével.
 - E) Az elsőfokú, másodfokú és a harmadfokú bírósági tárgyalás külön részekbe tartoznak a Be.-ben.

Eldöntendő állítások

1. A büntető eljárás jog a büntető igazságszolgáltatás része, olyan önálló jogág, amely a közjogon belül helyezkedik el. Mellérendelt jogviszony jellemzi, aminek egyik oldalán az állam nevében eljáró hatóságok (nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság) állnak, a másik oldalt pedig a magánszemélyek jelentik, akik bár rendelkeznek jogokkal és kötelezettségekkel, de ezek messze nem olyan széles körűek, mint a büntetőigényt érvényesítő hatóságoké.

2. Három alapvető közhatalmi ágazatot különböztethetünk meg.

IGAZ / HAMIS

3. A kriminálmétodika kidolgozza a büntetőeljárás célszerű módozatait, amelyek közül a konkrét esetben ki lehet választani a legmegfelelőbbet.

IGAZ / HAMIS

4. A kriminalisztika interdiszciplináris bűnügyi tudomány, amely a hatályos jogi szabályozásnak megfelelően tudományosan megalapozott eszközöket, módszereket és eljárásokat dolgoz ki a felderítés, a vizsgálat, valamint a bűncselekmények megelőzése érdekében.

IGAZ / HAMIS

5. Empirikus bűnügyi tudomány például a kriminológia és a kriminalisztika, és vannak interdiszciplináris jellegű bűnügyi tudományok is, mint az igazságügyi statisztika, az igazságügyi orvos- és elmeorvos, a kriminálpszichológia és az igazságügyi toxikológia.

IGAZ / HAMIS

6. Amennyiben fennáll a bűncselekmény elkövetésének gyanúja, a nyomozó hatóság, illetve az ügyészség jogosult és egyben köteles is a büntetőigényt érvényesíteni.

IGAZ / HAMIS

7. A büntető eljárásjog a büntetőeljárás cselekményeire és a büntetőeljárás jogviszonyokra vonatkozó jogszabályok foglalatára.

IGAZ / HAMIS

8. A büntetőigény érvényesítése hatósági túlsúlyt nem eredményez, bár a büntetőeljárásban a hatóságok kötelező és kikényszeríthető döntéseket hozhatnak az eljárás résztvevőivel szemben, ezzel szemben a büntetőeljárás törvény a terheltet számos jogi garanciával bástyázza körül, például jogorvoslati jogosultsággal rendelkezik, nem köteles vallomást tenni, igazat mondani.

IGAZ / HAMIS

9. A büntetőeljárás sokalanyú folyamat, mert a hatóságok mellett szerepet kapnak benne a terhelt mellett más résztvevők is, így például a sértett vagy a védő.

IGAZ / HAMIS

10. A terhelt csupán tárgya az eljárásnak, aki egyben érdekeinek érvényesítésére jogosult alany is, ehhez pedig vannak bizonyos jogai és eszközei, de az irányítás a hatóságok kezében van.

IGAZ / HAMIS

11. Az inkvizitórius eljárásban a formális (alaki) igazság megállapítása volt a cél, ami a egyes rendszerben is fennmaradt, és elvben ma is ez érvényesül. A vádelvű rendszerekben keresett igazság ettől eltérően a materiális, tartalmi (anyagi) igazság, vagyis azt állapítják meg, hogy a terhelt bűnösségét állító vádlónak vagy az ezt vitató terheltnek van-e igaza.

IGAZ / HAMIS

12. Az igazság megállapítása tehát a bíróság közjogi érvényű és kizárólagos joga, ehhez a nyomozó hatóság és az ügyészség „előkészítő” munkájára nincs feltétlenül szükség, hiszen a bíróság az ügydöntő határozat meghozatalakor nemcsak a nyomozás eredményeit, hanem a magánvádló nyilatkozatát használja fel.

IGAZ / HAMIS

13. Ha a bíróság ítéleti igazság gyanánt állapítja meg azt, ami a tényleges valóság világában nem jelentkezik igazságként, akkor az lehet alaki igazság, de anyagi igazság semmi esetre sem.

IGAZ / HAMIS

14. A büntetőeljárás tárgyaül szolgáló ügy ténybeli körülményeinek a valóságos történéssel egybehangzó megállapítása annyit jelent, mint a bűnügyben az alaki igazság megállapítása.

IGAZ / HAMIS

15. A bírósági ítélet igaz, ha azt mondja, hogy a vádlott elkövette azt, amit valóban elkövetett, és hogy nem követte el, amit valóban nem követett el. A tényekre vonatkozó ismeret akkor tükrözi az anyagi igazságot, ha materiális értelemben igaz, ha megfelel a valóságnak.

IGAZ / HAMIS

16. A Be. alapján megkülönböztethetjük az általános eljárást, a külön eljárásokat és a különleges eljárásokat.

IGAZ / HAMIS

17. A külön eljárások jellemzője, hogy „csonka” eljárások, ugyanis esetükben nyomozás egyáltalán nincs, és jelentős hányadukban tárgyalás sincs.

IGAZ / HAMIS

18. Az általánostól eltérő szabályokat tartalmaznak a különleges eljárások, azonban szabályozási módjuk jól mutatja, hogy a Be. ezeket az általánostól csak bizonyos részletekben eltérő eljárási formának tekinti.

IGAZ / HAMIS

19. A különleges eljárások egyikében sem döntenek bűnösségről, viszont a büntetőjogi következményekről kiegészítő rendelkezéseket hozhatnak.

IGAZ / HAMIS

20. Az adhéziós eljárásra akkor kerül sor, ha a sértett polgári jogot érvényesít a bírósági eljárásban. Ilyenkor a büntetőeljárás során nem csupán a büntetőjogi felelősségről, hanem egyben a polgári jogi igényről is döntenie kell a bíróságnak. Az adhéziós eljárásban a polgári eljárásjog szabályait kell alkalmaznia bíróságnak, azonban a büntető eljárásjog szabályai ilyenkor is elsőbbséget élveznek.

IGAZ / HAMIS

21. Kizárólag nyomozásból áll az eljárás, ha a nyomozó hatóság vagy az ügyész a nyomozást valamely okból megszünteti vagy felfüggeszti.

IGAZ / HAMIS

22. A magánvádas és a pótmagánvádas ügyek csak bírósági szakaszból állnak.

IGAZ / HAMIS

23. A büntetőeljárás két fő szakaszra osztható: a nyomozási főszakaszra és a bírósági eljárásra. A fő szakaszok általában egymást feltételezik és egymást követik, azonban vannak a Be.-ben olyan rendelkezések, amelyek lehetővé teszik, hogy az eljárás vagy csak nyomozási, vagy csak bírósági főszakaszra korlátozódjék.

IGAZ / HAMIS

24. Amíg ismeretlen tettes ellen folyik az eljárás, addig a nyomozó hatóság felderítést végez: felderíti a bűncselekményt, és arra törekszik, hogy minél előbb gyanúsítottja legyen az ügynek. Amint ismertté válik a feltételezett elkövető személye, és a hatóság közli a megalapozott gyanút, a felderítést az ügyészévi vizsgálat váltja fel.

IGAZ / HAMIS

Vákát oldal

II. A büntetőeljárás alapelvei

- Az alapelvek fogalma és rendszerezése
- A szervezeti alapelvek
- A működési alapelvek
- A törvény hatálya

Feleletválasztós kérdések

1. A büntetőeljárás alapelvei azért általános elvi tételek, mert...
 - A) tükrözik a büntetőeljárás felépítésének alapvető rendszerét, és a büntetőeljárás menetén érvényesülő eljárási szabályok törvényességének biztosítását szolgálják.
 - B) annak biztosítékát nyújtják, hogy a büntetőeljárásban a jogállami követelmények maradéktalanul érvényesüljenek.
 - C) legtöbbjük az egész eljárásban (a nyomozási és az ügyészi szakaszban, valamint a bírósági eljárásban egyaránt) érvényre jut (például az ártatlanság vételeme, védelemhez való jog, jogorvoslati jog).
 - D) többségükben végighúzódnak az egész eljáráson, más részük azonban, az úgynevezett „processzualis” alapelvek (közvetlenség, szóbeliség, nyilvánosság) csak a tárgyalási szakaszban érvényesülnek.
2. Igaz, hogy az alapelvek...
 - A) a történeti fejlődés során rögzült, nemzetközi deklarációkkal és szerződésekkel megerősített univerzális értékeket juttatnak kifejezésre.
 - B) a bíróságok és más hatóságok eljárásában az anyagi igazság megvalósulásához szükségesek.
 - C) meghatározzák azokat a követelményeket, amelyek az eljáró alanyokkal szemben támaszthatók.
 - D) megszabják az igazságszolgáltatási gyakorlat alapjait és kereteit.
 - E) a jogállami büntetőeljárási törvényeknek nem immanens elemük.
 - F) biztosítják, hogy a bűncselekményeket a hatóságok felderítsék, azok elkövetőit felelősségre vonják, akár azon az áron is, hogy olykor ártatlan személyeket ér jogkorlátozás.
3. Nem igaz, hogy az alapelvek...
 - A) vonatkozásában különbséget tehetünk vezérelvek (centrális vagy szuperelvek) és egyéb alapelvek között.
 - B) abból a szempontból is csoportosíthatók, hogy az egyes alapelvek hol, milyen jogi normában nyernek szabályozást, vagyis mi tekinthető a jogforrásuknak.
 - C) tekintetében a szervezeti törvényekben nem találunk alapelveket.
 - D) többsége csak valamelyik (nyomozási és bírósági) eljárási szakaszra jellemző.

4. Igaz, hogy az alapelvek...
 - A) közül a szervezeti alapelvek a hatóságok, elsősorban a rendőrség strukturális (külső) felépítésének, összetételének, továbbá az ügyészi állás elnyerésének, az ügyészi hivatalviselési képességnek, vagyis a rendőri és ügyészségi szervezetnek a (belső) kérdéseit érintik.
 - B) közül a működési alapelvek pusztán az igazságszolgáltatási tevékenység végzésének feltételeit, alapvető feladatait, eszközeit és módját határozzák meg.
 - C) a nemzetközi normákban jutnak kifejezésre.
5. A jogorvoslatokat különféle szempontok szerint csoportosíthatjuk:
 - A) főszemélyek vagy mellékszemélyek
 - B) eredeti vagy származékos jogorvoslatok
 - C) tágabb és szűkebb értelemben vett jogorvoslatok
 - D) az eljárás melyik szakaszában érvényesülnek
 - E) alaki vagy anyagi jogorvoslatok
6. A jogorvoslatokat különféle szempontok szerint csoportosíthatjuk, ezek alapján lehetnek:
 - A) ügyészi vagy bírói jogorvoslatok
 - B) megtámadható és meg nem támadható jogorvoslatok
 - C) devolutív vagy nem devolutív hatályú jogorvoslatok
 - D) rendes és rendkívüli jogorvoslatok
 - E) szuszpenzív és nem szuszpenzív jogorvoslatok
7. Válassza ki a helyes állítást!
 - A) A Kúria határozatai ellen rendkívüli jogorvoslatnak nincs helye.
 - B) A feljelentő egyáltalán nem élhet panasszal a feljelentés elutasítása miatt, ha a bűncselekménynek nem sértettje.
 - C) Nincs helye panasznak a nyomozás és a feljelentés elintézése miatt.
 - D) A nyomozási bíró eljárása során általában nincs helye panasznak.
 - E) A közvetítői eljárás elrendelése miatt nincs helye panasznak.
 - F) Harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye fellebbezésnek.
8. Válassza ki a helyes állítást!
 - A) A gyanú, illetve a megalapozott gyanú fennállásának megállapítása az ügyész vagy a nyomozó hatóság hatáskörébe tartozik.
 - B) Az ügyész az eredményes nyomozást követően nem köteles vádat emelni (és a tárgyalás során a vádat képviselni), még akkor sem, ha annak anyagi jogi és eljárásjogi feltételei megvannak.
 - C) A büntetőeljárás megindításához nem elég a bűncselekményre irányuló (*sima*) gyanú, azaz a bűncselekmény elkövetését alátámasztó tények, adatok, körülmények létezésének feltételezett valószínűsége, hanem konkrét bizonyítékok szükségesek, amelyek a tényállási elemek kimerítését alátámasztják.
 - D) Az ügyészség és a nyomozó hatóság a tudomására jutott közvédra üldözendő bűncselekmény miatt hivatalból megindítja a büntetőeljárást.

- E) A büntetőeljárási jog nem érheti be a felek diszpozíciójától függő alaki igazsággal, hanem minden esetben az anyagi igazság felderítését és megállapítását célozza. Az elv alól a Be. nem ismer kivételt.
9. A bizonyítási teher kivételesen a terheltre hárulhat...
- A) rágalmozás, becsületsértés vagy kegyeletsértés esetében, ha a valóság bizonyítására kerül sor.
 - B) a bünszervezetben való részvétel alatt szerzett vagyon törvényes, jogszerű eredetének igazolása végett, a vagyonelkobzás elkerülése érdekében.
 - C) a hatóság kifejezett felhívása ellenére a gyanúsított által megtagadott vallomástétel következtében.
 - D) a szakértő által megállapított tények valóságtartalmával való szembesítés esetében.
 - E) kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények esetén a gyanúsított kábítószer-függősége fennállásának igazolására.
10. Mi kapcsolódik a védelem kedvezményéhez (*favor defensionis*) a büntetőeljárásban?
- A) kötelező védelem
 - B) súlyosítási tilalom
 - C) utolsó szó joga
 - D) a védő jelenléti joga
 - E) védő elfogultsága esetén a kizárása az eljárásból
 - F) a másolathoz való jog
 - G) a védői meghatalmazás jogi feltételeinek vizsgálata
 - H) ügyvéd kapcsolattartása a védencével
11. A védelemnek szóló kedvezmény (*favor defensionis*) elve ... indul ki.
- A) a fegyverek egyenlőségének elvéből
 - B) a jogorvoslati jogosultságból
 - C) az ártatlanság vélelméből
 - D) a védelem elvéből
12. Melyek az officialitás elve alól a büntető anyagi jogi kivételek?
- A) magánindítvány
 - B) magánvád
 - C) vádemelés mellőzése
 - D) a külön jogszabályban meghatározott hatóság feljelentése
 - E) nyomozás megszüntetése fedett nyomozóval szemben
 - F) nyomozás megszüntetése együttműködő személlyel szemben
13. Melyek az officialitás elve alól a büntető alaki jogi kivételek?
- A) a feljelentés elutasítása fedett nyomozóval szemben
 - B) magánindítvány
 - C) vádemelés elhalasztása
 - D) kívánat

14. A büntetőeljárás alapelvei azért általános elvi tételek, mert...
- A) tükrözik a büntetőeljárás felépítésének alapvető rendszerét.
 - B) a büntetőeljárás menetén érvényesülő eljárási szabályok törvényességének biztosítását szolgálják.
 - C) annak biztosítékát nyújtják, hogy a büntetőeljárásban a jogállami követelmények maradéktalanul érvényesüljenek.
 - D) legtöbbjük az egész eljárásban (a nyomozási és az ügyészi szakaszban, valamint a bírósági eljárásban egyaránt) érvényre jut (például az ártatlanság vételeme).
 - E) a rendőrségi törvény is tartalmazza őket.
15. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A büntetőeljárásban hozott határozat hatálya a polgári perben nem érvényesül, ha a jogerősen elbírált bűncselekménnyel okozott kárigény kérdésében kell a polgári perben határozni.
 - B) A közvetlenség elve – amely kifejezetten a törvényben nem jelenik meg – azt jelenti, hogy a bíróság a határozatát kizárólag a tárgyaláson általa közvetlenül megvizsgált bizonyítékokra alapozhatja.
 - C) A nyilvánosság elve az egész eljárásban érvényesülő processzuális alapelv.
 - D) Az anyagi és az alaki jogi időbeli hatály eltéréseinek lényege az, hogy a büntetőeljárást a cselekmény elkövetésekor hatályban lévő törvény szerint kell lefolytatni, akár kedvezőbb az a terhelte nézve, mint a cselekmény elkövetésekor hatályban volt törvény, akár nem, vagyis nincs az időbeli hatály alól kivétel.
16. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A védő kötelező biztosításának jelentőségét mutatja, hogy megsértését a törvény súlyos (feltétlen) eljárási szabálysértésnek minősíti, és a jogorvoslati szakaszban hatályon kívül helyezési oknak tekinti.
 - B) A védelem jogának korlátozása úgynevezett relatív eljárási szabálysértés, amely elvileg a másodfokú eljárásban orvosolható, ám ha ez lényeges kihatással volt elsőfokú ítéletben a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére vagy a szankció meghatározására, akkor az elsőfokú eljárás megismétlése nem maradhat el.
 - C) A hivatalból való eljárás elve az eljárás minden szakaszában és valamennyi hatóságra vonatkozik.
 - D) Konkrét személy elleni büntetőeljárás megindításához a megalapozott gyanú fennállása szükséges, azaz a bűncselekmény elkövetését alátámasztó tények, adatok, körülmények létezésének valószínűsége.
 - E) A büntetőeljárás megindítása – a közérdeket szolgálván – nem csupán a sértett akaratától függetleníthető, hanem annak a szervnek, amelytől a megindítás függ, köteleességévé sem tehető.
17. A(z) ... elve azt követeli, hogy a bíróság elé vitt büntetőigény a büntetőeljárás folyamán változatlan maradjon, a feleket érintő rendelkezési elv ne érvényesüljön.
- A) immutabilitás
 - B) immobilitás

- C) legalitás
 - D) opportunitás
18. Csak terhelti jog:
- A) a gyanúsítás és a vád tárgyának (illetve ezek megváltozásának) megismeréséhez fűződő jog.
 - B) az eljárási cselekményeknél történő jelenlét joga.
 - C) az eljárás során keletkezett és őt érintő iratokba történő betekintési jog.
 - D) megfelelő idő és lehetőség biztosítása számára a védekezésre való felkészülésre.
 - E) az indítványok megtételéhez való jog.
19. Csak terhelthez fűződő jog:
- A) a hatóságok tevékenységével kapcsolatos észrevételek bejelentéséhez való jog.
 - B) a jogorvoslati jogosultság.
 - C) jog arra, hogy a büntetőeljárási jogairól és kötelezettségeiről a büntetőügyekben eljáró hatóságoktól felvilágosítást kapjon.
 - D) a fogva lévő, védekezésében korlátozott terhelt jogosult arra, hogy a védőjével a kapcsolatot felvegye, vele szóban és írásban ellenőrzés nélkül érintkezzék, illetve a hozzátartozójával a kapcsolatot tartsa.
20. Hol található az alábbi jogszabály?
- A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez.*
- A) Alaptörvény
 - B) Be. törvény
 - C) nemzetközi egyezmény
21. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A „fegyverek egyenlősége” a büntetőeljárásban eleve sérül.
 - B) A védelem kedvezményének megnyilvánulása a súlyosítási tilalom.
 - C) Az alapvető jogok védelme deklaratív jellegű szabály.
 - D) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság nem köteles a terheltet mentő és a büntetőjogi felelősséget enyhítő körülményeket hivatalból figyelembe venni.
 - E) Az emberi méltósághoz való jog szerepel az Alaptörvényben.
 - F) A hatékony védelem követelménye nem eleme a védelem jogának.
22. Annak a lehetőségét biztosítja, hogy az eljárás megindításának vagy mellőzésének kérdésénél az indítványtételre jogosult meghatározott célszerűségi szempontokat vegyen figyelembe. Az angolszász jogrendszerekben ez az elv a meghatározó.
- A) immutabilitás
 - B) immobilitás
 - C) legalitás
 - D) opportunitás

23. A büntetőeljárás alapelvek közül szuperelvnek vagy vezérelvnek tekinthető:
- A) kontradiktórium vagy vádelv
 - B) tisztességes eljárás követelménye
 - C) ártatlanság véelme
 - D) jogállami büntetőeljárás
 - E) büntetőjogi felelősség önálló elbírálásának elve
 - F) nyilvánosság elve
24. Válassza ki az alapelvek csoportosítási szempontjait!
- A) jogforrásuk szerint
 - B) eljárási szakaszok szerint
 - C) tárgyük szerint
 - D) alanyaik szerint
 - E) szervezetük és működésük szerint
 - F) eljárási céljuk szerint
 - G) belső felosztásuk szerint
25. Melyik nem működési alapelv?
- A) az eljárási feladatok megoszlása
 - B) az ítékezés alapja és a törvényes vád
 - C) a törvény előtti egyenlőség
 - D) a bírói függetlenség elve
 - E) jog a bírósági eljáráshoz és a jogorvoslati jog
 - F) az alapvető jogok védelme
 - G) a védelem joga
 - H) a büntetőeljárás alapja és akadályai
26. Melyik alapelvhez kapcsolódik az alábbi állítás?
A büntetőeljárásban az ügyész feladata a bűnüldözés, a vádemelés és a vád képviselete.
- A) a büntetőeljárás alapja és akadályai
 - B) a büntetőjogi felelősség önálló elbírálásának elve
 - C) kontradiktórius eljárás vagy funkciómegosztás
 - D) az ítékezés alapja és vádhoz kötöttsége
27. Melyik alapelvhez kapcsolódik az alábbi állítás?
A bíróság csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet, és csak olyan cselekményt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz.
- A) a funkciómegosztás elve
 - B) a védelem elve
 - C) a bizonyítás alapvetései
 - D) az alapvető jogok védelme
 - E) az ítékezés alapja és vádhoz kötöttsége

28. Válassza ki, melyik alapelvhez kapcsolódik az alábbi állítás!
A vád bizonyítására a vádló köteles.
A) az ártatlanság védelme
B) az eljárási feladatok megoszlása
C) a bizonyítás alapvetései
D) az ítékezés alapja és vádhoz kötöttsége
E) *in dubio pro reo*
29. Válassza ki, melyik alapelvhez kapcsolódik az alábbi állítás!
A figyelmeztetés ellenére kihallgatott terhelt vallomása bizonyítási eszközként nem használható.
A) az eljárási feladatok megoszlása
B) a bizonyítás alapvetései
C) az ítékezés alapja és vádhoz kötöttsége
D) *in dubio pro reo*
30. Válassza ki, melyik alapelvhez kapcsolódik az alábbi állítás!
A bíró nyomozás során ellátott teendői (például dönt a kényszerintézkedésről) nem az ítékezés körébe tartoznak, így a nyomozási bíró önálló eljárási funkciója nem nyer szabályozást ebben az elvben.
A) az eljárási feladatok megoszlása
B) a bizonyítás alapvetései
C) az ítékezés alapja és vádhoz kötöttsége
D) a védelem joga
31. Válassza ki, melyik alapelvhez kapcsolódik az alábbi állítás!
Azzal szemben, akinek a felelősségét a bíróság szabálysértési eljárásban hozott határozatával állapította meg, azonos tényállás mellett büntetőeljárás – a szabálysértésekről szóló törvényben meghatározott perújítási eljárás lefolytatása előtt – nem indítható.
A) az ártatlanság védelme
B) az alapvető jogok védelme
C) a védelem joga
D) a büntetőeljárás alapja és akadályai
E) az eljárási feladatok megoszlása
F) az ítékezés alapja és vádhoz kötöttsége
G) a bizonyítás alapvetései
H) a büntetőeljárás nyelve és a nyelvhasználat joga
32. Válassza ki, melyik alapelvhez kapcsolódik az alábbi állítás!
A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság köteles megfelelő időt és körülményeket biztosítani a védelemre való felkészüléshez.
A) az ártatlanság védelme
B) az alapvető jogok védelme
C) a védelem joga
D) a büntetőeljárás alapja és akadályai

- E) az eljárási feladatok megoszlása
 - F) az ítélezés alapja és vádhoz kötöttsége
 - G) a bizonyítás alapvetései
 - H) a büntetőeljárás nyelve és a nyelvhasználat joga
33. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A magyar büntető joghatóság alá tartozó ügyekben a büntetőeljárást e törvény szerint kell lefolytatni.
 - B) Az alapvető rendelkezések között a törvény időbeli és személyi hatálya egyaránt szerepel.
 - C) A Be. törvény az igazságszolgáltatás feladatát a bíróságokra ruházza, a bírói monopólium elvét pedig hazánkban jelenleg a járásbíróságok, a törvényszékek, az ítélőtáblák és a Kúria gyakorolja.
34. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A büntető jogszabályok érvényesítése során a törvény által meghatározott szervezeti felépítés alapján felállított bíróságok járnak el mindenkiel szemben, egységes eljárásban.
 - B) A társasbíráskodás Alaptörvényben rögzített követelménye első fokon általános érvénnyel bír.
 - C) A laikus elemek (ülnökök) részvétele jelenleg a Be.-ben csak két esetben érvényesül: a tanács összetételét illetően speciális rendelkezések érvényesülnek a *fiatalkorúak*, illetve a *katonák* elleni büntetőeljárásban. Előbbiek esetében a vádlottak életkora, valamint az anyagi jogi rendelkezések között megfogalmazott büntetési célok, míg utóbbinál a katonai életviszonyok sajátosságai indokolják a különleges összetételű tanácsot.

Eldöntendő állítások

1. Az ügyész a nyomozás során a törvényes vád alapján jár el.
IGAZ / HAMIS
2. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy szabadlábon védekezzék.
IGAZ / HAMIS
3. A terheltnek nincs joga ahhoz, hogy eldöntse, hogy az ellene emelt vádról bíróság döntsön.
IGAZ / HAMIS
4. Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg a bűnösségét a bíróság ítéletében nem állapította meg.
IGAZ / HAMIS

5. Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg a bűnösségét az ügyész jogerős határozatában nem állapította meg.

IGAZ / HAMIS

6. Senki sem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatasson.

IGAZ / HAMIS

7. A terhelt nem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatasson.

IGAZ / HAMIS

8. A tanú nem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatasson.

IGAZ / HAMIS

9. A büntetőeljárás nyelve a magyar.

IGAZ / HAMIS

10. A büntetőeljárásban mind szóban, mind írásban mindenki az anyanyelvét, törvénnel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben regionális vagy nemzetiségi nyelvét vagy – ha a magyar nyelvet nem ismeri – az általa ismertként megjelölt más nyelvet használhatja.

IGAZ / HAMIS

11. Annak a határozatnak és más hivatalos iratnak a lefordításáról, amelyet a Be. törvény szerint kézbesíteni kell, az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság gondoskodik, amelyik a határozatot meghozta, illetőleg a hivatalos iratot kibocsátotta.

IGAZ / HAMIS

12. Törvényes a vád, ha a nyomozó hatóság a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntetőtörvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

IGAZ / HAMIS

13. Abban a kérdésben, hogy a terhelt követett-e el, és milyen bűncselekményt, a bíróságot, az ügyészt és a nyomozó hatóságot köti a más eljárásban hozott határozat, illetőleg az abban megállapított tényállás.

IGAZ / HAMIS

14. A védő eljárása a büntetőeljárásban csak akkor kötelező, ha a terhelt kéri a védő kirendelését.

IGAZ / HAMIS

15. A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság határozatai, intézkedései, illetve intézkedésének elmulasztása miatt jogorvoslatnak van helye.

IGAZ / HAMIS

16. A vád bizonyítása a vádlót terheli.

IGAZ / HAMIS

17. A kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a sértett terhére.

IGAZ / HAMIS

18. A védőt megilleti a védelem joga.

IGAZ / HAMIS

19. A sértett személyesen védekezhet, és a védelmét az eljárás bármely szakaszában védő is elláthatja.

IGAZ / HAMIS

20. A védő eljárása a büntetőeljárásban mindig kötelező, ha fennállnak a kötelező védelem esetei.

IGAZ / HAMIS

III. A büntetőeljárás alanyai

- Az alanyok csoportosítása
- A büntetőügyekben eljáró hatóságok
- A büntetőeljárás résztvevői

Feleletválasztós kérdések

1. Mely cselekményeket végezhet önállóan, irányítás nélkül a nyomozó hatóság?
A) felderítés a tudomására jutott adatok alapján
B) halaszthatatlan eljárási cselekmény
C) feljelentés elutasítása – a törvényben meghatározott – egyes esetekben
D) közvetítői eljárás elrendelése
E) nyomozás megszüntetésének összes esete
F) a bizonyítási cselekmények a vizsgálatban
G) kivétel nélkül a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések elrendelése
2. A rendőrség területi szintű nyomozó hatósága a(z)..
A) ORFK.
B) Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda.
C) rendőrkapitányság.
D) vízirendészeti rendőrkapitányság.
3. Válassza ki a helytelen állítást!
A) A rendőrség nyomozó hatóságainak hatáskörfajtái: az általános, a kiemelt és a különös hatáskör.
B) Azokat a szabályokat, amelyek a konkrét ügyben eljáró hatóságot Magyarország területi beosztásának megfelelően működő, azonos hatáskörű szervek közül jelölik ki az eljárásra, illetékességi szabályoknak nevezzük.
C) Hatáskör alatt a különböző szintű szervek közötti horizontális feladatmegosztást értjük.
D) A rendőrség nyomozó hatóságainak illetékesség fajtái: az általános, a különös és a kizárólagos illetékesség.
4. A rendőrség nyomozó hatósága illetékességének megelőzési szabálya érvényes...
A) ha az elkövető bűncselekményt több nyomozó hatóság illetékességi területén követte el.
B) ha az elkövető személye nem állapítható meg.
C) ha a bizonyítási eszközök nem állnak rendelkezésre.
D) ha külföldön követték el a bűncselekményt.

5. A rendőrség nyomozó hatósága illetékességének megelőzési szabálya érvényes...
- A) ha az elkövetés helye nem állapítható meg.
 - B) ha a feljelentést nem tette meg a sértett.
 - C) ha külföldön követték el a bűncselekményt.
 - D) ha az elkövető lakóhelyén lévő nyomozó hatóság intézkedett korábban.
6. Nem az ORFK dönt az alábbi nyomozó hatóságok hatásköri és illetékességi összeütöközése esetén:
- A) a rendőr-főkapitányság és a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság
 - B) a rendőr-főkapitányságok
 - C) a különböző rendőr-főkapitányságokhoz tartozó rendőrkapitányságok
 - D) a rendőrkapitányság és a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság
 - E) a rendőr-főkapitányság illetékességi területén lévő rendőrkapitányságok
 - F) a rendőr-főkapitányság illetékességi területén lévő rendőrkapitányság és a vízi-rendészeti rendőrkapitányság
7. A büntetőügyben a nyomozó hatóság tagjaként nem járhat el, aki...
- A) az eljáró bíró hozzátartozója.
 - B) a pótmagánvádló képviselője.
 - C) egyéb érdekelt.
 - D) a tanú segítője.
 - E) magánfél.
 - F) szaktanácsadó.
 - G) az ügyész hozzátartozója.
8. Melyek a büntetőeljárásban részt vevő személyek?
- A) magánfél
 - B) vagyoni érdekelt
 - C) a törvényes képviselő
 - D) a terhelt nagykorú hozzátartozója
 - E) egyéb érdekelt
 - F) eljárás alá vont jogi személy
 - G) a külföldi állampolgár terhelt, sértett és tanú esetén a konzuli tisztviselő
 - H) a sértett és a feljelentő által megjelölt nagykorú személy
 - I) a tanú érdekében eljáró ügyvéd
9. Melyek a büntetőeljárásban a segítők?
- A) magánfél
 - B) a terhelt nagykorú hozzátartozója
 - C) vagyoni érdekelt
 - D) egyéb érdekelt
 - E) a tanú érdekében eljáró ügyvéd
 - F) eljárás alá vont jogi személy
 - G) a törvényes képviselő
 - H) a külföldi állampolgár terhelt, sértett és tanú esetén a konzuli tisztviselő
 - I) a sértett és a feljelentő által megjelölt nagykorú személy

10. Az ügydöntő jogkörrel rendelkező hatóságok a büntetőjogi igényt érvényesítik, így a nyomozás felderítési szakaszában ügydöntő hatóság a nyomozó hatóság, a vizsgálati szakaszban az ügyészség, a bírósági eljárásban pedig az ügyészség és a bíróság.
- A) igaz
 - B) nem igaz, mert a felderítési szakaszban az ügyészség is ügydöntő hatóság
 - C) nem igaz, mert a felderítési szakaszban az ügyészség, míg bíróság eljárásban csak a bíróság az ügydöntő hatóság
 - D) nem igaz, mert a bírósági szakaszban kizárólag a bíróság az ügydöntő hatóság
11. A Be. megkülönböztet főszemélyeket és mellékszemélyeket, a főszemélyek magánszemélyek is lehetnek, ezen belül vannak részt vevő személyek és segítők.
- A) helyes állítás
 - B) helytelen, mert már nincs fő és mellékszemély a Be.-ben
 - C) helytelen, mert a magánszemélyek nemcsak ebből a két csoportból állnak
 - D) helyes, csak a mellékszemélyek között is van ez a két csoport
12. A nyomozó hatóság a bűncselekmények felderítése érdekében előkészítő eljárást és nyomozást végez.
- A) igaz, és ezt kizárólag csak a nyomozó hatóság végezheti
 - B) helytelen, mert vizsgálatot is végezhet
 - C) úgy lenne helyes, ha az lenne írva, hogy: „felderítés és bizonyítás érdekében...”
 - D) igaz, de ezeket az ügyészség is végezheti
13. Ki határoz a nyomozó hatóság tagjának kizárásáról?
- A) a nyomozó hatóság vezetője
 - B) a nyomozó szerv vezetője
 - C) az ügyész
 - D) a nyomozási bíró
 - E) az ügyészség vezetője
14. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) Az ügyész bármilyen bűncselekmény esetén maga is nyomozhat, amennyiben az ügyész rendelte el a nyomozást, vagy a nyomozó hatóságtól magához vonta a nyomozást.
 - B) Vannak olyan bűncselekmények, amelyekben csak az ügyészség nyomozhat.
 - C) Amennyiben a nyomozást végző nyomozó hatóság vezetőjével szemben kizárási ok áll fenn, a nyomozást az ügyész folytatja le.
15. A NAV nyomozó szerveit milyen szintű jogszabály vagy belső szabályozó határozza meg?
- A) kormányrendelet
 - B) rendelet
 - C) törvény
 - D) utasítás

16. Válassza ki a helyes állításokat!
- A) A nyomozó hatóság a felderítést az ügyész rendelkezése alapján vagy önállóan végzi.
 - B) A nyomozó hatóság önállóan végez felderítést vagy egyes nyomozási cselekményeket, ha a bűncselekményt maga észlelte.
 - C) Az általános nyomozó hatóság az ügyész.
 - D) Az ügyészség a felderítési szakaszban nem vonhatja magához a nyomozást.
 - E) A nyomozó hatóságok hatáskörét és illetékességét külön jogszabály határozza meg.
 - F) A nyomozó hatóságok a vezetőik megállapodása alapján az ügyész jóváhagyásával egy ügyre vagy ügyek meghatározott csoportjaira közös nyomozó csoportot hozhatnak létre.
17. Az ügyésznek a büntetőeljárás során sokrétű a tevékenysége, de nem igaz, hogy...
- A) ellátja a felderítés törvényessége feletti felügyeletet.
 - B) a nyomozásokat lefolytatja.
 - C) a büntetőjogi felelősség kérdésében döntést hoz.
 - D) a vizsgálatban felügyeletet és irányítást végez.
 - E) a bírósági eljárásban képviseli a vádat.
 - F) dönt a közvetítői eljárás elrendeléséről.
 - G) a sértettet képviseli a büntetőeljárásban a polgári jogi igény érvényesítésekor.
18. Az ügyészségnek a büntetőeljárás során sokrétű a tevékenysége:
- A) ellátja a felderítés törvényessége feletti felügyeletet.
 - B) csak törvényességi felügyeletet gyakorolhat a vizsgálatban.
 - C) nyomozást nem folytathat.
 - D) a nyomozás befejezése után dönt a vádemelés kérdésében.
 - E) nyomozást nem szüntethet meg a felderítés sikertelensége esetén.
 - F) egyezséget nem kezdeményezhet.
 - G) a nyomozó hatóságot eljárási cselekmény elvégzésére nem utasíthatja.
 - H) a bírósági eljárásban képviseli a vádat.
 - I) eljárási cselekmény elvégzését vagy határozat meghozatalát előzetes jóváhagyáshoz kötheti.
 - J) a nyomozó hatóságot jogkörébe tartozó határozatai meghozatalára utasíthatja.
19. Az ügy vizsgálata eredményeként az ügyész a következő döntést hozhatja:
- A) további nyomozási cselekményt végezhet vagy végeztethet a nyomozó hatósággal.
 - B) a nyomozást felfüggesztheti.
 - C) a nyomozást megszüntetheti.
 - D) a vizsgálat helyett felderítést rendel el.
 - E) megvizsgálja, hogy helye lehet-e egyezség kezdeményezésének.
 - F) a nyomozást újra megismételtetheti.
 - G) a nyomozást részben mellőzheti.
 - H) a vádemelési javaslatot elutasíthatja.
 - I) közvetítői eljárást folytathat le.
 - J) vádat emelhet.

20. Nem igaz, hogy az ügyész felderítés törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva...
- A) a nyomozást vagy a feljelentés kiegészítését a nyomozó hatóság önálló eljárására utalhatja.
 - B) a nyomozó hatóság eljárásának törvényességét ellenőrzi.
 - C) a nyomozó hatóság törvénysértő határozatát hatályon kívül helyezheti.
 - D) megállapíthatja, hogy a nyomozó hatóság az eljárási cselekményt törvénysértően végezte el, vagy törvénysértő intézkedést tett.
 - E) utasíthatja a nyomozó hatóságot, hogy illetékességi területén eljárási cselekményeket végezzen.
 - F) utasíthatja a nyomozó hatóságot, hogy fejezze be a felderítést, és hajtson végre eljárási cselekményeket az általa megjelölt határidőn belül.
 - G) az eljárás elhúzódása miatt a nyomozó hatósággal szemben előterjesztett kifogást elbírálja.
 - H) az eljárási cselekményeknél jelen lehet, a nyomozás ügyiratainak bemutatását kérheti.
21. Igaz, hogy az ügyész felderítés törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva...
- A) felderítési cselekményeknél lehet jelen, és a minősített nyomozási iratokba betekinthez.
 - B) a nyomozó hatóságot határozatának megváltoztatására utasíthatja, de azt hatályon kívül nem helyezheti.
 - C) a megállapított törvénysértés orvoslására a nyomozó hatóságot felhívja.
 - D) az eljárást magához vonhatja.
 - E) utasíthatja a nyomozó hatóságot, hogy illetékességi területén eljárási cselekményeket végezzen.
 - F) a Be.-ben meghatározott esetekben eljárási cselekmény elvégzését vagy határozat meghozatalát engedélyezheti.
 - G) a nyomozó hatóság határozata, valamint a gyanúsítás ellen bejelentett panaszt elbírálja.
22. Az ügyészségre háruló feladatokat a bírósági szervezethez igazodva az alábbi ügyészségi szintek látják el:
- A) Legfőbb Ügyészség
 - B) Legfelsőbb Ügyészség
 - C) az ítéltábla mellett működő járási ügyészség
 - D) Fellebbviteli Főügyészség
 - E) főügyészség
 - F) városi ügyészség
 - G) járási ügyészség
23. A fellebbviteli főügyészségek:
- A) A járásbíróságok hatáskörébe tartozó bűncselekmények esetén a nyomozás felett törvényességi felügyeletet látnak el, és képviselik a vádat.
 - B) A törvényszékek hatáskörébe tartozó bűncselekmények esetén a felderítés felett törvényességi felügyeletet látnak el, és képviselik a vádat.

- C) A hatáskörükbe utalt bűncselekmények esetén nyomoznak, és képviselik a vádat, valamint katonai büntetőügyben ellátják a parancsnoki jogalkalmazással kapcsolatos törvényességi felügyeletet.
- D) A Kúrián képviselik a vádat.
24. A nyomozási bíró dönt az alábbiakról:
- A) a kényszerintézkedésekről
 - B) a nyomozás megszüntetése ellen benyújtott panaszról
 - C) a panaszról
 - D) a leplezett eszközök engedélyezéséről
 - E) a védő eljárásból való kizárásáról
25. A járásbírószám általában egyesbíróként ítélkezik. Egy bíróból és két ülnökből álló, ügynevezett kistanácsban jár el, ha:
- A) a bűncselekményre a törvény 5 évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel.
 - B) az egyesbíró az ügyet a bíróság tanácsa elé utalta.
 - C) a vádlottak száma vagy az ügy különös terjedelme indokolja.
 - D) a bíróság megállapítja, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény a vádirati minősítéstől eltérően minősülhet.
 - E) ha a bíróság gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt jár el (a tanács egyik tagja a törvényszék gazdasági ügyszakának, ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának kijelölt bírója).
26. Nem kizárólag a terhelt és a sértett ügymegismerési joga:
- A) értesülés az eljárás tárgyáról
 - B) materiális védelem
 - C) alapvető jogok védelme
 - D) észrevétel a nyomozóhatóság intézkedésére
 - E) jogorvoslati jogosultság
 - F) jelenléti jog az eljárási cselekményeken
 - G) betekintés az eljárás irataiba
 - H) kérdésési jogosultság
27. A terhelt jelenléti jogosultsága nem terjed ki:
- A) a szemlére
 - B) a tanúnak tartott helyszíni kihallgatásra
 - C) a bizonyítási kísérletre
 - D) a felismerésre bemutatásra
 - E) kutatásnál vagy lefoglalásnál való jelenlétre
 - F) a szakértők párhuzamos meghallgatására
 - G) a sértettnél tartott házkutatásra
 - H) az általa indítványozott tanú kihallgatásán való részvételre
28. Ki járhat el védőként?
- A) meghatalmazással ügyvéd
 - B) nagykorú hozzátartozó

- C) jogi képviselő
 - D) megbízással jogtanácsos
 - E) kirendeléssel ügyvéd
 - F) európai közösségi jogász
29. A terhelt ügyelőbbre viteli joga:
- A) felülbírálati indítvánnyal élhet a másolat kiadásával szemben benyújtott panasz esetén.
 - B) jelen lehet az eljárási cselekményeken.
 - C) másolatot kérhet a nyomozási iratokról.
 - D) minősített iratokba való betekintési jog.
 - E) védőjével kapcsolatot tarthat.
 - F) észrevételt tehet, amely a jegyzőkönyvbe kerül.
30. A terheltnek kötelessége...
- A) azokon a nyomozati cselekményeken megjelenni, ahol a Be. a jelenlétét megengedi.
 - B) vallomást tenni.
 - C) kérni a megalapozott gyanú tartalmának módosítását, amennyiben az jogszabálysértő.
 - D) a hatóság számára a személyi adatait közölni.
31. A terheltnek kötelessége...
- A) a szakértői vizsgálatot túrni, ha az nem műtét, illetve nem műtétnek minősülő vizsgálati eljárás.
 - B) túrni az őt érintő kényszerintézkedést.
 - C) szembesítésre megjelenni, amennyiben a védelem által indítványozott tanút szembesítik egy másik tanúval.
 - D) a hatóság számára a sértett életrajzi adatait közölni.
 - E) lakcímét, értesítési címét, tényleges tartózkodási helyét, kézbesítési címét, valamint ezek megváltozását – a változást követő három munkanapon belül – az eljáró hatósággal közölni.
32. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) Több terhelt érdekében egy védő is eljárhat mindaddig, amíg érdekeik nem ellentétesek.
 - B) Védő lehet az eljáró bíró hozzátartozója.
 - C) A védő kirendelése ellen nincs helye jogorvoslatnak.
 - D) A védő köteles a mentő és enyhítő tények felderítését szorgalmazni.
33. Válassza ki a helyes állítást!
- A) Védő nem lehet az, aki az ügyben tanúként vesz vagy vett részt, kivéve, ha a 170. § (1) bekezdésének a) pontja alapján nem volt kihallgatható, illetve ha a 173. § alapján a tanúvallomást megtagadta.
 - B) A kirendelt védő díjazásra, illetve költségtérítésre jogosult.

- C) Az ügyvédi meghatalmazást tartalmi és formai oldalról nem a nyomozó hatóság vizsgálja.
 - D) Ha a terhelt érdekében több védő jár el, a terhelt eltérő rendelkezésének hiányában vezető védőnek a meghatalmazást elsőként benyújtó védőt kell tekinteni.
 - E) A terhelt mind az általa, mind a segítője által meghatalmazott védő meghatalmazását nem vonhatja vissza.
34. A büntetőeljárásban védő részvétele kötelező, ha...
- A) a bűncselekményre a törvény 5 évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel.
 - B) a bűncselekményre a törvény 3 évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel.
 - C) a terhelt részvételével felismerésre bemutatást tartanak.
 - D) a terhelt valamilyen fogyatékosságban szenved.
35. A büntetőeljárásban védő részvétele kötelező, ha...
- A) a terhelt nem magyar állampolgár.
 - B) a terhelt egyéb okból nem képes személyesen védekezni.
 - C) a terhelt fiatalkorú.
 - D) az ügyben pótmagánvádló lép fel.
36. A sértettet tanúként nem illetik meg olyan jogok, mint...
- A) igazolás kérése a megjelenéséről.
 - B) a megjelenésével kapcsolatban felmerült költségeinek a megtérítése.
 - C) alanyi jogon személyi védelem biztosítása.
 - D) érdekében ügyvéd kirendelése.
37. A sértettet tanúként megilletik olyan jogok, mint...
- A) tanúvédelem kérése.
 - B) az eljárás iratait korlátozásmentesen megtekintse.
 - C) nyilatkozzon arról, hogy a bűncselekmény következtében milyen testi, lelki sérelmet szenvedett, milyen vagyoni hátrány érte, illetve kívánja-e a terhelt bűnösségének megállapítását és megbüntetését, ezzel eldöntse, hogy eljárás induljon-e vagy sem az elkövetővel szemben.
 - D) sértetti jogainak visszavonásáról nyilatkozhat.
38. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A sértett a szabályszerű értesítésre köteles kihallgatható állapotban, illetve úgy megjelenni, hogy elvégezhető legyen vele az eljárási cselekmény.
 - B) A sértett a tárgyaláson kérdést tehet fel a vádlottnak, a tanúnak, illetve a szakértőnek, a perbeszédnek során viszont már nem szólalhat fel.
 - C) Minden magánvádas bűncselekmény magánindítványra üldözendő, viszont nem minden magánindítványos bűncselekmény magánvádas.
 - D) A magánvádló halála esetén helyébe 15 napon belül a hozzátartozója léphet.
 - E) Viszonvád előterjesztése esetén két vádlója és két vádlottja lesz az ügynek.

39. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A sértett akkor léphet fel pótmagánvádlóként, ha például az ügyész részben mellőzte a vádemelést.
- B) Pótmagánvádnak van helye, ha az ügyész a tárgyaláson a vádat azért ejtette el, mert megítélése szerint a bűncselekmény nem közvádra üldözendő.
- C) A pótmagánvádló a bírósági eljárásban az ügyész jogait gyakorolja, így akár a vádat is kiterjesztheti.
- D) A polgári jogi igény érvényesítésének feltételei, hogy a terhelt okozta a kárt a sértettnek, a kár a vád tárgyává tett bűncselekménnyel okozati összefüggésben keletkezett, a kár nem vagyoni kár, és a sértett érvényesíteni kívánja a polgári jogi igényt.
- E) A magánfél védelmét szolgálja a terhelt egész vagyonának vagy vagyona meghatározott részének a zár alá vétele, amely elrendelésének indokoltságáról a hatóság saját belátása szerint dönt.

40. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) A sértett, a magánvádló és a vagyoni érdekelt jogait képviselője útján az egész eljárásban korlátlanul gyakorolhatja.
- B) Ha érdekellentét merülne fel a törvényes képviselő és a képviselt személy között, a képviseletre a védő is jogosult.
- C) Az állami szervet, gazdálkodó szervezetet a képviseletre feljogosított dolgozója, ügyintézésre jogosult tagja vagy alkalmazottja is képviselheti.
- D) A terhelt segítője például a házastárs, aki védő kirendelését is kérheti.
- E) A sértett támogatójának jelenléti joga van például a szakértő meghallgatásánál, a szemlénél, a bizonyítási kísérletnél és a felismerésre bemutatásnál, valamint a sértett által indítványozott tanú kihallgatásánál.

41. Általános nyomozó hatóság:

- A) a rendőrség
- B) az ügyészség
- C) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal
- D) katonai büntetőeljárásban az illetékes parancsnok

42. Melyik szerv rendelkezik a törvény erejénél fogva nyomozó hatósági jogkörrel?

- A) katonai ügyész
- B) katonai büntetőeljárásban az illetékes parancsnok
- C) Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal
- D) külföldön tartózkodó katonai légi jármű parancsnoka

Eldöntendő állítások

1. A nyomozó hatóság tagja köteles a vele szemben fennálló kizárási okot bejelenteni, de a bejelentés elbírálásáig az ügyben eljárhat.

IGAZ / HAMIS

2. Amennyiben a sértett akár a büntetőeljárás megindítása előtt, akár azt követően meghalt, helyébe más nem léphet, és nem gyakorolhatja a sértetti jogokat, ez csak a magánvádlót illeti meg.

IGAZ / HAMIS

3. A nyomozó hatóság tagjával szembeni kizárási okot csak a terhelt és a védő jelenthet be, a sértett nem.

IGAZ / HAMIS

4. Amennyiben nem a nyomozó hatóság tagja jelentette be a kizárási okot, a bejelentés elintézéséig eljárhat az ügyben, de a feljelentést nem utasíthatja el, a nyomozást nem szüntetheti meg, és például őrizetbe vételt nem alkalmazhat.

IGAZ / HAMIS

5. Az ügyész azért gyakorol törvényességi felügyeletet a nyomozás felett, mert a nyomozó hatóság nem önállóan végzi a nyomozást.

IGAZ / HAMIS

6. Az ügyészi elfogultság kiküszöbölését biztosítják a Be. kizárásra vonatkozó szabályai. A szabályok hasonlóak a nyomozó hatóság tagjának kizárását érintő szabályokhoz.

IGAZ / HAMIS

7. A járásbíróság minden esetben első fokon jár el, hatáskörébe mindazoknak a bűncselekményeknek az elbírálása tartozik, amelyeket a Be. nem utal a törvényszék hatáskörébe.

IGAZ / HAMIS

8. A törvényszék első fokon általában két bíróból és három ülnökből álló nagytanácsban ítélezik.

IGAZ / HAMIS

9. A büntetőeljárás mellékszemélyek önmagukban is megtestesítik valamelyik büntetőeljárás funkciót (vád, védelem, ítélezés), gondolhatunk akár a tanú vagy a szakértő bizonyításban betöltött kiemelt szerepére.

IGAZ / HAMIS

10. A nyomozás befejezését követően az iratbetekintési jog is kiszélesedik, a terhelt megismerheti a zártan kezelt iratokkal együtt a vádemelés alapjául szolgáló összes iratot, és ugyanez vonatkozik a bírósági eljárásra is, a bíróság hivatali helyiségében megtekintheti az eljárás iratait.

IGAZ / HAMIS

11. A kirendelés megelőzi a meghatalmazást, ami azt jelenti, hogy a védő hatósági kirendelése a védői meghatalmazás érvénytelenítésével jár.

IGAZ / HAMIS

12. Ha nincs meghatalmazott vagy kirendelt védője a fogva lévő terheltnek, nem hallgatható ki, és vallomása nem használható fel bizonyítékként.

IGAZ / HAMIS

13. A védő többletjoga a terhelthez képest, hogy jelen lehet a védenca kihallgatásán, továbbá a tanúk kihallgatásán és szembesítésén, ilyen esetben a kihallgatottakhoz kérdéseket intézhet.

IGAZ / HAMIS

14. A polgári jogi igény büntetőeljárásban történő érvényesítése csak egy lehetőség a sértett számára, ami egyben az igény egyéb törvényes úton való érvényesítését kizárja, ha már a sértett magánfélként fellépett.

IGAZ / HAMIS

15. A nyomozó hatóság eljárás jogosu lt s á g a döntően önálló, amelyet a Be. „ha az ügyész másképpen rendelkezik” fordulattal juttat kifejezésre, tehát az a gyakori, hogy a Be. kifejezett, pozitív felhatalmazásán alapul a nyomozó hatósági önálló felderítés.

IGAZ / HAMIS

16. A bíróság feladata az igazságszolgáltatás.

IGAZ / HAMIS

17. Ha a Be. törvény eltérően nem rendelkezik, az eljárásra az a bíróság illetékes, amelynek a területén a bűncselekményt elkövették.

IGAZ / HAMIS

18. Az eljárásra az a bíróság is illetékes, amelynek területén a terhelt lakik, ha az ügyész, a magánvádló vagy a magánfél ott emel vádat.

IGAZ / HAMIS

19. Ha a terhelt a bűncselekményt Magyarország határain kívül követte el, és az eljárást a távollétében folytatják, az a bíróság illetékes, amelynek a területén a terhelt utoljára lakott, vagy tartózkodott.

IGAZ / HAMIS

20. Az ügyész és a pótmagánvádló közvádló. Kötelességük, hogy mind a terheltet terhelő és mentő, mind a büntetőjogi felelősséget súlyosító és enyhítő körülményeket az eljárás minden szakaszában figyelembe vegyék.

IGAZ / HAMIS

21. A nyomozási bíró ellenőrzi a büntetőeljárás során elrendelt, a személyes szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedések törvényes végrehajtását.

IGAZ / HAMIS

22. A nyomozó hatóság hatáskörét és illetékességét általában annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik.

IGAZ / HAMIS

23. A nyomozó hatóság a nyomozást az ügyész rendelkezése alapján vagy önállóan végzi.

IGAZ / HAMIS

24. Az általános nyomozó hatóság a rendőrség és Nemzeti Adó- és Vámhivatal.

IGAZ / HAMIS

25. A büntető ügyben a nyomozó hatóság tagjaként nem járhat el, aki az ügyben mint bíró járt el, valamint az ügyben eljáró bíró hozzátartozója.

IGAZ / HAMIS

26. A terhelt a nyomozás során gyanúsított, a bírósági eljárásban vádlott.

IGAZ / HAMIS

27. A bíróság dönt – ha a Be. eltérően nem rendelkezik – a szabadságelvonással, illetve szabadságkorlátozással járó kényszerintézkedésekről, és a Be. törvényben meghatározott más feladatokat is ellát.

IGAZ / HAMIS

28. A terhelt jogosult arra, hogy a gyanúsítást, a vád tárgyát, illetőleg ezek változását közöljék vele.

IGAZ / HAMIS

29. A fogva lévő terhelt jogosult arra, hogy a házastársával időszakosan írásban és szóban ellenőrzés nélkül érintkezzen.

IGAZ / HAMIS

30. A kirendelés hatálya megegyezik a meghatalmazás hatályával, azzal a különbséggel, hogy a kirendelés hatályát veszti, amikor a terhelt érdekében meghatalmazott védő a meghatalmazását benyújtotta a hatósághoz, vagy a meghatalmazás rendelkezési nyilvántartásba vételét bejelentették.

IGAZ / HAMIS

31. Védőként meghatalmazás vagy kirendelés alapján ügyvéd, illetőleg külön törvényben foglalt feltételek esetén nagykorú hozzátartozó járhat el.

IGAZ / HAMIS

32. A sértett az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette.

IGAZ / HAMIS

33. Sértett az, akinek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette.

IGAZ / HAMIS

34. Ha a Be. törvény másképp nem rendelkezik, könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmazás, becsületsértés és magánlaksértés esetén a vádat a pótmagánvádló képviseli.

IGAZ / HAMIS

35. A sértett a Be. törvényben meghatározott esetekben pótmagánvádlóként léphet fel, ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a feljelentést elutasította, vagy a nyomozást megszüntette.

IGAZ / HAMIS

36. Magánfél az a gyanúsított, aki a büntetőeljárásban polgári jogi igényt érvényesít.

IGAZ / HAMIS

37. A polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítása ellen nincs helye fellebbezésnek.

IGAZ / HAMIS

38. A büntetőeljárásban védő részvétele kötelező, ha a terheltet fogva tartják.

IGAZ / HAMIS

39. Védőt elsősorban a sértett hatalmazhat meg. Meghatalmazást a sértett törvényes képviselője vagy nagykorú hozzátartozója is adhat.

IGAZ / HAMIS

40. A vádirat benyújtása előtt a bíróság feladatait – ha a Be. törvény eltérően nem rendelkezik – az ügyész látja el.

IGAZ / HAMIS

41. Az adhéziós eljárás különlegessége, hogy megilletik a terheltet általában azok az eljárási jogok, amelyeket a polgári perben az alperes érvényesíthet.

IGAZ / HAMIS

42. A sértett a meghatalmazást mind az általa, mind a más által meghatalmazott védőtől megvonhatja.

IGAZ / HAMIS

43. A büntetőeljárásban polgári jogi igényként az *a)* a kártérítésre, *b)* a jogalap nélküli gazdagodás visszatérítésére, *c)* a jogsértés abbahagyására, illetve a sérelmes helyzet megszüntetésére, *d)* a sérelmes helyzetet megelőző, illetve az eredeti állapot helyreállítására, *e)* az *a)–d)* pont hatálya alá nem tartozó, dolog kiadására vagy pénz fizetésére irányuló követelés érvényesíthető, amely a vád tárgyává tett cselekmény közvetlen következtében keletkezett.

IGAZ / HAMIS

44. A nyomozó hatóság akkor is védőt rendel ki, ha a védelem nem kötelező, de a terhelt védő kirendelését azért kéri, mert a jövedelmi viszonyai miatt nem tud a védelméről gondoskodni.

IGAZ / HAMIS

45. A védő kirendelése ellen a gyanúsított jogorvoslattal élhet.

IGAZ / HAMIS

46. A védő köteles a terhelttel a kapcsolatot késedelem nélkül felvenni.

IGAZ / HAMIS

47. A sértett törvényes képviselője a védelem érdekében az ügyben tájékozódhat, a jogszabályokban biztosított lehetőségek és feltételek keretei között adatokat szerezhet be és gyűjthet.

IGAZ / HAMIS

48. Magánfél az a sértett, aki vagy ami a bírósági eljárásban polgári jogi igényt érvényesít, akkor is, ha az erre vonatkozó szándékát a vádemelés előtt jelentette be.

IGAZ / HAMIS

49. A vagyoni érdekelt egyetlen kötelezettségét fogalmazza meg a Be.: köteles arra, hogy az eljárási cselekményeken a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság rendelkezéseinek megfelelően a Be.-ben meghatározottak szerint részt vegyen.

IGAZ / HAMIS

50. Támogatóként meghatalmazás alapján védő, nagykorú hozzátartozó vagy külön törvényben erre feljogosított személy járhat el.

IGAZ / HAMIS

Vákát oldal

IV. Az eljárási cselekmények

- Az eljárási cselekmények fogalma, csoportosítása
- Az eljárási cselekményekre vonatkozó általános rendelkezések

Feleletválasztós kérdések

1. Válassza ki a helyes állítást!
 - A) A büntetőeljárás résztvevői a minősített adatot tartalmazó iratot abban az esetben ismerhetik meg, ha erre egyébként a Mavtv. rendelkezései szerint jogosultak.
 - B) A minősített adatot tartalmazó irat kézbesítése előtt a címzettet írásban nyilatkoztatni kell arról, hogy a Mavtv.-ben meghatározott feltételek megtartását miként tudja biztosítani.
 - C) A megkeresettnek 15 és 45 nap közötti határidő határozható meg a teljesítésre.
 - D) A megkeresés nem teljesítése esetén a rendbíróság mellett kényszerintézkedés is elrendelhető, így például házkutatás vagy lefoglalás.
 - E) A megkeresett szerv köteles az adatszolgáltatást térítésmentesen teljesíteni. A térítésmentesség nem terjed ki az adat postai úton történő kézbesítésének költségeire, az mindenkor a megkereső hatóságot terheli.
 - F) A megkeresésben meg kell jelölni az adatkezelés pontos célját és a kért adatok körét. A célhoz kötöttség szabálya miatt törölni kell azokat a személyes adatokat, amelyek a megkeresés céljával nem függenek össze.
2. Válassza ki a helyes állítást!
 - A) Az eljárási cselekmények tehát a büntetőeljárás konkrét megnyilvánulási formái: a vád (bűnüldözés), a védelem és az ítékezés alanyai (főszemélyek), valamint az eljárás más alanyai (mellékszemélyek) által az eljárási feladatok körében és érdekében gyakorolt jogoknak és teljesített kötelezettségeknek külső megnyilvánulásai, amelyeknek idejét, helyét, módozatait és alakszerűségeit a törvény szabályozza, és azokhoz joghatásokat fűz.
 - B) A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság – e törvény eltérő rendelkezésének hiányában – a büntetőeljárásban részt vevő személyt az őt érintő eljárási cselekményt megelőzően a jogairól tájékoztatja, és a kötelezettségeire figyelmezteti.
 - C) A figyelmeztetés elmulasztásával felvett bizonyíték a későbbiekben figyelembe vehető.
 - D) A terhelt, valamint a természetes személy sértett, vagyoni érdekelt és egyéb érdekelt jogai érvényesítésének megkönnyítésére költségmentességben részesül, ha jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt a büntügyi költséget vagy annak egy részét nem képes viselni.
 - E) A költségkedvezményt az eljáró hatóság engedélyezi.

- F) A soron kívüli lefolytatását írja elő a Be. a legtöbb külön eljárás esetében.
G) A korábbival azonos tartalmú, alaptalan indítványok, egyéb nyilatkozatok elbírálása esetén azok érdemi indokolása felesleges.
3. Jogszabály meghatározhat olyan ügyet, amelyben a költségkedvezmény a terheltet, a sértettet, a vagyoni érdekeltet vagy az egyéb érdekeltet a jövedelmi és vagyoni helyzetétől függetlenül megilleti.
A) Nem igaz, mert csak a Be. tehet ilyet.
B) Nem igaz, mert a jogosultak köre szűkebb.
C) Igaz.
D) Igaz, csak annyi kitételrel, hogy a vagyoni helyzettől függően illeti meg ez a kedvezmény az érintettet.
4. Hol van megemlítve a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet a Be. általános szabályainál?
A) A soron kívüli eljárásnál.
B) A költségkedvezménynél.
C) Az anyanyelv használatának jogánál.
D) A figyelmeztetés és tájékoztatás jogánál.
E) A különleges bánásmód biztosításánál.
5. A különleges bánásmódot megalapozó körülmény különösen:
A) az érintett személy életkora
B) az érintett személy szellemi, fizikai, egészségi állapota
C) az érintett személy vagyoni helyzete
D) az eljárás tárgyát képező cselekmény büntetési tétele
E) az érintett személynek a büntetőeljárásban a hatósághoz fűződő viszonya (kizárási feltétel)
6. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a különleges bánásmód kérdéskörében:
A) Az érintett személlyel történő kapcsolatba kerüléstől kezdődően hivatalból vagy az érintett indítványára vizsgálja, hogy különleges bánásmódot igénylő személynek minősül-e.
B) A különleges bánásmód megállapításáról jogszabályban meghatározottak szerint dönt, mérlegelési joga kizárt.
C) Az érintett személy jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítését és kíméletét, illetve védelmét biztosító intézkedéseket alkalmazhat, amelyekről indítvány hiányában hivatalból dönt.
D) Elrendelheti, hogy a különleges bánásmód megállapításának kezdeményezésével és vizsgálatával kapcsolatos ügyiratokat minősítéssel kezeljék.
E) Az érintett személy esetében dönt a tanúvédelmi eszközök alkalmazásáról.
7. A tanú különleges bánásmód megállapítása iránt előterjesztett indítványának elutasításáról a nyomozó hatóság határozat hozatala nélkül dönt, és
A) ilyenkor haladéktalanul tájékoztatja az ügyészséget.

- B) értesíti az ügyészséget.
 - C) kézbesíti a döntést az érintetteknek, és az ügyészségnek is.
 - D) a döntés ellen jogorvoslattal lehet élni a nyomozási bíró felé.
8. Külön döntés nélkül különleges bánásmódot igénylő személynek minősül:
- A) a 18. életévét be nem töltött személy
 - B) 21. életévét be nem töltött fiataalkorú
 - C) hajléktalan személy
 - D) a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvényben meghatározott fogyatékos személy és az is, aki ilyennek minősülhet
 - E) várandós nő, illetőleg veszélyeztetett terhes
 - F) rágalmazás, becsületsértés sértettje
 - G) a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje
 - H) maradandó fogyatékossgot, súlyos egészségromlást elszenvedett személy
 - I) testi fogyatékossgban szenvedő, mozgáskorlátozott személy
9. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A különleges bánásmódot igénylő személy az egyes eljárási cselekmények elvégzésére, illetve a különleges bánásmód körébe tartozó intézkedés alkalmazására vonatkozó kötelező rendelkezéseket nem utasíthatja vissza.
 - B) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a különleges bánásmód megszüntetéséről a sértett esetében határozatot hoz, a tanú esetében határozat hozatala nélkül dönt.
 - C) A nyomozó hatóság eljárási cselekmények tervezése és elvégzése során az érintett különleges bánásmódot igénylő személy személyes igényeinek figyelembevételével jár el, és az érintett személy részvételét igénylő egyes eljárási cselekményeket a kérésének megfelelően nem hajtja végre.
 - D) A nyomozó hatóság telekommunikációs eszköz útján nem biztosíthatja a különleges bánásmódot igénylő személy jelenlétét az eljárási cselekményen.
 - E) A bíróság a különleges bánásmódot igénylő személy jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítése és kímélete érdekében a tárgyalásról vagy annak meghatározott részéről a nyilvánosságot nem zárhatja ki.
10. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a különleges bánásmódot igénylő személy védelme érdekében a 85. §-ban meghatározott intézkedések mellett:
- A) telekommunikációs eszköz használata esetén elrendelheti az érintett személy személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságok technikai eszközzel történő torzítását.
 - B) eljárási cselekményről hang-, vagy kép- és hangfelvétel készítése esetén elrendelheti az érintett személy személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságait megjelenítő, technikai úton történő másolat készítését.
 - C) az e törvényben foglaltak szerint korlátozhatja a terhelt, a védő és az eljárás többi résztvevőjének jelenléti jogát az eljárási cselekményen.

- D) korlátozhatja az érintett személy részvételével zajló eljárási cselekményen jelen lévő személyek kérdésfeltevési jogát azzal, hogy csak kérdés feltevésének indítványozását teszi lehetővé.
11. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a különleges bánásmódot igénylő személy védelme érdekében a 85. §-ban meghatározott intézkedések mellett, nem teheti meg:
- A) mellőzheti a különleges bánásmódot igénylő tanú kihallgatását.
 - B) indítványra engedélyezheti az érintett személy személyes adatainak zárt kezelését.
 - C) kezdeményezheti az érintett személy vonatkozásában a különösen védett tanúvá nyilvánítás elrendelését.
 - D) az érintett személyt különösen védett tanúvá nyilváníthatja, illetve azt kezdeményezheti.
 - E) kezdeményezheti az érintett személy Védelmi Programban részvételére irányuló megállapodás megkötését.
12. A nyomozási iratokat legalább ... példányban kell elkészíteni. A(z) ... példány a több példányban, egyidejűleg készült eredeti irat egyik hiteles példánya, amelyet az első példányon lévővel azonos pecsét és aláírás hitelesít. A(z) ... valamely eredeti iratról a keletkezése után – számítógéppel, írógéppel vagy fénymásolással – készült példány.
- A) két, másodlati, másolat
 - B) két, másolati, másodlat
 - C) három, fénymásolati, duplum
 - D) két, hitelesített, utánczat
 - E) három, másodlat, másolat
13. Válassza ki a helyes állítást!
- A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a 18. életévét be nem töltött személy részvételét igénylő eljárási cselekmény esetén:*
- A) kép- és hangfelvételt készít.
 - B) elrendelheti, hogy az eljárási cselekményen pedagógus is jelen legyen.
 - C) az érintett vallomása műszeres vallomás-ellenőrzéssel nem vizsgálható.
 - D) az érintett szembesítése csak a hozzájárulásával rendelhető el.
14. Nem igaz, hogy a 14. életévét be nem töltött személy részvételét igénylő eljárási cselekmény esetén
- A) az eljárási cselekmény elvégzésére csak akkor kerülhet sor, ha az attól várható bizonyíték mással nem pótolható.
 - B) az eljárási cselekményt kivétel nélkül az erre szolgáló vagy arra alkalmassá tett helyiségben kell elvégezni.
 - C) akár az eljárási cselekmény végrehajtásának veszélyére tekintet nélkül a nyomozás során a nyomozó hatóságnak biztosítani kell, hogy az eljárási cselekményt minden alkalommal ugyanazon személy végezze.
 - D) a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az eljárási cselekményről kép- és hangfelvételt készíthet.
 - E) szembesítés nem rendelhető el.

- F) a 14. életévét be nem töltött személy részvételét igénylő eljárási cselekmény helyszínén a terhelt és a védő személyesen jelen lehet.
15. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A hatóság által elmulasztott határidő vagy határnap jogvesztéssel jár: a hatóság az elmulasztott cselekményeket határidőn/határnapon túl nem köteles pótolni.
 - B) A magánszemély általi mulasztás jogkövetkezményei eltérően alakulnak, attól függően, hogy az elmulasztott eljárási cselekmény pótolható-e, vagy sem.
 - C) Az értesítésben foglalt közléshez nem fűződik megjelenési kötelezettség, így az értesített mulasztásának egyetlen büntetőeljárási alany számára sincs eljárásjogi következménye.
16. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A katonát rendszerint előljárója útján kell idézni, illetőleg értesíteni.
 - B) A nyomozó szerv előtt jelen lévő személy szóbeli idézése vagy értesítése esetén az annak tényét és időpontját rögzítő feljegyzést készít, azt külön az érintettel már nem kell aláíratni.
 - C) Az idézésnek, illetőleg értesítésnek tartalmaznia kell, hogy a nyomozás során idézett tanúnak milyen büncselekmény miatt kell megjelennie.
 - D) A szabályszerű idézéssel szembeni mulasztás oka lehet a terhelt, a védő, a tanú vagy a szakértő részéről az eljárási cselekményről való engedély nélküli eltávozás.
17. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) Meg kell szüntetni a tanú védett státuszát, ha a különösen védett tanú olyan magatartást tanúsít, amely a különösen védett tanú intézményével nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen.
 - B) Ha az a személye felfedésének veszélyével jár, a bíróság a különösen védett tanú jelenlétét az eljárási cselekményen telekommunikációs eszköz útján nem biztosíthatja.
 - C) A bíróság különösen védett tanúvá nyilvánítást elrendelő határozata ellen helye van fellebbezésnek, az indítvány elutasítása ellen az ügyészség és a tanú jelenthet be fellebbezést.
 - D) A különösen védett tanú kihallgatása során fel kell tártani és ellenőrizni kell a tanú szavahihetőségét, tudomásának megbízható voltát és azokat a körülményeket, amelyek vallomása hitelt érdemlőségét befolyásolhatják.
 - E) Ha az ügyészség különösen védett tanú vallomását vagy a részvételével végzett más eljárási cselekmény eredményét kívánja bizonyítási eszközként felhasználni, a bíróság figyelmezteti a terheltet és védőjét, hogy a különösen védett tanúvá nyilvánítás megszüntetését ekkor már nem indítványozhatják.
18. A mulasztás következményei eltérően alakulnak az eljárás egyes résztvevőivel szemben. Nem igaz, hogy...
- A) a terhelttel szemben elővezetés, rendbírság, illetve az okozott költség megtérítése alkalmazható.

- B) a tanúval szemben elővezetés, kifogás, illetve az okozott költség megtérítése alkalmazható.
 - C) a védővel szemben rendbírság, illetve kizárás az eljárásból alkalmazható.
 - D) a szakértővel szemben rendbírság alkalmazható, illetve az okozott költség megtérítésére kell kötelezni.
 - E) gondozóval szemben a kiskorú mulasztása esetén rendbírság alkalmazható, illetve az okozott költség megtérítésére kell kötelezni.
19. Melyik kíméleti vagy tanúvédelmi eszközt érinti az alábbi mondat?
A bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság az indítvány előterjesztésétől számított nyolc napon belül dönt a kezdeményezés tárgyában.
- A) különösen védett tanú
 - B) személyi védelem
 - C) tanúvédelmi program
 - D) különleges bánásmód
20. Melyik kíméleti vagy tanúvédelmi eszközt érinti az alábbi mondat?
A bíróság a tárgyalásról vagy annak meghatározott részéről a nyilvánosságot kizárhatja.
- A) különösen védett tanú
 - B) személyi védelem
 - C) tanúvédelmi program
 - D) különleges bánásmód
21. A bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság a terhelt jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítése érdekében a különleges bánásmódot igénylő rendelkezéseket alkalmazhatja, ha a terhelt:
- A) a 14. életévét nem töltötte be.
 - B) fogyatékos személy.
 - C) mint különösen védett tanú vesz részt az eljárásban.
 - D) nemi erkölcs elleni bűncselekménnyel van gyanúsítva.
22. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) Az igazolás a vétlenül (a megidézett önhibáján kívül) elmulasztott határidő vagy határnap hátrányos jogkövetkezményei elhárításának az eszköze.
 - B) A jogorvoslati határidő elmulasztása esetén az igazolás előterjesztésére jogosultak köre megegyezik a jogorvoslatra jogosultakkal.
 - C) Ha a mulasztás később jutott a mulasztó tudomására, vagy az akadály később szűnt meg, az igazolási kérelem határideje az elmulasztott cselekmény pótlásától, illetőleg az akadály fennállásának időpontjától kezdődik.
 - D) Hat hónapon túl igazolási kérelmet nem lehet előterjeszteni (abszolút jogvesztő határidő).

23. Válassza ki a helyes állítást!
- A) Az igazolási kérelem tárgyában bizonyítást kell lefolytatni, nem elegendő valószínűsíteni a mulasztás vétlenségét.
 - B) Az igazolási kérelemnek az eljárás folytatására, illetőleg a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya.
 - C) Az igazolási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül nem lehet elutasítani, ha a mulasztás joghátránnyal nem járt.
24. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a büntetőeljárás lefolytatása céljából megismerheti és kezelheti...
- A) mindazon személyes adatot, amely az e törvényben meghatározott feladatainak ellátásához szükséges.
 - B) bármely személyes adatot.
 - C) mindazon személyes és minősített adatot, amely az e törvényben meghatározott feladatainak ellátásához szükséges.
 - D) az olyan, törvény alapján védett titkot és hivatás gyakorlásához kötött titkot, amely lényeges az ügy megítélése szempontjából.
 - E) az adatokat, de bármely, a törvény alapján védett adat és titok csak ügyészi engedéllyel kezelhető.
 - F) a személyes adatot és védett adatot, de csak a Be. szerinti jogaik gyakorlásához vagy kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges mértékben és ideig.
25. A személyes adatok zárt kezelését érintően...
- A) az indítványt a sértett, terhelt a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt vagy ezek segítője terjesztheti elő.
 - B) a zártan kezelt személy beleegyezésével mellőzhető egyes személyes adatok zárt kezelésének elrendelését.
 - C) az áldozatsegítő szolgálat részére az áldozatsegítéssel kapcsolatos feladatok ellátása és a pártfogó felügyelői szolgálat részére a közvetítői eljárás lefolytatása céljából, az e feladatok ellátásához elengedhetetlenül szükséges mértékben lehet továbbítani.
 - D) a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság hivatalból elrendeli, hogy az érintett nevét, születési nevét, születési helyét és idejét, anyja nevét, állampolgárságát, személyazonosító okmányának számát, lakcímét, értesítési címét, tényleges tartózkodási helyét, kézbesítési címét, illetve elektronikus elérhetőségét zártan kezeljék.
26. Az eljárás ügyiratainak megismerési joga gyakorolható...
- A) a terhelt és védője által a terhelt gyanúsított kihallgatását követően korlátlanul, indítványra.
 - B) a sértett által az őt érintő bűncselekménnyel összefüggésben indítvány nélkül is.
 - C) az egyéb érdekelt és a vagyoni érdekelt által az őket érintő körben erre irányuló indítványra.
 - D) saját részre történő másolat vagy felvétel készítésének lehetővé tételével.

27. Az eljárás ügyiratainak megismerésére nem igaz, hogy...
- A) az ügyiratról készített kivonat vagy másolat kézbesítésével megvalósul.
 - B) kiterjed a zártan kezelt adatokra és a házi iratokra is.
 - C) a nyomozás befejezéséig az eljárás érdekeire figyelemmel – a Be. eltérő rendelkezésének hiányában – az eljáró hatóság mind a megismerés jogát, mind annak módját korlátozhatja az általa meghatározott ügyiratok tekintetében, amelyről külön határozatot nem kell hoznia.
28. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A hatóság nem korlátozhatja a gyanúsított és a védő iratmegismerési jogát és annak módját sem.
 - B) Az eljáró hatóság – a Be. eltérő rendelkezésének hiányában – az indítvány előterjesztésétől számított nyolc napon belül biztosítja az ügyiratok megismerését.
 - C) Nemcsak a büntetőeljárásban részt vevő személyek élhetnek az ügyirat-megismerési joggal, hanem a törvény olyan hatóságoknak is biztosítja a jogot, amelyek nem a büntetőügyben járnak el.
 - D) A büntetőeljárásban részt vevő személy személyi biztonsági tanúsítvány, titoktartási nyilatkozat és felhasználói engedély nélkül használhatja fel azt a minősített adatot, amelyet a megismerhető ügyirat tartalmaz.
29. Ki nem jogosult a büntetőeljárásban keletkezett iratok megismerésére?
- A) bíróság
 - B) ügyészség
 - C) közjegyző
 - D) bírósági végrehajtó
 - E) NAV
 - F) pártfogó felügyelő
 - G) megelőző pártfogó felügyelő
 - H) nyomozó hatóság
 - I) köztisztület
30. Ki jogosult a büntetőeljárásban keletkezett iratok megismerésére?
- A) költségvetési szerv
 - B) közigazgatási hatóság
 - C) kormányzati ellenőrzési szerv
 - D) Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
 - E) Nemzeti Védelmi Szolgálat
 - F) Magyar Honvédség
31. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A büntetőeljárásban az eljáró bíró és ügyész személyi biztonsági tanúsítvány, valamint titoktartási nyilatkozat és felhasználói engedély nélkül használhatja fel a büntetőeljárásban vagy a büntetőeljárással összefüggésben keletkezett, illetve rendelkezésére bocsátott minősített adatot.

- B) A minősített adat megismertetése a hatóság feladata, ez a kötelezettség azonban nem teljesülhetne, ha a Be., illetve a Mavtv. erre nem adna felhatalmazást.
- C) A minősített adat felhasználása során az eljáró bíró és ügyész rendelkezési jogosultsága nem terjed ki a minősített adat fordítására.
32. Válassza ki a helyes állítást!
- A) Az eljáró bíróság, ügyészség és nyomozó hatóság a minősített adat felhasználására jogosult személyt figyelmezteti, hogy a minősített adatot köteles megtartani, különben ez a joga visszavonásra kerül.
- B) A bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a minősített adatot tartalmazó ügyirathoz történő hozzáférést a titkos ügykezelésre fenntartott helyiségében, valamint az ügyben tartott tárgyalás, nyilvános ülés, vagy ülés idejére a bíróság hivatalos helyiségében biztosítja akkor is, ha az érintett megfelel a személyi, fizikai, adminisztratív és elektronikus biztonságra vonatkozó feltételeknek.
- C) Aki a nyilvánosság tájékoztatása céljából a bíróságtól, ügyészségtől vagy nyomozó hatóságtól tájékoztatást kér – ideértve a kép-, hang-, vagy a kép- és hangfelvétel készítésére vonatkozó engedélyt is –, indítványában köteles közölni a nevét, nem természetes személy esetén megnevezését, valamint elérhetőségét és azt, hogy a nyilvánosságot hogyan – különösen mely médiatartalom-szolgáltató vagy egyéb, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás útján – tájékoztatja.
33. A minősített adat felhasználása során az eljáró bíró és ügyész rendelkezési jogosultsága a Be.-ben meghatározott feladatának végrehajtása céljából, az ahhoz elengedhetetlenül szükséges mértékben nem terjed ki:
- A) a minősített adattal kapcsolatos ügyintézésre, a minősített adat feldolgozására
- B) a minősített adat nyilvántartásával kapcsolatos valamennyi tevékenységre
- C) a minősítés folyamatára
- D) a minősített adattal való rendelkezésre
34. A minősített adat felhasználása során az eljáró bíró és ügyész rendelkezési jogosultsága a Be.-ben meghatározott feladatának végrehajtása céljából, az ahhoz elengedhetetlenül szükséges mértékben kiterjed:
- A) a minősített adat másolására, sokszorosítására
- B) kiadmány készítésére
- C) a minősített adattal kapcsolatos jogosultságok visszavonására
- D) a minősített adat szerven belüli átadására
- E) a minősített adat szerven kívülre történő továbbítására, szállítására
35. A Be. kinek biztosítja a jogot ahhoz, hogy a bíróság tárgyalásáról tájékoztatást kapjon?
- A) Mindenki számára, e célból kép-, hang- vagy kép- és hangfelvétel korlátozás nélkül készíthető.
- B) Csak akinek a bíróság engedélyt ad, de a tárgyaláson részt vevő személyekről nem készíthető kép-, hang- vagy kép- és hangfelvétel.
- C) Bárki számára, de kép-, hang- vagy kép- és hangfelvételt az egyesbíró vagy a tanács elnöke engedélyével, a bírósági tárgyaláson jelen lévő személyről – a bíróság

tagjain, a jegyzőkönyvvezetőn, az ügyészen és a védőn kívül – csak az érintett hozzájárulásával szabad készíteni.

36. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság mikor tagadhatja meg a tájékoztatást, illetve a kép-, hang- vagy a kép- és hangfelvétel készítésére vonatkozó engedély megadását?
- A) Ha annak következtében a büntetőeljárásban részt vevő – különösen a tanúvédelem alá tartozó – személy élete, testi épsége, egészsége, magánélethez fűződő joga közvetlen veszélynek lenne kitéve.
 - B) Ha az a büntetőeljárásban részt vevő – különösen a különleges bánásmódot igénylő – személy személyes adatainak védelméhez elengedhetetlenül szükséges, vagy ahhoz, hogy befolyás és megfélemlítés nélkül gyakorolja jogait, és teljesítse kötelezettségeit.
 - C) Ha az a titoktartási kötelezettség körébe tartozó adat, továbbá zárt tárgyalás esetén a nyilvánosság kizárására okot adó érdekek védelme érdekében elengedhetetlenül szükséges.
 - D) Ha annak megadása sértené a büntetőeljárás vagy az egyes eljárási cselekmény eredményességét, valamint az eljárási cselekmény folyamatosságát vagy zavartalanosságát.
37. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) Az ügyiratok megismerésére és a nyilvánosság tájékoztatására vonatkozó rendelkezésekben meghatározott személyeken kívül az eljárásról tájékoztatás annak adható, aki az eljárásban részt vevő, segítő, támogató vagy egyéb érdekelt pozícióban van.
 - B) Ha a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság az eljárása során olyan tényt állapít meg, vagy körülményt észlel, amely miatt hivatalból további bírósági vagy közigazgatási eljárás, illetve más eljárás kezdeményezésének vagy lefolytatásának van helye, e célból az eljárás kezdeményezésére, illetve lefolytatására jogosult szervet tájékoztatja.
 - C) Az idézés és az értesítés kézbesítés útján, kizárólag hang- és képkapcsolatot biztosító elektronikus úton vagy a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság előtti megjelenés alkalmával szóban történik.
 - D) Ha az eljárási cselekmény sürgőssége indokolja, a terheltet érintő eljárási cselekmény esetén a védő idézése, illetve értesítése oly módon is kibocsátható, hogy a védő azt az eljárási cselekmény időpontja előtt két órával kapja meg.
 - E) Ha a címzett fogva van, a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az idézéssel és az értesítéssel egyidejűleg intézkedik a címzett elővezetése iránt.
38. Az idézés vagy értesítés tartalmazza:
- A) az idézést, illetve értesítést kibocsátó bíróság, ügyészség vagy a nyomozó hatóság megjelölését, ügyszámát
 - B) azt, hogy az idézettnek hol, mikor, milyen minőségben kell megjelennie
 - C) a bűncselekmény minősítését és a tényállás rövid ismertetését
 - D) az eljárási cselekmény várható időtartamát
 - E) azt, hogy az értesített hol, mikor, milyen minőségben jelenhet meg
 - F) a távolmaradás következményeire való figyelmeztetést

39. A Be. konkrétan meghatározza azt az időközt, amelynek az idézés/értesítés kézhezvétele és az eljárási cselekmény között el kell telnie. Ez az időköz:
- A) öt nap
 - B) nyolc nap
 - C) három hét
 - D) egy hónap
40. Az időközre vonatkozó rendelkezések közül igaz...
- A) A Be. konkrétan nem határozza meg azt az időközt, amelynek az idézés/értesítés kézhezvétele és az eljárási cselekmény között el kell telnie.
 - B) A nyomozás során sürgős esetben az időköz 24 óra is lehet. Az eljárási szakasztól függetlenül, a terheltet érintő eljárási cselekmény esetén az időköz a védő értesítése/ idézése esetén akár két óra is lehet.
 - C) Az időköz alapesetben 5 nap.
 - D) Az időközre vonatkozó rendelkezésektől az érintett beleegyezésével nem lehet eltérni, így nincs lehetőség az eljárási cselekmény akár azonnali megkezdésére.
41. Mivel az idézés alapján az eljárási cselekményen történő megjelenés kötelező, a szabályszerű idézéssel szembeni mulasztás jogkövetkezményekkel jár. A mulasztás oka lehet:
- A) a szabályszerű idézés ellenére való és előre vagy utólag alapos okkal kimentett meg nem jelenés.
 - B) az eljárási cselekményről történő eltávozás.
 - C) önhibából eredő olyan állapotban (például ittasság, kábítószer hatása alatti tudatállapot) való megjelenés, amely miatt a megidézett személy nem hallgatható ki, vagy az eljárási kötelezettségeit nem képes teljesíteni.
42. A mulasztás következményei eltérően alakulnak az eljárás egyes résztvevőivel szemben:
- A) Terhelttel szemben: elővezetés (alkalmazása lehetőség a hatóság részéről), előállítás (a nyomozás során ennek alkalmazása lehetőség a hatóság részéről), rendbíróság (lehetőség), okozott költség megtérítése (alkalmazása kötelező).
 - B) Tanúval szemben: elővezetés (lehetőség), rendbíróság (lehetőség), okozott költség megtérítése (kötelező).
 - C) Szakértővel és a büntetőeljárásban részt vevő egyéb személlyel szemben: csak rendbíróság (lehetőség).
 - D) Védővel szemben: rendbíróság (lehetőség), okozott költség megtérítése (kötelező), kivéve, ha a védő helyettesítéséről gondoskodott, vagy e kötelezettség teljesítése előre nem ismert elháríthatatlan akadály miatt nem volt lehetséges.
 - E) Gondozóval szemben: a kiskorú mulasztása esetén: rendbíróság (lehetőség), a kiskorú mulasztása esetén: okozott költség megtérítése (kötelező).
 - F) Az ügyésszel szemben, ha határnapot mulaszt: erről a bíróság a felettes ügyészt tájékoztatja, aki vele szemben rendbíróságot alkalmaz.

43. Az előállítás a terhelt személy személyi szabadságának átmeneti elvonása annak érdekében, hogy az érintettet eljárási cselekmény elvégzése céljából az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság elé kísérik, és biztosítsák a jelenlétét az eljárási cselekményen.
- A) igaz az állítás
 - B) igen, de kiterjed a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személyre is
 - C) nem igaz
44. Válassza ki a helyes állítást!
- A) Az elővezetés elrendeléséről a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság főszabály szerint írásbeli határozatban rendelkezik.
 - B) Az elővezetés az idézéssel szemben mulasztó személy személyi szabadságának átmeneti elvonása annak érdekében, hogy az érintettet a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság elé kísérik, vagy biztosítsák az eljárási cselekményen való jelenlétét.
 - C) Ha feltehető, hogy az elővezetés a kitűzött határnapon észszerű időn belül eredményre nem vezet, a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság úgy is rendelkezhet, hogy a szabályszerű idézés ellenére meg nem jelent terheltet azonnal vezessék elő. Ebben az esetben az elővezetés elrendelését utólag már nem szükséges írásba foglalni.
 - D) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy bűnügyi felügyeletének elrendelése érdekében határozatával elfogatóparancsot bocsáthat ki, ha a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy tényleges tartózkodási helye ismert, azonban a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedésekkel elérni kívánt célok biztosítása érdekében elfogása és őrizete indokolt.
 - E) Ha az elfogatóparancsral érintett terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy az elfogatóparancsot kibocsátó bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság előtt önként megjelenik, az elfogatóparancsot vissza kell vonni, és az őrizetének az elrendelésére már nem kerülhet sor.
45. Az eljárási cselekmény és az ettől eltérő, elkülönített helyszín között az összeköttetés közvetlenségét és kölcsönösségét kép- és hangfelvétel vagy folyamatos hangfelvétel továbbítása biztosítja. Ha csak folyamatos hangfelvétel biztosítható, a Be. az alábbi módon szűkíti az alanyi kört, illetve a lehetséges eljárási cselekményeket:
- A) a tanú kihallgatása
 - B) védő jelenlétének biztosítása
 - C) a tolmács jelenlétének biztosítása
 - D) bíróságon a szakértő meghallgatása
 - E) a terhelt kihallgatása
46. A bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a telekommunikációs eszköz használatát...
- A) csak hivatalból rendelheti el.

- B) hivatalból nem, csak eljárási cselekményen jelenlétre kötelezett, illetve jogosult személy által előterjesztett indítványra rendelheti el.
- C) hivatalból is és az eljárási cselekményen jelenlétre kötelezett, illetve jogosult személy által előterjesztett indítványra rendelheti el.
47. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az indítványra történő elrendelés esetén 24 órán belül, egyébként az idézéssel egyidejűleg közli a telekommunikációs eszköz használatát elrendelő döntését.
- B) Jogorvoslattal lehet élni a telekommunikációs eszköz használata iránti indítvány elutasítása, valamint ha a Be. kivételt nem tesz, használatának elrendelése ellen.
- C) A telekommunikációs eszköz használatának elrendelése mellőzhető, ha a telekommunikációs eszköz használatával elérni kívánt cél más módon is biztosítható.
- D) Mellőzésre nyújt lehetőséget, ha a sértett, a tanú vagy a terhelt személyes megjelenése az eljárási cselekmény jellege vagy annak eredményes elvégzése érdekében nélkülözhetetlen.
- E) Ha a telekommunikációs eszköz használatának technikai feltételei fennállnak, a bíróság sem mellőzheti a telekommunikációs eszköz használatát a fogva lévő, személyi védelem alatt álló vagy Védelmi Programban részt vevő tanú vagy terhelt jelenlétét igénylő eljárási cselekmény esetén.
48. A kézbesítés nem történhet...
- A) személyesen.
- B) megkeresés útján.
- C) sajtófelhívás útján az ismeretlen tartózkodó terhelt részére.
- D) az E-ügyintézési törvény szerinti hivatalos elérhetőség feltételeinek megfelelően.
- E) biztonságos elektronikus kapcsolattartásra szolgáló elérhetőségre elektronikus úton.
- F) a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság kézbesítője útján.
49. A kézbesítés történhet...
- A) meghatalmazott eljárásával.
- B) internetesen közösségi oldalon.
- C) telekommunikációs eszköz igénybevételével.
- D) úgy, hogy a címzett az iratot az azt küldőnél veszi át.
- E) úgy, hogy ha a sértettnek vagy az egyéb érdekeltnek kézbesítési megbízottja van, ilyenkor a részükre szóló iratot – az idézés kivételével – a megbízottnak kelljen kézbesíteni.
50. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A másolatkészítéshez való jog a büntetőeljárás magánszemélyeit illeti meg, fő- és mellékszemélyeket egyaránt.
- B) A Be. csak példálózva sorolja fel azokat a magánszemélyeket, akik a nyomozás befejezéséig jogosultak a másolat kérésére.

- C) A másolatkészítés joga az ügy előbbreviteléhez kapcsolódó joggal függ össze: azokról az iratokról nem készíthető másolat, amelyeket az érintett már megtekinthetett.
 - D) A nyomozás érdekeinek sérelmére hivatkozva el lehet utasítani a másolatkészítésre irányuló igényt. Ez ellen panasznak és annak elutasítása esetén felülbírálati indítványnak van helye.
 - E) A terhelt, a védő és a fiatalkorú törvényes képviselője minden olyan iratról másolatot kaphat, amelynek a megismerésére a Be. 193. § (1) bekezdése alapján jogosult, így a zártan kezelt iratok kivételével másolatot kaphat a vádemelés alapjául szolgáló összes iratról.
 - F) A bírósági eljárásban a másolathoz való jog nem teljes a vádlott számára.
51. Mi a kézbesítési fikció következményei elhárításának módja a Be.-ben?
- A) panasz
 - B) fellebbezés
 - C) kifogás
 - D) ellenvetés
 - E) indítvány
52. Annak érdekében, hogy a büntetőeljárásban eljáró bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság a törvényi kötelezettségének maradéktalanul eleget tudjon tenni, a telekommunikációs eszköz használatát a Be. törvény...
- A) diszkrecionális döntésként határozza meg az eljárási cselekmények főszabályszerű kijelölése mellett.
 - B) eljárási cselekményekhez kötött szabályként határozza meg, fixen rögzített szereplőkhöz rendelten.
 - C) nincs meghatározva eljárási cselekmény, a Be. minden esetben lehetőséget biztosít arra, hogy megfelelő indokok esetén vagy az elérni kívánt cél más módon történő biztosításával a törvényi előírástól el lehessen térni.
53. A rendbíróság jellemzője:
- A) Ha a rendbíróság kiszabására okot adó magatartás a büntetőeljárás egy hónapnál hosszabb ideig tartó elhúzódását eredményezte, a rendbíróságot ki kell szabni.
 - B) Ha a rendbíróság kiszabására okot adó magatartás a büntetőeljárás egy hónapnál hosszabb ideig tartó elhúzódását eredményezte, a rendbíróságot ki kell szabni.
 - C) A nyomozó hatóság csak részlegesen alkalmazhatja.
 - D) A nyomozó hatóság is teljeskörűen alkalmazhatja.
 - E) Csak az eljárás rendjének fenntartása érdekében szabható ki.
 - F) Az eljárás rendjének fenntartása érdekében és az eljárási kötelezettségek megszegése miatt szabható ki.
54. A kézbesítés jellemzője:
- A) Az önkormányzati hirdetőtábla szolgál a hirdetményi kézbesítés felületére.
 - B) A sajtóhirdetmény útján történő kézbesítés csupán az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt esetében valósul meg.

- C) A kézbesítési megbízott és megbízója között szerződéses kapcsolat jön létre, a Be. e viszonyának csak a büntetőeljárás szempontjából lényeges tartalmát határozza meg, amely szerint a kézbesítési megbízott köteles a megbízójának szóló ügyiratok továbbítására, de az a szerződéses feleken múlik, hogy ezt hogyan valósítják meg.
 - D) A kézbesítés csatornáit a postai út, az elektronikus út, a személyes kézbesítés, a hirdetményi út, valamint a bíróság, az ügyészség, illetőleg a nyomozó hatóság kézbesítője útján történő kézbesítés.
 - E) A Be. a katona részére történő kézbesítésre vonatkozó kötelező szabályokat és az előjáró útján történő kézbesítést kötelezően előírja.
 - F) A kézbesítési fikció mellett a címzett a kézbesítés szabályszerűségét kézbesítési kifogás útján, a kézbesítési fikcióval össze nem függően is vitathatja.
55. Elektronikus kapcsolattartás jellemzője:
- A) A Be. az E-ügyintézési törvényre is figyelemmel technikai jellegű rendelkezéseket is tartalmaz azon speciális eljárási szabályokkal, amelyek az elektronizációnak az eljárás egészére történő bevezetéséből, illetve kiterjesztéséből szükségszerűen következnek.
 - B) A Be. korlátozza az E-ügyintézési törvény által lehetővé tett nyilatkozattételi módokat, és kizárólag olyan nyilatkozatot ismer el hatályosnak, amely esetén a nyilatkozattevő egyértelműen azonosítható, és biztosított az is, hogy a bírósághoz, ügyészséghez és nyomozó hatósághoz érkezett nyilatkozat a nyilatkozattevőtől származik, azaz a nyilatkozatot tartalmazó dokumentum megegyezik a nyilatkozattevő által jóváhagyott dokumentummal.
 - C) Az elektronikus út akkor választható, ha a büntetőeljárásban részt vevő személy egyúttal az elektronikus kapcsolattartást is vállalja, amelyről az érintetteket nyilatkoztatni kell. Az elektronikus kapcsolattartás vállalása esetén a büntetőeljárásban részt vevő személy a továbbiakban az elektronikus úton történő kapcsolattartással is élhet.
 - D) Az E-ügyintézési törvénnyel összhangban a bíróságok, az ügyészségek és a nyomozó hatóságok egymással, valamint a közigazgatási szervekkel és más hatóságokkal történő kapcsolattartásra lehetőség szerint az elektronikus utat írja elő.
 - E) A törvény a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság számára előírja azon papíralapú beadványok digitalizálását, amelyeket az elektronikus kapcsolattartásra nem köteles, illetve az elektronikus kapcsolattartást nem választó fél nyújt be.

Eldöntendő állítások

1. A hatóság a hivatalos munkaidején kívül nem köteles eljárni, de bizonyos, már megkezdett cselekmények a munkaidő leteltével is folytathatók; illetve a halaszthatatlan nyomozási cselekmények (amikor a késedelem az eljárási cselekmény eredményességének veszélyével jár) ilyenkor is elvégezhetők.

IGAZ / HAMIS

2. Az egyesítés intézménye mellett szól, ha ugyanazon terhelttel szemben több folyamatban lévő ügy is van. Az egyesítéssel megelőzhető, hogy a terheltnek gyakran kelljen különböző hatóságok előtt megjelennie, mert például minden egyes ügyében kihallgatásra van szükség.

IGAZ / HAMIS

3. A kézbesítési bizonyítvánnyal (tértivevénnyel) feladott hivatalos iratot a kézbesítés harmadik megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni, ha a kézbesítés azért volt eredménytelen, mert a címzett az iratot nem vette át (kézbesítési fikció).

IGAZ / HAMIS

4. Ha a kézbesítési fikció megdöntése iránt a terhelt, a védő, a magánvádló vagy a pótmagánvádló terjeszt elő kérelmet, és a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a kérelemnek helyt ad, a vélelmezett kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények hatálytalanok, és a kézbesítést, illetve a már megtett intézkedéseket, eljárási cselekményeket a szükséges mértékben meg kell ismételni.

IGAZ / HAMIS

5. A terhelt, a védő és a fiatalkorú terhelt törvényes képviselője számára ingyenes az egyszeri másolat készítése. Az ingyenesség egyszeri másolat esetén megilleti őket az iratismertetést és az eljárás jogerős befejezését követően is. Más jogosultak oldalanként 100 Ft-os illetékbélyeg ellenében kaphatnak másolatot.

IGAZ / HAMIS

6. A jogosult beleegyezése esetén sem adhatja ki a hatóság a másolatot elektronikus adathordozón.

IGAZ / HAMIS

7. A telekommunikációs eszköz használata csak a terhelt hozzájárulásával rendelhető el a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelése tárgyában

tartott ülésen, illetve az előkészítő ülésen történő terhelti jelenlét biztosítására. A vádlott a döntés közlésétől számított három napon belül indítványozhatja, hogy a bíróság a vádlott személyes jelenlétét a tárgyalás kitűzött helyszínén biztosítsa. A bíróság a vádlott indítványát akkor sem utasíthatja el, ha a vádlott személyes jelenlétének biztosítását a Be. kizárja, vagy a vádlott, illetve más személy védelme csak telekommunikációs eszköz használatával biztosítható.

IGAZ / HAMIS

8. Telekommunikációs eszköz használata esetén az elkülönített helyszínen lehetőség szerint jelen lehet egy olyan személy, aki hatóság tagja (a nyomozó hatóság tagja, az ügyész, az alügyész, az ügyészségi fogalmazó, a bíró, a bírósági titkár, a bírósági fogalmazó), vagy fogva tartott személy esetében a fogva tartást végrehajtó intézetnek a fogva tartott személy személyazonosságának megállapítására feljogosított dolgozója; más személy nem lehet jelen.

IGAZ / HAMIS

9. A telekommunikációs eszköz használata a büntetőeljárásban részt vevő személyeket megillető kérdezősi, észrevételezési, indítványtételi és egyéb eljárási jogok Be. szerinti gyakorlását nem érinti.

IGAZ / HAMIS

10. Rendbíróságot a hatóság a rend fenntartása érdekében, valamint az eljárási kötelezettségek megszegése esetén szab ki, a törvényben meghatározott esetekben. Összege attól függ, hogy mely személyekkel szemben kell a rendbíróságot alkalmazni. Nem természetes személlyel szemben a kiszabott rendbíróság összege 20 ezer forinttól 1,5 millió forintig terjedhet.

IGAZ / HAMIS

11. Rendbíróság kiszabására a bíróság és az ügyészség jogosult, és azt – a terhelt kivételével – az eljárás bármely résztvevőjével (tanú, szakértő, védő stb.) szemben ki lehet szabni.

IGAZ / HAMIS

12. A rendbíróság végrehajthatósága elévül, ha egy év eltelt attól a naptól számítva, amikor a rendbíróság kiszabásáról rendelkező, nem ügydöntő végzés véglegessé vált, illetve az ügyészség vagy a nyomozó hatóság által hozott határozat elleni panasz előterjesztésének határideje – panasz előterjesztése nélkül – eltelt, vagy a határidőben előterjesztett panaszt az ügyészség – a rendbíróságot kiszabó rendelkezés hatályon kívül helyezése nélkül – elbírálta.

IGAZ / HAMIS

13. A természetes személlyel szemben kiszabott rendbírságot annak meg nem fizetése esetén – a törvény által meghatározott esetekben – elzárással változtathatja át a bíróság, amelyet rendőrségi fogdában kell végrehajtani.

IGAZ / HAMIS

14. A rendbírság kiszabása ellen bejelentett jogorvoslatnak halasztó hatálya van.

IGAZ / HAMIS

15. Testi kényszer a terhelttel, a sértettel, a tanúval, valamint az eljárási cselekményt akadályozó személlyel szemben alkalmazható, de különleges bánásmódot igénylő személlyel szemben még kivételesen sem alkalmazható.

IGAZ / HAMIS

16. Ha a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság az ügydöntő határozat, a vádirat vagy az eljárást megszüntető határozat kézbesítése esetén a kézbesítési fikció beálltát megállapította, erről nyolc napon belül – egyszerű postai küldeményben – tájékoztatja a címzettet, egyben ismerteti a kézbesítési kifogásra vonatkozó rendelkezéseket, és mellékeli azt az ügyiratot, amelyre vonatkozóan a kézbesítési fikció beálltát megállapította.

IGAZ / HAMIS

17. A címzett és a címzett képviselője vagy védője kifogást terjeszthet elő annál a bíróságnál, ügyészségnél, illetve nyomozó hatóságnál, amelynek eljárása alatt a kézbesítés történt a kézbesítési fikció alapján kézbesítettnek tekintett ügyirat esetében a kézbesítési fikció beálltáról vagy a kézbesítési fikció alkalmazása nélkül kézbesítettnek tekintett ügyirat esetében a kézbesítésről való tudomásszerzésétől számított 8 napon belül.

IGAZ / HAMIS

18. A bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság akkor ad helyt a kézbesítési kifogásnak, ha a címzett az ügyiratot azért nem vehette át, mert a kézbesítés a postai küldemények kézbesítéséről szóló jogszabály megsértésével történt, vagy más okból nem volt szabályszerű, vagy az ügyiratot más, önhibáján kívüli okból nem volt módja átvenni.

IGAZ / HAMIS

19. A kézbesítési kifogásnak az eljárás folytatására, továbbá a határozat teljesítésére, illetve végrehajtására nincs halasztó hatálya.

IGAZ / HAMIS

20. A kézbesítési kifogásnak helyt adó, valamint az eljárás, illetve a határozat teljesítésének, illetve végrehajtásának felfüggesztése tárgyában hozott határozat ellen jogorvoslattal élhet az érintett fél.

IGAZ / HAMIS

21. A határidőt órákban, napokban, munkanapokban, hónapokban vagy években kell megállapítani.

IGAZ / HAMIS

22. Az órákban megállapított határidőt egész órákban kell számítani, és mindig a határidő kezdetét jelentő órában végződik. A napokban vagy munkanapokban megállapított határidőbe beleszámít az a nap, amelyre a határidő kezdetére okot adó körülmény esik (a továbbiakban: kezdőnap). A hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon végződik, amelynek száma a kezdőnapnak megfelel, ha pedig a hónapban nincs ilyen nap, a hónap utolsó napján.

IGAZ / HAMIS

23. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az elkésztett teljesített eljárási cselekmény hatálytalanságának tényéről az érintettet tájékoztatja, kivéve, ha a Be. az elkésztett eljárási cselekmény elutasítását vagy tájékoztatás nélküli mellőzését írja elő.

IGAZ / HAMIS

24. Az igazolási kérelmet az elmulasztott határidő utolsó napjától, illetve az elmulasztott határnaptól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni. Ha a mulasztás később jutott a mulasztó tudomására, vagy az akadály később szűnt meg, az igazolási kérelem határideje a tudomásszerzéssel, illetve az akadály megszűnésével kezdődik. Hat hónapon túl igazolási kérelmet nem lehet előterjeszteni.

IGAZ / HAMIS

25. Ha a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság az igazolási kérelemnek helyt ad, az igazolást kérő által pótolta cselekményt olyannak kell tekinteni, mintha azt az elmulasztott határidőn belül teljesítette volna, az elmulasztott határnapon végzett eljárási cselekményt a szükséges körben meg kell ismételni.

IGAZ / HAMIS

26. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a bíróságnak, az ügyészségnek vagy a nyomozó hatóságnak címzett beadvány érkezésétől, az ilyen beadvány benyújtására nyitva álló határidő lejártától vagy az intéz-

kedésre okot adó egyéb körülmény bekövetkezésétől számított legkésőbb két hónapon belül megteszi a szükséges intézkedéseket.

IGAZ / HAMIS

27. Az eljárás elhúzódása miatti kifogás előterjesztésére a terhelt, a védő, a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt jogosult az eljáró hatóságnál, írásban. A kifogás oka lehet, hogy az ügyben eljáró bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság valamely eljárási cselekmény elvégzésére vagy határozat meghozatalára a Be.-ben megállapított határidőt figyelmen kívül hagyta, vagy az eljárásban részt vevő személy részére valamely eljárási cselekmény elvégzésére határidőt tűzött ki, de ez eredménytelenül telt el, és a bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság nem alkalmazta a mulasztás jogkövetkezményeit.

IGAZ / HAMIS

28. Az eljárás elhúzódása miatti kifogás esetén az ügyben eljáró bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság a kifogás az érkezését követő 15 napon belül megvizsgálja, és ha azt alaposnak tartja, a vádemelés előtt nyolc napon belül, a vádemelés után egy hónapon belül megteszi a kifogásban sérelmezett helyzet megszüntetése érdekében szükséges intézkedést, egyidejűleg a kifogás elintézéséről a kifogás előterjesztőjét tájékoztatja.

IGAZ / HAMIS

29. A járásbíróság mulasztásával szemben előterjesztett kifogást a törvényszék három hivatásos bíróból álló tanácsa, a törvényszék mulasztásával szemben előterjesztett kifogást az ítéletábla három hivatásos bíróból álló tanácsa, az ítéletábla mulasztásával szemben előterjesztett kifogást a Kúria három hivatásos bíróból álló tanácsa, a Kúria mulasztásával szemben előterjesztett kifogást a Kúria másik tanácsa az ügyiratok felterjesztésétől számított 15 napon belül tanácsulésen bírálja el.

IGAZ / HAMIS

30. Az elektronikus kapcsolattartásra nem köteles büntetőeljárásban részt vevő személy vagy a jogi képviselőnek nem minősülő képviselője – feltéve, hogy az elektronikus ügyintézéshez való joga nem szünetel – az eljárás bármely szakaszában a nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság engedélye esetén választhatja az elektronikus kapcsolattartási módot.

IGAZ / HAMIS

31. Ha a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az ügyiratot papíralapon kézbesíti, a kézbesítéssel egyidejűleg a címzettet tájékoztatja arról, hogy – az elektronikus kap-

csolattartás vállalása esetén – a bírósággal, az ügyészszéggel és a nyomozó hatósággal a kapcsolatot elektronikus úton is tarthatja.

IGAZ / HAMIS

32. A bíróság, az ügyészszéggel és a nyomozó hatóság papír alapon vagy egyéb adathordozón bocsátja rendelkezésre a szakértő részére az ügyiratokat, ha annak papíralapú vagy egyéb adathordozó útján történő bemutatása, megtekintése szükséges, erre különösen akkor kerülhet sor, ha az ügyiratok nagy mennyisége miatt vagy az adathordozó jellegéből adódóan a digitalizálás aránytalan nehézséggel vagy jelentős költséggel járna, vagy lehetetlen, feltéve, ha a bizonyítási eszköz valóságosága nem vitás.

IGAZ / HAMIS

Vákát oldal

V. A bizonyítás

- A bizonyítás általános szabályai
- Az egyes bizonyítási eszközök
- A bizonyítási cselekmények

Feleletválasztós kérdések

1. A bizonyítás körében igaz, hogy...
 - A) a Be. a vegyes rendszerű eljárás kialakítását célozza, amelyben az inkvizitórius és az akkuzatórius jegyek a legelőnyösebb formában keverednek.
 - B) a büntetőeljárásnak több eljárási szereplő tevékenységén keresztül biztosított célja az anyagi igazság kiderítése.
 - C) az Alaptörvény az anyagi igazság érvényesülésére nem biztosít alanyi jogot, ugyanakkor a büntetőeljárás és az igazság Alaptörvénynek megfelelő kapcsolatát illetően csak olyan bizonyítási és eljárási rendszer elfogadható, amely nem lehetetleníti el az anyagi igazság kiderítését, viszont nem is ad neki feltétlen prioritást.
 - D) főszabály szerint a bíróság a vád tisztázása során bizonyítási eszközöket hivatalból csak pártatlanságának fenntartása mellett, az eljárási alelvekre figyelemmel, indítványok alapján és önállóan szerezhethet be és vizsgálhat meg.
 - E) a büntetőeljárás fő kérdéseinek eldöntéséhez szükséges tények mellett azon tény nem képezheti a bizonyítás tárgyát, amely más eljárás tárgya, ám megállapítása – pragmatikus okokból vagy a sértettek érdekeinek fokozottabb védelme érdekében – a büntetőeljárásban is kezdeményezhető lenne.
2. A bizonyítás szabályaira igaz, hogy...
 - A) a Be. a köztudomású és a hivatalos tudomás körébe tartozó tények mellett kiveszi a bizonyítandó tények köréből azokat, amelyek valóságát az adott büntetőügyben a vádló, a védő és a terhelt együttesen elfogadják.
 - B) önálló bizonyítási eszköz a pártfogó felügyelői vélemény, az információs rendszer és az elektronikus adat.
 - C) a törvény két fő csoportra osztja és nevesíti a tanú vallomástételének akadályait, amelyek: a vallomástétel tilalma és a vallomástétel megtagadásának lehetősége.
 - D) nem jelent kivételt a vallomásmegtagadás joga alól, ha a tanú a büntetőeljárás során korábban még terheltként, a bűnösségének beismerésével egyezséget kötött az ügyészséggel, mivel az össze nem egyeztethető az önvádra kötelezés tilalmával.
 - E) a tanúnak a figyelmeztetések közlését követően tett vallomása az ügyben vagy más ügyben bizonyítási eszközként nem használható már fel abban az esetben, ha a tanú a vallomástételt a későbbiekben megtagadja.

3. A tanúvallomásra igaz, hogy...
 - A) a tanúzási figyelmeztetés és az arra adott válasz jegyzőkönyvezésének elmaradása esetén a tanúvallomás bizonyítási eszközként figyelembe vehető, ha a vallomást vagy annak adott részét a tanú az újabb kihallgatása alkalmával, immár a szabályszerű tanúzási figyelmeztetés közlését követően fenntartja.
 - B) a Be. a korábbi tanúvallomásokkal való utólagos rendelkezést következetesen kizárja, kivétel a folytatólagos kihallgatás megtagadásának lehetősége.
 - C) ha a tanút az eljárás során korábban vagy más ügyben terheltként hallgatták ki, a terheltként tett vallomása bizonyítási eszközként már nem felhasználható, kivéve, ha a vallomásról készült jegyzőkönyvből a terhelti figyelmeztetés és az erre adott válasz egyértelműen kitűnik.
 - D) a Be. a tanú kihallgatása során lehetővé teszi azt, hogy a tanú a kikérdezése előtt összefüggően adja elő a vallomását.
 - E) a tanúvallomást nem tagadhatja meg, akivel szemben az ügyészség közvetítői eljárás céljából a büntetőeljárást felfüggesztette vagy megszüntette.
4. A terhelt vallomására igaz, hogy...
 - A) minden olyan közlés a terhelt vallomásának minősül, amely a terhelti figyelmeztetés után történik, és amely a gyanúsítás közlését, a bizonyítás tárgyára vonatkozó tényállítást tartalmaz, ideértve azt is, ha az formailag valamilyen tény tagadásában nyilvánul meg.
 - B) a vallomástétel szakaszai: első eleme a terhelt személyazonosságának ellenőrzése, második eleme a terhelt kihallgatásával kapcsolatos jogainak ismertetése, majd a vallomás körébe tartozó kihallgatás lefolytatása, illetve vallomás megtétele.
 - C) a terhelti figyelmeztetést, valamint a terheltnek a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni. Ha ez elmarad, fő szabály szerint a vallomás bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe. Az egyik kivételt az jelenti, ha az eljárás során korábban terhelti figyelmeztetésben már részesült, és a folytatólagos kihallgatása során védővel rendelkezik. A másik kivétel, ha a terhelti figyelmeztetés után a közlését fenntartja.
 - D) a terheltnek nem tehető fel olyan kérdés, amely a választ magában foglalja, vagy a feleletre útmutatást tartalmaz, szintén tiltja a Be. az olyan kérdés megfogalmazását, amely bármilyen ígéretet tartalmaz, vagy valótlan tény állítását foglalja magában.
5. Válassza ki a helyes állítást!
 - A) A törvény tételesen felsorolja azokat az eseteket, amelyek esetén kötelező a szakértő igénybevétele.
 - B) A magánszakértői vélemény intézménye kiegészítő jellegű, a védekezés jogához és a fegyverek egyenlőségéhez társított garanciális biztosíték
 - C) A más szakértő kirendelésére vonatkozó indítványban meg kell jelölni a korábbi szakvéleménnyel kapcsolatban felmerült aggály okát, ha az indítvány olyan tény szakértő általi megállapítására vagy megítélésére irányul, amit a büntetőeljárásban készített korábbi szakvélemény már vizsgált.

- D) Ha korábbi, kirendelt szakértő által készített szakvélemény még nem készült, ebben az esetben, ha a terhelt vagy védő szakértő kirendelésére irányuló indítványát bármely eljárási szakaszban elutasították, megbízás már nem adható.
 - E) A magánszakértői vélemény beszerzésének két korlátja van. Egyfelől, ha a korábbi szakvéleményt akár a vádemelés előtt, akár azt követően a terhelt vagy a védő indítványában megnevezett szakértő készítette, magánszakértői vélemény elkészítésére megbízás nem adható. Másfelől ugyanazon szakkérdésre vonatkozóan a terhelt és a védő csak egy magánszakértői vélemény elkészítésére adhat megbízást.
 - F) A Be. az önvádra kötelezés tilalmának tiszteletben tartása miatt nem teszi kötelezővé a magánszakértői vélemény benyújtását, azonban a terhelt, illetve a védő köteles tájékoztatni az ügyben eljáró bíróságot, ügyészséget, illetve nyomozó hatóságot, hogy szakértőnek adott megbízást.
6. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A törvény tételesen felsorolja azon eseteket, amelyek miatt a szakvélemény aggálytalanul nem fogadható el, így különösen, ha nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit, ha nem egyértelmű, ha önmagával, illetve a szakértő rendelkezésére bocsátott adatokkal ellentétes, vagy ha a helyességéhez nyomatékos kétség fér.
 - B) Az igazságügyi szakértő az igazságügyi szakértői tevékenységet önálló tevékenységként, egyéni vállalkozóként, társaság vagy szolgáltató tagjaként vagy alkalmazottjaként, illetve igazságügyi szakértői intézmény vagy igazságügyi szakértői intézet, igazságügyi szakértői testület vagy más szerv nevében végezheti.
 - C) A szakértőtípusok között alá-fölé rendeltségi viszony van, vagyis nem a hatóság dönti el, hogy igazságügyi szakértőt rendel-e ki, vagy például egy szakértői intézményt.
 - D) Ha természetes személyt igazságügyi szakértőként rendelik ki, 10 napon belül köteles jelezni, ha a kirendelésnek nem természetes személy igazságügyi szakértőként, hanem szakvéleményadásra jogosult szervezet tagjaként vagy alkalmazottjaként kíván eleget tenni.
 - E) A szakértőt a tevékenysége során tudomására jutott tényekre és adatokra nézve titoktartási kötelezettség terheli, az ügyre vonatkozó tényekről és adatokról csak a hatóság, továbbá az adatok kezelésére jogosult más szerv vagy személy részére nyújthat tájékoztatást.
 - F) Az igazságügyi szakértő 10 napon belül köteles közölni a hatósággal, ha a szakértői tevékenységének ellátásában fontos ok akadályozza, így különösen, ha a tevékenysége ellátásának vagy a részvizsgálatok elvégzésének feltételei nincsenek meg, vagy nem rendelkezik a szakvélemény elvégzéséhez szükséges technikai eszközökkel.
7. A pártfogó felügyelői véleményre nem igaz, hogy...
- A) a törvény önálló bizonyítási eszközként – és nem a szakértői vélemény sajátos típusaként – szabályozza a pártfogó felügyelői véleményt.
 - B) a pártfogó felügyelő kirendelésének nincs kötelező esete, azonban a bíróság és az ügyészség büntetés vagy intézkedés alkalmazása, feltételes ügyészi felfüg-

- gesztés alkalmazása vagy közvetítői eljárásra utalás előtt pártfogó felügyelői vélemény beszerzését rendelheti el.
- C) a pártfogó a véleményben tájékoztatást ad a terhelt adottságainak megfelelő munkalehetőségről, egészségügyi, illetve szociális intézményi ellátási lehetőségről, de javaslatot nem tehet a terhelttel szemben egyedi magatartási szabály vagy kötelezettség elrendelésére, arra csak a nyomozó hatóság és az ügyészség jogosult.
- D) a pártfogó köteles és jogosult mindazokat az adatokat megismerni, amelyek a pártfogó felügyelői vélemény elkészítéséhez szükségesek. E célból a pártfogó az eljárás ügyiratait megismerheti, a büntetőeljárás során eljáró szervektől, a terhelttől, a sértettől, a tanúktól és az eljárásba bevont más személyektől felvilágosítást kérhet.
8. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A törvény az általános keretet jelentő, példálózó felsorolással definiált tárgyi bizonyítási eszközökön belül ugyan, de külön is nevesített bizonyítási eszközként határozza meg az iratot és az okiratot.
- B) A bizonyítási eszközöktől eltérően a törvény taxatíve jelleggel sorolja fel a bizonyítási cselekményeket (szemle, helyszíni kihallgatás, bizonyítási kísérlet, felismerésre bemutatás, szembesítés, műszeres vallomás-ellenőrzés).
- C) Ha a szakértőtől kért felvilágosítás vagy a szakvélemény kiegészítése nem vezetett eredményre, más szakértőt kell kirendelni. A szakértő kirendelésére irányuló indítványban, illetve a kirendelő határozatban az eljáró hatóságnak meg kell jelölni a korábbi szakvélemény elfogadhatóságával kapcsolatos aggályokat.
- D) Az alábbi sorrend irányadó a szakvélemény hatósági értékelésére: a szakértő felhívása felvilágosítás adására vagy a szakvélemény kiegészítésére, magánszakértő bevonása, más szakértő hivatalból kirendelése, a szakvélemények eltéréseinek tisztázása a szakértők egymás jelenlétében való meghallgatásával, újabb szakértő kirendelése.
9. Ha a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik, igaz, hogy...
- A) a nyomozás során a nyomozó hatóság vagy az ügyész, a bírósági eljárásban a bíróság intézkedik a terhelt kézre kerítésére, elrendeli a terhelt tartózkodási helyének felkutatását, körözését, illetve elfogatóparancsot bocsát ki.
- B) a nyomozó hatóság vagy az ügyész a nyomozást megszünteti [Be. 188. § (1) bekezdés a) pont], illetve a bíróság az eljárást megszünteti [Be. 266. §, 307. §, 359. §, 390. §].
- C) az ügyész nem emel vádat, mert a bíróság az eljárást a terhelt távollétében nem folytathatja le (Be. XXV. fejezete).
10. Szakértő alkalmazása kötelező, ha...
- A) a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés személy kóros elmeállapota, illetőleg kábítószer-függősége.
- B) minden esetben.
- C) a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés kényszergyógykezelés szükségessége.
- D) a személyazonosítást biológiai vizsgálattal végzik.

- E) elhunyt személy hatósági boncolására kerül sor.
F) nincs ilyen eset.
11. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) Az esetek döntő többségében az eljáró hatóság dönti el, hogy igénybe vesz-e szakértőt. A nyomozó szerv vezetője körültekintően mérlegeli, hogy a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges-e, viszont egyes esetekben a Be. alapján kötelező a szakértő kirendelése.
 - B) A szakértőtípusok között nincs alá-fölé rendeltségi viszony, vagyis a hatóság döntésén múlik, hogy igazságügyi szakértőt rendel-e ki, vagy például egy szakértői intézményt.
 - C) Az igazságügyi szakértővé válásnak nem feltétele a hatóság kirendelésének elvállalása. A névjegyzékbe kerüléssel a szakértő köteles a kirendeléseknek eleget tenni.
 - D) Nemcsak az igazságügyi szakértői intézetek, hanem külön jogszabály alapján más intézmények is adhatnak szakvéleményt, hatósági feladatkörükben eljárva meghatározott kérdésekben az ő állásfoglalásuk a kötelező.
12. Nem igaz, hogy a szakértő...
- A) személyt megvizsgálhat, hozzá kérdéseket intézhet, tárgyakat megtekinthet és megvizsgálhat.
 - B) a kirendelőtől újabb adatokat, iratokat, felvilágosítást kérhet.
 - C) a kizáró okot a kirendelőnek haladéktalanul köteles bejelenteni.
 - D) minden adatot és tényt megismerhet, amelyek az ügyben keletkeztek és felmerültek.
13. Válassza ki a helyes állítást!
- A) Az előterjesztett szakvélemény tartalmánál fogva lehet kategorikus és valószínűségi.
 - B) A szakvélemény része a szakmai ténymegállapítás.
 - C) Mivel a hatóság nem rendelkezik különleges szakértelemmel, amellyel a mérlegelés során a kérdéses tényt meg tudná állapítani vagy ítélni, így nem is értékelheti az előterjesztett szakvéleményt.
 - D) A nyomozási szakasszal ellentétben a bírósági eljárásban már sokkal ritkább a szakértő meghallgatása.
 - E) A nyomozási szakaszra az a jellemző, hogy nem elegendő az írásbeli szakvélemény, többnyire szóbeli meghallgatására is sor kerül.
14. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A büntető eljárásjog szempontjából jelentős bizonyítási tények azok, amelyek befolyásolják a büntetőügyekben eljáró hatóságok hatáskörét, illetékességét.
 - B) Anyagi jogi szempontból elsősorban azokat a tényeket kell bizonyítani, amelyek a bűnösség megállapítását és a nyomozó hatóság előzetes verzióját alátámasztják.
 - C) A bizonyítás a büntetőeljárás járulékos kérdéseinek elbírálásában jelentős tényekre nem terjedhet ki.
 - D) A köztudomású tényeket közismertségük ellenére bizonyítani kell.

- E) A hivatalos közlönyben megjelent jogszabályok, törvényi vélelmek (például annak bizonyítása, hogy az önhibából eredő ittasság kizárna a bűnösséget), illetve a hatóságok valószínűségi megállapításai (például kényszerintézkedések elrendeléséhez kapcsolódó prognózisok) tekintetében a bizonyítás szintén a vádlót terheli.
15. A bizonyítási cselekményekre igaz:
- A) Míg az 1998-as Be. bizonyítási cselekményekként tekintett a felsorolt eljárási cselekményekre, addig a hatályos Be. új csoportelnevezést alkalmaz, a bizonyítási eljárások megjelölést.
 - B) A műszeres vallomás-ellenőrzés is a nevesített bizonyítási cselekmények közé került, de innen kikerült a szakértők párhuzamos meghallgatása.
 - C) A büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási cselekmény. A törvényben meghatározott bizonyítási eszközök és cselekmények használhatók és alkalmazhatók szabadon.
 - D) Tágabb értelemben a szemléhez tartozik az igazságügyi szakértők, szaktanácsadók helyszíni tevékenysége (például orvos szakértő, kriminalisztikai szakértő, bűnügyi kutyavezető, tűzvizsgáló, munkavédelmi szaktanácsadó stb.) és a szemlélt végrehajtó hatósági személyek utómunkálata is (például fényképmelléklet és helyszínrajz megalkotása, vérfolt-morfológiai jelentés elkészítése).
 - E) Az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a helyszínen hallgatja ki a terheltet és a tanút, ha szükséges, hogy a bűncselekmény helyszínén vagy a bűncselekménnyel összefüggő más helyszínen tegyen vallomást, mutassa meg az elkövetés helyét, a bűncselekménnyel összefüggő más helyet, tárgyi bizonyítási eszközt, illetve a cselekmény lefolyását.
16. A bizonyítási cselekményekre igaz:
- A) Ha több személynek tartják a felismerésre bemutatást, azt külön-külön, egymás távollétében kell elvégezni, hogy a felismerőt ne befolyásolja az előtte történt eredményes vagy eredménytelen azonosítás.
 - B) Nem kizárt a felismerésre bemutatni az olyan személyt, illetve tárgyat, akit, illetve amelyet a nyomozás során fényképének nyilvános, előzetes bemutatásával kutattak fel, vagy akit, illetve amit a felismerő személy a nyomozási cselekmények végrehajtása során láthatott.
 - C) A felismerő személy tanúkénti előzetes kihallgatása akkor mellőzhető, ha az eljárási cselekmény célja annak megállapítása, hogy az a személy, akinek a holttestét felismerésre bemutatják, a felismerő személy környezetében, illetőleg a megtalálás helyén és környékén ismert-e.
 - D) A jegyzőkönyvben rögzíteni lehet a szembesítettek magatartását, nem szóbeli megnyilvánulását is, ha annak a nyomozás szempontjából jelentősége van. Előfordulhat, hogy több gyanúsított vagy tanú szembesítése szükséges. Ekkor az ellentétes vallomástevőket külön-külön kell egymással szembesíteni.

- E) A Be. azt is rögzíti, hogy a műszeres vallomás-ellenőrzést a szaktanácsadó végzi, aki eljárásáról és megállapításairól szakvéleményt készít, és szakértői meghallgatására kerül sor.
- F) Az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a nyomozás során a tanú és a gyanúsított vallomását műszeres vallomás-ellenőrzéssel vizsgálhatja. A vizsgálathoz a tanú hozzájárulása szükséges, a gyanúsított ellenben köteles magát alávetni, ugyanis ez szakértői vizsgálatnak tekintendő a törvény szerint.
17. Az adatforrás jellege alapján a bizonyíték lehet:
- A) eredeti és származékos
 - B) közvetlen és közvetett
 - C) terhelő és mentő
 - D) súlyosító és enyhítő
18. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A gyakorlatban a bizonyítási eszköz és a bizonyíték fogalma nem egymást átfedő kategóriaként szerepelnek, bár igaz, hogy közöttük szoros kapcsolat van: egyrészt bizonyítási eszköz nélkül nincs bizonyíték, másrészt bizonyíték csak a törvényben felsorolt, illetve a törvényesen beszerzett bizonyítási eszközből származhat. Valójában a két fogalom elemei természetüknél fogva különböznek.
 - B) A Be. a bizonyítási eszközök taxatív felsorolását tartalmazza, más bizonyítási eszköz elméletileg sem képzelhető el.
 - C) A bizonyítási eszközök a bizonyítékok (bizonyító tények) hordozói. Olyan külső források (személyek nyilatkozatai vagy dolgok), amelyekből a hatóság megismerheti a bűncselekményre vagy az elkövetőre vonatkoztatható bizonyítékokat.
 - D) A törvény a köztudomású és a hivatalos tudomás körébe tartozó tények mellett kiveszi a bizonyítandó tények köréből azokat, amelyek valóságát az adott büntetőügyben a vádló, a védő és a sértett együttesen elfogadják.
19. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A hivatalos közlönyben megjelent jogszabályok, törvényi vélelmek (például annak bizonyítása, hogy az önhibából eredő ittasság kizárná a bűnösséget), illetve a hatóságok valószínűségi megállapításai (például kényszerintézkedések elrendeléséhez kapcsolódó prognózisok) tekintetében bizonyítást kell lefolytatni.
 - B) A bizonyítás a büntetőeljárás járulékos kérdéseinek elbírálásában jelentős tényekre is kiterjedhet. Ezek a tények nem minden büntetőügyben játszanak szerepet, hiszen nem minden ügyben keletkezik a sértettnek kára vagy merül fel például a terhelt szülői felügyeleti jogának megszüntetési lehetősége, illetve a bűncselekménnyel összefüggő szabálysértés elbírálásának igénye.
 - C) A bizonyítás különös szabályaival foglalkozó fejezetben a Be. meghatározza a bizonyítás tárgyát, felsorolja a bizonyítás eszközeit, utal a bizonyítás törvényességének követelményeire, és rögzíti a bizonyítékok (szabad) értékelésének elvét.
 - D) A közvetlen bizonyítás általában a közvetett bizonyítás megerősítésére szolgál.

- E) A bizonyítási eljárás az objektív igazság feltárásának az eszköze, amely lehetővé teszi, hogy a múltban lezajlott eseményeket a törvény által előírt módon és eszközökkel rekonstruálni lehessen.
20. Válassza ki a bizonyítás általános kérdéseit érintő állítást!
- A) A bizonyítandó tények lehetnek az „eseménynek” vagy „jelenségnek” minősülő ténykomplexumok strukturális elemei, és az „esemény” lehet egy „cselekményként” értelmezhető történet része is.
 - B) A bizonyítás célja: a büntetőjogi felelősség eldöntéséhez szükséges releváns tények ismeretének megszerzése, feladata pedig – céljának megfelelően – a bűncselekmény elkövetésére és az elkövető büntetőjogi felelősségére vonatkozó tényállás tisztázása.
 - C) Azokat a tényeket kell vizsgálni, amelyek alapján elbírázható, követtek-e el vagy sem olyan cselekményt, amely kimeríti valamely különös részi bűncselekmény törvényi tényállását; fennállnak-e a büntetőjogi felelősségre vonás feltételei, illetve nem forog-e fenn büntethetőségi akadály.
 - D) Amennyiben a büntetőeljárásban dönteni kell a járulékos kérdésekről, akkor nem a tágabb értelemben vett büntetőjog, hanem más jogágak (például polgári jog/családi jog, szabálysértési jog) rendelkezéseit kell alkalmazni.
21. Válassza ki a helyes állítást!
- Nem kell bizonyítani azokat a tényeket, ...
- A) amelyek köztudomásúak.
 - B) amelyek megdönthetetlen vélelmek.
 - C) amelyek a bizonyítás alapvető tárgya szempontjából irrelevánsak.
 - D) amelyekről az eljáró bíróságnak, ügyészségnek, illetve nyomozó hatóságnak hivatalos tudomása van.
 - E) amelyek valóságát a vádlott, a terhelt, a védő és a sértett az adott ügyben együttesen elfogadja.
 - F) amelyek nem igényelnek különleges szakértelmet.
22. Válassza ki a bizonyítási eszközöket érintő állítást!
- A) A Be. 167. § (2) bekezdésében rögzített lehetőség jelentősége csupán abban rejlik, hogy szükségtelenné teszi bizonyos eljárási cselekmények büntetőeljárásban történő formális megismétlését azáltal, hogy elsősorban a nyomozó hatóságok megelőző eljárásaiban készített jegyzőkönyvek adott büntetőeljárásban történő felhasználhatóságának jogalapját teremti meg.
 - B) A bizonyítási eszközök felderítése, összegyűjtése, biztosítása és felhasználása során a Be. rendelkezései szerint kell eljárni. Jogszabály elrendelheti a bizonyítási cselekmények teljesítésének és lefolytatásának, a bizonyítási eszközök megvizsgálásának és rögzítésének meghatározott módját.
 - C) A bizonyítási tilalmak megsértése a büntetőeljárásban azzal a következménnyel jár, hogy a bizonyítási cselekmény semmissé válik. A semmis cselekménnyel szerzett bizonyíték pedig nem bizonyíték.

- D) A származékos bizonyíték nem közvetlenül, hanem egy vagy több áttétellel származik az eredeti forrásból (például fénykép a holttestről vagy sértett szúrt sérüléséről; vagy a tanú azt adja elő, amit mástól hallott a bizonyítandó tényről).
23. Válassza ki a bizonyítási törvényességét érintő állítást!
- A) A bizonyítási eszközök felderítése, összegyűjtése, biztosítása és felhasználása során e törvény rendelkezései szerint kell eljárni. Jogszabály elrendelheti a bizonyítási cselekmények teljesítésének és lefolytatásának, a bizonyítási eszközök megvizsgálásának és rögzítésének meghatározott módját.
 - B) A bizonyítási tilalmak megsértése a büntetőeljárásban azzal a következménnyel jár, hogy a bizonyítási cselekmény semmissé válik. A semmis cselekménnyel szerzett bizonyíték pedig nem bizonyíték.
 - C) A származékos bizonyíték nem közvetlenül, hanem egy vagy több áttétellel származik az eredeti forrásból (például fénykép a holttestről vagy sértett szúrt sérüléséről; vagy a tanú azt adja elő, amit mástól hallott a bizonyítandó tényről)
 - D) Bizonyítást kell lefolytatni a büntethetőséget kizáró (például jogos védelem) vagy megszüntető (például elévülés) okok tekintetében, illetve a szankció megállapítása vonatkozásában releváns tényekre.
24. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) Bizonyítékként értékelhető az olyan bizonyítási eszközből származó tény is, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság vagy más hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg.
 - B) A bizonyítékok értékelése olyan tevékenység, amelynek során a bíróság mélyrehatóan és körültekintően vizsgálja az egyes bizonyítékok hitelt érdemlőségét. Majd e tevékenység eredményeként dől el, hogy melyek azok a bizonyítékok, amelyeket a bíróság úgy ítél meg, hogy azokra kétségtelenül és egyértelműen tényállást alapozhat, és melyek azok a bizonyítékok, amelyek ezt a próbát nem állják ki, és így azokat a bizonyítás köréből mellőzni kell.
 - C) Ha a bizonyítandó tény a hatóság bűncselekmény útján (vagy más tiltott módon) szerezte meg, vagy ha a tény a hatóság az eljárásban részt vevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerezte meg, mindez az értékelés szempontjából abszolút kizárt bizonyítékot eredményez.
 - D) A büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz és szabadon alkalmazható minden bizonyítási cselekmény. A törvény azonban elrendelheti egyes bizonyítási eszközök igénybevételét.
25. Válassza ki a helyes állítást!
- A szabad bizonyítás elvéhez kapcsolódik:
- A) A bizonyítási eszközöket és a bizonyítékokat csak önmagukban kell vizsgálat tárgyává tenni.
 - B) A bizonyítási eszközöket és a bizonyítékokat egymással összevetve és összességükben is vizsgálat tárgyává kell tenni.

- C) A bizonyítékok értékelésének a szabadsága nem terjed ki a hatóságoknak a bizonyítási eljárásban végzett folyamatos tevékenységére, az csak a bizonyítási eljárás lezáró aktusához kapcsolódik, amely alapján kialakul a bíróság meggyőződése, és ítéletet hoz az ügyben.
- D) A nyomozó hatóság vonatkozásában a bizonyítékok értékelése azt jelenti, hogy a gyanúsítás, illetve a nyomozás során hozott egyes határozatokat megalapozó bizonyítékokat szükségszerűen értékelni kell.

Eldöntendő állítások

- 1. Több szakterülethez tartozó szakkérdésben a szakértők a szakvéleményüket egyesíthetik is, amit együttes szakvéleményként terjeszthetnek elő.

IGAZ / HAMIS

- 2. Ha több szakértő azonos véleményre jut, a szakvéleményt közösen is előterjeszthetik, ekkor egyesített szakvéleményt adnak.

IGAZ / HAMIS

- 3. Ha a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik, akkor a fokozatosság elvét követve a hatóságnak első lépésben a terhelt tartózkodási helyének felkutatása iránt kell intézkednie. Erre akkor kerül sor, ha az idézés azért nem volt a terheltnek kézbesíthető, mert a kézbesítő jelentése szerint a megjelölt cím ismeretlen, vagy onnan az illető ismeretlen helyre távozott. Ilyen esetben a Személyi Adat- és Lakcímnnyilvántartásból kérdezhető le a tartózkodási helyre vonatkozó adat.

IGAZ / HAMIS

- 4. A terheltnek és a védőnek arra is lehetősége van, hogy magánszakértőt bízjon meg, és azt az eljárásban felhasználja mint bizonyítási eszközt.

IGAZ / HAMIS

- 5. A gyakorlatban a bizonyítási eszköz és a bizonyíték fogalma esetenként egymást átfedő kategóriaként szerepelnek, mivel közöttük szoros kapcsolat van: egyrészt bizonyítási eszköz nélkül nincs bizonyíték. Másrészt azonban bizonyíték nemcsak a törvényben felsorolt, illetve a törvényesen beszerzett bizonyítási eszközökből származhat, hanem más forrásból is.

IGAZ / HAMIS

6. A bizonyítási eszköz mindössze hordozója a bizonyíték(ok)nak, míg a bizonyítékok (bizonyító tények) alatt mindazon tényeket kell értenünk, amelyek alapján a hatóság a bizonyítás tárgyát (a bűncselekményt vagy más releváns körülményt) megállapítja.

IGAZ / HAMIS

7. A segítő hozzátartozója nem tagadhatja meg a tanúvallomást.

IGAZ / HAMIS

8. A bizonyítás eszközei a tanúvallomás, a szakvélemény, a tárgyi bizonyítási eszköz, a szemle, az okirat és a terhelt vallomása.

IGAZ / HAMIS

9. A tanúkat lehetőleg egyenként kell kihallgatni, amennyiben viszont nagy a tanúk száma, kivételesen legfeljebb három tanú hallgatható ki egyszerre.

IGAZ / HAMIS

10. A személyi adatok zártan kezelésének megszüntetésére csak a tanú beleegyezésével kerülhet sor.

IGAZ / HAMIS

11. A tanúvédelmi programban részt vevő személyt a védelmet ellátó szerv útján kell idézni.

IGAZ / HAMIS

12. Amennyiben a nyomozó hatóság tagja orvosi végzettséggel is rendelkezik, nem szükséges szakértőt kirendelnie, ha a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés a személy kóros elmeállapota, illetőleg kábítószer-függősége.

IGAZ / HAMIS

13. A halál oka és körülményei, valamint az elmeállapot vizsgálatánál három szakértőt kell alkalmazni.

IGAZ / HAMIS

14. A gyanúsított és a védő a nyomozás során a nyomozási bírónál indítványozhatja más szakértő kirendelését.

IGAZ / HAMIS

15. A tárgyi bizonyítási eszköz az a bizonyítási eszköz, amely valamilyen tény, adat valóságának, esemény megtörténtének vagy nyilatkozat megtételének bizonyítására készül, és arra alkalmas.

IGAZ / HAMIS

16. Ha a terhelt a vallomás tételét megtagadja, figyelmeztetni kell arra, hogy ez az eljárás folytatását nem akadályozza.

IGAZ / HAMIS

17. Ha a terhelt vallomást tesz, figyelmeztetni kell, hogy igazmondási kötelezettsége van.

IGAZ / HAMIS

18. A bíróság, illetőleg az ügyész felismerésre bemutatást rendel el és tart, ha azt kell megállapítani vagy ellenőrizni, hogy valamely esemény vagy jelenség meghatározott helyen, időben, módon, illetőleg körülmények között megtörténhetett-e.

IGAZ / HAMIS

19. A bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárási jogszabályok alkalmazásában jelentősek.

IGAZ / HAMIS

20. Ha a terheltek, a tanúk, illetőleg a terhelt és a tanú vallomásai egymással ellentétesek, az ellentétet szükség esetén szemlével lehet tisztázni.

IGAZ / HAMIS

VI. A leplezett eszközök

- A leplezett eszközök alkalmazásának általános szabályai
- Bírói és ügyészi engedélyhez nem kötött leplezett eszközök
- Ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközök
- Bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök
- A leplezett eszközök alkalmazásának közös szabályai
- A leplezett eszközök alkalmazása során megszerzett adatokra vonatkozó szabályok
- A leplezett eszközök alkalmazásának eredménye
- A titkos információgyűjtés és a büntetőeljárás kapcsolata

Feleletválasztós kérdések

1. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) A hozzájárulással alkalmazott megfigyelés alkalmazásáról szóló döntésben meg kell jelölni meghatározott személy azonosítására alkalmas adatokat, az alkalmazás kezdő és befejező időpontját napban meghatározva, az ügy tárgyát képező bűncselekmény Btk. szerinti minősítését, valamint tényállásának rövid leírását és a leplezett eszköz alkalmazása helyének, illetve a megfigyelni kívánt eszköz vagy szolgáltatás egyértelmű azonosítására alkalmas adatokat.
- B) Az utólagos engedélyezés esetén a bíróság vagy az ügyészség engedélyét nyolc napon belül be kell szerezni. Ha a bíróság vagy az ügyészség az utólagos engedélyezés iránti indítványt elutasítja, az engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának eredménye bizonyítékként nem használható fel, és az így beszerzett adatokat haladéktalanul törölni kell.
- C) A törvényben meghatározott egyes leplezett eszközök terhelt vagy tanú kihallgatása, illetve bizonyítási cselekmény során nem alkalmazhatók, nem tartalmazhatnak a törvénnyel össze nem egyeztethető ígéretet, és nem valósíthatnak meg fenyegetést vagy felbujtást, továbbá nem terelhetik az érintett személyt annál súlyosabb bűncselekmény elkövetése felé, mint amelyet eredetileg elkövetni tervezett.
- D) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása során igénybe vett technikai eszközt vagy információs rendszerben elhelyezett elektronikus adatot a leplezett eszköz alkalmazásának befejezését követően haladéktalanul el kell távolítani. Ha az eltávolítás akadályba ütközik, a technikai eszközt vagy az elektronikus adatot az akadály megszűnését követően kell haladéktalanul eltávolítani.

2. Válassza ki a helytelen állítást a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök vonatkozásában!
 - A) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása során igénybe vett technikai eszköz vagy adat elhelyezése, valamint eltávolítása érdekében a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv bírói engedélyhez nem kötött leplezett eszközt alkalmazhat, illetve a leplezett eszközök alkalmazását végrehajtó szerv a rá irányadó törvény alapján titkos információgyűjtést végezhet.
 - B) Bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása során az alkalmazás törvényességét az ügyész felügyeli.
 - C) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának eredménye kivétel nélkül annak a bűncselekménynek a bizonyítására és azzal az érintett személlyel szemben használható fel, amely miatt és akivel szemben az alkalmazást a bíróság engedélyezte.
 - D) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának eredménye az engedélyben meg nem jelölt személynek az engedélyben meg nem jelölt bűncselekménye vonatkozásában kizárólag súlyos bűncselekmények és elkövetési módok esetén és csak akkor használhatók fel, ha a feljogosított szerv a kívánt adat megszerzését követően három napon belül az engedélyben meg nem jelölt személynek az engedélyben meg nem jelölt bűncselekménye vonatkozásában az előkészítő eljárás vagy a nyomozás megindításáról rendelkezik, vagy azt kezdeményezi.
3. Válassza ki a helytelen állítást a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök vonatkozásában!
 - A) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának eredménye bizonyítékként kivétel nélkül soha nem használható fel olyan adatra nézve, amelyre az engedélyben megjelölt személy a tanúvallomást megtagadhatja.
 - B) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök a bíróság engedélye alapján, csak az abban meghatározott keretek között alkalmazhatók.
 - C) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök a három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, szándékosan elkövetett következő bűncselekmények esetén is alkalmazhatók bizonyos bűncselekményi kör esetében, amit a Be. tételesen fel is sorol.
 - D) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazása legfeljebb 60 napra engedélyezhető, amely alkalmanként legfeljebb 60 napig meghosszabbítható.
4. Válassza ki a helytelen állítást a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök vonatkozásában!
 - A) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának engedélyezéséről a bíróság az ügyészség vagy a feljogosított szerv indítványa alapján határoz.
 - B) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának engedélyezésére vonatkozó indítvány tartalmára nézve a Be. taxatív felsorolást nyújt.
 - C) A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök az öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények esetén alkalmazhatók.

- D) A bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés tényét az ítéletábra elnöke igazolja. Az igazolás tartalmazza a bíróság megjelölését, az engedéllyel érintett eljárás azonosító számát és tárgyát, az érintett személy nevét, a titkos információgyűjtés engedélyezésére irányuló előterjesztés, illetve az engedély kereteit.
5. Válassza ki a helytelen állítást a leplezett eszközök vonatkozásában!
- A) A bírói vagy külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye bizonyítékként a büntetőeljárásban akkor használható fel, ha a büntetőeljárás megindítására jogosult szerv a hozzá való érkezéstől számított nyolc munkanapon belül dönt a titkos információgyűjtés alapján a büntetőeljárás megindításáról vagy annak a már folyamatban lévő büntetőeljárásban való felhasználásáról.
- B) A bíróság a leplezett eszközök alkalmazásának engedélyét visszavonja, ha a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az adatokat határidőn belül nem mutatja be, az engedély kereteit túllépték, vagy a leplezett eszközöket az alkalmazásra vonatkozó, az e törvényben meghatározott rendelkezés megsértésével alkalmazták.
- C) A bíróság az alkalmazás meghosszabbítására vagy az alkalmazás kiterjesztésére irányuló indítványról hozott döntése során már nem vizsgálja a leplezett eszközök alkalmazásának törvényességét.
- D) A bíróság az engedélyt meghosszabbíthatja, visszavonhatja, további leplezett eszközre kiterjesztheti, kiegészítheti, illetve a már engedélyezett leplezett eszköz további alkalmazását megtilthatja.
6. Válassza ki a helytelen állítást a leplezett eszközök vonatkozásában!
- A) A bíróság az engedélyt részben adja meg, ha engedélyezi a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazását, azonban határozatában egyes leplezett eszközök vonatkozásában az alkalmazásra irányuló indítvány elutasítását nem tagadhatja meg.
- B) A bíróság az indítvány benyújtásától számított 48 órán belül dönt. A bíróság az indítvány alapján az engedélyt megadja, részben adja meg, vagy az indítványt elutasítja.
- C) A bíróság a leplezett eszköz alkalmazására szolgáló utólagos indítványt akkor is elutasítja, ha az indítvány elkészült, vagy az engedély az alkalmazás elrendelése előtt is beszerezhető lett volna.
- D) A bíróság engedélye azt nem határozza meg, hogy az érintett személlyel szemben mely bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazható.
7. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A bíróság vagy az ügyészség az indítványt akkor is elutasítja, ha az engedély a fedett nyomozó alkalmazása eredményességének veszélyeztetése nélkül az engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása előtt is beszerezhető lett volna.
- B) A büntetőeljárás megindításakor a bírói vagy ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazását e törvény szerint akkor is engedélyezni kell, ha előtte bírói, külső vagy ügyészi engedélyhez kötött titkos információgyűjtést végeztek.

- C) A büntetőeljárásban a következő bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazhatók: információs rendszer titkos megfigyelése, titkos kutatás, hely titkos megfigyelése, küldemény titkos megismerése.
 - D) A büntetőeljárásban az érintett személlyel szemben bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazása összesen 180 napig engedélyezhető.
8. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A büntetőeljárásban bírói vagy ügyészi engedélyhez nem kötött, ügyészi engedélyhez kötött, valamint bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazhatók.
 - B) A büntetőjogi felelősségre vonás elkerülésének kilátásba helyezéséről szóló megállapodásban meg kell jelölni a bűncselekmény elkövetőjének azonosítására alkalmas adatait, annak a bűncselekménynek a Btk. szerinti minősítését és tényállásának rövid leírását, amely tekintetében a büntetőjogi felelősségre vonás elkerülését kilátásba helyezik, annak a bűncselekménynek a Btk. szerinti minősítését és tényállásának rövid leírását, amely tekintetében az elkövető az információk és bizonyítékok rendelkezésre bocsátását vállalja, és az információk és a bizonyítékok rendelkezésre bocsátására vonatkozó kötelezettségvállalást, valamint ennek módját, illetve ha ez a megállapodásnak részét képezi, a kár vagy a sérelemdíj megtérítésével kapcsolatos adatokat.
 - C) A fedett nyomozó a bíróság döntése nélkül tanúvédelem alá esik, ha tanúként kihallgatása vagy a személyes jelenlétét igénylő más bizonyítási cselekmény lefolytatása szükséges. A fedett nyomozó e minőségét a bíróság csak a fedett nyomozót foglalkoztató szerv hozzájárulásával szüntetheti meg.
 - D) A fedett nyomozó alkalmazása során a foglalkoztató szerv a fedett nyomozó személyének védelme, illetve nyomon követésének biztosítása, továbbá az eljárás leplezett jellegének biztosítása érdekében leplezett eszközöket alkalmazhat.
9. Válassza ki a fedett nyomozóval kapcsolatos helytelen állítást!
- A) A fedett nyomozó alkalmazásáról szóló döntésben meg kell jelölni a fedett nyomozó alkalmazásának célját, az alkalmazás kezdő és befejező időpontját napban meghatározva, az ügy tárgyát képező bűncselekmény Btk. szerinti minősítését, valamint tényállásának rövid leírását, és ha a fedett nyomozó alkalmazásának eredményességéhez előreláthatóan szükséges, a bűncselekmény pontos megjelölését.
 - B) A fedett nyomozó az igénybevétel céljának eléréséhez szükséges időtartamra, legfeljebb kilenc hónapra alkalmazható. Ha az elrendelés feltételei továbbra is fennállnak, a fedett nyomozó alkalmazása az ügyészség engedélyével, alkalmanként legfeljebb hat hónappal ismételt meghosszabbítható.
 - C) A fedett nyomozó más bűncselekmény elkövetésére nem bírhat rá, és nem terelheti az érintett személyt annál súlyosabb bűncselekmény elkövetése felé, mint amelyet eredetileg elkövetni tervezett. Az álvásárlás önmagában már rábírásnak tekinthető, ha súlyosabb bűncselekményt is megvalósít.
 - D) A fedett nyomozó nem követhet el más életének szándékos kioltásával járó, illetve maradandó fogyatékosságot vagy súlyos egészségromlást szándékosan okozó bűncselekményt.

10. Válassza ki a fedett nyomozóval kapcsolatos helytelen állítást!
- A) A fedett nyomozót megkötés nélkül tanúként is ki lehet hallgatni, azonban a fedett nyomozó tanúkénti kihallgatására vagy a személyes jelenlétét igénylő más bizonyítási cselekmény lefolytatására a vádemelés után kizárólag az ügyészség indítványára és akkor kerülhet sor, ha vallomása más módon nem pótolható.
 - B) A fedőokiratot meg kell semmisíteni, illetve a közhiteles nyilvántartásokból a fedőadatot törölni kell, ha arra a büntetőeljárás érdekében már nincs szükség.
 - C) A fizetési művelet teljesítésének a felfüggesztése belföldi fizetési művelet esetében az elrendelő tájékoztatásának napját követően legfeljebb négy munkanapig, nem belföldi fizetési művelet esetében az elrendelő tájékoztatásának napját követően legfeljebb nyolc munkanapig tarthat.
 - D) A fizetési műveletek megfigyelése keretében az elrendelő előírhatja, hogy a szolgáltató meghatározott fizetési számlák, vagy művelet, vagy meghatározott feltételnek megfelelő fizetési művelet teljesítését függessze fel.
11. Válassza ki a fizetési műveletekkel kapcsolatos helytelen állítást!
- A) A fizetési műveletek megfigyelése különösen: a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló törvény szerinti fizetési számlával kapcsolatos valamennyi fizetési műveletre, meghatározott feltételeknek megfelelő fizetési műveletekre vonatkozó adatok rögzítésére, illetve továbbítására irányulhat.
 - B) A fizetési műveletek megfigyelésének alkalmazása legfeljebb hat hónapra rendelhető el, amely egy alkalommal az ügyészség engedélyével legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható.
 - C) A fizetési műveletek megfigyelését elrendelő határozatban meg kell jelölni az érintett fizetési számla azonosítására alkalmas adatokat, a fizetési műveletek megfigyelésének a kezdő és befejező időpontját napban meghatározva, a továbbítandó adatok pontos körét, a feltétel meghatározását, ha az elrendelő meghatározott feltételhez köti az adatok rögzítését, illetve továbbítását, valamint az adatok továbbításának módját és határidejét.
 - D) A fizetési műveletek szerinti korlátozás az előkészítő eljárás befejezéséig, illetve a nyomozás elrendeléséig tarthat, kivéve, ha a korlátozás megszüntetése az érintettel szemben folytatott más büntetőeljárás eredményességét veszélyeztetné. A korlátozás megszüntetését a szolgáltatóval nem lehet közölni.
12. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A fizetési műveleteknél az elrendelő a meghatározott adatok továbbítását haladéktalanul vagy legfeljebb 30 napos határidő előírásával rendelheti el.
 - B) A hozzájárulással alkalmazott megfigyelés alkalmazása legfeljebb 90 napra engedélyezhető.
 - C) A hozzájárulással alkalmazott megfigyelés során a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a meghatározott személy hozzájárulása nélkül is – a nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló hely kivételével – az általa használt lakásban, egyéb helyiségben, bekerített helyen, illetve – a közösségi közlekedési eszköz kivételével – az általa használt járművön történeteket technikai eszközzel megfigyelheti és rögzítheti,

az ehhez szükséges technikai eszközt ezeken a helyeken elhelyezheti, továbbá fedett nyomozó alkalmazása mellett dönthet.

- D) A hozzájárulással alkalmazott megfigyelés során a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a meghatározott személy által használt elektronikus hírközlési szolgáltatás keretében, elektronikus hírközlő hálózaton vagy eszközön, illetve információs rendszeren folytatott kommunikációt megismerheti, az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti, továbbá a kommunikációt lebonyolítók személyes adatait megismerheti.

13. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A leplezett eszköz alkalmazása esetén az ügyészség az elrendelést követő nyolc órán belül indítványt tesz a bíróságnak az utólagos engedélyezés érdekében. A bíróság az ügyészség indítványáról az elrendeléstől számított 72 órán belül dönt.
- B) A leplezett eszköz alkalmazása esetén a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv erre felhatalmazott vezetője az alkalmazás megkezdéséről hozott döntést követő 48 órán belül indítványt tesz az ügyészségnek az alkalmazás utólagos engedélyezése érdekében. Az ügyészség az indítványról az alkalmazás megkezdéséről hozott döntéstől számított 120 órán belül dönt.
- C) A bíróság csak abban az esetben tilthatja meg a leplezett eszköznek az alkalmazását, amely vonatkozásában az alkalmazás törvényi feltételei nem állnak fenn, ha az engedély iránti indítványt utólagosan nem nyújtották be.
- D) A leplezett eszköz alkalmazásának eredménye akkor használható fel, ha a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának megszüntetését követően 30 napon belül az engedélyben meg nem jelölt személy, illetve bűncselekmény vonatkozásában az előkészítő eljárás vagy a nyomozás megindításáról rendelkezik, illetve azt kezdeményezi.

14. Válassza ki a helyes állításokat!

- A) A leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szerv tagja és a titkosan együttműködő személy álvásárlás érdekében történő alkalmazása esetén az ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközökre vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.
- B) A leplezett eszköz alkalmazásáról jegyzőkönyvet kell készíteni.
- C) A leplezett eszközök alkalmazása olyan, a magánlakás sérthetetlenségéhez, valamint a magántitok, a levéltitok és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok korlátozásával járó, a büntetőeljárásban végzett különleges tevékenység, amelyet az erre feljogosított szervek az érintett tudta nélkül végeznek.
- D) A leplezett eszközök alkalmazásának engedélyezése, végrehajtása, illetve az annak eredményeként keletkezett adatok felhasználása során gondoskodni kell arról, hogy az intézkedések és az adatok illetéktelen személy számára ne váljanak hozzáférhetővé vagy megismerhetővé.

15. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A leplezett eszközök alkalmazásának meghosszabbítása esetén a befejezés napját az előző engedélyben meghatározott befejező naptól kell számítani.

- B) A leplezett eszközök alkalmazásának meghosszabbítására az ügyészség az alkalmazás engedélyezett tartamának lejártá előtt legkésőbb öt nappal tesz indítványt, az indítványról a bíróság a benyújtástól számított 72 órán belül dönt. A bíróság az alkalmazás tartamát meghosszabbítja, vagy az indítványt elutasítja. A bíróság az alkalmazás meghosszabbítása esetén megtiltja annak a leplezett eszköznek az alkalmazását, amely vonatkozásában az alkalmazás törvényi feltételei nem állnak fenn.
 - C) A leplezett eszközök alkalmazásának megszüntetését követő 15 napon belül az annak során megszerzett adatok közül törölni kell mindazon személyes adatot, amelyre a büntetőeljárás céljából nincs szükség.
 - D) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekményre vonatkozó információk megszerzése érdekében fedett nyomozót vehet igénybe.
16. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekmény megszakítása, a bűncselekmény elkövetőjének azonosítása, illetve a bizonyítás érdekében sérülést vagy egészségkárosodást okozó csapdát nem alkalmazhat.
 - B) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekménnyel kapcsolatba hozható személyt, lakást, egyéb helyiséget, bekerített helyet, nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló helyet, illetve járművet vagy tárgyi bizonyítási eszközt képező dolgot titokban megfigyelhet, a történetekről információt gyűjthet, valamint az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti (a továbbiakban: rejtett figyelés).
 - C) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekmény megszakítása, a bűncselekmény elkövetőjének azonosítása, illetve a bizonyítás érdekében az információ forrásának leplezésével a leplezett eszköz alkalmazásával érintett személlyel valótlán vagy megtévesztő információt közölhet. Az információ továbbításához a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szervvel titkosan együttműködő személyt is igénybe lehet venni.
 - D) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a leplezett eszköz alkalmazását maga nem hajthatja végre, ahhoz a leplezett eszközök végrehajtásában való közreműködésre kijelölt rendőri szerv közreműködését veszi igénybe, vagy a leplezett eszköz alkalmazásához a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény által ilyen szolgáltatások végzésére kijelölt nemzetbiztonsági szolgálatot kéri fel.
17. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a szervhez tartozását, illetve kilétét tartósan leplező, kifejezetten ilyen feladat ellátása érdekében foglalkoztatott tagját (a továbbiakban: fedett nyomozó) a büntetőeljárásban a bíróság engedélyével alkalmazhatja.
 - B) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az ügyészség engedélyével elrendelheti, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényben meghatározott pénzügyi szolgáltatási vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet végző szervezet (a továbbiakban: szolgáltató) meghatározott időszakban, a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló törvény szerinti fizetési

műveletekkel kapcsolatos adatokat rögzítsen és őrizzen meg, illetve azokat az elrendelőnek továbbítsa.

- C) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az ügyészség és a bíróság engedélyével bűncselekmény elkövetőjével megállapodást köthet.
- D) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az ügyészség engedélye nélkül is, a sértett írásbeli hozzájárulásával megfigyelést alkalmazhat uzsora-bűncselekmény, kapcsolati erőszak, illetve zaklatás bűncselekménye miatt, vagy olyan bűncselekmény miatt, amely fenyegetéssel valósul meg.

18. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az ügyészség engedélyével, a felhívás vagy a rábírní törekvés címzettjének írásbeli hozzájárulásával megfigyelést alkalmazhat a bűncselekmény elkövetésére való felhívás esetén, ha a Btk. a bűncselekmény előkészületét büntetni rendeli, vagy valamely cselekmény elkövetésére való felhívás bűncselekménynek minősül, illetve ha a cselekményre való rábírní törekvés bűncselekménynek minősül.
- B) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja a bűncselekmény megszakítása, a bűncselekmény elkövetőjének azonosítása, illetve a bizonyítás érdekében a sértettet vagy más személyt az életének és testi épségének megóvása céljából helyettesítheti.
- C) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja ügyészi engedéllyel az eljárás valódi céljának titokban tartásával a bűncselekményre vonatkozó információt gyűjthet, ellenőrizhet.
- D) Az alkalmazás kiterjesztése és az alkalmazás meghosszabbítása egyidejűleg nem indítványozható. A bíróság felhívására a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv köteles a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása során megszerzett, a felhívás időpontjáig a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv rendelkezésére álló adatokat haladéktalanul bemutatni.

19. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv titkosan együttműködő személyt akkor alkalmazhat álvásárlás érdekében, ha az álvásárlással elérni kívánt cél fedett nyomozó vagy a leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szerv tagja közreműködésével nem vagy csak jelentős késedelemmel érhető el.
- B) A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv vezetője ügyészi engedéllyel a leplezett eszközök vagy egyes eszközök alkalmazását megszünteti, ha nyilvánvaló, hogy az engedélyben meghatározott keretek között a leplezett eszköz alkalmazása nem végezhető tovább.
- C) A rejtett figyelés érdekében a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv titkosan együttműködő személyt is igénybe vehet.
- D) A szolgáltató a fizetési műveletek megfigyelése során az elrendelésről szóló határozatban megjelölt adatokat az abban meghatározott módon és határidőben köteles rögzíteni, illetve továbbítani, amiért ellentételezésre jogosult.

20. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A szolgáltató akkor teljesítheti a felfüggesztett fizetési műveletet, ha az érintett személy ezt kérelmezi, és a meghatározott időtartam zár alá vétel elrendelése nélkül eltelt.
- B) A szolgáltató a fizetési műveletek megfigyelésének tényéről, az elrendelő határozatban foglaltakról, a teljesített adattovábbítás tartalmáról, valamint a fizetési művelet teljesítésének felfüggesztéséről másnak nem adhat tájékoztatást, és köteles biztosítani, hogy mindezek titokban maradjanak. A fizetési műveletek megfigyelésével érintett személynek a saját személyes adatai kezelésére vonatkozó tájékoztatás iránti kérelme esetén olyan tájékoztatást kell adni, amelyből nem derül ki, hogy a személyes adatainak továbbítása a fizetési műveletek megfigyelésének céljából került sor. Erre a fizetési műveletek megfigyelésének elrendelésekor a szolgáltatót figyelmeztetni kell.
- C) Akivel szemben a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazását a bíróság engedélyezte, annak eredménye olyan bűncselekmény bizonyítására is felhasználható, amelyet az engedélyben nem jelöltek meg, feltéve, hogy az eszköz alkalmazásának a Be.-ben meghatározott feltételei ez utóbbi bűncselekmény tekintetében is fennállnak.
- D) Annak a bűncselekménynek a bizonyítására, amely miatt a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazását a bíróság engedélyezte, az alkalmazás eredménye csak az engedélyben szereplő elkövetőkkel szemben felhasználhatók.

21. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) Az együttműködő személlyel kötött megállapodás tartalmazza, hogy vele szemben büntetőeljárást nem indítanak, illetve a folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntetik, ha az ügy, illetve más büntetőügy felderítésével, bizonyításával összefüggő információkat és bizonyítékokat bocsát rendelkezésre, és a megállapodással elérhető nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonásához fűződő érdek. A büntetőjogi felelősségre vonás elkerülésének kilátásba helyezése során feltételként szabható, hogy az elkövető az állam közvetítésével részben vagy egészben térítse meg azt a kárt, illetve sérelemdíjat, amelynek megtérítésére a polgári jog szabályai szerint köteles.
- B) A titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban a rendőrségről szóló törvény, illetve a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény alapján végzett titkos információgyűjtés felhasználására vonatkozó rendelkezések szerint használható fel.
- C) Az leplezett eszközök alkalmazásával beszerzett bizonyítási eszközöket, illetve iratokat az alkalmazás befejezéséig, törvényben meghatározott feladatai ellátása érdekében más bíróság, ügyészség vagy más leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv, vagy a leplezett eszközök végrehajtásában való közreműködésre kijelölt rendőri szerv ismerheti csak meg.
- D) Az alkalmazás kiterjesztése nem érinti a leplezett eszközöknek az érintett személlyel szembeni alkalmazásának a korábban engedélyezett vagy meghosszabbított befejező időpontját.

Eldöntendő állítások

1. Az alkalmazás kiterjesztésének lehet helye, ha a leplezett eszközök alkalmazásának az engedélyben meghatározott befejező időpontjáig az érintett személlyel szemben az engedélyben nem szereplő más leplezett eszköz alkalmazására, illetve az engedélyben már megjelölt leplezett eszköz alkalmazásának folytatására, más típusú leplezett eszköz alkalmazására vagy ugyanazon eszköz más helyen való alkalmazására van szükség.

IGAZ / HAMIS

2. A leplezett eszköz alkalmazásának kiterjesztésére irányuló indítvány tartalmazza a kiterjesztést megalapozó körülményeket, továbbá csatolni kell a kiterjesztést alátámasztó, a korábbi engedélyezés óta keletkezett iratokat.

IGAZ / HAMIS

3. A leplezett eszköz alkalmazásának kiterjesztéséről az ügyészség a leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szerv indítványa alapján dönt, és ennek megfelelően módosítja a leplezett eszközök alkalmazására vonatkozó engedélyét.

IGAZ / HAMIS

4. Az álvásárlás érdekében a leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szerv tagja is alkalmazható, illetve a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv titkosan együttműködő személyt is igénybe vehet.

IGAZ / HAMIS

5. Az elrendelő a fizetési művelet felfüggesztése alatt megvizsgálja, hogy a felfüggesztett fizetési művelet bűncselekménnyel összefüggésbe hozható-e. Ha a fizetési művelet felfüggesztésére nincs szükség, közli a szolgáltatóval, hogy a fizetési művelet teljesíthető. Ha a felfüggesztett fizetési művelet további nyomon követése szükséges, az elrendelő más szolgáltató tekintetében önállóan elrendeli a fizetési műveletek megfigyelését, és ezután közli a szolgáltatóval, hogy a felfüggesztett fizetési művelet teljesíthető.

IGAZ / HAMIS

6. A leplezett eszközökkel kapcsolatosan benyújtandó indítvány előterjesztésével egyidejűleg a korábbi engedélyezés óta keletkezett iratokat is csatolni kell.

IGAZ / HAMIS

7. Az utólagos engedélyezés iránti indítvány tartalmazza a törvényben meghatározott feltételek fennállását megalapozó körülményeket is, továbbá az elrendelés időpontját napokban meghatározva.

IGAZ / HAMIS

8. Az ügyészség a leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szerv erre felhatalmazott vezetőjének az indítványa alapján az indítvány ügyészséghez érkezésétől számított 48 órán belül dönt a leplezett eszköz alkalmazásának engedélyezéséről.

IGAZ / HAMIS

9. Az ügyészség a leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szervnek a leplezett eszköz utólagos alkalmazására irányuló indítványát akkor is elutasítja, ha az indítvány elkészített, vagy az engedély az ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának megkezdése előtt is beszerezhető lett volna. Ha az ügyészség az utólagos engedélyezés iránti indítványt elutasítja, a leplezett eszköz alkalmazásának eredménye bizonyítékként nem használható fel, és az így beszerezett adatokat haladéktalanul törölni kell.

IGAZ / HAMIS

10. Az ügyészség eltérő rendelkezése hiányában a leplezett eszközök alkalmazásának befejezéséig az alkalmazás során keletkezett bizonyítási eszközök, különösen a technikai eszközzel rögzített adatok és a leplezett eszközök alkalmazására vonatkozó engedély nem képezik az eljárás ügyiratainak részét.

IGAZ / HAMIS

11. A bíróság engedélyével a bűncselekménnyel feltehetően összefüggésbe hozható dolog vagy annak mintája megszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére, az eladó bizalmának erősítése céljából a bűncselekményre vonatkozó tárgyi bizonyítási eszközt eredményező dolog megszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére, a bűncselekmény elkövetőjének elfogása, illetve tárgyi bizonyítási eszköz biztosítása érdekében dolog megszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére irányuló színlelt megállapodás köthető és teljesíthető.

IGAZ / HAMIS

12. Az ügyészségről szóló törvény, a rendőrségről szóló törvény vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény rendelkezései alapján végzett, bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban bizonyítékként akkor használható fel, ha olyan bűncselekmény bizonyítására kívánják felhasználni, amely miatt a Be. szerint ügyészi vagy bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának helye lehet, és a titkos információgyűjtést folytató szerv a büntetőeljárásban felhasználni

kívánt adat megszerzését követően nyolc napon belül kezdeményezte a büntetőeljárás megindítását.

IGAZ / HAMIS

13. Bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök a szándékosan elkövetett minősített adattal visszaélés, a hivatali visszaélés, a hivatalos személy elleni erőszak, a nemzetközileg védett személy elleni erőszak, a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisítása, a jogosulatlan pénzügyi tevékenység és a piramisjáték szervezése esetén is alkalmazhatók.

IGAZ / HAMIS

14. Bizonyítékként nem lehet felhasználni a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának eredményét, ha az érintett védőként eljáró személy vagy az érintett olyan hozzátartozója, akivel szemben a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz nem lett volna alkalmazható.

IGAZ / HAMIS

15. Fedett nyomozó a bírói vagy ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazására vonatkozó rendelkezések alapján más, bírói vagy ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközzel együtt alkalmazható, de más bírói vagy ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának biztosítása érdekében viszont nem.

IGAZ / HAMIS

16. Fedett nyomozó bűnszervezetbe történő beépülés, terrorista csoportba vagy terrorcselekmény feltételeinek biztosításához anyagi eszközt szolgáltató vagy gyűjtő, továbbá terrorcselekmény elkövetését vagy terrorista csoport tevékenységét anyagi eszközök nyújtásával vagy egyéb módon támogató szervezetbe történő beépülés, álvásárlás, rejtett figyelés végrehajtása, az információ továbbítása vagy a bűncselekménnyel összefüggő információk és bizonyítékok megszerzése érdekében alkalmazható.

IGAZ / HAMIS

17. Ha a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának engedélyezése vagy az alkalmazás kiterjesztésének az engedélyezése olyan késedelemmel járna, amely a leplezett eszköz alkalmazásával elérni kívánt célt jelentősen veszélyeztetné, az ügyészség elrendelheti a titkos kutatást, illetve a bíróság döntéséig elrendelheti a leplezett eszköz alkalmazását.

IGAZ / HAMIS

18. Ha a bíróság a leplezett eszközök alkalmazására vonatkozó engedélyét visszavonja, az alkalmazás során valamely leplezett eszköz alkalmazását megtiltja, a megtiltott leplezett eszközzel megszerzett adatokat lehetőség szerint törölni kell.

IGAZ / HAMIS

19. Ha a bíróság a leplezett eszközök alkalmazását engedélyezi, vagy részben engedélyezi, az erről szóló határozatban meg kell jelölni a Be.-ben részletesen megjelölt adatokat, többek között, hogy milyen bűncselekmény miatt és milyen célból engedélyezi, és azt, hogy mely bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazható.

IGAZ / HAMIS

20. Ha a bíróság a leplezett eszközök vagy az indítványban megjelölt egyes eszközök alkalmazásának utólagos engedélyezése iránti indítványt elutasítja, a nem engedélyezett leplezett eszköz alkalmazásának eredménye bizonyítékként nem használható fel, és az így beszerzett adatokat haladéktalanul, de legfeljebb 120 órán belül törölni kell.

IGAZ / HAMIS

Vákát oldal

VII. A kényszerintézkedések

- A kényszerintézkedések alkalmazásának általános szabályai
- A személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések
- Vagyont érintő kényszerintézkedések

Feleletválasztós kérdések

1. Válassza ki a helyes állítást!
 - A) A kényszerintézkedés elrendelésekor, illetve végrehajtása során arra kell törekedni, hogy annak alkalmazása az érintett alapvető jogának a korlátozását csak a szükséges mértékben és ideig eredményezze, továbbá az arányban legyen az ügyben megjelenő bűnüldözési érdekekkel.
 - B) A magánéletet, illetve a tulajdonjogot korlátozó kényszerintézkedéseket lehetőleg a napnak a 6. és 24. órája között kell végrehajtani.
 - C) A kényszerintézkedés végrehajtása során nem lehet kárt okozni.
 - D) Súlyosabb korlátozással járó kényszerintézkedés akkor rendelhető el, ha a kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél kisebb korlátozással járó kényszerintézkedéssel vagy egyéb eljárási cselekménnyel nem érhető el.
 - E) A kényszerintézkedések olyan eljárási cselekmények, amelyeket a büntetőügyekben eljáró hatóságok a Be.-ben meghatározott esetekben és módon alkalmazhatnak eljárásjogi célokra a büntetőeljárás sikere érdekében, és amelyek szükségszerűen az állampolgári jogoknak különböző mértékben való korlátozásával járnak együtt.
2. Válassza ki a helyes állítást!
 - A) A Be. nem tartalmazza a kényszerintézkedések felosztását annak megfelelően, hogy az adott kényszerintézkedés elsősorban a személyi szabadságot vagy a vagyoni jogokat érinti-e.
 - B) Őrizetbe vételi ok az az eset is, ha a tetten ért elkövető személyazonossága nem állapítható meg, és az is, ha külföldi állampolgár az elkövető.
 - C) Az őrizet határidejére is vonatkozik a határidők számítására vonatkozó azon általános szabály, hogy az órákban megállapított határidőt egész órákban kell számítani, és az azon percben végződik, amelynek száma a kezdőpercnak megfelel.
 - D) A terhelt őrizetbe vételére egy büntetőeljárás során, változatlan körülmények között csupán egy esetben kerülhet sor.
 - E) A tárgyaláson rendzavarást elkövető személy őrizetbe vételére abban az esetben kerülhet sor, ha a rendzavarás büntetőeljárás vagy szabálysértési eljárás alapjául szolgáló cselekményt, azaz bűncselekményt vagy szabálysértést valósít meg.

3. Válassza ki a helyes állítást!
- A) Az őrizetbe vétel szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény megalapozott gyanúja – különösen tettenérés – esetén rendelhető el, feltéve, hogy a terhelt előzetes letartóztatása valószínűsíthető.
 - B) Ha az őrizetbe vételt a nyomozó hatóság rendelte el, erről az ügyészt haladéktalanul tájékoztatja.
 - C) Az őrizet a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés tárgyában hozott döntésig, de legfeljebb 72 óráig tarthat.
 - D) Az őrizetbe vétel elrendeléséről és a fogva tartás helyéről nyolc órán belül értesíteni kell a terhelt által megjelölt hozzátartozót; ennek hiányában más hozzátartozó is értesíthető.
 - E) A katona őrizetbe vételéről a katona eljáróját is tájékoztatni kell.
4. Válassza ki a helyes állítást!
- A) Az elővezetés időtartamát az őrizetbe vétel tartamába be kell számítani.
 - B) A terhelt felügyelet nélkül maradó kiskorú gyermeke, illetve az általa gondozott más személy elhelyezéséről, valamint a terhelt felügyelet nélkül maradó vagyonának és lakásának biztonságba helyezéséről az őrizetet elrendelő bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság gondoskodik.
 - C) A gyanúsított őrizetbe vételére akkor kerülhet sor, ha a rendelkezésre álló adatok alapján előzetes letartóztatásának elrendelése, illetőleg bíróság elé állítás valószínűsíthető.
 - D) A nyomozó szerv vezetője az őrizetbe vétel elrendeléséről az ügyészt akként értesíti, hogy határozatának másolatát 24 órán belül az ügyésznek megküldi.
 - E) A fogvatartott által megjelölt hozzátartozó értesítésének időpontjáról és módjáról, illetve az értesítés elmaradásának okáról a fogva tartás alapjául szolgáló eljárást folytató szerv képviselője feljegyzést készít, amelyet a fogvatartott rendelkezésére bocsát.
5. Válassza ki a helyes állítást!
- A) Az előzetes kényszergyógykezelés a kóros elmeállapotú terhelt személyi szabadságának átmeneti hatósági elvonása jogerős döntés nélkül.
 - B) Előzetes gyógykezelésnek van helye, ha a személy vagy dolog elleni erőszakos, illetve közveszélyt okozó bűncselekmény elkövetésekor kizárt volt a terhelt beszámítási képessége, tartani lehet a bűnisméltléstől és büntethetősége esetén egy évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést kapna.
 - C) Az előzetes kényszergyógykezelés különös feltételei nem teljes mértékben egyeznek meg a letartóztatás feltételeivel.
 - D) Ahhoz, hogy el lehessen rendelni az előzetes kényszergyógykezelést, két igazságügyi elmeorvos-szakértő által készített szakvéleményre is szükség van.
 - E) Ha az igazságügyi elmeorvos szakértői vélemény szerint a gyanúsított kóros elmeállapotú, és előzetes kényszergyógykezelése szükséges, ennek indítványozására az illetékes ügyészhez haladéktalanul előterjesztést kell tenni, amelyhez csatolni kell az igazságügyi elmeorvos szakértői véleményyt is.

- F) A vádemelés előtt elrendelt előzetes kényszerógyógykezelés az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, de legfeljebb egy évig tart.
6. Válassza ki a helyes állítást!
- A) Az előzetes kényszerógyógykezelés és a letartóztatás nem zárja ki egymást, ha a terhelt letartóztatásban van, a különbség csak annyi, hogy ilyenkor a fogva tartás helye az IMEI.
 - B) Az előzetes kényszerógyógykezelés elrendelése ellen a terhelt házastársa, élettársa és törvényes képviselője is jogosult fellebbezésre.
 - C) Az előzetes kényszerógyógykezelés megkezdésétől számított egy év elteltével annak indoklását a törvényszék egyesbíróként eljárva, a vádirat benyújtásáig a nyomozási bíró eljárására vonatkozó szabályok szerint vizsgálja felül. A felülvizsgálat iránt az ügyész a határidő lejártá előtt öt nappal tesz indítványt a bíróságnak.
 - D) Az előzetes kényszerógyógykezelés megszűnik, ha a tartama lejárt, a nyomozást megszüntették, a nyomozás határideje lejárt, az eljárást jogerősen befejezték.
 - E) Az előzetes kényszerógyógykezelést végrehajtó intézet a vádemelésig az ügyészséget, a vádemelést követően a bíróságot haladéktalanul tájékoztatja, ha az előzetes kényszerógyógykezelés megszüntetése indokolt.
 - F) Az ideiglenesen kényszerógyógykezelt a védőjével szóban ellenőrzés nélkül, ha pedig megalapozottan feltehető, hogy ezáltal az eljárást megghiúsítaná, ellenőrzés mellett érintkezhet.
7. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) Az óvadék a bíróság által meghatározott összeg, amely a kollúzió veszélyét és a bűnismétlést hivatott megakadályozni.
 - B) Az óvadék a bíróság által meghatározott pénzösszeg, amelynek célja a bíróság által elrendelt távollét, illetve bünyügyi felügyelet magatartási szabályai megtartásának és a terhelt eljárási cselekményeken való jelenlétének elősegítése.
 - C) Óvadék megállapítására az ügyész, a terhelt vagy a védő indítványára akkor van lehetőség, ha terhelt letartóztatását rendelték el.
 - D) Az óvadékot csak a terhelt vagy védője teheti le.
 - E) Az óvadék megállapításának tárgyában a bíróság ülést tart, ezen a terheltet, a védőt és az ügyészt meghallgatja.
 - F) Amennyiben bíróság helyt ad az óvadékra irányuló indítványnak, határozatában az óvadék mellett bünyügyi őrizetet és távollétet is elrendelhet.
8. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A bíróság az óvadék összegét a terhelt személyi körülményeire és vagyoni helyzetére is figyelemmel állapítja meg.
 - B) Az óvadékot készpénzben kell letenni, vagy annak letételét – külön jogszabályban meghatározott módon – három hónapon belül kell igazolni.
 - C) Az óvadék akkor vész el, ha a terheltet utóbb azért tartóztatja le a bíróság, mert az eljárási cselekményen idézés ellenére nem jelent meg, és magát sem előzetesen, sem utólag nem mentette ki.

- D) Az óvadék letevője elveszti a jogát a letett óvadék összegére akkor is, ha a terhelt letartóztatását azért nem lehet elrendelni, mert a terhelt elérhetetlenné vált.
 - E) Szabadságvesztés vagy elzárás kiszabása esetében az óvadékot akkor kell visszaadni, ha a büntetés letöltését a terhelt megkezdte, vagy a letartóztatás beszámítása folytán a vele szemben jogerősen kiszabott szabadságvesztést kitöltöttnek kell tekinteni.
 - F) Az óvadék összegét az óvadék letevőjének vissza kell adni, ha a terhelttel szemben alkalmazott személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés kivételekre tekintettel megszűnt, vagy azt megszüntették.
9. Válassza ki a helyes állítást!
- A) Mint minden más kényszerintézkedés, a kutatás is egy alkotmányos alapjogot, az úgynevezett házijogot korlátozza, azaz a kutatással érintett személynek a magánlakás sérthetlenségéhez és a személyiségéhez fűződő önrendelkezési jogát.
 - B) Általános feltételek a kutatásnál: a nyomozás elrendelése bűncselekmény gyanúja miatt kerül sor rá, és az eljáró hatóság kutatást elrendelő írásbeli határozata alapján.
 - C) A kutatás elrendelésének akkor van helye (a kutatás elrendelésének különös feltételei): ha az a bűncselekmény elkövetőjének kézre kerítésére; a bűncselekmény nyomainak felderítésére; tárgyi bizonyítási eszköz, elkobozható vagy vagyonekobjzás alá eső dolog megtalálására vezethet.
 - D) A kutatás elrendelésére a büntetőügyekben eljáró valamennyi hatóság (bírság, ügyész, nyomozó hatóság) jogosult, amelyet kizárólag maga hajthat végre.
 - E) Kutatás tárgya információs rendszer, illetve adathordozó is lehet.
 - F) Csak a kutatásnál érvényesülő szabály, hogy kerülni kell a szükségtelen károkozást.
10. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) Ha a kutatás, lefoglalás, motozás végrehajtása különleges szakismeretet igényel – így különösen minősített adatot, számítógépben tárolt adatot, banktitkot, biztosítási titkot, értékpapírtitkot, távközlési titkot, ügyvédi titkot, orvosi titkot tartalmazó adathordozók lefoglalása – szakértőt kell kirendelni.
 - B) A kutatás során keletkezett esetleges kár mértékét indokolt esetben a nyomozási cselekmény során szaktanácsadóval kell tisztázni, megállapításaira a házkutatást szenvedőt nyilatkoztatni kell, és azt jegyzőkönyvbe kell foglalni.
 - C) Ha a kutatás során a bűncselekmény nyomhordozóinak vagy tárgyi bizonyítási eszközeinek csomagolására kerül sor, a csomagot a házkutatást szenvedő, illetve megbízottja (képviselője) jelenlétében a helyszínen kell lezárni.
 - D) Ha a kutatás meghatározott személy, bizonyítási eszköz, dolog, információs rendszer vagy adathordozó megtalálására irányul, akkor fel kell szólítani az érintett ingatlan, illetve jármű tulajdonosát, birtokosát vagy használóját, illetve az általa megbízott személyt, hogy a keresett tárgyi bizonyítási eszköz vagy személy hollétét fedje fel, illetve a keresett elektronikus adatot tegye hozzáférhetővé. A felszólítás teljesítése esetén a kutatás csak akkor folytatható, ha megalapozottan feltehető, hogy a kutatás során más, az üggyel összefüggő bizonyítási eszköz, dolog, információs rendszer vagy adathordozó is fellelhető.

11. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) Aki a kutatást, a motozást vagy a lefoglalás érdekében tett intézkedést akadályozza, ezek türésére kötelezhető, és elzárással is sújtható.
- B) Ha a házkutatást közjegyzői vagy ügyvédi irodában, továbbá egészségügyi intézményben (ügynevezett védett intézményekben) fogatosítják, és az közjegyzői vagy ügyvédi tevékenységgel összefüggő hivatásbeli titok, illetőleg egészségügyi adatot tartalmazó irat megtalálására irányul, a vádirat benyújtásáig az ilyen védett intézményekben történő házkutatást a bíróság rendeli el, és az csak az ügyész jelenlétében végezhető.
- C) A kutatást csak az érintett ingatlan vagy jármű tulajdonosának, birtokosának vagy használójának a jelenlétében lehet végrehajtani.
- D) A kutatást a bíróság rendeli el. Ha a kutatás elrendeléséhez szükséges bírósági határozat meghozatala olyan késedelemmel járna, amely a kutatással elérni kívánt célt jelentősen veszélyeztetné, a kutatás a bíróság határozata nélkül is végrehajtható. Ilyen esetben a bíróság határozatát utólag haladéktalanul be kell szerezni. Ha a kutatást a bíróság nem rendeli el, annak eredménye bizonyítékként nem használható fel.
- E) A terhelt kivételével a kutatást akadályozó személy rendbírsággal sújtható.

12. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) A motozás nem csupán a gyanúsítottal, hanem bárkivel szemben (vétlen személlyel szemben is) fogatosítható, ha az adott személyről alaposan feltehető, hogy bizonyítási eszközt tart magánál.
- B) A motozás a bizonyítási eszköz, az elkobozható, illetve a vagyoneklobzás alá eső dolog megtalálása céljából a motozás alá vont személy ruházatának és testének az átvizsgálása. A motozás során a motozás alá vont személynél található dolgokra a kutatás szabályai érvényesek.
- C) Az érintett testének átvizsgálását csak a megmotozottal azonos nemű végezheti, és csak ilyen személy lehet jelen, ami nem vonatkozik a motozásnál jelen lévő orvosra.
- D) A késedelmet nem tűrő eset kivételével sem lehet a motozás alá vont személlyel különböző nemű személy a motozást végrehajtó, így a motozás során is csak azonos nemű személy lehet jelen.

13. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) Lefoglalni az ingó és ingatlan dolgot, a számlapénzt, az elektronikus pénzt vagy az elektronikus adatot lehet.
- B) A lefoglalás elrendelésének általános feltétele – a kutatáshoz és a motozáshoz hasonlóan – a bűncselekmény gyanúja, azonban lefoglalás akkor is elrendelhető, ha az elkövető gyermekkor, kóros elmeállapot vagy más büntethetőségi akadály miatt nem büntethető.
- C) A címzettnek még nem kézbesített postai és hírközlési küldeménynek, valamint a sajtótermék szerkesztősége iratainak lefoglalását a vádirat benyújtásáig a nyomozási bíró, azt követően a bíróság rendeli el.

- D) Ha a lefoglalt bűnjelek tételes felsorolása a házkutatás idejét indokolatlanul megnövelné, a lefoglalt dolgokat a hatósági tanú bevonásával be lehet csomagolni és el lehet szállítani.
 - E) A testüregek átvizsgálását végző orvos, a vizsgálat során közreműködő egészségügyi dolgozó és a motozás alá vont személy által megjelölt nagykorú személy a motozás alá vont személytől különböző nemű személy is lehet.
14. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A lefoglalt dolog akkor is értékesíthető, ha annak kiadása iránt senki sem jelentett be megalapozott igényt.
 - B) Ha a lefoglalt dolog birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti, vagy jogszabályba ütközik, a bíróság a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára – szükség esetén mintavétel elrendelése mellett – a lefoglalt dolog megsemmisítéséről rendelkezik.
 - C) Nem foglalható le az a tárgyi bizonyítási eszköz, amelyet a tanúvallomás megtagadására jogosult személy a vallomás megtagadása ellenére önként átadott a hatóságnak.
 - D) Nem foglalhatók le a védőnek az ügyre vonatkozó feljegyzései.
 - E) A lefoglalás végrehajtása során a dolog, illetőleg információs rendszer vagy az ilyen rendszer útján rögzített adatokat tartalmazó adathordozó birtokosát vagy az adat kezelőjét fel kell szólítani, hogy a keresett dolgot adja át, illetőleg az információs rendszerben rögzített adatot tegye hozzáférhetővé.
15. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A lefoglalás megszüntetését követően a dolgot elsősorban annak kell kiadni, aki a dolog kiadása iránt alaposnak látszó igényt jelentett be.
 - B) A lefoglalás megszüntetésekor a lefoglalt dolgot annak kell kiadni, aki a büntető-eljárás tárgyát képező cselekmény elkövetésekor annak tulajdonosa volt, és tulajdon-jogával kapcsolatban észszerű kétség nem merül fel.
 - C) A terheltnek kell a dolgot elsősorban kiadni, ha kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a dolognak ő a tulajdonosa.
 - D) A terhelttől lefoglalt dolog a bíróság határozata alapján az állam tulajdonába kerül, ha az kétségtelenül másé, és ennek a személynek a kiléte nem állapítható meg. Ha az ilyen személy kiléte utóbb mégis tisztázódik, az érintett a dolog kiadását vagy az értékesítésből származó ellenértékét igényelheti.
 - E) A terheltnek kiadandó dolgot a vele szemben megállapított pénzbüntetés, vagyon-elkobzás, bűnügyi költség vagy polgári jogi igény biztosítására vissza lehet tartani, kivéve, ha a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított 30 napon belül nem kért végrehajtást.
 - F) Ha az eredetileg lefoglalt dolog már nem adható ki, a dolog értékesítéséből vagy megváltásából befolyt ellenértéknek a kezelés, tárolás vagy őrzés költségével csökkentett összegét kell az érintettnek kiadni. Ha a lefoglalás alaptalan volt, a dolog ellenértéke a kezelés, tárolás vagy őrzés költségével nem csökkenthető.

16. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) Az elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tétele elsősorban a tárhelyszolgáltató felé irányuló kényszerintézkedés.
- B) Az elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tételét akkor lehet elrendelni, ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételének van helye, és az a bűncselekmény megszakítása érdekében szükséges.
- C) Módszerét tekintve az elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tétele elrendelhető az elektronikus adat ideiglenes eltávolításával, az elektronikus adathoz való hozzáférés ideiglenes megakadályozásával.
- D) A domainnév a hozzáférést biztosító elektronikus hírközlési szolgáltatók által az elektronikus hírközlő hálózat útján közzétett olyan megnevezés, amely egyedi azonosítók, mint az IP-cím és URL-cím, domainnév és portszám alapján beazonosítható.
- E) Az IP-cím egyedi hálózati azonosító, amely egyetlen címben foglalja össze az interneten megtalálható elektronikus adat azonosításához szükséges legfontosabb információkat.

17. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) Az őrizetbe vétel elrendelésére a nyomozó hatóság vezetője, akadályoztatása esetén erre kijelölt helyettese, továbbá – hivatali időn kívül – az ügyelet vezetője, illetve az ügyeletes tiszt jogosult.
- B) Az ügyelet vezetője, illetve az ügyeletes tiszt az őrizetbe vétel elrendelését haladéktalanul köteles jelenteni a nyomozó szerv vezetőjének, illetőleg a nyomozó hatóság vezetőjének.
- C) Ha az őrizetben levő gyanúsított letartóztatása indokolt, ennek indítványozására legkésőbb az őrizetbe vételt követő 36 órán belül úgy kell az ügyésznél előterjesztést tenni, hogy az ügyész az őrizet határidejének lejártá előtt indítványt tudjon tenni a nyomozási bírónak.
- D) Ha a vádemelés előtt letartóztatás meghosszabbítása indokolt, az erre vonatkozó előterjesztést úgy kell megküldeni, hogy az az előzetes letartóztatás lejáratainak időpontja előtt legalább öt nappal megérkezzen az ügyészhez.
- E) Az ügyészség rendelkezése alapján a letartóztatást rendőrségi fogdában kell végrehajtani, ha a nyomozási cselekmények elvégzése ezt indokoltá teszi, ennek tartama legfeljebb összesen 30 nap lehet.

18. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A zár alá vétel konjunktív feltétele, hogy az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban vagyoneklkobzásnak van helye; illetőleg ha polgári jogi igényt érvényesítenek, és alaposan tartani lehet attól, hogy a kielégítést meghiúsítják.
- B) A zár alá vétel a vagyoneklkobzás vagy a polgári jogi igény biztosítása érdekében a zár alá vétel tárgya feletti tulajdonjogot függeszti fel.

- C) A törvény tételesen meghatározza a zár alá vétel tárgyait is, így a zár alá vétel vonatkozhat: dologra; információs rendszerekben kezelt adatokra; vagyoni értékű jogra; követelésre vagy szerződés alapján kezelt pénzeszközre.
- D) A magánfél által érvényesített polgári jogi igény biztosítására zár alá vételnek csak a magánfél indítványára, a terhelt tulajdonában álló dologra, őt illető vagyoni értékű jogra, követelésre vagy szerződés alapján kezelt pénzeszközre van helye.
19. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) Polgári jogi igény biztosítása érdekében zár alá vételnek a magánfél indítványára, az általa megjelölt, a terhelt tulajdonában álló vagy őt illető vagyona van helye.
- B) A zár alá vétel akkor nem rendelhető el, ha a polgári jogi igényt a bíróság a polgári perrendtartásról szóló törvény szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnak küldte meg.
- C) A rendbíróság kiszabásának alapjául szolgáló tényeket, körülményeket a nyomozási cselekményről készült jegyzőkönyvben kell rögzíteni, ennek hiányában jelentést kell készíteni, és azt az eljárás iratai között el kell helyezni.
- D) Ha ingatlan elkobzásának van helye, a zár alá vételt el kell rendelni.
20. Melyik kényszerintézkedés tartozik a „közös” szabályok hatálya alá?
- A) motozás
- B) zár alá vétel
- C) rendbíróság
- D) elővezetés
- E) őrizetbe vétel
- F) az összes kényszerintézkedés
- G) csak a személyi szabadságot nem korlátozó
21. Melyik kényszerintézkedésnél nem kell minden esetben előterjesztést készíteni a nyomozó hatóságnak?
- A) rendbíróság
- B) letartóztatás
- C) bűnügyi felügyelet
- D) távoltartás
- E) elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tétele
22. Melyik kényszerintézkedésnél hozhat határozatot a nyomozó hatóság is?
- A) rendbíróság
- B) távoltartás
- C) zár alá vétel
- D) elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tétele
- E) motozás
- F) óvadék
23. Melyik kényszerintézkedést nem lehet a terhelttel szemben alkalmazni?
- A) előállítás

- B) testi kényszer
 - C) lefoglalás
 - D) rendbírság
 - E) házkutatás
 - F) motozás
24. Melyik célt nem szolgálják kizárólagosan a kényszerintézkedések?
- A) a büntetőeljárás résztvevői vagy más személyek jelenlétének biztosítása
 - B) az eljárás rendjének a fenntartása
 - C) a tárgyi bizonyítékok megszerzése
 - D) az eljárás elhúzódásának megakadályozása
 - E) a védelem jogának érvényesülése
25. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A kutatást rendszerint az érintett jelenlétében kell elvégezni.
 - B) Kutatásnak akkor van helye, ha megalapozottan feltehető, hogy az a bűncselekmény elkövetőjének kézre kerítésére vezet.
 - C) Az óvadék letevője elveszti a jogát a letett óvadék összegére, ha a bíróság az óvadék letételét követően a terhelt által tanúsított magatartás következtében elrendeli a terhelt bűnügyi felügyeletét.
 - D) A motozás során a motozás alá vont személy rendelkezése alatt álló csomag és más tárgy is átvizsgálható.
 - E) Kivétel nélkül nem foglalhatók le azok az iratok, amelyeknek tartalmára a tanúvallomás megtagadható.
26. Válassza ki a helytelen állításokat!
- A) Csupán olyan mértékben értékelheti a nyomozási bíró a bizonyítékokat, hogy el tudja dönteni, fennáll-e a megalapozott gyanú.
 - B) Ha a büntetőeljárásnak magánindítványra, kívánatra vagy kizárólagos feljelentési jog gyakorlása esetén van helye, de még az arra jogosult nem terjesztette elő, ilyen esetben is lehet letartóztatást alkalmazni, amennyiben a konjunktív feltételek és legalább egy alternatív feltétel fennáll.
 - C) A szökés valószínűsíthető, ha a terhelt kihallgatását követően megváltoztatja lakóhelyét, és más tartózkodási helyet jelent be.
 - D) A szökés vagy elrejtőzés veszélyének fennállása ellen szól, ha a terhelt egyedülálló, különösen, ha nincs hozzátartozója vagy rokona.
 - E) A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedések okainak meglétét és alkalmazásának szükségességét a bíróság nem csak olyan körülményre alapozhatja, amely a bizonyosság erejével megállapítható.
27. Válassza ki a helytelen állítást!
- A) A lefoglalást meg kell szüntetni, ha a nyomozást megszüntették, illetőleg annak határideje lejárt.

- B) Ha nincs olyan személy, akinek a dolgot ki kell adni, és ez az eljárás adataiból sem tűnik ki, a dolgot annak kell kiadni, aki a kiadása iránt alaposnak látszó igényt jelentett be.
- C) A bíróság a lefoglalt dolog értékesítéséről határoz, ha a lefoglalt dolog értéke az előreláthatólag hosszú ideig tartó tárolás miatt jelentősen csökkenne.
- D) A jogosultnak kiadandó dolgot a vele szemben megállapított pénzbüntetés, vagyonelkobzás, bünyügyi költség vagy polgári jogi igény biztosítására vissza lehet tartani, amiről az ügydöntő határozatban kell rendelkezni.
- E) Aki a kutatás, a motozás vagy a lefoglalás érdekében tett intézkedést akadályozza, ezek tűrésére kényszeríthető, és – a terhelt kivételével – őrizetbe vehető és rendbírósággal sújtható.

28. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) A zár alá vétel többek között a dolog, a vagyoni értékű jog, a követelés, illetve a szerződés alapján kezelt pénzeszköz feletti rendelkezési jogot függeszti fel.
- B) A magánfél által érvényesített polgári jogi igény biztosítására zár alá vételnek csak az ügyész indítványára, a terhelt tulajdonában álló dologra, őt illető vagyoni értékű jogra, követelésre vagy szerződés alapján kezelt pénzeszköze van helye.
- C) Ha a zár alá vétel elrendelése olyan késedelemmel járna, amely a zár alá vétel céljának elérését veszélyeztetné, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság is elrendelheti azt.
- D) Bármely szervezet vagyonának zár alá vételét el lehet rendelni, amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez felhasználtak, vagy amely javára a bűncselekmény elkövetése előny szerzését eredményezte.
- E) A polgári jogi igény kielégítésének biztosítása érdekében elrendelt zár alá vétel kiterjedhet olyan vagyoni tárgyra is, amely nem képezheti a kielégítés tárgyát (mert más tulajdonát képezi), ha a zár alá vétel e vagyon megőrzését szolgálja, és a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyontól történő elkülönítése időigényes.

29. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A rend fenntartása érdekében, valamint az eljárási kötelezettségek megszegése miatt – a Be. eltérő rendelkezése hiányában – 1000 forinttól 200 ezer forintig, különösen súlyos vagy ismételt esetben 500 ezer forintig terjedő rendbíróság szabható ki.
- B) Rendbíróság kiszabásáról a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság is határozhat.
- C) A rendbíróság kiszabása ellen bejelentett jogorvoslatnak nincs halasztó hatálya.
- D) A rendbíróság elzárásra történő átváltoztatása esetén 1000 forinttól 10 ezer forintig terjedő összeg helyett egy-egy napi elzárást kell számítani, az egy napi elzárásnak megfelelő összeget a rendbíróságot kiszabó határozatban kell megállapítani.
- E) A rendbíróságot elzárásra átváltoztató határozat ellen az esetek zömében nincs helye jogorvoslatnak.

30. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A zár alá vételt fel kell oldani, ha a magánfél a megítélt polgári jogi igényre a teljesítési határidő lejártától számított 30 napon belül nem kért végrehajtást.

- B) Ha a zár alá vétel elrendelése olyan késedelemmel járna, amely a zár alá vétel céljának elérését veszélyeztetné, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság is elrendelheti a zár alá vételt.
 - C) A magánfél által érvényesített polgári jogi igény biztosítására zár alá vételnek csak a magánfél indítványára, a terhelt tulajdonában álló dologra, őt illető vagyoni értékű jogra, követelésre vagy szerződés alapján kezelt pénzeszközre van helye.
 - D) A zár alá vételt a vádemelés előtt az elrendelő, azt követően a bíróság oldhatja fel. A nyomozó hatóság által elrendelt zár alá vételt a vádemelés előtt az ügyészség vagy a bíróság is feloldhatja. A bíróság által elrendelt zár alá vételt a vádemelés előtt az ügyészség is feloldhatja.
31. Válassza ki a helyes állításokat!
- A) A letartóztatásról szóló előterjesztésnek tartalmaznia kell, hogy a gyanúsítottnak meghatalmazott védője van, vagy védelemről kirendelés útján gondoskodtak, a fogva tartás helyét, a védő értesítési helyét, illetőleg – magánindítványra üldözendő bűncselekmény esetén – a magánindítvány előterjesztésére utalást.
 - B) A letartóztatás akkor is elrendelhető, ha az ítéletben kiszabott szabadságvesztés tartamára figyelemmel a vádlott szökésétől vagy elrejtőzésétől kell tartani.
 - C) Ha a vádemelés előtt a letartóztatás meghosszabbítása indokolt, az erre vonatkozó előterjesztést úgy kell megküldeni, hogy az az előzetes letartóztatás lejáratának időpontja előtt legalább öt nappal megérkezzen az ügyészhez.
 - D) Katonával szemben letartóztatást akkor is el lehet rendelni, ha ellene katonai bűncselekmény vagy a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett, szabadságvesztéssel büntetendő katonai bűncselekmény miatt folyik az eljárás, és a terhelt szolgálati vagy fegyelmi okból nem hagyható szabadlábon.
 - E) A vádirat benyújtása előtt elrendelt letartóztatás az elsőfokú bíróság tárgyalásának előkészítése során hozandó határozatig, de legfeljebb 30 napig tart.
32. Válassza ki a helyes állítást!
- A) A vádirat benyújtása előtt elrendelt letartóztatás az elsőfokú bíróság tárgyalásának előkészítése során hozandó határozatig, de legfeljebb egy hónapig tart; ezt követően a nyomozási bíró hosszabbít alkalmanként két hónappal, összesen az elrendeléstől számított egy év elteltéig.
 - B) A vádemelés előtt elrendelt letartóztatás az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, de legfeljebb egy hónapig tart. A letartóztatást a bíróság a letartóztatás elrendelésétől számított egy év elteltéig alkalmanként legfeljebb három hónappal, ezt követően alkalmanként legfeljebb két hónappal meghosszabbíthatja.
 - C) Ha a vádirat benyújtása után elrendelt előzetes letartóztatás időtartama a hat hónapot meghaladja, és a bíróság még nem hozott ügydöntő határozatot, az előzetes letartóztatás indokoltságát másodfokú bíróság kötelezően felülvizsgálja.
 - D) Az előzetes letartóztatás megszűnik, ha annak tartama a két évet eléri, és a terhelttel szemben három évnél nem súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt van folyamatban eljárás.

33. Válassza ki a helyes állítást!

- A) Ha a bűncselekmény elkövetésekor 14. életévét betöltött fiatalokkal szemben elrendelt letartóztatás végrehajtásának kezdetétől két év, a 14. életévét be nem töltött fiatalokkal szemben elrendelt előzetes letartóztatás végrehajtásának kezdetétől egy év eltelt, a letartóztatás megszűnik.
- B) A letartóztatás az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetben is végrehajtható.
- C) A letartóztatás felső határára vonatkozó szabályok nem érvényesek, ha az ügyben másod-, vagy harmadfokú bírósági eljárás van folyamatban.
- D) Távollattás elrendelését a sértett és a védő is indítványozhatja. A sértett a távollattás elrendelésére irányuló indítványát a vádemelés előtt az ügyben eljáró ügyészégnél terjesztheti elő. Az ügyész a sértett indítványát az ügyiratokkal együtt haladéktalanul továbbítja a bíróságnak.
- E) A letartóztatás során a következőkre kell tekintettel lenni: a bűncselekmény jellegére, a nyomozás állására és érdekeire, a terhelt személyi és családi körülményeire, a terhelt és a büntetőeljárásban részt vevő vagy más személy viszonyára, a terhelt büntetőeljárás előtt és az eljárás során tanúsított magatartására.

34. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) A letartóztatás kivételesen 30 napra az ügyész határozata, majd további 15 napra a bíróság végzése alapján rendőrségi fogdában is végrehajtható, ha ezt a nyomozási cselekmények elvégzése indokolta teszi.
- B) A távollattás elrendelésének feltételei megegyeznek a letartóztatás feltételeivel.
- C) Az előterjesztésnek nem kell tartalmaznia bűnügyi felügyelet korlátozására vonatkozó javaslatot.
- D) A távollattás során a magatartási szabályokat oly módon kell előírni, hogy azok ne tegyék lehetetlenné a terhelt azon jogainak gyakorlását, amely jogokat a távollattással érintett személy vonatkozásában e magatartási szabályok érintenek.
- E) A Btk. a fogolyszökésre vonatkozó rendelkezések között büntetni rendeli a bűnügyi felügyelet súlyosabb megszegését is.

35. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) A bűnügyi felügyelet egy lehetséges alternatíváját jelenti a letartóztatásnak, amelynek szabályait lényegében a lakásra korlátozza.
- B) Bűnügyi felügyelet a terhelt jelenlétének biztosítása, a bizonyítás megnehezítésének vagy megghiúsításának megakadályozása, illetve a bűnisméltés megakadályozása érdekében rendelhető el.
- C) A távollattás, illetve a bűnügyi felügyelet magatartási szabályainak megtartását biztosító intézkedés a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz, illetve az óvadék biztosítja.
- D) A bűnügyi felügyelet elrendelésének feltételei, tartama, fenntartásának, illetve megszüntetésének szabályai megegyeznek a letartóztatásra vonatkozó szabályokkal.

36. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A bűnügyi felügyelet elrendelése esetén a terhelt a bíróság által kijelölt lakást és az ahhoz tartozó bekerített helyet csak a bíróság határozatában megjelölt célból, különösen a mindennapi élet szokásos szükségleteinek biztosítása vagy gyógykezelés céljából a határozatban írt időben és a határozatban írt távolságra (úti célra) hagyhatja el.
- B) A házi őrizet esetében kötelező a technikai eszköz alkalmazása, ha a büntetőeljárás, amelyben a bűnügyi felügyeletet elrendelték, személy vagy dolog elleni erőszakos bűncselekmény miatt folyik, valamint akkor is, ha a bíróság azért rendelte el a bűnügyi felügyeletet, mert az elsőfokú bíróság még nem hirdette ki ügydöntő határozatát, viszont a terhelt letartóztatása a Be. által előírt időkorlát miatt megszűnt.
- C) Ha a terhelt a technikai eszköz működtetésében nem működik közre, az a magatartási szabályok megsértésének minősül. Erre a terheltet a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszköz alkalmazásának elrendelésekor figyelmeztetni kell.
- D) Távoltartás keretén belül a bíróság előírhatja, hogy a terhelt meghatározott jellegű nyilvános helyeket, nyilvános rendezvényeket vagy meghatározott közterületeket ne látogasson.

37. Válassza ki a helyes állítást!

- A) A bűnügyi felügyelet megtartásának kizárólagos eszköze a mozgást nyomon követő technikai eszköz alkalmazása. A felügyelet szabályainak megtartását a rendőrség folyamatos ellenőrzéssel is elláthatja, ha a bíróság a bűnügyi felügyelet előírásai megtartásának ellenőrzését a terhelt mozgását nyomon követő eszközzel azért nem rendelte el, mert az eszköz alkalmazásának technikai feltételei nem állnak fenn.
- B) A rendőrségnek ellenőriznie kell, hogy a terhelt eleget tett, illetve eleget tesz-e a bűnügyi őrizettel kapcsolatos kötelezettségeinek, többek között a kijelölt lakást a bíróság határozatában megjelölt célból, az ott írt időben és távolságra (úti célra) hagyta-e el.
- C) Amennyiben a bíróság módosítja a bűnügyi felügyelet végrehajtásának helyét, erről értesíti a bűnügyi felügyelettel kapcsolatos feladatokat addig végző rendőrkapitányságot, valamint az új lakóhely (tartózkodási hely) szerint is, továbbá a jegyzőt is.
- D) Ha a gyanúsított a bűnügyi felügyelet részleges feloldására irányuló kérelmét a nyomozó szervnél nyújtja be, azt a nyomozó szerv – álláspontjának kifejtésével – 15 napon belül megküldi az ügyészhez.
- E) Az óvadék megállapítására irányuló indítványban meg kell jelölni a letenni kívánt óvadék összegét.

38. Válassza ki a helytelen állítást!

- A) A távoltartás elrendelésekor a bíróságnak nem kell tekintettel lenni a terhelt és a sértett viszonyára.
- B) A távoltartás elrendelése során a bíróságnak tekintettel kell lennie a kollúzió veszélyére.
- C) A 10-től 60 napig terjedő időtartamra elrendelhető távoltartást a bíróságnál indítványozhatja a terhelt védője is.

- D) A távoltartáskor a terheltnek meghatározott személytől, annak lakó- és munkahelyétől, általa látogatott oktatási-nevelési intézménytől, egészségügyi intézménytől, vallás-gyakorlása során általa látogatott épülettől távol kell tartani magát, és tartózkodnia kell attól, hogy a meghatározott személlyel közvetlenül vagy közvetve érintkezésbe lépjen.
- E) A bíróság a vádemelés előtt a letartóztatás helyett távoltartást, bűnügyi felügyeletet, vagy távoltartást és bűnügyi felügyeletet rendelhet el.

Eldöntendő állítások

- 1. Minden kényszerintézkedés esetében lehetőség van arra, hogy a bíróság és az ügyészség az általa elrendelt kényszerintézkedést a nyomozó hatóság közreműködésével hajtsa végre.

IGAZ / HAMIS

- 2. Őrizetbe vétel akkor rendelhető el, ha a terhelttel szemben személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelése valószínűsíthető.

IGAZ / HAMIS

- 3. Az óvadék megállapítására minden esetben a letartóztatás, a bűnügyi felügyelet, távoltartás vagy távoltartás és bűnügyi felügyelet együttes alkalmazása esetén e kényszerintézkedések magatartási szabályainak megtartása érdekében kerülhet sor.

IGAZ / HAMIS

- 4. A hatályos rendelkezésekkel egyezően a terhelt őrizetbe vételére egy büntetőeljárás során változatlan körülmények között csupán egy esetben kerülhet sor, ez alól nem kivétel még az sem, ha új körülmények merülnek fel.

IGAZ / HAMIS

- 5. Az őrizetbe vételnél és a bírói engedélyes kényszerintézkedéseknél a terhelt számára abban az esetben nyílik meg a hatóság intézkedésével szemben a jogorvoslat lehetősége, ha a hatóság a terhelt által megjelölt valamennyi személy értesítését megtagadja, és ezért az értesítésre az őrizet elrendelését követő nyolc órán belül nem kerül sor.

IGAZ / HAMIS

- 6. A vádemelést megelőzően a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés elrendelésének feltétele a személyre szabott megalapozott gyanú fennállása, amelyet az eljáró bíróságnak vizsgálnia kell.

IGAZ / HAMIS

7. Az óvadék megállapítását a terhelt és védője indítványozhatja, amihez nem kell letartóztatás vagy más kényszerintézkedés hatálya alatt állni.

IGAZ / HAMIS

8. A fokozatosság elve a kényszerintézkedés általános feltételei között szerepel.

IGAZ / HAMIS

9. A bizonyítás megnehezítése felmerülhet a büntetőeljárásban részt vevő bármely személy (például szakértő, segítő) vagy a büntetőeljárásban még részt nem vevő személy esetében is (például a tanúként vagy terheltként még ki nem hallgatott személy).

IGAZ / HAMIS

10. Amennyiben a terhelt az óvadék letételét követően olyan cselekményt követ el, amely miatt letartóztatását elrendelik, úgy a letett óvadékhoz való jogát még nem veszti el.

IGAZ / HAMIS

11. A kényszerintézkedések új rendszerében a távoltartás és a bűnügyi felügyelet egymás mellett is elrendelhető. Amennyiben tehát a távoltartás ugyan indokolt és célszerű lenne, azonban önmagában nem elegendő, mert például a kényszerintézkedés elrendelését a terhelt jelenlétének biztosítása is indokolja, úgy a távoltartás elrendelése nem kizárt.

IGAZ / HAMIS

12. A távoltartás jellegére figyelemmel a rugalmas alkalmazhatóság korlátja, hogy a sértett által indítványozott távoltartás helyett bűnügyi felügyelet elrendelésére nem kerülhet sor, illetve az ügyész által indítványozott távoltartás esetén a bűnügyi felügyelet csak a távoltartás helyett és csak enyhébb magatartási szabályok meghatározásával alkalmazható.

IGAZ / HAMIS

13. A vádemelés előtt a távoltartás és bűnügyi felügyelet határideje legfeljebb két hónappal hosszabbítható meg, és a határidő meghosszabbítása egy éven túl is az elrendelő bíróság feladata. A vádemelést követően a kényszerintézkedés felülvizsgálatára hathavonta kerülhet sor, ami nem kötelező.

IGAZ / HAMIS

14. A személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés hatálya megszűnik, ha az eljárást felfüggesztették.

IGAZ / HAMIS

15. A terhelt őrizetbe vételére, szigorúbb kényszerintézkedés elrendelésére, szigorúbb magatartási szabályok meghatározására, további biztosíték előírására ennek megfelelően bármilyen magatartási szabályszegés esetén sor kerülhet.

IGAZ / HAMIS

16. A távoltartástól és a bűnügyi felügyelettől eltérően a letartóztatás egy éven túl legfeljebb két hónappal hosszabbítható meg.

IGAZ / HAMIS

17. A letartóztatás legfeljebb egy évig tart, ha a terhelttel szemben három évnél nem súlyosabb; két évig tart, ha a terhelttel szemben öt évnél nem súlyosabb; három évig tart, ha a terhelttel szemben 10 évnél nem súlyosabb; négy évig tart, ha a terhelttel szemben 10 évnél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt van folyamatban eljárás.

IGAZ / HAMIS

18. Ha a dolog lefoglalására kizárólag vagyonek Kobzás biztosítása érdekében került sor, és annak kiadása iránt megalapozott igényt nem jelentettek be, a dolgot megválthatja az, akitől a dolgot lefoglalták. A megváltás során átadott dolog a lefoglalt dolog helyébe lép. Ilyen esetben a vagyonek Kobzást a dolog helyébe lépő dologra kell elrendelni.

IGAZ / HAMIS

19. Ha a lefoglalt dolog értéktelen, és arra senki sem tart igényt, azt a lefoglalás megszüntetése után meg kell semmisíteni. Ha pedig a lefoglalt dolog birtoklása jogszabályba ütközik, vagy a közbiztonságot veszélyezteti, a bíróság a lefoglalás megszüntetése helyett a lefoglalt dolog megsemmisítéséről vagy értékesítéséről határoz.

IGAZ / HAMIS

VIII. Vegyes kérdések a statikus részből

1. Párosítsa az összeillő szavakat, mondatrészeket!

A) rendbírság	a) nemi szabály
B) elővezetés	b) terhelttel szemben főszabály szerint nem alkalmazható
C) elektronikus adat ideiglenes hozzáférhetetlenné tétele	c) két végrehajtási módja ismert
D) lefoglalás	d) alkalmazása során az „egyéb érdekelt” alanyisága jön létre
E) motozás	e) kiterjedt a végrehajtás helyének és tárgyának köre
F) kutatás	f) 72 óráig tarthat
G) őrizetbe vétel	g) sem korlátozásával, sem fizikai dolog birtokbavételével nem jár
H) távoltartás	h) jellemzően erőszakos – és főleg családon belüli erőszakot érintő – az a bűncselekményi kör, amely esetében az alkalmazásáról dönteni szoktak

2. Párosítsa az összeillő szavakat, mondatrészeket!

A) zár alá vétel	a) tárgyi jellegű kényszerintézkedés
B) rendbírság	b) idézésre történő megjelenés mulasztásának következményeként is alkalmazható több alany körében
C) előállítás	c) jelen lehet a megjelölt hozzátartozó
D) házi őrizet	d) az elrendelésének kötelező esetei is vannak
E) lefoglalás	e) részleges feloldását lehet indítványozni
F) motozás	f) technikai eszközzel is végrehajtható
G) kutatás	g) amennyiben az elkövető nem jelenik meg a kihallgatására, úgy abban az esetben alkalmazható
H) őrizetbe vétel	h) elkövető kézrekerítése céljából is elrendelhető
I) bünyügyi felügyelet	i) a hatóság intézkedik a nyilvántartó hatóságok felé

3. Párosítsa az összeillő szavakat, mondatrészeket!

A) Őrizetbe vétel:

B) Előzetes letartóztatás:

- Ha a nyomozó hatóság rendeli el, úgy az ügyészt 24 órán belül értesíteni kell.
- Ha a megszüntetése iránti indítványban új körülményre nem hivatkoznak, úgy érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.

- c) Katona esetén az előjáró vagy a parancsnok is ellenőrizhet.
 - d) Pótmagánvádoló is kérheti az elrendelését.
 - e) A vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.
 - f) Napokban megállapított a határideje.
 - g) Kötelező esete, ha körözést vagy elfogatóparancsot adtak ki, és a személy megtalálásra került.
4. A bizonyítás fogalma: a büntetőjogilag (anyagi jogilag és eljárásjogilag) ..., múltbéli tényeknek a törvényes ... útján való megismerése, illetve ezeknek a tényeknek a bizonyítási eszközökkel való igazolása és rögzítése.
- A) releváns bizonyítási eszközök és módszerek
 - B) jelentős kriminalisztikai eszközök
 - C) fontos bizonyítékok
 - D) hangsúlyos felderítési módszerek
5. A terheltnek alapelvűből következő joga van arra is, hogy megfelelő ... kapjon a védekezésre való felkészülésre, és a védelmére szolgáló tényeket az eljárás ... előadja, továbbá a(z) ... terhelt jogosult arra, hogy a védőjével, és ha külföldi állampolgár, az államának ... a kapcsolatot felvegye, vele írásban és szóban ... érintkezzék.
- A) időt és lehetőséget, bármely szakaszában, fogva lévő, konzuli képviselőjével, ellenőrzés nélkül
 - B) időt és helyet, a nyomozásban, előzetes letartóztatásban lévő, konzuljával, felügyelettel
 - C) jogokat, a tárgyaláson, szabadlábon lévő, jogi attaséjával, ellenőrzés mellett tájékoztatást és felvilágosítást, az utolsó szó jogán, konzuli képviselőjével
6. A(z) ... a harmadfokú bíróság azokban az ügyekben, amelyekben másodfokon a(z) ... járt el – ideértve a katonai büntetőeljárásra tartozó ügyet is –, valamint másodfokon bírálja el a(z) ... elleni fellebbezést, ha ez utóbbit a Be. lehetővé teszi.
- A) törvényszék, törvényszék, járásbíróság végzése
 - B) ítélőtábla, járásbíróság, törvényszék döntése
 - C) Kúria, ítélőtábla, ítélőtábla határozata
 - D) Kúria, törvényszék, ítélőtábla ítélete
 - E) ítélőtábla, Kúria, törvényszék határozata
7. A büntető eljárásjog jellegét tekintve ... a bűnügyi tudományokon belüli önálló jogág, azon jogszabályok összessége, amelyek meghatározzák a ... eldöntésének a rendjét, szabályozzák a(z) ... és az eljárási jogviszonyokat.
- A) közjog, bűnösség, nyomozást és tárgyalást
 - B) alaki jog, büntetőjogi felelősség, büntetőeljárás menetét
 - C) eljárásjog, felelősség, bizonyítás menetét
 - D) közjog, büntetőjogi felelősség, eljárási cselekményeket
8. A büntető eljárásjogot a kriminalisztikán belül a(z) [1.] fűzi a legszorosabb kapcsolat, amelyet röviden úgy jellemezhetünk, hogy a jog a [2.], a másik pedig a [3.] kérdésével

- foglalkozik. A(z) [1.] kidolgozza a végrehajtás célszerű módzatait, amelyek közül a konkrét esetben ki lehet választani a [4.].
1. a) anyagi joghoz, b) krimináltaktikához, c) kriminalisztikához, d) kriminálmétodikához
 2. a) mit, b) kit, c) hogyan, d) kivel
 3. a) mit, b) kit, c) hogyan, d) kivel
 4. a) leggyorsabbat, b) legolcsóbbat, c) praktikusabbat, d) legmegfelelőbbet
9. A Btk.-ban nevesített [1.] jelentik az alapját a büntetőeljárás cselekményeknek és jogviszonyoknak, bűncselekmény elkövetésének [2.] hiányában ugyanis nem indítható meg a büntetőeljárás, nem végezhető büntetőeljárás cselekmény, és büntetőeljárás jogviszonyokról sem beszélhetünk.
1. a) általános rész, b) különös rész, c) bűncselekmények
 2. a) gyanú, b) eljárási akadályok, c) feltételek
10. A büntetőeljárás folyamatát, azt az utat, amelyet az eljárás a megindulásától annak befejezéséig megtesz, a büntetőeljárás [1.] nevezzük. Az egymást követő büntetőeljárás [2.] az igazságszolgáltatási tevékenység megvalósulásának fokozatosan kifejlődő és garanciális biztosítékokban bővülő rendje és útja.
1. a) szakaszának, b) menetének, c) rendjének, d) sajátosságának
 2. a) részek, b) lépések, c) szakaszok, d) fejezetek
11. A vizsgálat a(z) [1.] büntetőjogi felelősségre vonásának előkészítése, olyan eljárási cselekmények sorozatát jelenti, amely segítségével megállapítják a [2.], és rögzítik a bűncselekmény felderítése, valamint a gyanúsított felelőssége szempontjából releváns [3.].
1. a) ismert tettes, b) ismeretlen tettes, c) terhelt, d) gyanúsított, e) elkövető
 2. a) ténymegállapítást, b) bűncselekményt, c) elkövető felelősségét, d) tényállást
 3. a) bizonyítási eszközöket, b) bizonyítékokat, c) adatokat, d) körülményeket
12. Az *in dubio pro reo* elv kizárólag ... vonatkoztatható, és csakis a jogerőre képes ... meghozatalakor.
- A) jogkérdésekre, bírói döntés
 - B) ténykérdésekre, ügydöntő határozat
 - C) büntetőjogra, hatósági döntés
 - D) eljárásjogra, bírósági határozat
13. A büntetőeljárás alapelvei olyan általános tartalmú [1.], szabályok, amelyek tükrözik a büntetőeljárás felépítésének alapvető rendszerét, ezen belül pedig az eljárás [2.] joghelyzetét, az eljárási cselekmények lefolytatásának módját, illetve a büntetőeljárás menetén érvényesülő [3.] törvényességének biztosítását.
1. a) kötelességek, b) jogok, c) tételek, d) paragrafusok
 2. a) feleinek, b) főszakaszainak, c) résztvevőinek, d) alanyainak
 3. a) eljárási szabályok, b) eljárási jogviszonyok, c) eljárási cselekmények, d) alanyi jogok

14. A büntetőeljárásban [1.] korlátozni csak az e törvény szerinti eljárásban, az e törvényben meghatározott okból, valamint a(z) [2.] meghatározott módon és mértékben lehet, feltéve, hogy az elérni kívánt cél [3.] korlátozással járó más eljárási cselekmény vagy intézkedés útján nem biztosítható.
1. a) alapvető jogot, b) alapjogot, c) alkotmányos jogot, d) garanciális jogot
 2. a) törvényben, b) e törvényben, c) Alaptörvényben, d) törvényben
 3. a) más, b) kisebb, c) eltérő, d) arányosabb
15. A büntetőeljárás ... megvalósítása ugyanis hatósági kötelezettség, ezért a hatóságok az állam nevében ... felruházva, a legszélesebb körű jogokkal és kötelezettségekkel rendelkező alanyai a büntetőeljárásnak.
- A) funkciónak, hatósági jogosítvánnyal
 - B) alapelveinek, büntetőigénnyel
 - C) feladatainak, közhatalommal
 - D) feladatainak, processzuális jogokkal
 - E) funkcióinak, közhatalommal
16. A rendőrség nyomozó hatósága illetékességének ... szabálya az irányadó, ha az elkövető a bűncselekményt több nyomozó hatóság illetékességi területén követte el, vagy több nyomozó hatóság illetékességi területén követett el bűncselekményeket, szintén a(z) ... szabálya irányadó, ha a(z) ... nem állapítható meg, ilyenkor a nyomozás lefolytatására az a nyomozó hatóság illetékes, amelyik az ügyben ..., intézkedés hiányában pedig az, amelynek a bűncselekmény saját észlelése vagy bejelentés, feljelentés alapján legkorábban a tudomására jutott.
- A) általános, általános, elkövető személye, előbb ért a helyszínre
 - B) tudomásra jutási, tudomásra jutási, sértett személye, felvette a feljelentést
 - C) különös, különös, elkövetés helye, előbb intézkedett
 - D) megelőzési, megelőzési, elkövetés helye, korábban intézkedett
17. A(z) ... feladata a nyomozási feladatokhoz igazodik, így fel kell derítenie a bűncselekményt és a(z) ..., továbbá fel kell kutatnia és biztosítania kell a(z) ... Emellett a(z) ... oly mértékben kell felderítenie, hogy a vádló dönthessen arról, vádat emel-e.
- A) nyomozó hatóság, elkövető személyét, bizonyítási eszközöket, tényállást
 - B) ügyészség, terheltet, bizonyítékokat, valóságot
 - C) bíróság, tényállást, tárgyi bizonyítási eszközöket, igazságot
 - D) bűnüldözés, kriminalisztika alapkérdéseit, információt, körülményeket
18. A [1.] a különleges bánásmódot igénylő személy jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítése és kímélete, illetve védelme érdekében a különleges bánásmódot megalapozó körülményeknek megfelelő, azokkal arányban álló [2.] alkalmaz. Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a különleges bánásmód körébe tartozó [2.] alkalmazása nem járhat a büntetőeljárásban [3.] eljárási jogainak sérelmével.
1. a) csak a bíróság b) bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság, c) csak a nyomozó hatóság
 2. a) szankciót, b) eljárást, c) eszközöket, d) intézkedést
 3. a) részt vevő más személy, b) alanyok, c) érintettek, d) mások

19. Az ügyészség és a nyomozó hatóság eljárási cselekmény elvégzése érdekében elrendelheti a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy ..., ha idézésének feltételei fennállnak, azonban a megjelenés idézés útján történő biztosítása az eljárás érdekeire figyelemmel nem célszerű.
- elővezetését
 - előállítását
 - elfogását
 - bűnügyi őrizetét
20. A másodfokú és a harmadfokú bíróság [1.] összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt az ügyet a bíróság [2.] álló tanácsa elé utalhatja, ha ezt az ügy [3.], az eljárás ügyiratainak terjedelmére, a büntetőeljárásban részt vevő személyek számára tekintettel vagy egyéb okból szükségesnek tartja.
- a) gazdálkodással, b) pénzügyekkel, c) személy elleni erőszakos, d) csalással
 - a) több tagból, b) három hivatásos bíróból, c) két hivatásos és három ülnökből, d) öt hivatásos bíróból
 - a) egyediségére, b) jellegére, c) bonyolultságára, d) komplikációira
21. Ha a szakvélemény valamely fogyatékosága miatt aggálytalanul nem fogadható el, így különösen, ha nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező [1.] elemeket, b) [2.], c) önmagával, illetve a szakértő rendelkezésére bocsátott adatokkal [3.], vagy d) a helyességéhez [4.] kétség fér, a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság felhívására a szakértő felvilágosítást ad, vagy a szakvéleményt kiegészíti.
- a) –, b) formai, c) formai és tartalmi, d) tartalmi
 - a) kiegészítésre szorul, b) nem egyértelmű, c) ellentmondásos, d) kétséget támasztó
 - a) értelmezhetetlen, b) nincs összhangban, c) félreérthetőségre ad okot, d) ellentétes
 - a) nyomatékos, b) hiteles, c) egyértelmű, d) bizonyítottan
22. Párosítsa az összetartozó elemeket és mondatrészeket!

A) magánszakértő	a) őrizetbe vétellel szorosan összefügg
B) helyettes védő	b) rá is irányadók a szakértőre vonatkozó szabályok
C) tolmács	c) nem tarthat perbeszédet
D) szignalizáció	d) terhelt és védő is adhat rá megbízást
E) elfogatóparancs	e) bűncselekmények megelőzése esetén hatósági kötelezettség

23. Szakértőként nem járhat el az alábbiak közül:
- aki az ügyben terheltként, védőként, továbbá sértettként vagy [1.] ezek segítőjeként vesz vagy vett részt, valamint ezek hozzátartozója.
 - aki az ügyben bíróként, ügyészként vagy a nyomozó hatóság nyomozási tevékenységet ellátó állományának tagjaként járt vagy jár el, valamint ezek hozzátartozója.
 - aki az ügyben tanúként vagy [2.] vesz vagy vett részt.

- a halál oka és körülményei vizsgálatánál, továbbá a kihantolásnál az az orvos, aki a meghalt személyt közvetlenül a halála előtt gyógykezelte, illetve a halál beálltát megállapította.
 - a szakértői intézmény és a szervezet szakértője, valamint a szakértői testület tagja, ha az a) pontban meghatározott kizáró ok a szakértői intézmény, a szervezet vagy a szakértői testület vezetőjével szemben áll fenn.
 - a gazdasági társaság tagja, ha az a) pontban meghatározott kizáró ok a gazdasági társaság vezetőjével, vezető tisztségviselőjével szemben áll fenn, illetve, aki olyan gazdasági társaság tagja vagy alkalmazottja, amelynek tagja vagy alkalmazottja az ügyben már korábban eljár.
 - akit az ügyben [3.] vettek igénybe.
 - akitől elfogulatlan szakvélemény egyéb okból nem várható.
1. a) támogatóként, b) magánvádlóként, c) fellebbezőként, d) egyéb érdekeltként
 2. a) tanú segítőjeként, b) tanú támogatójaként, c) részt vevőként, d) vagyoni érdekeltként
 3. a) tolmácsként, b) szaktanácsadóként, c) hatósági tanúként, d) képviselőként

24. Párosítsa a nyomozást végző hatóságokat!

A) A külföldön lévő magyar felségjelű kereskedelmi úszó létesítmény, illetve polgári légi járműparancsnoka:	a) általános nyomozó hatóság, minden olyan ügyben nyomoz, amit a Be. nem utal más nyomozó hatóság hatáskörébe.
B) Az állományilletékes parancsnok:	b) többek között társadalombiztosítási, szociális vagy más jóléti juttatással visszaélés, költségvetési csalás, költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása, jövedékkel visszaélés elősegítése esetén végzi a nyomozást.
C) A katonai ügyész, a legfőbb ügyész által katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész:	c) nyomoz vagy felügyeli a felderítés törvényességét, és irányítja a vizsgálatot.
D) A közös nyomozó csoport:	d) nyomozó hatóság a katonai büntetőeljárásban.
E) A NAV:	e) a katonai vétségek esetén katonai büntetőeljárásban járhat el.
F) A rendőrség:	f) eljár a Be. 34. § (3) bekezdés alapján a magyar büntető joghatóság alá tartozó bűncselekmény miatt.
G) Az ügyészség:	g) Be. 354. § (1) bekezdés, illetve az EU bü. tv. 70/A–70/H. § alapján.

25. Párosítsa az összeillő elemeket!

- A) Kézbesítési fikció:
- B) Kézbesítési kifogás:
 - a) a kézbesítendő ügyiratot szabályszerűen kézbesítettnek kell tekinteni, ha a címzett vagy a postai küldemények átvételére jogszabály szerint meghatalmazott személy az ügyirat átvételét megtagadja.

- b) a címzett és a címzett képviselője vagy védője terjesztheti elő.
 c) helye lehet, ha önhibáján kívüli okból nem volt módja átvenni.
 d) a kézbesítés szabályszerű, ha a kézbesítendő ügyiratot a címzett vagy helyette a jogszabály szerint átvételre jogosult más személy átvette.
26. A büntetőeljárásban részt vevő személy és a bírósági eljárásban az ügyészség az elmulasztott eljárási cselekményt – ha e törvény másként nem rendelkezik – többé hatályosan nem teljesítheti, az elkésetten teljesített eljárási cselekmény ... A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az elkésetten teljesített eljárási cselekmény hatálytalanságának tényéről az érintettet ..., kivéve, ha e törvény az elkésett eljárási cselekmény elutasítását vagy ... írja elő.
- A) hatálytalan, tájékoztatja, tájékoztatás nélküli mellőzését
 B) érvénytelen, figyelmezteti, értesítés nélküli mellőzését
 C) hatálytalan, felvilágosítja, az arról való értesítés mellőzését
 D) érvénytelen, határozattal értesíti, határozat hozatalának szükségtelenségét
27. Egészítse ki!
 Ha előrelátható, hogy a fedett nyomozó alkalmazásának [1.] érdekében valamely [2.] elkövetése szükséges, azt a fedett nyomozó alkalmazásáról szóló [3.] meg kell jelölni.
1. a) lehetősége, b) sikeressége, c) eredményessége, d) hatékonysága
 2. a) szabályszegés, b) szabálysértés, c) törvénysértés, d) bűncselekmény
 3. a) döntésben, b) határozatban, c) végzésben
28. Párosítsa az összeillő elemeket, mondatrészeket!

A) Büntetőjogi felelősségre vonás elkerülésének kilátásba helyezése:	a) nyomozó mást bűncselekmény elkövetésére nem bírhat rá, és nem terelheti az érintett személyt annál súlyosabb bűncselekmény elkövetése felé, mint amelyet eredetileg elkövetni tervezett. Az álvásárlás önmagában nem minősül rábírásnak.
B) Különleges bánásmód:	b) feltételként szabható, hogy az elkövető az állam közvetítésével részben vagy egészben térítse meg azt a kárt, illetve sérelemdíjat, amelynek megtérítése a polgári jog szabályai szerint köteles.
C) Fedett nyomozó:	c) nem tehető fel olyan kérdés, amely a választ magában foglalja, vagy a feleletre útmutatást tartalmaz.
D) Tanú:	d) megállapítási szempontja például az érintett személynek a büntetőeljárásban részt vevő más személyhez fűződő viszonya.

29. Párosítsa az összeillő elemeket, mondatrészeket!

A) az igazság megállapítása	a) büntetőeljárás feladata
B) fegyverek egyenlősége	b) <i>favor defensionis</i>
C) minősített adathoz történő hozzáférés biztosítása	c) alaki feltételekkel függ össze
D) vádlói legitimáció	d) egy, a Be. törvénytől eltérő másik törvényben foglalt rendelkezések határozzák meg az eljárási rendjét

30. Egészítse ki!

Az idézés, illetve az értesítés tartalmazza

- az idézést, illetve értesítést kibocsátó bíróság, ügyészség vagy a nyomozó hatóság megjelölését [1.],
- azt, hogy az idézettnek hol, mikor, milyen [2.] kell megjelennie,
- azt, hogy az értesített hol, mikor, milyen [2.] jelenhet meg,
- a távolmaradás következményeire való [3.]
 - a) elérhetőségét, b) bűncselekményt, c) ügyszámát, d) címét
 - a) körben, b) ügyben, c) eljárási szerepben, d) minőségben
 - a) utasítást, b) figyelmeztetést, c) tájékoztatást, d) felhívást

31. Párosítsa az összeillő elemeket, mondatrészeket!

A) gondozó	a) elővezetés, rendbíróság, okozott költség megtérítésére kötelezés
B) szakértő	b) rendbíróság, okozott költség megtérítésére kötelezés
C) tanú	c) elővezetés, előállítás, okozott költség megtérítésére kötelezés
D) terhelt	d) a felettes ügyész tájékoztatása
E) ügyész	
F) védő	

32. Párosítsa az összeillő elemeket, mondatrészeket!

A) engedélyhez nem kötött eszközök:

B) ügyészi engedélyhez kötött eszközök:

C) bírói engedélyhez kötött eszközök:

- álvásárlás
- büntetőjogi felelősségre vonás elkerülésének kilátásba helyezése a bűncselekmény elkövetője számára (együttműködő alkalmazása)
- csapda (például az elkövető azonosítása érdekében)
- fedett nyomozó alkalmazása
- fedőokirat, fedőintézmény, fedőadat alkalmazása
- fizetési műveletek megfigyelése
- hely titkos megfigyelése

- h) hozzájárulással alkalmazott megfigyelés (a hozzájárulás jogosultja tipikusan a sértett; vagy a felhívással, illetve rábírní törekvéssel érintett személy)
- i) információs rendszer titkos megfigyelése
- j) küldemény titkos megismerése
- k) lehallgatás
- l) leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja általi információ-gyűjtés
- m) rejtett figyelése (személy, lakás, jármű stb.)
- n) sértett helyettesítése (élete, testi épsége megóvása céljából)
- o) titkos kutatás
- p) titkosan együttműködő személy igénybevétele információszerzéshez (informátor alkalmazása)
- q) valótlán vagy megtévesztő információ közlése az érintett személlyel

33. Párosítsa az összeillő elemeket és mondatrészeket!

A) ítélőtábla III. fok	a) három hivatásos bíró, ha az egyesbíró az ügyet a bíróság tanácsa elé utalta, és ha a bíróság gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt jár el (a tanács egyik tagja a törvényszék gazdasági ügyszakának, ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának kijelölt bírója)
B) ítélőtábla	b) egyesbíró (ez az általános)
C) járásbíróság	c) három hivatásos bíró (ez az általános)
D) Kúria	d) öt hivatásos bíró: lehetőség, ha a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt folyik az eljárás, és az ügy bonyolult, az eljárás ügyiratainak nagy a terjedelme, nagy a büntetőeljárásban részt vevő személyek száma, vagy egyéb ok áll fenn
E) törvényszék II. fok	
F) törvényszék	

34. Egészítse ki!

Akkor is lehetősége nyílik az eljáró hatóságnak védő [1.], ha a büntetőeljárásban védő részvétele nem kötelező, de a terhelt hatékony védelmének biztosítása végett azt szükségesnek tartja. Szintén ilyen ok, ha a terhelt jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt nem tud a védelméről gondoskodni, és ezt indítványozza. Ez ellen nincs helye jogorvoslatnak, a terheltnek [2.], hogy – indokoltan – más védő kijelölését indítványozza.

1. a) megbízására, b) kirendelésére, c) meghatalmazására, d) igénybevételére
2. a) jogosultsága, b) kötelezettsége, c) lehetősége van, d) joga

35. Egészítse ki!

A Be. a(z) ... mellett a támogatót is kiemeli a segítők közül, akit a sértett, a vagyoni érdekelt és a(z) ... részére a gyámhatóság rendel ki a döntéshozatal elősegítése érdekében. A támogatónak a megbízott képviselővel szemben csak annyi joga van, hogy jelen lehet azon ..., amely(ek)en a támogatott is rész vesz, és ... a támogatott személylyel a nyilatkozat megtételének elősegítése érdekében úgy, hogy az eljárási cselekmény rendjét ezzel ne zavarja.

- A) megbízott részt vevő, képviselő, nyomozásban, felveheti a kapcsolatot
- B) indítványozott védő, eseti gondnok, eljárás során, ellenőrzés nélkül érintkezhet
- C) meghatalmazott képviselő, egyéb érdekelt, eljárási cselekményeken, egyeztethet
- D) kirendelt képviselő, egyéb jogosult, bírósági tárgyaláson, felügyelettel kapcsolatot tarthat

36. A pótmagánvádló az a ..., aki vagy ami a Be.-ben meghatározott esetekben ... üldözendő bűncselekmény miatt a vádat képviseli.

- A) vagyoni érdekelt, magánvádra
- B) magánfél, büntetőjogilag
- C) sértett, közvádra
- D) résztvevő, magánvádra

IX. Megoldások

I. Bevezetés

Feleletválasztós kérdések

1. D
2. A
3. A, D, E
4. B, C
5. A
6. A
7. A, D
8. A
9. A, B
10. A
11. A
12. A
13. A
14. A, D
15. C, E
16. A, B, D, E
17. C
18. A, B
19. C, E
20. A, C, D
21. B
22. B, D
23. A, C, F, G
24. D, E
25. A, B, D, E
26. C, E

Eldöntendő állítások

1. hamis
2. igaz
3. hamis
4. hamis

5. igaz
6. igaz
7. igaz
8. hamis
9. igaz
10. hamis
11. hamis
12. hamis
13. igaz
14. hamis
15. igaz
16. igaz
17. hamis
18. hamis
19. igaz
20. igaz
21. hamis
22. hamis
23. igaz
24. igaz

II. A büntetőeljárás alapelvei

Feleletválasztós kérdések

1. A, C
2. A, D
3. C, D
4. C
5. C, D
6. C, D, E
7. C, E, D
8. A, D
9. A, B, E
10. A, C
11. A
12. A, D
13. A, C
14. D
15. A, C
16. A, C, D
17. A
18. A, D
19. D

20. A
21. D, F
22. D
23. B, D
24. A, B, E
25. C, D
26. C
27. E
28. B
29. B
30. A
31. D
32. C
33. A
34. A, C

Eldöntendő állítások

1. igaz
2. igaz
3. hamis
4. hamis
5. hamis
6. igaz
7. igaz
8. igaz
9. igaz
10. igaz
11. igaz
12. hamis
13. hamis
14. hamis
15. igaz
16. igaz
17. hamis
18. hamis
19. hamis
20. igaz

III. A büntetőeljárás alanyai

Feleletválasztós kérdések

1. A, B, C
2. B
3. C
4. A
5. A
6. E, F
7. A, B, E
8. A, B, E, F
9. B, E, G, H, I
10. C
11. B
12. D
13. A
14. B
15. A
16. B, E, F
17. B, C, D
18. A, D, H, J
19. A, B, C, E
20. E, F
21. C, F, G
22. A, D, E, G
23. B
24. D, E
25. B, E
26. D, E, H
27. B, E, F, G
28. A, E, F
29. A, F
30. D
31. B, E
32. B, C
33. B, C, E
34. A
35. B, C
36. D
37. A, D
38. A, C, E
39. A, B
40. B
41. A
42. A, B

Eldöntendő állítások

1. igaz
2. hamis
3. hamis
4. igaz
5. hamis
6. igaz
7. igaz
8. hamis
9. hamis
10. hamis
11. hamis
12. hamis
13. hamis
14. hamis
15. igaz
16. igaz
17. igaz
18. igaz
19. igaz
20. hamis
21. hamis
22. hamis
23. igaz
24. hamis
25. igaz
26. igaz
27. igaz
28. igaz
29. hamis
30. igaz
31. hamis
32. igaz
33. hamis
34. hamis
35. igaz
36. hamis
37. igaz
38. igaz
39. hamis
40. hamis
41. igaz
42. hamis
43. igaz

- 44. igaz
- 45. hamis
- 46. igaz
- 47. hamis
- 48. igaz
- 49. igaz
- 50. hamis

IV. Az eljárási cselekmények

Feleletválasztós kérdések

- 1. A, B, F
- 2. A, B, G
- 3. C
- 4. A
- 5. A, B
- 6. B, C
- 7. A
- 8. A, D, G
- 9. C
- 10. A, D
- 11. A, B, C
- 12. A
- 13. A, B
- 14. A, E, F
- 15. A
- 16. D
- 17. C, E
- 18. A, B, C
- 19. B
- 20. D
- 21. B
- 22. D
- 23. B
- 24. A, E, G
- 25. B, C
- 26. C, D
- 27. B
- 28. C, D
- 29. E, I
- 30. B, C, D, E
- 31. C
- 32. F

33. C, D
34. A, D, E
35. C
36. A, C
37. A, C, E
38. C, D
39. A
40. A, C
41. A, B
42. B, C, F
43. B
44. A, B
45. A, C, E
46. C
47. A, B, E
48. B, C
49. A, D, E
50. A, D
51. C
52. A
53. A, D, F
54. C, D
55. B, E

Eldöntendő állítások

1. hamis
2. hamis
3. hamis
4. igaz
5. hamis
6. hamis
7. hamis
8. hamis
9. igaz
10. igaz
11. hamis
12. igaz
13. hamis
14. igaz
15. hamis
16. igaz
17. hamis
18. igaz

19. hamis
20. hamis
21. igaz
22. hamis
23. igaz
24. hamis
25. igaz
26. hamis
27. igaz
28. hamis
29. igaz
30. hamis
31. igaz
32. hamis

V. A bizonyítás

Feleletválasztós kérdések

1. A, C
2. A, C
3. A, B, E
4. B, C
5. B, C, F
6. B, F
7. B, C
8. A, C
9. A
10. F
11. C, D
12. D
13. A, B
14. D, E
15. B, D
16. A, C, D
17. A
18. B, C
19. A, C
20. B
21. A, C, D
22. C, E, F
23. A, D
24. A, B
25. A, C

26. B, D

Eldöntendő állítások

1. igaz
2. igaz
3. igaz
4. hamis
5. igaz
6. igaz
7. igaz
8. hamis
9. hamis
10. igaz
11. igaz
12. hamis
13. hamis
14. hamis
15. hamis
16. igaz
17. hamis
18. hamis
19. hamis
20. hamis

VI. A leplezett eszközök

Feleletválasztós kérdések

1. B
2. C, D
3. A, D
4. A, D
5. A, C, D
6. A, B, D
7. C, D
8. C, D
9. B, C
10. A, C
11. B, D
12. D
13. D
14. C, D

15. A, B
16. B, C
17. B, C
18. A, B
19. A
20. B
21. C

Eldöntendő állítások

1. igaz
2. igaz
3. hamis
4. igaz
5. hamis
6. igaz
7. hamis
8. hamis
9. igaz
10. igaz
11. hamis
12. hamis
13. igaz
14. igaz
15. hamis
16. igaz
17. hamis
18. hamis
19. igaz
20. hamis

VII. Kényszerintézkedések

Feleletválasztós kérdések

1. D, E
2. C, D
3. C, E
4. B, E
5. B, D, E
6. A, D, E
7. A, C
8. B, D, F
9. B, E

10. A, D
11. A, C, D
12. B, D
13. A, C
14. A, E
15. B, D, F
16. B, D
17. E
18. A
19. B
20. F
21. A
22. A, E
23. D
24. E
25. C, E
26. B, C, D
27. B, E
28. C, E
29. B, E
30. D
31. A, C
32. B
33. C, E
34. A
35. A
36. A, C
37. C, E
38. A, C

Eldöntendő állítások

1. igaz
2. igaz
3. hamis
4. igaz
5. igaz
6. igaz
7. hamis
8. igaz
9. igaz
10. hamis
11. igaz
12. igaz
13. hamis

14. igaz
15. hamis
16. igaz
17. igaz
18. hamis
19. hamis

VIII. Vegyes kérdések a statikus részből

1. A: b, B: c, C: g, D: d, E: a, F: e, G: f, H: h
2. A: i, B: b, C: g, D: f, E: a, F: c, G: h, H: d, I: e
3. A: a, f, g; B: b, c, d, e
4. A
5. A
6. C
7. D
8. 1: b, 2: a, 3: c, 4: d
9. 1: c, 2: a
10. 1: b, 2: c
11. 1: a, 2: d, 3: b
12. B
13. 1: c, 2: d, 3: a
14. 1: a, b, 3: b
15. C
16. D
17. A
18. 1: b, 2: d, 3: a
19. C
20. 1: a, 2: d, 3: c
21. 1: d, 2: b, 3: d, 4: a
22. A: d, B: c, C: b, D: e, E: a
23. 1: c, 2: a, 3: b
24. A: f, B: e, C: d, D: g, E: c, F: a, G: b
25. A: a, d, B: b, c
26. A
27. 1: c, 2: d, 3: a
28. A: b, B: d, C: a, D: c
29. A: a, B: b, C: d, D: c
30. 1: c, 2: b, 3: c
31. A: b, B: b, C: a, D: c, E: d, F: b
32. A: c, n, p, h, q, m, n; B: a, b, d, e, f, h; C: g, o, k, j, i
33. A: c, d; B: c, d; C: a, b; D: c, d; E: c, d, F: a, b
34. 1: b, 2: d
35. C
36. C

Második rész

Horgos Livia

Vákát oldal

Bevezetés

Az e-learning tananyag feldolgozása a számítógépes hálózaton keresztül. Bemutató és szemléltetés, amely biztosítja a hatékony és optimális ismeretátadási, átvételi, tanítási és tanulási folyamatot.

A tananyagelemek felépítése ebben az egységben a kötelező irodalomként jelölt *Büntető eljárásjogi ismeretek I. Statikus rész* tankönyvi fejezeteihez igazodik. A feldolgozás – a terjedelmi korlátok miatt – nem tartalmazza a statikus rész teljes tananyagát, így a leplezett eszközök és kényszerintézkedések fejezeteit.

A feldolgozás tartalmi alapját a fent írt tankönyv, az új Be. rendelkezései, valamint annak indokolása képezte. A jogesetek, azok megoldásai a bírósági határozatok átdolgozásával készültek, részben pedig fiktív, a gyakorlatban előforduló élethelyzeteken alapulnak.

Az e-learning – a bevezetésen kívül – négy részből áll, a részek fejezetekre tagozódnak. Az I. rész az alapvető rendelkezéseket, a II. rész a büntetőeljárás alanyait, a III. rész az eljárási cselekményeket és a IV. rész a bizonyítást foglalja magában.

Minden rész hét fejezetet tartalmaz. A fejezetek egységesen – az adott témakörre vonatkozóan – tartalmaznak óravázlatot, fogalomtárt, példatárt, tesztsort, jogeseteket, Word-formátumú tananyagot, amelyeket az órai munka során kiadott Power Point-prezentációk egészítenek ki.

Az e-learning nemcsak az elméleti (például fogalomtár, tesztsor), hanem a gyakorlati tudás (például jogesetek) megszerzését is elősegíti, amely utóbbi pedig közelebb visz a tananyag elméleti tudásanyagának minél jobb és könnyebb elsajátításához.

A tananyagrészt feldolgozásához, a benne foglaltak elsajátításához eredményes tanulást kívánunk!

Vákát oldal

I. Alapvető rendelkezések

1. Óravázlat: Alapelvek

1.1. A konzultáció tárgya

Az oktató a konzultáció során áttekintést ad az alapelvek fogalmáról és rendszerezéséről, a szervezeti és működési alapelvek felsorolásáról. Ezt követően részletezi a Be.-ben felsorolt egyes működési alapelveket, tehát az ártatlanság védelmére, az alapvető jogok védelmére, a védelem jogára, a büntetőeljárás alapjára és akadályaira, az eljárási feladatok megoszlására, az ítélezés alapjára és vádhoz kötöttségére, a bizonyítás alapvetéseire, a büntetőeljárás nyelvére és a nyelvhasználat jogára vonatkozó törvényi rendelkezéseket.

1.2. Tematika

A foglalkozás során az alábbi témaköröket ismerteti az oktató:

I. A büntetőeljárás alapelvei (tankönyv II. fejezet)

1. Az alapelvek fogalma és rendszerezése
2. Szervezeti alapelvek
 - 2.1. Igazságszolgáltatás kizárólag bíróságok útján
 - 2.2. Törvény előtti egyenlőség
 - 2.3. A társasbíráskodás elve
 - 2.4. A laikus elem részvételének elve
 - 2.5. A bírói függetlenség elve
3. Működési alapelvek
 - 3.1. Az ártatlanság védelme
 - 3.2. Az alapvető jogok védelme
 - 3.3. A védelem joga
 - 3.4. A büntetőeljárás alapja és akadályai
 - 3.5. Az eljárási feladatok megoszlása
 - 3.6. Az ítélezés alapja és vádhoz kötöttsége
 - 3.7. A bizonyítás alapvetései
 - 3.8. A büntetőeljárás nyelve és a nyelvhasználat joga
4. Egyéb processzuális alapelvek
 - 4.1. Szóbeliség
 - 4.2. Közvetlenség
 - 4.3. Nyilvánosság

1.3. Lényeges fogalmak és rendszertani kérdések

- Az alapelv fogalma
- Az alapelvek csoportosítása
- Igazságszolgáltatás kizárólag bíróságok útján fogalma [Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdés]
- Törvény előtti egyenlőség fogalma [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés]
- A társasbíráskodás elvének fogalma
- A laikus elem részvételének elvének fogalma
- A bírói függetlenség elvének fogalma
- A vélelem fogalma
- Az ártatlanság véelmének fogalma [Be. 1. §, Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdés], az ártatlanság véelme érvényesülésének garanciája, az önvádra kötelezés tilalma
- Az ártatlanság véelméhez kapcsolódó, a terhelt számára kedvező bizonyítási szabályok (*favor defensionis*) felsorolása és magyarázata: 1. A vád bizonyítása a vádlót terheli; 2. A bizonyításra vonatkozó kockázatelosztás (*in dubio pro reo* elv); 3. A terhelt ártatlanságát vélelmezni, bűnösségét bizonyítani kell
- Az alapvető jogok védelmének fogalma, elemeinek felsorolása: 1. Az emberi méltóság tiszteletben tartása; 2. A szabadsághoz és személyi biztonsághoz fűződő védelem; 3. A büntetőeljárásban alapvető jogok korlátozásának garanciái
- A hatékony védelem jogának legalapvetőbb tartalmi követelményei, a védelem megfelelő minőségének, azaz hatékonyságának értelmezése
- A legalitás, officialitás és opportunitás fogalma, a büntető anyagi jogi és büntető eljárásjogi kivételek felsorolása
- A büntetőeljárás akadályai, különösen a kétszeres elbírálás tilalma (ítélt dolog, *res iudicata*) és egyes következményei
- Az eljárási feladatok megoszlása, azaz a funkciómegosztás elve; a vád, a védelem és az ítélezés önállósága és elkülönültsége, ennek tartalmi értelmezése
- Az ítélezés alapja és vádhoz kötöttsége, azaz a vádelv valamennyi részeleme, a vád, a vádlói legitimáció, a személyi vádhoz kötöttség és a tárgyi vádhoz kötöttség fogalmának részletezése; a büntetőjogi felelősség önálló elbírálásának követelménye
- A bizonyítás alapvetései, tehát az ártatlanság véelmének bizonyításra vonatkozó következményei; a bizonyítási teher és az önvádra kötelezés tilalmának szabályai; a büntetőjogi felelősség önálló elbírálásának követelményei; a vádlót terhelő bizonyítási kötelezettség (bizonyítási teher, *onus probandi*)
- Az anyanyelv használatának biztosítása és ezzel összefüggésben a büntetőeljárás nyelvére vonatkozó alapvető szabályok; a nyelvhasználat részletszabályai, azaz a közvetítőnyelv használatára és a fordításra vonatkozó rendelkezések részletezése
- A szóbeliség, a közvetlenség és a nyilvánosság; a jogorvoslat fogalmának érintőleges értelmezése

1.4. A jogesetek témájának megjelölése

A tananyag megértését és könnyebb elsajátítását hivatottak segíteni a didaktikai jogesetek:

- az ártatlanság védelme
- a védelem joga
- az eljárási feladatok megoszlása (a kontradiktórius eljárás elve)
- az ítékezés alapja és vádhoz kötöttsége

Kötelező irodalom

FANTOLY Zsannett – BUDAHÁZI Árpád (2019): *Büntető eljárásjog I. Statikus rész*. Budapest, Dialóg Campus.

Ajánlott irodalom

- ANGYAL Pál (1915): *A magyar büntetőeljárás tankönyve*. I. kötet. Budapest, Athenaeum.
- BELEGI József – BERKES György szerk. (2014): *Büntetőeljárás jog I–III. Kommentár a gyakorlat számára, 2007–2013*. Budapest, HVG-Orac.
- BELOVICS Ervin – TÓTH Mihály (2017): *Büntető eljárásjog. Az új, 2017. évi büntetőeljárás törvény tankönyve*. Budapest, HVG-Orac.
- BLASKÓ Béla (2016): *Magyar Büntetőjog. Általános rész*. Hatodik, átdolgozott kiadás. Budapest, Rejtjel.
- CSÉKA Ervin – FANTOLY Zsannett – KÁROLYI Judit – LŐRINCZY György – VIDA Mihály (2006): *A büntetőeljárás jog alapvonalai*. Szeged, Bába és Társa.
- ERDEI Árpád (2004): A célszerűség rejtélye, avagy lehetőség a büntetőeljárásban. In: POLT Péter – BELOVICS Ervin – GELLÉR Balázs – AMBRUS István szerk.: *Ünnepi kötet Györgyi Kálmán 70. születésnapja alkalmából*. Budapest, ELTE ÁJK. 163–179.
- FARKAS Ákos – RÓTH Erika (2004): *A büntetőeljárás*. Budapest, KJK–Kerszöv.
- HERKE Csongor – FENYVESI Csaba – TREMMEL Flórián (2012): *A büntető eljárásjog elmélete*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus.
- KATONA Géza (1990): A jogállamiság a büntetőeljárásban. *Belügyi Szemle*, 28. évf. 8. sz. 10–17.
- KIRÁLY Tibor (2008): *Büntetőeljárás jog*. Budapest, Osiris.
- TÓTH Mihály (2009): *Büntető eljárásjog*. Harmadik, átdolgozott, hatályosított kiadás. Budapest, HVG-Orac.
- TREMMEL Flórián (2001): *Magyar büntetőeljárás*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus.
- WLASSICS Gyula (1885): *A bűnvádi eljárás alapelvei*. Budapest, Kilián Frigyes Egyetemi Könyvkereskedése.

2. Fogalomtár: Alapelvek

A büntetőeljárás alapelvek	Olyan általános elvi tételek, amelyek meghatározzák a büntetőeljárás felépítésének és rendszerének legjellemzőbb vonásait, ezen belül pedig az eljárás alanyainak joghelyzetét, az eljárási cselekmények lefolytatásának módját, illetve a büntetőeljárás menetén érvényesülő eljárási szabályok törvényességének biztosítását. A büntetőeljárás alapelvek funkciója, hogy irányítsák a teljes büntető igazságszolgáltatás működését.
A szervezeti alapelvek	Mind a büntető, mind a polgári igazságszolgáltatásban jellemző tételek, amelyek tipikusan a jogállami büntetőeljárás személyi feltételeit, a bíróság szervezeti felépítését és működésének ismérveit tartalmazzák.
A működési alapelvek	A büntetőeljárás szerkezetét és az érvényesítésüket biztosítandó, egyes eljárási szakaszokra irányadó speciális szabályokkal kiegészülve az eljárás minden fázisában irányadó szabályokat tartalmazzák.
A vélelem	Nem bizonyított, de valószínű tényre való következtetés.
Az ártatlanság vélelme (<i>praesumptio boni viri</i>)	Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg bűnösségét a bíróság jogerős ügydöntő határozata meg nem állapítja.
A bizonyítás alapvetése	A terhelt nem kötelezhető az ártatlanságának bizonyítására.
A védelem joga	A terheltnek a büntetőeljárás minden szakaszában joga van a hatékony védelemhez.
A legalitás elve (eljárásjogi)	Parancs a büntetőtörvények alkalmazására, az állam kötelezettsége az állami büntetőigény érvényesítésére. Minden olyan cselekményt, amelyet a törvény büntetni rendel, az erre hivatott hatóságok kötelesek felderíteni, az elkövetővel szemben érvényesíteniük kell az állam büntetőigényét.
Az oportunitás elve	A legalitás elvének célszerűségből való csorbulása, azaz létezik olyan körülmény, amelynek hatására vagy nem folytatnak le a hatóságok büntetőeljárást, vagy mellőzik a terhelt megbüntetését.
Vád	A bűncselekmény miatt keletkezett állami büntetőigény kifejeződése.
A vádlói legitimáció	A vád formai (alaki) követelménye: vádat csak olyan személy emelhet, aki erre jogosultsággal rendelkezik.
A személyi vádhoz kötöttség	A bíróság csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet.
A tárgyi vádhoz kötöttség	A bíróság csak olyan cselekményt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz.
A bizonyítási teher (<i>onus probandi</i>)	A vád bizonyítására a vádló köteles.
A szóbeliség elve	A hatóságok határozataikat szóban lefolytatott bizonyítási eljárás alapján hozzák meg.
A közvetlenség elve	A bíróság a határozatát kizárólag a tárgyaláson általa közvetlenül megvizsgált bizonyítékokra alapozhatja.

3. Példatár: Alapelvek

1. Mely fogalmak meghatározását találja az alábbiakban?

Meghatározás	Fogalom
Olyan általános elvi tételek, amelyek meghatározzák a büntetőeljárás felépítésének és rendszerének legjellemzőbb vonásait, ezen belül pedig az eljárás alanyainak joghelyzetét, az eljárási cselekmények lefolytatásának módját, illetve a büntetőeljárás menetén érvényesülő eljárási szabályok törvényességének biztosítását. Funkciójuk, hogy irányítsák a teljes büntető-igazságszolgáltatás működését.	
Nem bizonyított, de valószínű tényre való következtetés.	
Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg bűnösségét a bíróság jogerős ügydöntő határozata meg nem állapítja.	
A bíróság csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet.	
A bűncselekmény miatt keletkezett állami büntetőigény kifejeződése.	

2. Karikázza be a működési alapelveket!

- a) a törvény előtti egyenlőség
- b) az ártatlanság vétele
- c) a közvetlenség
- d) a bírói függetlenség elve
- e) az alapvető jogok vétele

3. Melyik Be.-rendelkezést sértette meg a bíróság a tárgyalás során?

A büntetőügy vádlottja a nyomozás során megtagadta a vallomástételt, de a bírósági tárgyaláson azt nyilatkozta, hogy vallomást tesz. Az eljáró bíró figyelmeztette a vádlottat vallomásának megtétele előtt, hogy az eljárás során köteles az ártatlanságát bizonyítani.

4. Az adott alapelvekhez párosítsa a megadott meghatározásokat, töltsse ki a táblázatot!

Alapelv	
Az ártatlanság vétele	

A bizonyítás alapvetése	
Az alapvető jogok védelme	
A bírói függetlenség elve	
A szóbeliség	
A közvetlenség	

- a) A hatóságok határozataikat szóban lefolytatott bizonyítási eljárás alapján hozzák meg.
- b) A bíróság a határozatát kizárólag a tárgyaláson általa közvetlenül megvizsgált bizonyítékokra alapozhatja.
- c) Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg bűnösségét a bíróság jogerős ügydöntő határozata meg nem állapítja.
- d) A büntetőeljárásban alapvető jogot korlátozni csak az e törvény szerinti eljárásban, az e törvényben meghatározott okból, módon és mértékben lehet, feltéve, hogy az elérni kívánt cél kisebb korlátozással járó más eljárási cselekmény vagy intézkedés útján nem biztosítható.
- e) A terhelt nem kötelezhető az ártatlanságának bizonyítására.
- f) A bírák az ítélkező tevékenység során minden befolyástól mentesen, elfogultság nélkül járhatnak el; és a törvénynek megfelelő, igazságos, alapos és pártatlan döntéseket hozzanak az egyes ügyekben.
- g) A legalitás elvének célszerűségéből való csorbulása, azaz létezik olyan körülmény, amelynek hatására vagy nem folytatnak le a hatóságok büntetőeljárást, vagy mellőzik a terhelt megbüntetését.
- h) Mind a büntető, mind a polgári igazságszolgáltatásban jellemző tételek, amelyek tipikusan a jogállami büntetőeljárás személyi feltételeit, a bíróság szervezeti felépítését és működésének ismérveit tartalmazzák.
- i) A bűncselekmény miatt keletkezett állami büntetőigény kifejeződése.
- j) A terheltnek a büntetőeljárás minden szakaszában joga van a hatékony védelemhez.
- k) Parancs a büntetőtörvények alkalmazására, az állam kötelezettsége az állami büntetőigény érvényesítésére. Minden olyan cselekményt, amelyet a törvény büntetni rendel, az erre hivatott hatóságok kötelesek felderíteni, az elkövetővel szemben érvényesíteniük kell az állam büntetőigényét.

4. Tesztsor: Alapelvek

1. Válassza ki az igaz állításokat!
 - a) Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg bűnösségét a bíróság jogerős ügydöntő határozata meg nem állapította.
 - b) A védőt megilleti a védelem joga.
 - c) A védő eljárása a büntetőeljárásban csak akkor kötelező, ha a terhelt kéri a védő kirendelését.
 - d) A büntetőeljárásban mindenki számára biztosítani kell a szabadsághoz és személyi biztonsághoz fűződő jogot.
 - e) A sértett személyesen védekezhet, és a védelmét az eljárás bármely szakaszában védő is elláthatja.
 - f) A büntetőeljárás alapelvei olyan általános tartalmú tételek, szabályok, amelyek tükrözik a büntetőeljárás felépítésének alapvető rendszerét, ezen belül pedig az eljárás alanyainak joghelyzetét, az eljárási cselekmények lefolytatásának módját, illetve a büntetőeljárás menetén érvényesülő eljárási szabályok törvényességének biztosítását.
 - g) Törvény határozza meg azokat a további okokat, amelyek fennállása esetén büntetőeljárást nem lehet indítani, a már megindult büntetőeljárást meg kell szüntetni, vagy felmentő ítéletet kell hozni.
 - h) Az ügyész a nyomozás során a törvényes vád alapján jár el.
 - i) A büntetőeljárásban a vád, a védelem és az ítékezés elkülönül.
 - j) A bíróság vád alapján ítélezik.
 - k) A bíróság a megvádolt személyen kívül más személy büntetőjogi felelősségéről dönthet, de csak olyan cselekményt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz.
 - l) A vád bizonyítására a vádló köteles.
 - m) A terhelt nem kötelezhető az ártatlanságának bizonyítására.
 - n) A kétséget kizáróan nem bizonyított tény értékelhető a terhelt terhére.
 - o) A büntetőeljárásban a hallássérült, illetve a siketvak személy jogosult jelnyelvet használni.
2. Válassza ki a hamis állításokat!
 - a) A büntetőeljárásban nem kell mindenkinek tiszteletben tartani az emberi méltóságát.
 - b) A terheltnek a büntetőeljárás minden szakaszában joga van a hatékony védelemhez.
 - c) Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg a bűnösségét az ügyész jogerős határozatában nem állapította meg.
 - d) A tanú nem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltasson.
 - e) A bíróság – ha a Be. eltérően nem rendelkezik – indítványra jár el.
 - f) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság köteles a tereltet mentő és a büntetőjogi felelősségét enyhítő körülményeket hivatalból vizsgálni.
 - g) Az ügyészség és a nyomozó hatóság a tudomására jutott közvádra üldözendő bűncselekmény miatt hivatalból megindítja a büntetőeljárást.
 - h) Büntetőeljárás csak bűncselekmény gyanúja alapján és csak az ellen indítható, akit bűncselekmény gyanúja terhel.

- i) A bíróságnak a vádról döntenie kell, azonban a vádon túl is terjeszkedhet.
- j) A büntetőeljárásban mindenki jogosult az anyanyelvét használni.
- k) A büntetőeljárásban senki sem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, vagy önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatson.
- l) A terhelt kötelezhető az ártatlanságának bizonyítására.
- m) A tényállás bizonyítása körében az ügyésznek mint az állam büntetőigényét képviselő közvádlnak nemcsak a terhelő és súlyosító, hanem a mentő és enyhítő körülményeket is kötelessége felderíteni.
- n) A legalitás azt jelenti, hogy minden olyan cselekményt, amelyet a törvény büntetni rendel, az erre hivatott hatóságok kötelesek felderíteni, és az elkövetővel szemben érvényesíteniük kell az állam büntetőigényét.
- o) A szóbeliség alapelve a Be. által nevesített törvényi alapelv.

5. Jogesetek: Alapelvek

5.1. Az ártatlanság védelme

A gyanúsított ellen emberölés és kifosztás büntette miatt indult büntetőeljárás. A nyomozási bíró az ügyész indítványára elrendelte a gyanúsított letartóztatását azzal az indokolással, hogy ez a jelenlétének biztosítása érdekében szükséges, mivel megalapozottan feltehető, hogy a büntetőeljárásban elérhetetlenné válna (megszökne, elrejtőzne), és így az eljárási cselekményeknél nem jelenne meg. A védő fellebbezést jelentett be, és arra hivatkozott, hogy a gyanúsított a kihallgatása és a letartóztatást elrendelő bíróság előtti eljárás során következetesen tagadta a bűncselekmények elkövetését. Továbbá a védő hivatkozott arra is, hogy a gyanúsított valóban elfogatóparancs alapján került elfogásra, azonban ez nem indok annak a feltételezésére, hogy megszökne, és nem jelenne meg idézésre. Így álláspontja szerint a letartóztatás elrendelése a gyanúsított ártatlanság védelméhez fűződő jogát sérti.

A jogesetben elrendelt letartóztatás a Be. 272. § (1) bekezdés d) pontja szerint személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés, amelynek feltételeit meghatározza a Be., így előrehozott büntetésnek nem tekinthető. A Be. 276. § (2) bekezdés ab) pontjában jelölt különös feltétele a jogeset végzésében megjelölt indok, amely szerint a terhelt jelenlétének biztosítása érdekében szükséges volt a letartóztatás elrendelése, mivel megalapozottan feltehető, hogy a büntetőeljárásban elérhetetlenné válna, így különösen megszökne, elrejtőzne, tehát az eljárási cselekményeknél nem jelenne meg. Ennek következtében a letartóztatás intézménye, annak elrendelése az ártatlanság védelmének alapelveivel nem ellenkezik, így ez nem sérti a gyanúsított ártatlanság védelméhez fűződő jogát.

5.2. A védelem joga

A nyomozó hatóság a gyanúsítottat kötelességsszegéssel elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette elkövetésével gyanúsította meg. Kihallgatása előtt a gyanúsítottat figyelmeztették arra, hogy az eljárásban védő részvétele a Be. 44. § a) pontja alapján kötelező. A gyanúsított

azonban nem kívánt meghatalmazni védőt, ezt közölte is első kihallgatásakor a nyomozó hatóság tagjával. A gyanúsítottat ezt követően még két alkalommal folytatólágosan kihallgatta a nyomozó hatóság, de csak az utolsó kihallgatásánál rendelték ki számára védőt.

A nyomozó hatóság megsértette és lényegesen korlátozta a gyanúsított védelemhez fűződő jogát, és megsértette a Be. 46. § (4) bekezdése a) pontját, mivel nem rendelte ki a védőt a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy gyanúsított ki hallgatásra történő idézésével egyidejűleg. Így a védő hiányában fogatosított ki hallgatásain tett vallomása bizonyítékként nem értékelhető, és a bírósági eljárásban a nyomozás során tett vallomásait a bizonyítékok köréből ki kell rekeszteni.

5.3. Az eljárási feladatok megoszlása (a kontradiktórius eljárás elve)

A járásbíróság előtt sikkasztás büntette miatt emelt vád miatt folyt az eljárás. Az elsőfokú bíróság többször felhívta az ügyészt, hogy indítványozza az igazságügyi könyvszakértő szakvéleményében hivatkozott újabb okiratok beszerzését és a szakvéleményben jelölt személyek tanúkénti kihallgatását. Az ügyész ettől elzárkózott és nem indítványozta a bizonyítás felvételét.

A bíróság nem vette figyelembe, hogy a bizonyítási indítványok előterjesztésének szükségességéről önállóan dönt az ügyész, annak adott esetben szükséges voltára a bíróság egy kontradiktórius eljárásban még csak fel sem hívhatja a figyelmét. Mindezekből következően a vád bizonyítottsága mértékének kockázata az ügyészt terheli.

Ha az ítékezés és a vád funkciója nem különül el, sérül a kontradiktórius eljárás elve, így a jogesetben eljáró bíróság megsértette ezt az elvet.

5.4. Az ítékezés alapja és vádhoz kötöttsége

Az ügyészség vádiratot nyújtott be rablás büntette miatt a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságra, de a vádirat nem tartalmazta sem azokat az adatokat, amelyek a vádlott személyének azonosítására alkalmasak, sem a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírását. A bíróság a vád hiányosságának pótlására irányuló felhívása ellenére az ügyészség nem pótolta a vád törvényes elemeit, ezért a bíróság Be. 492. § (2) bekezdése d) pontja alapján a vád érdemi elbírálásra alkalmatlansága miatt az eljárást megszüntette.

A vád hiányosságáról van szó, hiszen a vád a tartalmi követelménynek nem felelt meg, mivel abból a vádlott személyének azonosításra alkalmas megjelölése és a vád tárgyává tett cselekmény pontos leírása hiányzott. A személyi vádhoz kötöttség és tárgyi vádhoz kötöttség hiánya következtében a vád nem alkalmas a bűnösségre való anyagi jogi következtetés levonására. Helyesen döntött az eljáró bíróság akkor, amikor a vád törvényes elemeinek hiányát megállapította. A vád perjogi rendeltetése, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat, illetve döntés lehetőségét biztosítsa, így a bizonyítási eljárás és az anyagi jogi értékelés alapját képezze. Ha a vád tartalma oly mértékben hiányos, hogy anyagi jogi értékeléshez nem ad alapot, akkor vizsgálatába a bíróság nem

is bocsátkozhat, mert nincs lehetőség sem érdemi vizsgálatra (bizonyítás lefolytatására), sem pedig érdemi döntésre.

6. Alapvető rendelkezések (alapelvek)

A Be. első része az *Általános rendelkezéseket tartalmazza.*

Az alapelv fogalma: az *alapelvek* olyan általános elvi tételek, amelyek meghatározzák a büntetőeljárás felépítésének és rendszerének legjellemzőbb vonásait. Az alapelvek kötik a jogalkotót, és iránymutatást biztosítanak a jogalkalmazónak.

Szervezeti alapelvek:

1. Igazságszolgáltatás kizárólag bíróságok útján
2. Törvény előtti egyenlőség
3. A társasbíráskodás elve
4. A laikus elem részvételének elve
5. A bírói függetlenség elve

Működési alapelvek:

1. Az ártatlanság vételeme
2. Az alapvető jogok vételeme
3. A védelem joga
4. A büntetőeljárás alapja és akadályai
5. Az eljárási feladatok megoszlása
6. Az ítékezés alapja és vádhoz kötöttsége
7. A bizonyítás alapvetései
8. A büntetőeljárás nyelve és a nyelvhasználat joga

A következőkben a Be. I. fejezetéhez, az *Alapvető rendelkezések* címhez kapcsolódunk, ahol azon működési alapelvek vannak nevesítve, amelyek a büntetőeljárás egészére vonatkozó garanciális követelményeket tartalmazzák.

6.1. Az ártatlanság vételeme

Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg bűnösségét a bíróság jogerős ügydöntő határozata meg nem állapítja (alkotmányos büntetőeljárási alapelv). A vélelem nem bizonyított, de valószínű tényre való következtetés. A terhelt számára kedvező objektív jogi helyzetet eredményez.

6.2. Az alapvető jogok vételeme

A büntetőeljárás tisztességességének biztosítása és a szükségesség/arányosság követelményének megfelelően a büntetőeljárásban

- tiszteletben kell tartani mindenkinek az emberi méltóságát,
- mindenki számára biztosítani kell a szabadsághoz és személyi biztonsághoz fűződő jogot,
- alapvető jogot korlátozni csak a Be. szerinti eljárásban, a Be.-ben meghatározott okból, módon és mértékben lehet, feltéve, hogy az elérni kívánt cél kisebb korlátozással járó más eljárási cselekmény vagy intézkedés útján nem biztosítható.

6.3. A védelem joga

A terheltnek a büntetőeljárás minden szakaszában joga van a hatékony védelemhez. A terheltnek joga van ahhoz, hogy személyesen védekezzen, és ahhoz is, hogy a védelem ellátására védő közreműködését vegye igénybe. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a Be.-ben meghatározottak szerint védőt biztosít a terhelt számára.

A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság köteles megfelelő időt és körülményeket biztosítani a védelemre való felkészüléshez. A terheltnek joga van ahhoz, hogy szabadlábbon védekezzen. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság köteles a terheltet mentő és a büntetőjogi felelősségét enyhítő körülményeket hivatalból figyelembe venni. A hatékony védelemhez való jog általános érvényű.

Materiális védelem: a terhelt érdekében a hatóság által végzett eljárási cselekmények gyűjtőfogalma:

- a terheltet mentő és a büntetőjogi felelősséget enyhítő körülmények tisztázása,
- a védekezésre felkészüléshez szükséges idő és körülmények biztosítása a hatóságok részéről,
- a kötelező védelem esetkörei,
- súlyosítási tilalom.

A védelem módjai: személyes védekezés, illetve a védő által gyakorolt (formális vagy alaki) védelem meghatalmazás (választott védő), illetve kirendelés útján.

6.4. A büntetőeljárás alapja és akadályai

Az *ügyészség* és a *nyomozó hatóság* a tudomására jutott közvádra üldözendő bűncselekmény miatt hivatalból megindítja a büntetőeljárást. A *bíróság* – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – indítványra jár el.

- A hivatalból való eljárás (officialitás) elve: hatóságok pozitív magatartását, cselekvésre irányuló kötelezettségét fejezi ki.
- A legalitás elve (eljárásjogi értelemben): az állam kötelezettsége az állami büntetőigény érvényesítésére, parancs a büntetőtörvények alkalmazására.
- Az opportunitás elve: a legalitás elvének célszerűségből való csorbulása, amikor bizonyos körülmények miatt nem folytatnak le a hatóságok büntetőeljárást, vagy mellőzik a terhelt megbüntetését.

Anyagi jogi kivételek a legalitás elve alól:

- Magánindítvány hiánya:
 - a társadalomra csekély veszélyességgel bíró cselekmények esetén,
 - ha a sértett kímélete indokolja (például szexuális erőszak).
- Feljelentés hiánya (például hamis vád).

Eljárásjogi kivételek a legalitás elve alól:

- magánvád,
- az eljárás (büntetőigény érvényesítésének) mellőzése,
- közvetítői eljárás,
- feltételes ügyészi felfüggesztés,
- feljelentés elutasítása,
- nyomozás megszüntetése fedett nyomozó/együttműködő elkövető esetén.

A ne bis in idem elvének megfelelően a kétszeres elbírálás tilalma és annak egyes következményei:

- *Res iudicata*: nem indítható büntetőeljárás, illetve a megindult büntetőeljárást meg kell szüntetni, ha az elkövető cselekményét már jogerősen elbírálták, kivéve a rendkívüli jogorvoslati eljárások és egyes különleges eljárások esetét. Ezt kell alkalmazni akkor is, ha az elkövető egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, a bíróság azonban – a vád szerinti minősítésnek megfelelően – nem a vádirati tényállás szerint megállapítható valamennyi bűncselekmény miatt állapítja meg a terhelt bűnösségét.
- Továbbá azzal szemben, akinek a felelősségét a bíróság szabálysértési eljárásban hozott határozatával állapította meg, azonos tényállás mellett büntetőeljárás – a szabálysértésekről szóló törvényben meghatározott perújítási eljárás lefolytatása előtt – nem indítható.
- Egyéb okok: törvény határozza meg azokat a további okokat, amelyek fennállása esetén büntetőeljárást nem lehet indítani, a már megindult büntetőeljárást meg kell szüntetni vagy felmentő ítéletet kell hozni.

Az unió tagállami ítéletei – a Be.-ben foglalt kizáró okok kivételével – további külön eljárás nélkül figyelembe vehetők. A Be. megállapítja, hogy az olyan tagállami ítélet, amely a honi jogszabályok alapján nem vehető figyelembe, nem lehet a büntetőeljárás megindításának és lefolytatásának az akadálya. Nem képezi a büntetőeljárás megindításának vagy lefolytatásának akadályát, ha a cselekményt egészében Magyarország területén követték el (territorialitás elve). Az eljárás megindítása ez esetben a legfőbb ügyész diszkrecionális jogköre.

6.5. Az eljárási feladatok megoszlása

A büntetőeljárásban a vád, a védelem és az ítélezés elkülönül.

Vád: a vádemelésre feljogosított vádló képviseli. Az ügyészség a közvádló, az állami büntetőigény érvényesítője, feladata a bűnüldözés, a vádemelés és a vád képviselése (lehet magánvádló és pótmagánvádló is).

Védelem: a terhelt védelme történhet személyesen vagy védő útján (formális vagy alaki védelem).

Ítélezés: a bíróság gyakorolja. Dönt a vádlott büntetőjogi felelősségéről, bűnösséget megállapító ítélet esetén a szankció neméről és mértékéről.

6.6. Az ítélezés alapja és vádhoz kötöttsége

A bíróság vád alapján ítélezik.

Vádelv: a bírósági eljárás csak a vád alapján és a vád keretei között folytatható.

Vád: a bűncselekmény miatt keletkezett állami büntetőigény kifejeződése.

Vádlói legitimáció: vádat csak olyan személy emelhet, aki erre jogosultsággal rendelkezik.

Személyi vádhoz kötöttség: a bíróság csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet.

Tárgyi vádhoz kötöttség: a bíróság csak olyan cselekményt bírálhat el, amelyet a vád tartalmaz.

Eltérő minősítés: a bíróság a vád tárgyává tett cselekményt a vádirati minősítéstől eltérően minősítheti.

6.7. A bizonyítás alapvetései

A vád bizonyítására a vádló köteles (*onus probandi*). A vádló

- közvád esetén az ügyész,
- magánvád esetén a magánvádló (sértett),
- pótmagánvád esetén a pótmagánvádló (sértett).

A terhelt nem kötelezhető az ártatlanságának bizonyítására (a bizonyításra vonatkozó korlát), azaz a terheltnek nincs együttműködési kötelezettsége. A kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére (az *in dubio pro reo* elve). A bűnösségét kétséget kizáró módon kell bizonyítani. A büntetőeljárásban senki sem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen vagy önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatson. Az *önvádra kötelezés tilalma* a terheltet és a tanút érinti.

A büntetőjogi felelősség önálló elbírálása: abban a kérdésben, hogy a terhelt követett-e el bűncselekményt, a bíróságot, az ügyészséget és a nyomozó hatóságot nem köti a polgári, a közigazgatási, a szabálysértési, a fegyelmi vagy más eljárásban hozott határozat, illetve az abban megállapított tényállás.

6.7. A büntetőeljárás nyelve és a nyelvhasználat joga

A büntetőeljárás nyelve a magyar. A Magyarországon élő, törvényben elismert nemzetiségek tagjai a büntetőeljárásban a nemzetiségi anyanyelvüket használhatják. Senkit nem érhet hátrány amiatt, hogy a magyar nyelvet nem ismeri. A büntetőeljárásban mindenki jogosult az anyanyelvét használni. A büntetőeljárásban a hallássérült, illetve a siketvak személy jogosult jelnyelvet használni. Lásd: tolmács, kötelező védői részvétel, kézbesítendő irat lefordítása, tolmács/fordítás költsége.

A fejezethez tartozó Power Point-prezentáció: *Alapvető rendelkezések.*

II. A büntetőeljárás alanyai

1. Óravázlat: A büntetőeljárás alanyai

1.1. A konzultáció tárgya

A konzultáció során az oktató ismerteti a büntetőeljárás alanyainak fogalmát és csoportosítását. Ezt követően részletesen bemutatja a bíróságra, az ügyészségre és a nyomozó hatóságra, a büntetőeljárásban eljáró egyéb szervekre, a büntetőeljárásban részt vevő személyekre és a segítőkre vonatkozó törvényi rendelkezéseket. A konzultáció záró része a büntetőeljárás cselekvőképesség ismertetése.

1.2. Tematika

A foglalkozás során az alábbi témaköröket ismerteti az oktató:

I. A büntetőeljárás alanyai (tankönyv III. fejezet)

1. A büntetőeljárás alanyainak fogalma és csoportosítása
2. A büntetőeljárás alanyainak felsorolása és ismertetése
3. Hatóságok
 - 3.1. A nyomozó hatóság
 - 3.2. Az ügyészség
 - 3.3. A bíróság
 - 3.4. Az egyéb szervek
4. Résztvevők
 - 4.1. A terhelt
 - 4.2. A védő
 - 4.3. A sértett
 - 4.4. A magánvádló
 - 4.5. A pótmagánvádló
 - 4.6. A magánfél
 - 4.7. A vagyoni érdekelt
 - 4.7. Az egyéb érdekelt
 - 4.8. Az eljárás alá vont jogi személy
5. Segítők

1.3. Lényeges fogalmak és rendszertani kérdések

- A büntetőeljárás alanyainak fogalma
- A büntetőeljárás alanyainak csoportosítása
- A nyomozó hatóság
- A nyomozó hatóság és az ügyészség viszonya a felderítés és vizsgálat során
- A nyomozást végző hatóságok
- A rendőrség nyomozó hatóságai
- A rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköre és illetékessége
- A nyomozó hatóság tagjának kizárása
- Az ügyészség feladatai
- A bíróság feladata és az eljáró bíróságok
- A nyomozási bíró
- A büntetőeljárás résztvevői, felsorolásuk
- A terhelt fogalma és jogi helyzete
- A védő fogalma, jogi helyzete
- A védőként eljárni jogosultak köre
- Kötelező védői részvétel az eljárásban
- A sértett fogalma és jogi helyzete
- A magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél
- A vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt
- A segítők
- A büntetőeljárás cselekvőképesség

1.4. A jogesetek témájának megjelölése

A tananyag megértését és könnyebb elsajátítását hivatottak segíteni a didaktikai jogesetek a nyomozó hatóság, az ügyészség, a bíróság, a terhelt, a védő és a magánfél témakörökből.

Kötelező irodalom

FANTOLY Zsannett – BUDAHÁZI Árpád (2019): *Büntető eljárásjog I. Statikus rész.* Budapest, Dialóg Campus.

Ajánlott irodalom

- BALOGH Jenő (1910): A magánvádló és a magánfél. In BALOGH Jenő – EDVI ILLÉS Károly – VARGHA Ferenc: *A bűnvádi perrendtartás magyarázata.* Budapest, Grill Károly Könyvkiadó Vállalata.
- BELEGI József – BERKES György szerk. (2014): *Büntetőeljárás jog I–III. Kommentár a gyakorlat számára, 2007–2013.* Budapest, HVG-Orac.
- BELOVICS Ervin – TÓTH Mihály (2017): *Büntető eljárásjog. Az új, 2017. évi büntetőeljárás törvény tankönyve.* Budapest, HVG-Orac.

- BÉRCES Viktor László (2014): *A védő szerepkör értelmezésének kérdései – különös tekintettel a büntetőbíróság előtti eljárásokra*. Budapest, PPKE JÁK – Pázmány Press.
- BODOR Tibor – CSÁK Zsolt – SOMOGYI Gábor – SZEPESI Erzsébet – SZOKOLAI Gábor – VARGA Zoltán (2009): *A büntetőeljárás törvény magyarázata I*. Budapest, CompLex.
- ERDEI Árpád – HACK Péter – HOLÉ Katalin – KIRÁLY Eszter – KOÓSNÉ MOHÁCSI Barbara (2014): *Büntetőeljárás jog I*. Budapest, ELTE Eötvös.
- FANTOLY Zsanett – GÁCSI Anett (2013): *Eljárási büntetőjog. Statikus rész*. Szeged, Iurisperitus.
- FÁZSI László (2011): *A pótmagánvád a magyar büntető eljárásjogban és a gyakorlatban*. PhD-értekezés. Debrecen, DE ÁJK Doktori Iskola.
- FENYVESI Csaba (2002): *A védőügyvéd. A védő büntetőeljárás szerepéről és jogállásáról*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus.
- FINKEY Ferenc (1999): A felek fogalma a büntető perben. Pécs, 1914. In TÓTH Mihály szerk.: *Vázlatok és szemelvények a büntető eljárásjog tanulmányozásához*. Budapest, PPKE ÁJK. 130–131.
- HAUTZINGER Zoltán (2011): *A magyar katonai büntetőeljárás fejlesztési irányai*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus.
- KIRÁLY Tibor (1962): *A védelem és a védő a büntető ügyekben*. Budapest, KJK.
- KRATOCHWILL Ferenc (1990): *A sértett jogi helyzete a magyar büntető eljárási jogban*. Budapest, ELTE ÁJK.
- NAGY Judit (2010): *Közös nyomozócsoportok az Európai Unió tagállamai közötti bűnügyi együttműködésben*. PhD-értekezés. Budapest, KRE ÁJK.

2. Fogalomtár: A büntetőeljárás alanyai

A büntetőeljárás alanyai	A büntetőeljárás alanyai azok a hatóságok és magánszemélyek, akik a büntetőeljárásban büntetőeljárás jogokat gyakorolnak, és kötelezettségeket teljesítenek, és akik e jogok gyakorlása, illetve kötelezettségek teljesítése érdekében büntetőeljárás cselekményeket végeznek. (Közöttük keletkeznek az eljárás során változó, megszűnő jogviszonyok is.)
A hatóságok és a magánszemélyek közötti különbség	A különbség a büntetőeljárás feladatok (a büntető anyagi jog érvényre juttatása, a törvényesség biztosítása, az igazság megállapítása) megvalósításához való viszonyokban nyilvánul meg.
A hatóságok fogalma	Az állam nevében közhatalommal felruházott, a legszélesebb körű jogokkal és kötelezettségekkel rendelkező alanyok a büntetőeljárásban.
A büntetőügyekben eljáró hatóságok	• nyomozó hatóság • ügyészség • bíróság • egyéb szervek

A nyomozó hatóság feladata	A bűncselekmények felderítése érdekében előkészítő eljárást és nyomozást végez. Tevékenységét az önállóság jellemzi az előkészítő eljárásban és a felderítésben, az ügyészség csupán törvényességi felügyeletet gyakorol. Amint megállapítható a megalapozott gyanú a bűncselekményre és az elkövető személyére, illetve a gyanúsított kihallgatása megtörtént, a felderítést a vizsgálat váltja fel, amelyet már az ügyészség irányít.
Az általános nyomozó hatóság	A rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervének nyomozó hatósági feladatok ellátására kijelölt szervei.
A hatáskör és szabályai	A hatáskörön a különböző szintű szervek közötti vertikális feladatmegosztást értjük. A hatásköri szabályok az egyes ügyeket a hatóságok szintjére tekintettel osztják meg a büntetőeljárási hatóságok között.
Az illetékesség és szabályai	Az illetékességen az azonos szintű szervek közötti horizontális munkamegosztást értjük. Az illetékességi szabályok a konkrét ügyben eljáró hatóságot Magyarország területi beosztásának megfelelően működő, azonos hatáskörű szervek közül jelölik ki.
Az ügyészség feladata	Az igazságszolgáltatás közreműködőjeként mint közvádló az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője. Az ügyészség nyomoz, felügyeli a felderítés törvényességét, valamint irányítja a vizsgálatot. Az ügyészség előkészítő eljárást végez, és a más szerv által végzett előkészítő eljárásban ellátja a Be.-ben meghatározott feladatait.
A bíróság feladata	A bíróság feladata az igazságszolgáltatás. A bíróság ítélezik, és ellátja a büntetőeljárással összefüggésben a Be.-ben meghatározott feladatokat.
A büntetőeljárásban részt vevő személyek	• terhelt, védő, sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél (fő személyek) • vagyoni érdekelt • egyéb érdekelt • eljárás alá vont jogi személy
A terhelt	Terhelt az, akivel szemben büntetőeljárást folytatnak. A „terhelt” gyűjtőfogalom, magában foglalja a gyanúsítottat, a vádlottat és az elítéltet is. A terhelt a nyomozás során gyanúsított, a vádemelés után vádlott, a büntetés, a megrovás, a próbára bocsátás, a jóvátételi munka vagy a javítóintézeti nevelés jogerős ügydöntő határozattal történő kiszabása, illetve alkalmazása után elítélt.
A terhelt ügymegismerési jogai	a) értesülés az eljárás tárgyáról b) jelenléti jog az eljárási cselekményeken c) betekintés az eljárás irataiba d) kérdései és felvilágosításkérési jog
A terhelt előbbreviteli jogai	a) észrevételhez való jog b) indítványtételhez való jog c) jogorvoslathoz való jog

A védő	A védő a büntetőeljárásnak az a terheltől különböző, jogilag képviselt természetes személy résztvevője, aki a terhelt érdekében eljárva védelmet jelentő eljárási cselekményeket végez.
A kirendelt védő kijelölése	Az eljáró hatóság székhelye szerint illetékes területi ügyvédi kamara az információs rendszer működtetésével biztosítja.
A sértett	A sértett az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette.
A magánvádló	A magánvádló az a sértett, aki könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmazás, becsületsértés, kegyelet-sértés vagy becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése esetén a vádat képviseli, feltéve, hogy az elkövető magánindítványra büntethető.
A pótmagánvádló	A pótmagánvádló az a sértett, aki vagy ami a Be.-ben meghatározott esetekben közvádra üldözendő bűncselekmény miatt a vádat képviseli.
A magánfél	Magánfél az a sértett, aki vagy amely a bírósági eljárásban polgári jogi igényt érvényesít, akkor is, ha az erre vonatkozó szándékát a vádemelés előtt jelentette be.
A vagyoni érdekelt	Természetes vagy nem természetes személy, aki vagy ami • elkobozható vagy lefoglalt dolog tulajdonosa, vagy arra nézve a tulajdonjog valamely tulajdonosi részjogosítványával rendelkezik, • olyan vagyonnal rendelkezni jogosult, amelyre vagyonekbevitel rendelkezhető el, vagy • olyan elektronikus adattal rendelkezésre jogosult, amelynek végleges hozzáférhetetlenné tétele rendelkezhető el.
Az egyéb érdekelt	Az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogára vagy a jogos érdekére a büntetőeljárásban hozott határozat közvetlen hatással van, valamint aki vagy ami az őt érintő eljárási cselekménnyel összefüggésben Be.-ben meghatározott jogosultsággal vagy kötelezettséggel rendelkezik.
A segítők	A terhelt, a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt a Be. szerinti jogainak és jogos érdekeinek képviselete, illetve védelme, valamint a Be. szerinti jogok gyakorlásának vagy kötelezettségek teljesítésének elősegítése érdekében a büntetőeljárásban segítőként vehetnek részt a Be.-ben taxatív felsorolt személyek.
A büntetőeljárási cselekvőképesség	Büntetőeljárási cselekvőképességgel az rendelkezik, aki a büntetőeljárási jogait és kötelezettségeit saját cselekményeivel realizálhatja a büntetőeljárás során.
Az ügygondnok	Az eljárási cselekvőképességgel nem rendelkező személy eljárási jogainak gyakorlása, kötelezettségei teljesítése érdekében eljáró segítő.

3. Példatár: A büntetőeljárás alanyai

1. Mely fogalmak meghatározását találja az alábbiakban?

Meghatározás	Fogalom
Azok a hatóságok és magánszemélyek, akik a büntetőeljárásban büntetőeljárási jogokat gyakorolnak, és kötelezettségeket teljesítenek, és akik e jogok gyakorlása, illetve kötelezettségek teljesítése érdekében büntetőeljárási cselekményeket végeznek. (Közöttük keletkeznek az eljárás során változó, megszűnő jogviszonyok is.)	
A rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervének nyomozó hatósági feladatok ellátására kijelölt szervei.	
A különböző szintű szervek közötti vertikális feladatmegosztás. A hatásköri szabályok az egyes ügyeket a hatóságok szintjére tekintettel osztják meg a büntetőeljárási hatóságok között.	
Akivel szemben büntetőeljárást folytatnak. Gyűjtőfogalom, magában foglalja a gyanúsítottat, a vádlottat és az elítéltet is.	
Természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette.	

2. Karikázza be a hatóságokat!

- a) nyomozó hatóság
- b) szakértő
- c) bíróság
- d) ügyészség
- e) katonai ügyész

3. Melyik Be.-rendelkezést sértette meg a bíróság az eljárása során?

A büntetőügy vádlottját a vádemelés előtt a nyomozási bíró letartóztatásba helyezte. A letartóztatást elrendelő ülésen a vádlott védelmében a védő helyetteseként ügyvédjelölt járt el. A törvényszéken tartott elsőfokú bírósági tárgyaláson a vádlott védelmében a védő helyetteseként továbbra is ügyvédjelölt járt el, a perbeszédet is ő tartotta.

.....

4. Az adott fogalomhoz párosítsa a megadott meghatározásokat, töltse ki a táblázatot!

Alanyok	
A bíróság feladata	
Sértett	
Terhelt	
Illetékesség	
Magánfél	
Pótmagánvádló	
Büntetőeljárás cselekvőképesség	
A terhelt ügymegismerési jogai	

- a) Az azonos szintű szervek közötti horizontális munkamegosztás.
- b) Az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette.
- c) Aki vagy ami a bírósági eljárásban polgári jogi igényt érvényesít, akkor is, ha az erre vonatkozó szándékát a vádemelés előtt jelentette be.
- d) Akivel szemben büntetőeljárást folytatnak.
- e) 1. észrevételhez való jog; 2. indítványtételhez való jog; 3. jogorvoslathoz való jog
- f) Aki vagy ami a Be.-ben meghatározott esetekben közvérdra üldözendő bűncselekmény miatt a vádat képviseli.
- g) Feladata az igazságszolgáltatás. Ítélezik, és ellátja a büntetőeljárással összefüggésben a Be.-ben meghatározott feladatokat.
- h) A különböző szintű szervek közötti vertikális feladatmegosztás.
- i) Az eljárási cselekvőképességgel nem rendelkező személy eljárási jogainak gyakorlása, kötelezettségei teljesítése érdekében a büntetőeljáráson belüli képviselőt biztosítja.
- j) Aki a büntetőeljárás jogait és kötelezettségeit saját cselekményeivel realizálhatja a büntetőeljárás során.
- k) Akinek büntetőeljárás jogai és kötelezettségei lehetnek a büntetőeljárás során.
- l) Az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogára vagy a jogos érdekére a büntetőeljárásban hozott határozat közvetlen hatással van, valamint aki vagy ami az őt érintő eljárási cselekménnyel összefüggésben a Be.-ben meghatározott jogosultsággal vagy kötelezettséggel rendelkezik.
- m) Jogilag képzett természetes személy résztvevője a büntetőeljárásnak, aki a terhelt érdekében eljárva, önállóan a védelmet jelentő eljárási cselekményeket végez.
- n) 1. értesülés az eljárás tárgyáról; 2. jelenléti jog az eljárási cselekményeken; 3. tekintés az eljárás irataiba; 4. kérdezői és felvilágosításkérési jog

4. Tesztsor: A büntetőeljárás alanyai

1. Válassza ki az igaz állításokat!
 - a) A bíróság feladata az igazságszolgáltatás. A bíróság ítélezik, és ellátja a büntető-eljárással összefüggésben a Be.-ben meghatározott feladatokat.
 - b) A vádirat benyújtása előtt a bíróság feladatait – ha a Be. törvény eltérően nem rendelkezik – az ügyész látja el.
 - c) Az ügyészség nyomoz, felügyeli a felderítés törvényességét, valamint irányítja a vizsgálatot.
 - d) A nyomozó hatóság az előkészítő eljárás és a felderítés során önállóan, a vizsgálat során az ügyészség irányításával jár el.
 - e) Első fokon a törvényszék és az ítéltábla jár el.
 - f) Másodfokon jár el az ítéltábla a járásbíróság általános elsőfokú hatáskörébe tartozó ügyekben.
 - g) Harmadfokon jár el az ítéltábla azokban az ügyekben, amelyekben első fokon a járásbíróság járt el, a Kúria azokban az ügyekben, amelyekben első fokon a törvényszék járt el.
 - h) A járásbíróság egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el, ha a bűncselekményre a törvény ötévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel.
 - i) Az elsőfokú bíróság gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el, a tanács egy tagja a törvényszék gazdasági ügyszakának, ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának kijelölt bírja.
 - j) Az ügyész és a pótmagánvádló közvádó. Kötelességük, hogy mind a terheltet terhelő és mentő, mind a büntetőjogi felelősséget súlyosító és enyhítő körülményeket az eljárás minden szakaszában figyelembe vegyék.
 - k) Az előkészítő eljárásban a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított, a Be.-ben meghatározott szervek is eljárhatnak.
 - l) A magánvádló ellenőrzi a büntetőeljárás során elrendelt, a személyes szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedések törvényes végrehajtását.
 - m) A terhelt a büntetőeljárásban személyesen vagy – ha a Be. személyes eljárási kötelezettséget nem ír elő – a Be.-ben meghatározott esetekben meghatalmazott képviselője útján a polgári jog szabályai szerinti cselekvőképességétől függetlenül eljárhat.
 - n) A terhelt törvényes képviselője a büntetőeljárásban védőként vesz részt, és minden védői joggal is rendelkezik.
 - o) A tanúvallomás megtagadásának, illetve a szembesítéshez történő hozzájárulás kérdésében a polgári jog szabályai szerint korlátozottan cselekvőképes kiskorú is személyesen jár el, e nyilatkozatának megtétele előtt biztosítani kell számára, hogy törvényes képviselőjével egyeztethessen.
2. Válassza ki a hamis állításokat!
 - a) Az ügyészség a közvádó.
 - b) Az ügyészség nyomoz, felügyeli a felderítés törvényességét, valamint irányítja a vizsgálatot.

- c) A nyomozó hatóság hatáskörét és illetékességét általában annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik.
- d) Általános nyomozó hatósággént a rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervének nyomozó hatósági feladatok ellátására kijelölt szervei járnak el.
- e) A terhelt az, akivel szemben büntetőeljárást folytatnak.
- f) A terhelt a nyomozás során gyanúsított, a vádemelés után vádlott, a büntetés, a megrovás, a próbára bocsátás, a jóvátételi munka vagy a javítóintézeti nevelés jogerős ügydöntő határozattal történő kiszabása, illetve alkalmazása után elítélt.
- g) A fogva lévő terhelt jogosult arra, hogy a házastársával írásban és szóban, ellenőrzés nélkül érintkezzék.
- h) Védőként meghatalmazás vagy kirendelés alapján ügyvéd járhat el.
- i) Ügyvédjelölt védőként ügyvéd mellett vagy ügyvéd helyetteseként eljárhat a vádemelés előtt a nyomozási bíró előtt, a vádemelés után a járásbíróságon, valamint a törvényszéken azzal, hogy törvényszék előtt perbeszédet is tarthat.
- j) Sértett az, akinek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette.
- k) A távoltartás elrendelését a polgári jog szabályai szerint korlátozottan cselekvőképes kiskorú sértett is indítványozhatja.
- l) Magánfél az a sértett, aki vagy amely az e törvényben meghatározott esetekben közzvádra üldözendő bűncselekmény miatt a vádat képviseli.
- m) A vagyoni érdekelt nem köteles arra, hogy az eljárási cselekményeken a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság rendelkezéseinek megfelelően a Be.-ben meghatározottak szerint részt vegyen.
- n) A segítő nem jogosult arra, hogy a saját, valamint az általa segített személy büntetőeljárási jogairól és kötelességeiről a bíróságtól, az ügyészségtől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon.
- o) A sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt helyett – ha a Be. nem ír elő személyes eljárási kötelezettséget – az általa vagy a törvényes képviselője által meghatalmazott képviselő is eljárhat.

5. Jogesetek: A büntetőeljárás alanyai

5.1. A nyomozó hatóság

A gyanúsítottal szemben súlyos testi sértés büntettének kísérlete miatt indult büntetőeljárás a rendőrkapitányságon, ahol a gyanúsított azzal az indokkal kérte a nyomozó hatóság tagjának kizárását a nyomozásból, hogy az a sértett férje. A rendőrkapitányság vezetője az indítványt azzal utasította el, hogy a sértettnek nem a nyomozó hatóság tagja a férje, így nem áll fenn a Be. 32. § (1) bekezdés b) pontja. A gyanúsított nem jelentett be panaszt, így a határozat jogerőre emelkedett. Később a gyanúsított ismételt kizárási kérelmet terjesztett elő, ezúttal arra hivatkozva, hogy a nyomozó az ügyben szakértőként is eljár. Ez a bejelentése is alaptalan volt. A rendőrkapitányság vezetője ismételt elutasító határozatot hozott, és mivel a gyanúsított ismételt tett alaptalan bejelentést, 2000 forint rendbírsággal sújtotta.

A jogesetben szabályosan járt el a Be. 33. § (2) bekezdése alapján a nyomozó hatóság vezetője, amikor megtagadta a nyomozó hatóság tagjának a kizárását, mivel nem álltak fenn a nyomozó hatóság tagjával szemben a Be. 32. § (2) bekezdés b) és c) pontjában szabályozott abszolút kizárási okok. Azonban tévedett, amikor 2000 forint rendbírsággal sújtotta a gyanúsítottat az ismételten alaptalan bejelentése miatt, mivel a Be. 127. § (2) bekezdése alapján a rendbírság összege minimum 5000 forint.

5.2. Az ügyészség

A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése vétsége miatt a Nemzeti Adó- és Vámhivatal nyomozást folytatott, amelynek során Tervező Eleket tanúként hallgatta ki. Ezt követően a tanú erős stroke-ot kapott, aminek következtében egy napig eszméletlen is volt, és életveszélyes állapota miatt tartós kórházi gyógykezelésre szorult. Nemcsak lebénult a fél oldalára, hanem jelentős mértékű visszafordíthatatlan agykárosodást (agyi infarktust) szenvedett el. Mivel megalapozottá vált a gyanú, hogy Tervező Elek követte el a bűncselekményt, szükségessé vált az újabb kihallgatása, azonban állapotára tekintettel az a lakásán történt. Ezt követően az ügyészség, miután megkapta a nyomozás iratait, utasította a nyomozó hatóságot a gyanúsított ismételt kihallgatására, mivel a lakásban felvett jegyzőkönyvről hiányzott a gyanúsított aláírása. A nyomozó hatóság arra hivatkozással tagadta meg az utasítás végrehajtását, hogy a vizsgálat során az ügyésznek személyesen kell az eljárási cselekményeket foganatosítani, arra a nyomozó hatóság nem jogosult.

Bár a vizsgálat során az ügyész irányítási jogkörrel rendelkezik, ez nem jelenti azt, hogy a szükséges nyomozási cselekményeket neki személyesen kell foganatosítania. A nyomozó hatóság nem járt el törvényesen, amikor megtagadta az utasítás végrehajtását, mert a Be. 26. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározottak szerint az ügyész a nyomozó hatóságot eljárási cselekmény elvégzésére utasíthatja.

5.3. A bíróság

A törvényszéken eljárás indult a fiatalkorú vádlott ellen vesztegetés büntette miatt. A fiatalkorú vádlott védője a második, folytatólagosan tartott tárgyaláson kizárási indítványt jelentett be az ügyet tárgyaló tanács egyik pedagógus ülnöke ellen, mivel személyében olyan bíró jár el, aki az egyik párt tagjaként a hatályos jogszabályok szerint kizárt bíró. A védő hivatkozott a Bjt. rendelkezésére, amelynek alapján ülnök nem lehet politikai párt tagja, és politikai tevékenységet sem folytathat. A kizárási indítványt a törvényszék másik tanácsa megvizsgálta, és azt elutasította, figyelemmel arra, hogy az egy hivatásos bíró és két ülnök részvételével megtartott tárgyalásokon az eljáró bíróság törvényesen volt megalakítva, és az ülnökkel szemben a Be. rendszerében szabályozott abszolút és úgynevezett relatív kizárási ok sem áll fenn.

A jogesetben kiindulópontként azt kell vizsgálni, hogy a védő által hivatkozott párttagság a Be. rendelkezései szerint abszolút vagy relatív kizárási ok-e. A bírónak az ügy elintézéséből való

kizárási eseteit a Be. 14. §-a kimerítően sorolja fel. Ezek a szabályok a Be. 680. § (6) bekezdés rendelkezésénél fogva az ülnökre is irányadók. A törvényben felsorolt esetek között azonban nem szerepel kizárási okként sem a politikai párttagság, sem a politikai tevékenység folytatása, így ez nem abszolút kizáró ok. A Be. 14. § (1) bekezdésének e) pontja szerint ugyan nem járhat el bíróként, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb – azaz a Be. 14. § (1) bekezdés a)–d) pontjainak esetkörén kívüli – okból nem várható el. A politikai párttagság legfeljebb e szabály alapján eredményezhetné az eljárt ülnök kizárását az ügy elintézéséből. A jogesetben azonban nem volt hivatkozás arra, hogy az ülnök elfoglult lett volna, így nem áll fenn relatív kizárási ok sem. A védő által megjelölt Bjt. vonatkozó szabályai szerint az ülnök – a hivatásos bírókkal azonosan – nem lehet tagja politikai pártnak, és politikai tevékenységet sem folytathat. Azonban ez nem a bíróság eljáró tanácsának az összetételét rendező, hanem összeférhetlenségi szabály. Egyébiránt a politikai párttagsághoz vagy a politikai tevékenység folytatásához a Bjt. 220. §-a nem fűzi közvetlenül az ülnöki megbízatás (automatikus) megszűnésének következményét, e következmény levonása csak a Bjt. szabálya szerint – visszahívással – történhet meg. Erre tekintettel a törvényszék másik tanácsa helyesen döntött a kizárás megtagadásáról.

5.4. A terhelt

A gyanúsított ellen nagyobb vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntette miatt folyt a büntetőeljárás. A vizsgálat során a nyomozó hatóság igazságügyi szakértőt is kirendelt, aki határidőre elkészítette szakvéleményét. A nyomozó hatóság azonban a gyanúsítottat a szakértő meghallgatásáról nem értesítette, pedig a szakértő meghallgatására a gyanúsítás tárgyát érintő szakvélemény miatt került sor.

A jogesetben a nyomozó hatóság megsértette a gyanúsított vizsgálat során megillető jelenléti jogát. A nyomozó hatóság a Be. 393. § (1) bekezdés alapján nem biztosította a gyanúsított számára azt a lehetőséget, hogy jelen legyen a szakvéleménnyel kapcsolatos szakértő meghallgatásán, pedig a Be. 393. § (4) bekezdése szerint az eljárási cselekmény megtartásának sürgőssége sem állt fenn.

5.5. A védő

A nyomozó hatóság a gyanúsított ellen nagyobb értékre elkövetett lopás bűntette miatt folytatta a büntetőeljárás. A gyanúsított a megalapozott gyanú közlésekor jelezte a nyomozó hatóság tagjának, hogy folyamatos orvosi ellátást igénylő betegségekben szenved, agyi infarktusa, érszűkülete van, cukorbeteg és magas a vérnyomása. Elmondta azt is, hogy nem jól hall, ezért a gyanúsítást, illetve az abban foglaltakat nem értette megfelelően, így nem tesz vallomást. A gyanúsított betegségeiről orvosi dokumentumokat is felajánlott, amelyekre a nyomozó nem tartott igényt, majd hangosabban elismételte a gyanúsításban foglaltakat, és ennek tényét a jegyzőkönyvben rögzítette, valamint azt is, hogy védő ki rendelése nem szükséges, mivel a gyanúsított nem kívánt vallomást tenni, így magára nézve semmi terheltet nem nyilatkozott. A vizsgálat befejezéséig védő kirendelésére nem került sor.

Kötelező lett volna védő kirendelése. A Be. 44. §-a halláskárosodást kifejezetten említi. A gyanúsított pedig halláskárosodott volt, és nagyon rossz egészségi állapota egyébként is felveti annak a kérdését, hogy képes volt-e személyes védekezésre, jogai gyakorlására, megfelelő érdekérvényesítésre. Mindezekre figyelemmel a nyomozó hatóságnak védő kirendeléséről kellett volna gondoskodnia, amelynek nem tett eleget.

5.6. A magánfél

A vádlott ellen vesztegetést színlelve elkövetett hivatali befolyással üzérkedés büntette miatt folyó bírósági eljárás során a megtévesztett, de jogtalan előnyt adó, tanúként kihallgatott K. K. 10 millió forint tőke és kamatai iránt terjesztett elő polgári jogi igényt. K. K. ellen a cselekménye miatt nem emeltek vádat. Az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségét vesztegetést színlelve elkövetett hivatali befolyással üzérkedés büntetében mondta ki, továbbá kötelezte a vádlottat kártérítésként a polgári jogi igény megfizetésére.

A jogeset vonatkozásában azt kell vizsgálni, hogy K. K. valóban sértett-e, így érvényesíthet-e polgári jogi igényt. A Btk. 373. §-ában meghatározott csalás bűncselekménye és a Btk. 299. §-ában írt befolyással üzérkedés bűncselekménye egymással a generalitás–specialitás viszonyban áll. A büntetőjog dogmatikai szabályainak megfelelően az egymással ilyen viszonyban álló bűncselekmények esetén kizárólag a speciális bűncselekmény állapítható meg, aminek távolra mutató kihatásai is vannak. A vesztegetést állítva elkövetett befolyással üzérkedés büntetnének a közélet tisztasága az elsődlegesen védett jogi tárgya, ilyen módon annak csupán látszólag van sértettje, mert valójában a befolyásával üzérkedővel szemben álló másik fél mindig aktív vesztegető, és mint ilyen, maga is a jogtalanság talaján áll, kizárólag abban az értelemben fogható fel „sértettként”, hogy jogalap nélkül nyújt vagyoni előnyt jogtalan cél elérésére. Ebből tehát az következik, hogy K. K. tanú nem fogható fel a Be. 50. § szerinti sértettnek, mert sem jogát, sem jogos érdekét nem sértette vagy veszélyeztette közvetlenül a vádlott elbírált bűncselekménye. Így K. K. nem a Be. 55. §-a szerinti magánfél, hiszen nem sértett, aki a bírósági eljárásban polgári jogi igényt érvényesíthetne. A Be. 56. § (1) bekezdése értelmében az általa bejelentett igény nem polgári jogi igény, hiszen a vádlott megtévesztése folytán a vagyonában úgy keletkezett kár, hogy azt jogtalan (bűncselekményt megvalósító) magatartásával maga is előidézte. Mindebből következik, hogy igénye polgári jogi igénynek nem tekinthető. Az elsőfokú bíróság tévedett, amikor polgári jogi igény címén elbírált a K. K. által bejelentett igényt, és a vádlottat kártérítés címén marasztalta.

6. A büntetőeljárás alanyai

Hatóságok:

- nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság
- egyéb szervek

Büntetőeljáráásban részt vevő személyek:

- fő személyek: terhelt, védő
- sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél
- vagyoni érdekelt
- egyéb érdekelt (segítők, meghatalmazott képviselő, támogató)
- eljárás alá vont jogi személy

A továbbiakban a Be. második részének *A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság* címéhez kapcsolódunk.

6.1. A nyomozó hatóság (Be. második rész V. fejezet)

Állami felhatalmazás alapján közhatalmi jogosítványokkal (jogok és kötelezettségek) rendelkező szerv. Hatósági kötelezettséggel bír a büntetőeljárásbeli feladatainak megvalósítására.

A nyomozó hatóság feladata: a bűncselekmények felderítése érdekében előkészítő eljárást és nyomozást végez. Az előkészítő eljárás és a felderítés során önállóan, a vizsgálat során az ügyészség irányításával jár el. Az ügyészség utasításait határidőre teljesíti, amelynek teljesítéséért a nyomozó hatóság vezetője felel.

A nyomozást végző hatóságok:

- rendőrség
- NAV
- ügyészség
- katonai ügyész, legfőbb ügyész által katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyészség
- állományilletékes parancsnok
- külföldön lévő magyar felségjelű kereskedelmi úszó létesítmény, illetve polgári légi jármű parancsnoka
- közös nyomozó csoport

Az általános nyomozó hatóság: a rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervének nyomozó hatósági feladatok ellátására kijelölt szervei. Minden olyan ügyben nyomoz, amit a Be. nem utal más nyomozó hatóság hatáskörébe.

1. táblázat
A rendőrség nyomozó hatóságai

Központi	Területi	Helyi
ORFK	19 megyei és a fővárosi rendőrkapitányság	Rendőrkapitányság
	Készenléti Rendőrség (KR)	
		Vízirendészeti rendőrkapitányság Dunai Tiszai Balatoni
	Repülőtéri Rendőr Igazgatóság (RRI)	

Forrás: saját szerkesztés

Hatáskör: a különböző szervek között vertikális feladatmegosztás jön létre. Azokat a szabályokat, amelyek az egyes ügyeket a hatóságok szintjére tekintettel osztják meg a büntető-eljárási hatóságok között, hatásköri szabályoknak nevezzük.

Illetékesség: az azonos szintű szervek közötti horizontális feladatmegosztás jön létre. Azokat a szabályokat, amelyek a konkrét ügyben eljáró hatóságot Magyarország területi beosztásának megfelelően működő, azonos hatáskörű szervek közül jelölik ki az eljárásra, illetékességi szabályoknak nevezzük.

A rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköre [25/2013. (VI. 24.) BM rendelet]

- kivételes,
- kiemelt,
- általános.

Kivételes: a rendőrség egy felettes nyomozó hatósága magához vonhatja az ügyet, illetve más nyomozó hatóság hatáskörébe utalhatja. Kivételes hatáskörrel rendelkezik az ORFK és a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság.

Kiemelt: a területi szinten lévő nyomozó hatóságok, így a 19 megyei rendőr-főkapitányság, a Budapesti Rendőr-főkapitányság, a KR, az RRI, valamint a helyi szinten eljáró három vízirendészeti rendőrkapitányság. A 25/2013. (VI. 24.) BM rendelet mellékletei sorolják fel azokat a bűncselekményeket, amelyek esetén eljárhatnak.

Általános: a rendőrkapitányság, amely szerint főszabály szerint – vagyis a helyi szintű hatóság – végzi a nyomozást.

A rendőrség nyomozó hatóságainak illetékessége

- kizárólagos,
- különös,
- általános.

Kizárólagos: nincs

Különös: Magyarország határain kívül követte el,

- ahol az elkövetőt fogva tartják, ennek hiányában
- ahol az elkövető utolsó ismert belföldi lakó- vagy tartózkodási helye van.

Általános: az elkövetés helye: ahol a bűncselekmények többségét elkövették. A megelőzés szabályai:

- több nyomozó hatóság illetékességi területén követtek el bűncselekményt/bűncselekményeket,
- elkövetés helye nem állapítható: amelyik korábban intézkedett,
- intézkedés hiányában pedig az, amelynek a bűncselekmény saját észlelése vagy bejelentés, feljelentés alapján legkorábban a tudomására jutott.

A nyomozó hatóság tagjának kizárása:

- *Abszolút kizárási ok:* mérlegelésnek nincs helye, a hatóság tagját az eljárásból ki kell zárni.
- *Relatív kizárási ok:* mérlegelés tárgyát képezheti, hogy az adott ok fennállása akadályozza-e a hatóság eljáró tagját az ügy elfogulatlan megítélésében.

6.2. Az ügyészség (Be. második rész IV. fejezet)

Az ügyészség feladata: az ügyészség a közvádló. Nyomoz, felügyeli a felderítés törvényességét, valamint irányítja a vizsgálatot. Előkészítő eljárást végez és a más szerv által végzett előkészítő eljárásban ellátja a törvényben meghatározott feladatait.

Az ügyészség jogai:

- A nyomozás felderítési szakaszában felügyeleti jogkörrel bír.
- A nyomozás vizsgálati szakaszában irányítási jogkörrel bír.
- Önálló nyomozási jogkörrel (kizárólagos és magához vont) rendelkezik egyes esetekben.
- A bírósági eljárásban vádemelési és vádképviselési jogköre van.
- Indítvány- és észrevételi jogköre van minden olyan kérdésben, amelyben a bíróság dönt.

Az ügyész kizárása: az adott ügyben eljáró ügyész kizárása (nem ügyészség) megegyezik a bíró kizárásának szabályozási elveivel.

Az ügyészség hatásköre és illetékessége: annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik (kivéve a jogszabályban vagy a legfőbb ügyész normatív utasításában meghatározott esetek). Az ügyészség szervezetét törvény alapján a legfőbb ügyész határozza meg.

6.3. A bíróság (Be. második rész III. fejezet)

A bíróság feladata: a bíróság feladata az igazságszolgáltatás. A bíróság ítélkezik, és ellátja a büntetőeljárással összefüggésben a Be.-ben meghatározott feladatokat. Magyarországon kétfokú a rendes perorvoslat, és négy szintű a bírósági szervezet:

- Kúria,
- ítélőtábla,
- törvényszék,
- járásbíróság.

2. táblázat
Az eljáró bíróságok

	Járásbíróság	Törvényszék	Ítélőtábla	Kúria
Első fokon	Minden esetben, amikor a Be. nem utalja a törvényszék hatáskörébe a bűncselekmény elbírálását.	A Be.-ben felsorolt bűncselekmények esetén.		
Másodfokon		• A törvényszék elsőfokú határozata elleni fellebbezés esetén, • a járásbíróság elsőfokú határozata elleni fellebbezéskor, • katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó ügyeknél.	• Katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó ügyeknél, • a törvényszék által eljáró ügyekben.	• Ítélőtábla határozata elleni fellebbezéskor, ha ezt a Be. lehetővé teszi, • elvi irányítás • és egyes rendkívüli perorvoslat esetén.
Harmadfokon			A másodfokon a törvényszék által eljáró ügyekben.	Az ítélőtábla másodfokú és katonai ügyeiben.

Forrás: saját szerkesztés

A bíróság összetétele: elsőfokú bíróság – ha a Be. eltérően nem rendelkezik – egyesbíróként jár el. Amennyiben az egyesbíró háromtagú tanács elé utalta az ügyet, három hivatásos bíró jár el. A gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatti eljárásban is három hivatásos bíró jár el, amikor is a tanács egyik tagja a törvényszék gazdasági ügyi szakának, ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának kijelölt bírójá.

Másod- és a harmadfokú bíróság esetében háromtagú tanács jár el, ám az ügyet öttagú tanács elé lehet utalni gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény esetén, ha ezt az ügy bonyolultsága, az eljárás ügyiratainak terjedelme, a büntetőeljárásban részt vevő személyek száma vagy egyéb ok indokolja.

Speciális szabályok:

Fiatalkorú elleni büntetőeljárás esetén első fokon hivatásos bíró – aki a tanács elnöke – és két ülnök jár el, ha

- a bűncselekményre a törvény nyolc évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés-büntetés kiszabását rendeli, vagy
- az egyesbíró az ügyet a bíróság tanácsa elé utalta.

Ülnök az lehet, aki pedagógus, pszichológus, vagy a család-, gyermek- és ifjúságvédelmi szolgáltatás, gyámügyi igazgatás keretében az ellátottak gyógyítását, ápolását, foglalkoztatását, fejlesztését, ellátását, nevelését, gondozását vagy szociális segítségét, a gyermek sorsának rendezését közvetlenül szolgáló, egyetemi vagy főiskolai végzettséghez kötött munkakörben dolgozik vagy korábban dolgozott. A katonai büntetőeljárásban első fokon katonai bíró és két katonai ülnök, másodfokon háromtagú katonai bíró tanács jár el.

A bíró kizárásának oka: a) abszolút kizárási ok, ekkor mérlegelésnek nincs helye, az eljárásból ki kell zárni a bírót; b) relatív kizárási ok is, ekkor mérlegelés tárgyát képezi, hogy az adott ok fennállása akadályozza-e a bírót az ügy elfogulatlan megítélésében.

A kizárás bejelentése: a bíró a vele szemben felmerült kizárási okot, a tanács elnöke a tanács tagjával szemben felmerült és a tudomására jutott kizárási okot köteles a bíróság elnökének haladéktalanul bejelenteni. A kizárási okot az ügyész, a terhelt, a védő, a sértett, továbbá a vagyoni érdekelt jelentheti be. A kizárás iránti bejelentést indokolni és a kizárási ok fennállását valószínűsíteni kell.

A bíróság hatásköre:

- *általános* (minden olyan ügyben, amelyet a törvény nem utal a törvényszék hatáskörébe),
- *kiemelt* (minden olyan ügyben eljár, amit a Be. kifejezetten a hatáskörébe utal),
- *kivételes* hatáskör nincs.

A bíróság illetékessége:

- *általános* (elkövetés helyének elve, megelőzés elve, a terhelt vagy a sértett lakcíme vagy tényleges tartózkodási helye szerinti bíróság az illetékes, ha az ügyesség ott emelt vádat stb.)
- *különös* (Magyarország határain kívül követték el a bűncselekményt, ahol a terhelt lakcíme vagy tényleges tartózkodási helye található, távollétében az utolsó ismert lakcíme vagy tényleges tartózkodási helye stb.)
- *kizárólagos* (néhány bűncselekmény esetén a Be. kizárólag a törvényszék székhelyén működő járásbíróságot, Budapesten pedig a Pesti Központi Kerületi Bíróságot hatalmazza fel)

Nyomozási bíró: a vádemelés előtt a bíróság feladatait első fokon a járásbíróságnak a törvényszék elnöke által kijelölt bírása nyomozási bíróként látja el. Döntése a megalapozott valószínűsége alapján, csak indítványra, ülésen vagy az ügyiratok alapján dönt az alábbiakról:

- kényszerintézkedések,
- elmeállapot megfigyelése,
- védő kizárása,
- tanú különösen védetté nyilvánítása és
- információt átadó személy kilétének felfedésére kötelezése kapcsán.

Továbbá hozzá tartoznak a következők:

- európai és a nemzetközi elfogatóparancs,
- rendbírság elzárásra történő átváltoztatása,
- megszüntetett eljárás folytatásának,
- eljárás folytatásának elrendelése,
- bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök engedélyezése, és ezzel kapcsolatban ellátja a Be. XXXVIII. fejezetben meghatározott feladatokat is.

6.4. A büntetőeljárásban eljáró egyéb szervek (Be. második rész VI. fejezet)

Az előkészítő eljárásban a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított, a Be.-ben meghatározott szervek is eljárhatnak. Az elkobzás és a vagyoneklobzás érdekében lefoglalt dolog vagy elektronikus adat, illetve a zár alá vett vagyon (együtt: bűnügyi vagyon) kezelésében a bűnjel és a bűnügyi vagyon kezeléséért felelős szerv a Be.-ben meghatározottak szerint közreműködik.

6.5. A terhelt

A továbbiakban a Be. harmadik rész, *A büntetőeljárásban részt vevő személyek* címéhez kapcsolódunk. A büntetőeljárásban a terhelt, a védő, a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél, a vagyoni érdekelt, az egyéb érdekelt és a Be.-ben meghatározottak szerint az eljárás alá vont jogi személy vesz részt. (Lásd: Be. harmadik rész, VII. fejezet.)

A terhelt fogalma: a terhelt az, akivel szemben büntetőeljárást folytatnak. A terhelt a nyomozás során gyanúsított, a vádemelés után vádlott, a büntetés, a megrovás, a próbára bocsátás, a jóvátételi munka vagy a javítóintézeti nevelés jogerős ügydöntő határozattal történő kiszabása, illetve alkalmazása után elítélt.

A terhelt jogi helyzete:

- A büntetőeljárás központi alakja, az ő büntetőjogi felelősségéről kell dönten.
- Az eljárás minden szakaszában részt vesz (fő szabály).
- Többszörösen hátrányos helyzetű a hatósági szakapparátus túlsúlyával szemben.
- Védelemnek és bizonyításnak is alanya (egyrészt minden nyilatkozata védekezési eszköz, másrészt bizonyítási eszköz).
- Alapvető hatósági követelmény: tiszteletben kell tartani az emberi méltóságát, amely nem sérülhet.
- Ha a terhelt fogva van, jogairól írásban is tájékoztatást kap
- Nyomozás során a terheltté válás a gyanúsított kihallgatással történik.

- A gyanúsítottként kihallgatandó, idézett, előállított személyt a gyanúsított kihallgatásáig korlátozott jogosultságok illetik, és nem terhelik a gyanúsított kötelezettségek.

A terhelt jogai:

- Megismerheti a gyanúsítás és a vád tárgyát, ezek változását: 1. gyanúsítás közlése az első kihallgatáskor, a felderítési szakasz végén; 2. a vád tárgyának közlése a vádirat kézbesítésekor.
- A megalapozott gyanú közléséig a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személyről beszélhetünk.
- Elfogása, idézése, előállítása, körözésének elrendelése, vagy elfogatóparancs kibocsátása: a gyanúsítás közléséig kizárólag a gyanúsított kihallgatásra vonatkozó büntetőeljárási jogairól kaphat felvilágosítást.
- A hatóság(ok) kötelezettsége megfelelő idő és körülmények biztosítása a védekezésre való felkészüléshez.
- A jogairól és kötelességeiről a hatóság(ok)tól felvilágosítást kaphat.
- Védőt hatalmazhat meg, védő kirendelését indítványozhatja.
- Védőjével ellenőrzés nélkül tanácskozhat.
- Vallomást tehet, a vallomástételt megtagadhatja.
- Bizonyítékot terjeszthet elő, indítványt és észrevételt tehet, utolsó szó jogán felszólalhat.
- Tárgyaláson, személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés tárgyában tartandó ülésen jelen lehet, és a Be.-ben meghatározottak szerint kérdéseket tehet fel.
- Jogorvoslattal élhet.
- Az eljárás ügyiratait – a Be.-ben meghatározott kivételekkel – teljes terjedelmében megismerheti.
- Egyezség megkötését, illetve ügyészi intézkedés vagy határozat kilátásba helyezését kezdeményezheti.
- Az eljáró hatóság az eljárási cselekmény megkezdését vagy elvégzését legalább egy órára elhalasztja, ha a terheltnek a védekezésre való felkészülésre vagy a védővel való tanácskozásra az eljárási cselekmény megkezdése előtt – a terhelt és a védő önhibáján kívüli okból – nem volt lehetősége.

A terhelt eljárásjogi helyzete, a büntetőeljárási alapelvekkel összefüggő jogai

- védelemhez való jog
- az anyanyelv használatához való jog
- ügymegismerési jogok:
 - értesülés az eljárás tárgyról
 - jelenléti jog az eljárási cselekményeken
 - betekintés az eljárás irataiba
 - kérdés és felvilágosítás jog
- ügyelőbbreviteli jogok:
- észrevétel
- indítvány
- jogorvoslat

Kötelezettségei:

- megjelenés, ha idézik;
- kényszerintézkedés és szakértői vizsgálat tűrése;
- eljárás rendjének betartása;
- személyi adatainak közlése;
- lakcímét, értesítési címét, tényleges tartózkodási helyét, kézbesítési címét, valamint ezek megváltozását közölni kell.

6.6. A védő (Be. harmadik rész VIII. fejezet)*A védő jogi helyzete:*

- Jogilag képzett természetes személy résztvevő.
- A terhelt érdekében eljárva, önállóan a védelmet jelentő eljárási cselekményeket végez.
- A terhelt – közvetlenül személyéhez nem kötődő – jogait gyakorolhatja teljeskörűen védői jogokként.
- További jogosultságokkal alanyi joron rendelkezik.
- A védői tevékenység védelme: az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése deklarálja a jogot a védelemhez, többek között a védő véleményének védelmét a védelem ellátása során.
- Célja: a terhelt nem bűnösségének, illetve minél enyhébb bűnösségének megállapítása az anyagi és eljárásjogi rendelkezések betartásával.
- Védőként meghatalmazással (amelyet adhat a terhelt, annak törvényes képviselője vagy nagykorú hozzátartozója, külföldi terhelt esetén államának konzuli tisztviselője) vagy kirendelés útján ügyvéd járhat el.
- A vádemelés előtt: ügyvédjelölt teljeskörűen (ügyvéd mellett vagy helyetteseként); vádemelés után: járásbírószágon korlátozás nélkül, törvényszéken is (csak nem tarthat perbeszédet).
- Több (meghatalmazott) védő esetén vezető védőnek – a terhelt eltérő rendelkezésének hiányában – a meghatalmazást elsőnek benyújtó védőt kell tekinteni. Ha a védők egyidejűleg nyújtják be a meghatalmazásokat, akkor a hatóság jelöli ki a vezető védőt.
- Több terhelt érdekében eljáró védő: ha a terheltek érdekei egymással ellentétesek, a védőt ki kell zárni.

Kötelező védői részvétel az eljárásban:

- a bűncselekményre a törvény öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását rendeli,
- a terhelt személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés hatálya alatt áll, más ügyben letartóztatás, előzetes kényszerszergyógykezelés hatálya alatt áll, valamint ha szabadságvesztést, elzárást vagy javítóintézeti nevelést tölt,
- a terhelt hallássérült, siketvak, vak, beszéd fogyatékos, más okból kommunikációképtelen vagy abban súlyos fokban korlátozott, továbbá – a beszámítási képességére tekintet nélkül – kóros elmeállapotú,
- a terhelt a magyar nyelvet nem ismeri,
- a terhelt egyéb okból nem képes személyesen védekezni,

- a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság a terhelt indítványára vagy azért, mert azt egyéb okból szükségesnek tartotta, védőt rendelt ki,
- a Be. erről külön rendelkezik.

Kirendelt védő jár el az alábbi esetekben:

- védő részvétele kötelező, de a terhelt nem hatalmazott meg védőt;
- nem kötelező a védő részvétele, de a hatékony védelem biztosítása, eljáró hatóság szükségesnek tartja;
- a terhelt jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt nem tud a védelméről gondoskodni, és indítványozza a védő kirendelését (vádemelés előtt nem, de a vádemelés után a terhelt vagyoni viszonyaitól függetlenül kötelező).
- *A kirendelés időpontja:* a terheltnek, illetve a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személynek az idézéssel, előállítással, értesítés átadásával egyidejűleg. Ha a kirendelés oka az eljárási cselekményen merül fel, akkor nyomban.
- *A kirendelés hatályát veszti,* ha a meghatalmazott védő a meghatalmazását benyújtotta a hatósághoz, illetve a meghatalmazás rendelkezési nyilvántartásba vételét bejelentették.

A kirendelt védő kijelölése: az eljáró hatóság székhelye szerint illetékes területi ügyvédi kamara végzi információs rendszer működtetésével (azonnaliség és tényleges elérhetőség követelménye). A határozatot az illetékes területi ügyvédi kamarával is közölni kell.

A védő jogai:

- Gyakorolhatja a terheltet megillető jogokat.
- Jelen lehet eljárási cselekményen,
 - ahol a terhelt jelen lehet, ott jelenléte kötelező,
 - ahol a terhelt nem lehet jelen, ott jelenléte korlátozható.
- Adatokat szerezhet be és gyűjthet, e célból magánnyomozót vehet igénybe.
- A terhelttel közölt határozatot vele is közli a hatóság.
- A kirendelt védő és a helyettes védő díjazásra és költségtérítésre tarthat igényt.

A védő kötelezettségei:

- a terhelttel a kapcsolatot késedelem nélkül felvenni,
- a terhelt érdekében minden törvényes védekezési eszközt és módot kellő időben felhasználni,
- a terheltet a védekezés törvényes eszközeiről felvilágosítani, a jogairól tájékoztatni, a kötelezettségeire figyelmeztetni,
- a terheltet mentő, illetve a felelősségét enyhítő tények felderítését szorgalmazni,
- akadályoztatása esetén – előre nem ismert, elháríthatatlan akadály felmerülését kivéve – helyettesítéséről gondoskodni, egyidejűleg az akadályoztatás tényéről az eljáró hatóságot tájékoztatni,
- jogainak gyakorlása, kötelezettségeinek teljesítése a büntetőeljárás időszerű lefolytatását ne akadályozza.

6.7. A sértett (Be. harmadik rész IX. fejezet)

A sértett fogalma: a sértett az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette.

Fellépésének formái: (egyszerű) sértett, magánvádló, pótmagánvádló magánfél (a Be. szélesített a sértetti jogokon).

A sértett jogosult arra, hogy:

- bizonyítékot terjesszen elő, indítványt és észrevételt tegyen;
- perbeszédnek során felszólaljon a tárgyaláson, illetve a Be.-ben meghatározott eljárási cselekményeknél jelen legyen, és kérdéseket tegyen fel;
- az őt érintő bűncselekménnyel összefüggésben keletkezett ügyiratokat – a Be.-ben meghatározott kivételekkel – megismerje;
- büntetőeljárási jogairól és kötelességeiről a hatóságoktól felvilágosítást kapjon;
- jogorvoslattal éljen;
- segítő közreműködését vegye igénybe;
- bírósági eljárásban magánfélként polgári jogi igényt érvényesíthet és a nyomozás során erre vonatkozó szándékát bejelentse;
- magánvádlóként, pótmagánvádlóként fellépjen;
- a tanú jogai megilletik, amennyiben tanúként hallgatják ki;
- bármikor nyilatkozhat arról, hogy
 - milyen testi, lelki sérelmet szenvedett,
 - milyen vagyoni hátrány érte,
 - kívánja-e a terhelt bűnösségének megállapítását, megbüntetését,
 - a továbbiakban a sértetti jogait nem kívánja gyakorolni (ez a polgári jogi igényre kiterjed),
 - ha nem kíván élni a sértetti jogaival;
- a nyilatkozatot az eljárás bármely szakaszában visszavonhatja (visszamenőlegesen nem, mert az az eljárás elhúzódásához vezetne).

A sértett kötelei:

- az eljárási cselekményeken a hatóságok rendelkezéseinek megfelelően a Be.-ben meghatározottak szerint részt venni,
- lakcíme, értesítési címe, tényleges tartózkodási helye, kézbesítési címe megváltozását a változást követő három munkanapon belül az eljáró hatósággal közölni,
- vallomást tenni, ha nem áll fenn tanúzási akadály,
- igazat mondani,
- a birtokában lévő bizonyítási eszközöket a hatóságnak átadni, és minden tőle telhető módon elősegíteni az eljárás sikeres lefolytatását.

Sértetti jogutódlás: ha a sértett akár a büntetőeljárás megindítása előtt, akár azután meghal, helyébe egy hónapon belül hozzátartozója, törvényes képviselője vagy a sértett által jogszabály, illetve szerződés alapján eltartott személy léphet.

A magánvádló az a sértett, aki a magánvádas bűncselekmények elkövetése esetén képviseli a vádat a bíróság előtt, feltéve, hogy az elkövető magánindítványra büntethető.

Magánvádas bűncselekmények:

- természetes személy esetén: könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmazás, becsületsértés, illetve kegyeletsértés vagy becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése;
- nem természetes személy esetén: magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmazás, becsületsértés vagy becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése.

Közzvadásra üldözendő, ha az igazságszolgáltatás során eljáró személyek sérelmére elkövetett becsületsértés és rágalmazást hivatalos eljárása alatt, illetve emiatt követik el.

Magánindítvány:

- sértetti jognyilatkozat, amelyben a sértett kinyilvánítja, hogy akarja a konkrét elkövető megbüntetését,
- oszthatatlan és visszavonhatatlan,
- minden magánvádas bűncselekmény magánindítványos, de nem minden magánindítványos bűncselekmény magánvádas.

Magánvadás:

- legalitás és az officialitás elvének egyik kivétele,
- osztható és elejthető,
- viszonyvadás lehetősége: két vádló, két vádlott,
- a magánvádas eljárás külön eljárási forma: az általánostól eljárástól eltérő szabályozás (Be. CIV. fejezete).

A pótmagánvádló:

- Az a sértett, aki vagy (nem természetes személy esetében) ami a Be.-ben meghatározott esetekben közzvadásra üldözendő bűncselekmény miatt a vádat képviseli.
- Vádképviselő (pótmagánvadás) jogosultja: ha a panaszt elutasították, amelyben a sértett sérelmezte, hogy az ügyészség vagy a nyomozó hatóság elutasította a feljelentést, megszüntette a nyomozást, továbbá az ügyészség a vádat ejtette.
- Pótmagánvadás: hatósági fellépést pótló, kivételes sértetti járulékos vádképviselői jog, a nyomozó hatóság, illetve ügyészség „negatív” álláspontjának következménye.

Az ügyészség vádmonopóliumának korrekciója: a pótmagánvádas eljárás külön eljárás (lásd: Be. CV. fejezet).

A magánfél az a sértett, aki vagy amely a bírósági eljárásban polgári jogi igényt érvényesít, akkor is, ha az erre vonatkozó szándékát a vádemelés előtt jelentette be.

Jellemzők:

- büntetőjogi és polgári jogi jogkövetkezményeinek levonása egy eljárásban (ügynevezett adhéziós eljárás),
- sértett kártérítési (polgári jogi) igényének kielégítése polgári peres eljárás nélkül,
- feljelentés megtételekor, a tanúkenti kihallgatásakor hatósági tájékoztatás a lehetőségéről, annak tisztázása, kíván-e élni vele a sértett,
- vádemelés előtt bármikor elállhat ettől,
- az igény egyéb törvényes úton való érvényesítését nem zárja ki,
- magánfélnél egységesen jogutódnak biztosítja a Be.

A polgári jogi igény:

- a vád tárgyává tett cselekmény közvetlen következménye,
- vádemelés után érvényesíthető,
- ügyesszég a Be.-ben meghatározott eseteken kívül csak a Pp. szabályai szerint, kiegészítő jelleggel és korlátozott jogosítványokkal érvényesíthet a sértett helyett polgári jogi igényt, vagy kapcsolódhat be a sértett oldalán.

A bíróság két nyilatkozata: vagy nem foglalkozik vele érdemben, azaz más törvényes útra utasítja az igény érvényesítését, vagy érdemben foglalkozik vele, tehát helyt ad, részben ad helyt, vagy az igényt elutasítja.

A polgári jogi igény meghatározása: polgári jogi igényként: kártérítésre, dolog kiadására vagy pénz fizetésére irányuló követelés érvényesíthető, amely a vád tárgyává tett cselekmény közvetlen következménye. Ha ezeket a követeléseket a sértett vagylagosan érvényesíti, akkor a Pp. keresethalmazatra vonatkozó rendelkezéseit és a Pp. kereseti kérelem fajtáira vonatkozó rendelkezéseit is alkalmazni kell. Nem érvényesíthető polgári jogi igényként az az igény, amely bírósági úton nem érvényesíthető.

6.8. A vagyoni érdekelt (Be. harmadik rész X. fejezet)

A vagyoni érdekelt az a természetes vagy nem természetes személy, aki vagy amely

- elkobozható vagy lefoglalt dolog tulajdonosa, vagy arra nézve a tulajdonjog valamely tulajdonosi részjogosítványával rendelkezik,
- olyan vagyonnal rendelkezni jogosult, amelyre vagyonekrobzás rendelhető el, vagy
- olyan elektronikus adattal rendelkezésre jogosult, amelynek végleges hozzáférhetlenné tétele rendelhető el.

A vagyoni érdekelt jogai:

- bizonyítékot terjesszen elő,
- indítványt és észrevételt tegyen,
- jelenléti jog olyan eljárási cselekményen, amelyek közvetlenül érintik a rendelkezési jogosultságával rendelkező dolgot, vagyont vagy elektronikus adatot (korlátozható),
- megismerje, hogy a dolog, vagyon vagy elektronikus adat milyen okból került kényszerintézkedés hatálya alá, ennek változását is,

- büntetőeljárási jogairól és kötelességeiről az eljáró hatóságtól felvilágosítást kapjon,
- őt érintő körben jogorvoslattal éljen,
- őt érintő körben megismerheti – a Be.-ben meghatározott kivételekkel – az eljárás ügyiratait, és segítő közreműködését is igénybe vegye.

A vagyoni érdekelt kötelezettségei: az eljárási cselekményeken a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság rendelkezéseinek megfelelően a Be.-ben meghatározottak szerint részt vegyen.

6.9. Az egyéb érdekelt

Az egyéb érdekelt az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogára vagy a jogos érdekére a büntetőeljárásban hozott határozat közvetlen hatással van, vagy aki vagy amely az őt érintő eljárási cselekménnyel összefüggésben Be.-ben meghatározott jogosultsággal vagy kötelezettséggel rendelkezik. Jellemzők:

- a Be. – nem taxatív – felsorolása alapján jellemzően ilyen személyek: feljelentő, tanú, segítő, szakértő és a szaktanácsadó stb.
- főszemélyeken és vagyoni érdekeltén kívül minden további személy, aki az eljárási cselekménnyel vagy az eljárásban hozott határozattal érintett,
- jogai és kötelezettségei megegyeznek a vagyoni érdekelti jogokkal és kötelezettségekkel.

6.10. A jogszabályban meghatározott szerv

Költségvetést károsító bűncselekmények és az állam sérelmére elkövetett más bűncselekmény esetén léphet fel (az állam nevében az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter jár el).

Jellemzők:

- polgári jogi igény előterjesztésének lehetősége és korlátja,
- pótmagánvádlóként történő fellépés tilalma,
- eljárási jogainak többletjogosultságai:
 - a bűncselekménnyel okozott kárra, vagyoni hátrányra és bűncselekmény elkövetési értékére vonatkozó adatokat bejelentse,
 - bizonyítékot terjesszen elő,
 - indítványt és észrevételt tegyen,
 - határozat közlése, amelyet a Be. alapján a sértettel is közölni kell,
 - nyomozás során az eljárás megszüntetése ellen panasszal éljen.

6.11. A segítő (Be. harmadik rész XI. fejezet)

A segítő meghatározása:

- A terhelt, a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt a Be. szerinti jogainak és jogos érdekeinek képviselője, illetve védelme, valamint a Be. szerinti jogok

gyakorlásának vagy kötelezettségek teljesítésének elősegítése érdekében a büntető-eljárásban meghatározott személy segítőként vehet részt.

- A Be. külön szabályozza az eljárási cselekvőképességhez kapcsolódó segítőkre, a törvényes képviselőre, valamint az egy-egy meghatározott eljárási cselekmény kapcsán igénybe vehető segítőre vonatkozó rendelkezéseket.

A Be. kizárási szabályokat rögzít a segítőkre. Eszerint nem lehet segítő:

- aki 18. életévét még nem töltötte be,
- aki jogerős közügyektől eltiltás alatt áll,
- akit a bíróság jogerősen gondnokság alá helyezett.

Járási szerepük alapján joguk van az általuk segített személy büntetőeljárási jogairól és kötelességeiről a bíróságtól, az ügyészségtől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapni.

A képviselő formái (a Be. szerint):

- meghatalmazáson alapuló képviselet (ügyleti képviselet),
- cselekvőképességgel összefüggő törvényes képviselet,
- törvényes képviselő hiányából fakadóan kirendelésen alapuló eseti képviselet.

A meghatalmazott képviselő: a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt helyett – ha a Be. nem ír elő személyes eljárási kötelezettséget – az általa vagy a törvényes képviselője által meghatalmazott képviselő is eljárhat. A meghatalmazott képviselő a képviselt személy a Be. szerinti jogait gyakorolhatja. *Meghatalmazott képviselő* lehet meghatalmazás alapján például

- ügyvéd és ügyvédi iroda, helyettesként más ügyvéd és ügyvédi iroda,
- a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt hozzátartozója,
- közigazgatási szerv, egyéb költségvetési szerv vagy gazdálkodó szervezet, egyéb nem természetes személy alkalmazottja stb.,
- jogi segítségnyújtásról szóló törvény alapján a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt kérelmezheti a pártfogó ügyvédi képviseletet.

A meghatalmazást írásba kell foglalni, vagy jegyzőkönyvbe kell mondani. Az eredeti meghatalmazást vagy annak hitelesített másolatát az első beadványához mellékelni kell, vagy át kell adni. A meghatalmazást általában közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. A meghatalmazás elfogadásával és az elfogadó nyilatkozat rendelkezési nyilvántartásban való rögzítésével érvényes, és a bejelentéstől hatályos. Az ügyvédnek adott meghatalmazás igazolásáról jogszabály eltérően rendelkezhet. A meghatalmazás korlátozása csak annyiban hatályos, amennyiben az magából a meghatalmazásból kitűnik.

A támogató: a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt (a továbbiakban együtt: támogatott személy) részére a gyámhatóság által kirendelt támogató a Be. szerinti cselekvőképességet nem érintő támogatott döntéshozatal elősegítése érdekében a büntetőeljárásban részt vehet. Jelen lehet azokon az eljárási cselekményeken, amelyeken a támogatott is rész vesz. Egyeztetethet a támogatott személlyel a nyilatkozat megtételének elősegítése érdekében úgy, hogy az eljárási cselekmény rendjét ezzel ne zavarja. Támogatott személy helyett nyilatkozattételre nem jogosult.

6.12. Büntetőeljárási cselekvőképesség (Be. harmadik rész XII. fejezet)

Büntetőeljárási cselekvőképességgel az rendelkezik, aki a büntetőeljárási jogait és kötelezettségeit saját cselekményeivel realizálhatja a büntetőeljárás során. Meglétének, illetve hiányának a vizsgálata – kétség esetén – a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság feladata.

A terhelt büntetőeljárási cselekvőképessége: a terhelt a büntetőeljárásban személyesen vagy – ha a Be. személyes eljárási kötelezettséget nem ír elő – a Be.-ben meghatározott esetekben meghatalmazott képviselője útján a polgári jog szabályai szerinti cselekvőképességtől függetlenül eljárhat.

A sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt büntetőeljárási cselekvőképessége: a polgári jog szabályai szerinti teljes cselekvőképessége nincs korlátozva vagy kizárva;

- nagykorú esetén akkor is, ha a polgári jog szabályai szerinti cselekvőképességét ugyan részlegesen korlátozták, de az eljárás tárgya, illetve az egyes eljárási cselekmények nem tartoznak abba az ügycsoportba, amelyben cselekvőképességét korlátozták;
- egész eljárásra kiterjedő hatállyal megállapított feltételek esetén büntetőeljárási cselekvőképességgel rendelkezik meghatározott tárgykörökben akkor is, ha általános büntetőeljárási cselekvőképessége nincs (a jóvátételhez szükséges hozzájárulás esetén a sértett és a kényszerintézkedéssel érintett dologgal, adattal, vagy vagyonnal kapcsolatosan a vagyoni érdekelt, ha ezekről a polgári jog szabályai szerint érvényesen rendelkezhet, a törvényes képviselője hozzájárulása nélkül is eljárhat, illetve nyilatkozhat);
- a távoltartás elrendelésének indítványozását a korlátozottan cselekvőképes kiskorú sértett is megteheti (a polgári jog szabályai szerint korlátozottan cselekvőképes kiskorúnak a tanúvallomás megtagadására büntetőeljárási cselekvőképessége van); törvényes képviselő jár el
 - nem természetes személy esetén,
 - büntetőeljárási cselekvőképesség hiánya esetén, ha a sértett, a vagyoni érdekelt vagy az egyéb érdekelt részére a cselekvőképessége érintése nélkül rendeltek ki (kivéve, ha személyesen vagy meghatalmazottja útján fellép),
 - a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt törvényes képviselője a Be. értelmében az általa képviselt személy helyett, annak jogait gyakorolva jár el.

6.13. A törvényes képviselő jogállása

A terhelt törvényes képviselője jelenléti, észrevételezési, felvilágosításkérési, indítványtételi, ügyirat-megismerési, jogorvoslati jogára a védő jogai irányadók. Tájékoztatni kell a terhelt idézéséről és értesítéséről, a védővel közölt határozatokat vele. A törvényes képviselő számára abban az esetben is jelenléti, ügyirat-megismerési és tájékoztatáskérési jogot enged a Be., amikor a képviselt személy büntetőeljárási cselekvőképességgel rendelkezik (bizonyos ügykörökre), azonban a polgári jog szabályai szerint teljes cselekvőképességgel nem rendelkezik.

6.14. Az ügygondnok

Az *ügygondnok* eljárási cselekvőképességgel nem rendelkező személy eljárási jogainak gyakorlása, kötelezettségei teljesítése érdekében eljáró segítő. A bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság kirendeli

- törvényes képviselő hiánya esetén,
- képviselt és a törvényes képviselő közötti érdekellentét esetén,
- ha a törvényes képviselő a bűncselekményt az általa képviselt terhelttel együtt követte el,
- az őt érintő eljárási cselekmény időpontjában ismeretlen helyen tartózkodó sértett, vagyoni érdekelt és egyéb érdekelt képviseletének megfelelő ellátása érdekében.

Az egységes ügygondnoki intézmény kizárólag a büntetőeljáráson belüli képviseletet biztosítja.

A fejezethez tartozó Power Point-prezentáció: *A büntetőeljárás alanyai.*

III. Eljárási cselekmények

1. Óravázlat: Eljárási cselekmények

1.1. A konzultáció tárgya

A konzultáció során az oktató prezentálja az eljárási cselekmények fogalmát, csoportosítását. Ezt követően részletesen előadja a Be.-ben a büntetőeljárásban részt vevő személyek joggyakorlására vonatkozó általános szabályokat, amelyek a büntetőeljárásokat átíelve segítik elő az eljárásban részt vevő személyek számára jogaik gyakorlását, valamint jogos érdekeik figyelembevételét. Így kifejtésre kerül a tájékoztatás, figyelmeztetés, kapcsolattartás, a költségkedvezmények intézménye és az eljárás elhúzására alkalmas indítványok, nyilatkozatok elintézésére vonatkozó rendelkezések.

A büntetőeljárásban biztosítandó különleges bánásmód kapcsán az oktató ismerteti, milyen esetekben kell ezt megállapítani, melyek az általános szabályokra vonatkozó rendelkezések, és melyek a különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések típusai. E témakört a különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések különös szabályai zárják. Ezt követi a büntetőeljárásban kezelt adatok védelme, az eljárás ügyiratainak megismerése és zárt kezelése, a minősített adat felhasználása, tájékoztatás a büntetőeljárásról, a jelenlét biztosítása az eljárási cselekményeknél, a telekommunikációs eszközök használata, az eljárás rendjének biztosítását szolgáló intézkedések, a határidő és a határnap, kifogás az eljárás elhúzódása miatt, a bűnügyi költség, az egyesítés és elkülönítés témakörök feldolgozása. A foglalkozás záró részének tárgyát az elektronikus kapcsolattartás képezi.

1.2. Tematika

A foglalkozás során az alábbi témaköröket ismerteti az oktató: *az eljárási cselekményekre vonatkozó általános rendelkezések* (Tk. IV.)

1. A büntetőeljárásban részt vevő személyek joggyakorlására vonatkozó általános szabályok
 - 1.1. Az eljárási cselekmények fogalma, csoportosítása
 - 1.2. Tájékoztatás, figyelmeztetés, kapcsolattartás
 - 1.3. A költségkedvezmény
 - 1.4. A nyelvhasználat biztosítása
 - 1.5. Soron kívüli eljárás
 - 1.6. Az eljárás elhúzására alkalmas indítványok, nyilatkozatok elintézése
2. A különleges bánásmód biztosítása a büntetőeljárásban
 - 2.1. A különleges bánásmód megállapítása és általános szabályai
 - 2.2. A különleges bánásmód visszautasítása és felülvizsgálata

- 2.3. A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések
 - 2.3.1. A hatékony jogérvényesítést/joggyakorlást elősegítő intézkedések
 - 2.3.2. A védelmi intézkedések
 - 2.3.2.1. Egyes védelmi eszközök
 - 2.3.2.2. Különösen védett tanú
 - 2.3.2.3. Személyi védelem
 - 2.3.2.4. A Védelmi Programban való részvétel
 - 2.4.3. A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések különös szabályai
 - 2.4.3.1. A 18. életévét be nem töltött személy részvételét igénylő eljárási cselekmény esetén
 - 2.4.3.2. A 14. életévét be nem töltött személy részvételét igénylő eljárási cselekmény esetén
 - 2.4.3.3. A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje részvételét igénylő eljárási cselekmény esetén
 - 2.4.3.4. A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény 18. életévet még be nem töltött sértettje részvételét igénylő eljárási cselekmény esetén
 - 2.4.3.5. Egyes intézkedésekkel érintett más személyek
- 3. A büntetőeljárásban kezelt adatok védelme
 - 3.1. Az adatkezelés jogalapja és az adatvédelem
 - 3.2. A személyes adatok zárt kezelése
- 4. Az eljárás ügyiratainak megismerése és zárt kezelése
 - 4.1. Az eljárás ügyiratainak megismerése
 - 4.2. Az ügyirat zárt kezelése
- 5. A minősített adat felhasználása
- 6. Tájékoztatás a büntetőeljárásról
 - 6.1. A nyilvánosság tájékoztatásának szabályai
 - 6.2. Az egyéb tájékoztatás
 - 6.3. Szignalizáció
- 7. Jelenlét biztosítása az eljárási cselekményen
 - 7.1. Az idézés és az értesítés
 - 7.2. Az idézéssel és az értesítéssel szembeni mulasztás következményei
 - 7.3. Előállítás
 - 7.4. Elővezetés
 - 7.5. Elfogatóparancs
- 8. Telekommunikációs eszköz használata
 - 8.1. A telekommunikációs eszköz használatának fogalma
 - 8.2. A telekommunikációs eszköz használatának elrendelése
 - 8.3. A telekommunikációs eszköz használata során jelen lévő személyek
 - 8.4. Az eljárási szabályok telekommunikációs eszköz használata során
 - 8.5. A jegyzőkönyv telekommunikációs eszköz használata esetén
- 9. Az eljárás rendjének biztosítását szolgáló intézkedések
 - 9.1. A rendbírság
 - 9.2. Testi kényszer alkalmazása
- 10. Kézbesítés

- 10.1. A kézbesítés módjai
- 10.2. Kézbesítési fikció és kézbesítési kifogás
- 10.3. Kézbesítési megbízott
11. A határidő és a határnap
 - 11.1. A határidő és határnap megállapítása
 - 11.2. Az igazolási kérelem előterjesztése
 - 11.3. Az igazolási kérelem elbírálása
 - 11.4. Az igazolás joghatásai
 - 11.5. Általános intézkedési határidő
12. Kifogás az eljárás elhúzódása miatt
13. A bűnügyi költség
14. Egyesítés és elkülönítés
15. Az elektronikus kapcsolattartás
 - 15.1. Választható elektronikus kapcsolattartás
 - 15.2. Kötelező elektronikus kapcsolattartás
 - 15.3. Elektronikus kapcsolattartás a szakértővel
 - 15.4. A bíróságok, ügyészségek és nyomozó hatóságok egymás közötti és más szervekkel történő elektronikus kapcsolattartása
 - 15.5. A meghatalmazott védőre és jogi képviselőre vonatkozó rendelkezések elektronikus kapcsolattartás esetén
 - 15.6. Egyéb szabályok

1.3. Lényeges fogalmak és rendszertani kérdések

- Az eljárási cselekmények fogalma
- Az eljárási cselekmények csoportosítása
- A büntetőeljárásban részt vevő személyek joggyakorlására vonatkozó általános szabályok szerepe
- Tájékoztatás, figyelmeztetés, a kapcsolattartás szabályai
- A költségkedvezmény fogalma és jelentősége
- A büntetőeljárásban a különleges bánásmód rendelkezéseinek szerepe
- A különleges bánásmód biztosítására vonatkozó általános szabályok
- A különleges bánásmód alapja és megállapítása
- A különleges bánásmóddal elsődlegesen és másodlagosan érintett személyi kör felsorolása
- A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések típusai
- A hatékony jogérvényesítést/joggyakorlást elősegítő intézkedések
- Egyes védelmi eszközök, így a különösen védett tanú, a személyi védelem és a Védelmi Programban való részvétel szabályai
- A külön döntés nélkül (kötelező) különleges bánásmódot igénylő személyek köre
- A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések különös szabályai
- Az ügymegismerés módjai
- A büntetőeljárási adatvédelem szabályai
- A jelenlét biztosításának eszközei

- Az idézés és az értesítés fogalma és módjai
- Előállítás
- Elővezetés
- Elfogatóparancs
- A telekommunikációs eszköz használatának fogalma
- A telekommunikációs eszköz használata elrendelésének kötelező esetei
- A rendbíróság és a testi kényszer alkalmazásának szabályai
- Kézbesítési fikció és kézbesítési kifogás
- A határidő és határnap fogalma, szabályai
- Az igazolási kérelem szabályai
- Választható és kötelező elektronikus kapcsolattartás
- A határidőre vonatkozó rendelkezések elektronikus kapcsolattartás esetén

1.4. A jogesetek témájának megjelölése

A tananyag megértését és könnyebb elsajátítását hivatottak segíteni a didaktikai jogesetek:

- Különleges bánásmód biztosítása a büntetőeljárársban
- Idézés, értesítés
- Határidő és a határnap

Kötelező irodalom

FANTOLY Zsannett – BUDAHÁZI Árpád (2019): *Büntető eljárásjogi ismeretek I. Statikus rész*. Budapest, Dialóg Campus.

Ajánlott irodalom

BELEGI József – BERKES György szerk.: *Büntetőeljárás jog I–III. Kommentár a gyakorlat számára, 2007–2013*. Budapest, HVG-Orac.

BELOVICS Ervin – TÓTH Mihály (2017): *Büntető eljárásjog. Az új, 2017. évi büntetőeljárás törvény tankönyve*. Budapest, HVG-Orac.

CSÁK Zsolt (1999): A különösen védett tanú az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéletei tükrében. In TÓTH Mihály szerk.: *Vázlatok és szemelvények a büntető eljárásjog tanulmányozásához. I.* Budapest, PPKE JÁK. 170–172.

HERKE Csongor – FENYVESI Csaba – TREMMEL Flórián (2012): *A büntető eljárásjog elmélete*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus.

KIRÁLY Tibor (2003): *Büntető eljárási jog*. Budapest, Osiris.

2. Fogalomtár: Eljárási cselekmények

Az eljárási cselekmények fogalma	A büntetőeljárás a büntetőeljárás alanyai eljárási cselekményeinek sorozata. Az eljárási cselekmények az eljárási feladatok alapján gyakorolt jogoknak és teljesített kötelezettségeknek külső megnyilvánulásai, amelyeknek idejét, helyét, módját és alakszerűségeit a Be. szabályozza, és amelyhez a Be. joghatásokat fűz.
Az eljárási cselekmények csoportosítása	• az eljárási cselekmények alanyai szerint • az eljárási cselekmények a büntetőeljárás eljárás szakaszai szerint • az eljárási cselekmény kötőereje a címzett szerint • az eljárási cselekmény tartalma szerint
A büntetőeljárásban részt vevő személyek joggyakorlására vonatkozó általános szabályok szerepe	A büntetőeljárásban segítik az eljárásban részt vevő személyek számára a jogaik gyakorlását, valamint jogos érdekeik figyelembevételét.
Költségkedvezmény	A büntetőeljárásban részt vevő személyek – terhelt, valamint a természetes személy sértett, vagyoni érdekelt és egyéb érdekelt – büntetőeljárásban biztosított jogai érvényesítésének megkönnyítését biztosítja, ha jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt a bűnügyi költséget vagy annak egy részét nem képes viselni.
Soron kívüli eljárás	A büntetőeljárást soron kívül kell lefolytatni: • ha a terhelt személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés hatálya alatt áll, • ha abban 18. életévét be nem töltött sértett vagy terhelt vesz részt, • a Be. 18. rész szerinti megismételt eljárásban és • a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet idején, az annak területén elkövetett, a Be. 827. §-ában meghatározott bűncselekmény miatt indult büntetőeljárásban.
A büntetőeljárásban a különleges bánásmód rendelkezéseinek szerepe	A büntetőeljárásban részt vevő személyek egyéniesítésének fokozottabb érvényesítése, mivel az érintett eljárási részvétele valamilyen szempontból akadályozott, ezért az akadályt a lehetőségekhez képest kompenzálja, és biztosítja a teljes körű joggyakorlást.
A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések szerepe	A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság különleges bánásmódot igénylő személy jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítését és a személy kíméletét az eljárás érdekeire figyelemmel lehetőség szerint biztosítják és elősegítik.
A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések típusai	A hatékony jogérvényesítést/joggyakorlást elősegítő és védelmi eszközök.
A különleges bánásmód megállapítása	Hivatalból vagy érintett (vagy annak segítője) indítványára.

A különleges bánásmód alapja	Megalapozó körülmény különösen • az érintett személy életkora, • az érintett személy szellemi, fizikai, egészségi állapota, • az eljárás tárgyát képező cselekmény kirívóan erőszakos jellege, illetve • az érintett személynek a büntetőeljárásban részt vevő más személyhez fűződő viszonya.
A különleges bánásmódot igénylő elsődlegesen érintett személyi kör	A természetes személy sértett és a tanú különleges bánásmódot igénylő személynek minősül, ha a személyes jellemzői vagy az eljárás tárgyát képező bűncselekmény jellege és körülményei alapján • a megértésben, a megértetésben, • a Be.-ben meghatározott jogok gyakorlásában vagy kötelezettségek teljesítésében, vagy • a büntetőeljárásban való hatékony részvételében akadályozott.
A különleges bánásmódot igénylő másodlagosan érintett személyi kör	A terhelt, a védő, a szakértő, a szaktanácsadó, a vagyoni érdekelt, ezek segítője és más személyek is különleges bánásmódot igénylő személynek minősülnek kivételesen, és vonatkozásukban egyes (kíméleti) intézkedések alkalmazhatók.
A külön döntés nélkül (kötelező) különleges bánásmódot igénylő személyek köre	• 18. életévét be nem töltött személyek • fogyatékos személyek • a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje
Az ügymegismerés módjai	• a megvizsgálás lehetővé tétele • felvilágosítás, tájékoztatás • az érintett által készített saját másolat, illetve felvétel esetei • kivonathoz való jog • másolathoz való jog
A büntetőeljárási adatvédelem	A büntetőügyekben eljáró hatóságok a büntetőeljárás folytatása céljából megismerhetik és kezelhetik mindazon személyes adatokat, valamint az ügynevezett védett adatokat – törvény alapján védett titok és hivatás gyakorlásához kötött titok –, amelyek a Be.-ben meghatározott feladataik ellátásához szükségesek.
A jelenlét biztosításának eszközei	• idézés • értesítés • előállítás • elővezetés • elfogatóparancs
Az idézés és az értesítés	A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság azt idézi, akinek a jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, és azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de azt a törvény lehetővé teszi. Akit idéznek, köteles az őt idéző bíróság, ügyészség, illetve nyomozó hatóság előtt megjelenni.

Az idézés és az értesítés módja	Az idézés és az értesítés kézbesítés útján, kizárólag hangkapcsolatot biztosító elektronikus úton vagy a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság előtti megjelenés alkalmával szóban történik.
Előállítás	A terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy személyi szabadságának átmeneti elvonása annak érdekében, hogy az érintettet eljárási cselekmény elvégzése céljából az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság elé kísérjék, és biztosítsák a jelenlétét az eljárási cselekményen.
A telekommunikációs eszköz használatának fogalma	Az eljárási cselekményen történő jelenlétre a Be. alapján kötelezett vagy jogosult számára a jelenlét telekommunikációs eszköz útján is biztosítható.
A telekommunikációs eszköz használatának elrendelésének kötelező esetei	• különleges bánásmódot igénylő sértett jelenlétét igénylő eljárási cselekmény esetén • fogva lévő • személyi védelem alatt álló • Védelmi Programban részt vevő • tanú • terhelt jelenlétét igénylő eljárási cselekménynél
A határidő fogalma és a határnap fogalma	Határidő: egyes eljárási cselekmények teljesítésére nyitva álló időtartam. A hatóság állapítja meg a Be.-ben meghatározott keretek között, órákban, napokban, munkanapokban, hónapokban vagy években. Határnap: eljárási cselekmény elvégzésére meghatározott időpont, amelyet a hatóság állapít meg.
Választható elektronikus kapcsolattartás	Az elektronikus kapcsolattartásra nem köteles büntetőeljárásban részt vevő személy vagy annak jogi képviselőnek nem minősülő képviselője – feltéve, hogy az elektronikus ügyintézéshez való joga nem szünetel – az eljárás bármely szakaszában vállalhatja az elektronikus kapcsolattartást.
Kötelező elektronikus kapcsolattartás	Az E-ügyintézési törvény alapján elektronikus kapcsolattartásra kötelezett büntetőeljárásban részt vevő személy – az alábbiakban meghatározott kivétellel – minden beadványt kizárólag az E-ügyintézési törvény 17. § (1) bekezdésének megfelelő nyilatkozat szerint, elektronikus úton nyújthat be a bírósághoz, az ügyészséghez és a nyomozó hatósághoz, és a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság is elektronikus úton kézbesít a részére. Mentessül a kötelező elektronikus kapcsolattartás alól a büntetőeljárásban részt vevő személy, ha elektronikus ügyintézéshez való joga szünetel, illetve a védő és a jogi képviselő az eljárási cselekmény helyszínén, valamint az eljárási cselekmény során részére adott eredeti meghatalmazás azonnali benyújtásakor.

A bíróságok, ügyészségek és nyomozó hatóságok egymás közötti és más szervekkel történő elektronikus kapcsolattartása	A bíróságok, az ügyészségek és a nyomozó hatóságok – az alábbiakban meghatározott kivétellel – egymással, valamint törvény alapján elektronikus ügyintézészt biztosító szervvel, továbbá a Kormány által kijelölt közfeladatot ellátó szervvel elektronikus úton tartják a kapcsolatot. Kivételt képez az elektronikus kapcsolattartás alól, ha a kézbesítendő, illetve továbbítandó bizonyítási eszköz papíralapú bemutatása, megtekintése szükséges. Erre különösen akkor kerülhet sor, ha az eredetileg papíralapú bizonyítási eszközök nagy mennyisége, illetve sajátos alakja miatt azok digitalizálása aránytalan nehézséggel járna, vagy ha a papíralapú irat valódisága vitás.
A határidőre vonatkozó rendelkezések elektronikus kapcsolattartás esetén	Ha a büntetőeljárásban a kapcsolattartás elektronikus úton történik, a napokban, munkanapokban, hónapokban vagy években megállapított határidő esetén a határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha a bírósághoz, az ügyészséghez vagy a nyomozó hatósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján, elektronikus úton szabályszerűen benyújtották.

3. Példatár: Eljárási cselekmények

1. Mely fogalmak meghatározását találja az alábbiakban?

Meghatározás	Fogalom
Az eljárási feladatok alapján gyakorolt jogoknak és teljesített kötelezettségeknek külső megnyilvánulásai, amelyeknek idejét, helyét, módját és alakszerűségeit a Be. szabályozza, és amelyekhez a Be. joghatásokat fűz.	
A büntetőügyekben eljáró hatóságok a büntetőeljárás lefolytatása céljából megismerhetik és kezelhetik mindazon személyes adatokat, valamint az ügynevezett védett adatokat – törvény alapján védett titok és hivatás gyakorlásához kötött titok –, amelyek a Be.-ben meghatározott feladataik ellátásához szükségesek.	
A büntetőeljárásban részt vevő személyek egyéniesítésének fokozottabb érvényesítése, mivel az érintett eljárási részvétele valamilyen szempontból akadályozott, ezért az akadály a lehetőségekhez képest kompenzálja és biztosítja a teljes körű joggyakorlást.	
A büntetőeljárásban részt vevő személyek – terhelt, valamint a természetes személy sértett, vagyoni érdekelt és egyéb érdekelt – büntetőeljárásban biztosított jogai érvényesítésének megkönnyítését biztosítja, ha az érintett személy a jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt a bűnügyi költséget vagy annak egy részét nem képes viselni.	
• megvizsgálás lehetővé tétele • felvilágosítás, tájékoztatás • az érintett által készített saját másolat, illetve felvétel esetei • kivonathoz való jog • másolathoz való jog	

2. Karikázza be különleges bánásmód körébe tartozó hatékony jogérvényesítést/joggyakorlást elősegítő eszközöket!
- Fokozott körütekintéssel való eljárás a kapcsolattartás során.
 - Kép- és hangfelvételt készítése az érintett személy részvételét igénylő eljárási cselekményről.
 - Szembesítés mellőzése.
 - Az érintett személy részvételét igénylő eljárási cselekmény előkészítése, úgy hogy az megismétlés nélkül elvégezhető legyen.
 - Hivatalból zárt adatkezelés.
 - Telekommunikációs eszköz használata esetén a személyazonosításra alkalmas tulajdonságok technikai eszközzel történő torzításának elrendelése.
 - Hivatalból zárt adatkezelés. Telekommunikációs eszköz útján az érintett személy jelenlétének a biztosítása az eljárási cselekményen.
 - Kérdésfeltevési jog helyett kérdésfeltevés indítványozásának biztosítása.

3. A nyomozó hatóság megsértette-e a Be. vonatkozó rendelkezését, amikor engedélyezte a gyanúsított számára a költségkedvezményt?

A nyomozás során a nyomozó hatóság a gyanúsított kérelmére – amelyben kérte a kirendelt védője díjának és költségeinek állam általi előlegezését és viselését a jövedelmi és vagyoni viszonyaira tekintettel – helyt adott, és a költségkedvezményt engedélyezte.

4. Az adott fogalmakhoz párosítsa a megadott meghatározásokat, töltsse ki a táblázatot!

Fogalom	
Költségkedvezmény	
Az idézés és az értesítés	
Jelenlét biztosításának eszközei	
Az ügymegismerés módjai	
Külön döntés nélkül különleges bánásmódot igénylő személyek köre	
Előállítás	

- Megvizsgálás lehetővé tétele; felvilágosítás, tájékoztatás; érintett által készített saját másolat, illetve felvétel esetei; kivonathoz való jog; másolathoz való jog.
- A büntetőeljárásban részt vevő személyek – terhelt, valamint a természetes személy sértett, vagyoni érdekelt és egyéb érdekelt – büntetőeljárásban biztosított jogai érvényesítésének megkönnyítését biztosítja, ha az érintett személy a jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt a bűnügyi költséget vagy annak egy részét nem képes viselni.
- Idézés; értesítés; előállítás; elővezetés; elfogatóparancs.
- A 18. életévét be nem töltött személy, a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvényben meghatározott fogyatékos személy, továbbá az is, aki ilyennek minősülhet, valamint a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje.
- Az érintett személy életkora; az érintett személy szellemi, fizikai, egészségi állapota; az eljárás tárgyát képező cselekmény kirívóan erőszakos jellege, illetve az érintett személynek a büntetőeljárásban részt vevő más személyhez fűződő viszonya.
- A terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy személyi szabadságának átmeneti elvonása annak érdekében, hogy az érintett eljárási cselekmény elvégzése céljából az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság elé kísérjék, és biztosítsák a jelenlétét az eljárási cselekményen.
- A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság azt idézi, akinek a jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, és azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de azt a törvény lehetővé teszi.
- Egyes eljárási cselekmények teljesítésére nyitva álló időtartam. A hatóság állapítja meg a Be.-ben meghatározott keretek között, órákban, napokban, munkanapokban, hónapokban vagy években.

- i) Idézzel szemben mulasztó személy személyi szabadságának átmeneti elvonása annak érdekében, hogy az érintettet a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság elé kísérjék, vagy biztosítsák az eljárási cselekményen való jelenlétét.

4. Tesztsor: Eljárási cselekmények

1. Válassza ki az igaz állításokat!

- a) A terhelt, valamint a természetes személy sértett, vagyoni érdekelt és egyéb érdekelt jogai érvényesítésének megkönnyítésére költségkedvezményben részesíthető, ha jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt a bűnügyi költséget vagy annak egy részét nem képes viselni.
- b) Ha a kihallgatandó személy siketvak, kérésére jelnyelvi tolmács közreműködésével kell kihallgatni.
- c) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a tanú különleges bánásmód megállapítása iránt előterjesztett indítványának elutasításáról határozatot hoz.
- d) A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések csak a hatékony jogérvényesítést/joggyakorlást elősegítő eszközök.
- e) A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedés: a kép- és hangfelvételt készítése az érintett személy részvételét igénylő eljárási cselekményről, hatékony jogérvényesítést/joggyakorlást elősegítő eszköz.
- f) A 18. életévét be nem töltött, de a 14. életévét betöltött személy részvételét igénylő eljárási cselekmény esetén a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az eljárási cselekményről kép- és hangfelvételt készít.
- g) A 14. életévét be nem töltött sértett, tanú szembesítése tilos.
- h) Ha a terhelt a 14. életévét nem töltötte be, a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a terhelt jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítése érdekében a terhelt szembesítését csak a hozzájárulásával rendelheti el.
- i) A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettjének a szembesítése a sértett életkorától függetlenül a sértett hozzájárulásával sem rendelhető el, illetve hajtható végre.
- j) Az eljáró bíróság, ügyészség és nyomozó hatóság hivatalból vagy a különleges bánásmódot igénylő személy indítványára kezdeményezheti, hogy a különleges bánásmódot igénylő személy, illetve rá tekintettel más személy jogszabályban meghatározott személyi védelemben részesüljön.
- k) A különösen védett tanú részvételét igénylő eljárási cselekményről írásbeli jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet zártan kell kezelni, és kivonatot kell a jegyzőkönyvről készíteni.
- l) A jogszabályban meghatározott Védelmi Programban történő részvételre irányuló megállapodás megkötését az eljáró bíróság, az ügyészség – a különleges bánásmódot igénylő személy hozzájárulásával – hivatalból vagy a különleges bánásmódot igénylő személy indítványára kezdeményezheti.
- m) A minősített adat kezelésének szabályai nem képezhetik akadályát annak, hogy a büntetőeljárásban részt vevő személyek eljárási jogaikat gyakorolják, kötelezettségeiket teljesítsék.

- n) Az eljárási cselekményen történő jelenlétre a Be. alapján kötelezett vagy jogosult számára a jelenlét telekommunikációs eszköz útján is biztosítható.
 - o) Nem mentesül a kötelező elektronikus kapcsolattartás alól a büntetőeljárásban részt vevő személy akkor sem, ha elektronikus ügyintézéshez való joga szünetel, továbbá a védő és a jogi képviselő sem, amikor az eljárási cselekmény helyszínén az eljárási cselekmény során részére adott eredeti meghatalmazást azonnal benyújtja.
2. Válassza ki a hamis állításokat!
- a) A költségkedvezményt a büntetőeljárásban részt vevő személy kérelmére jogszabályban meghatározottak szerint a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság engedélyezi.
 - b) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a büntetőeljárásban részt vevő személlyel történő kapcsolattartás során törekszik arra, hogy a büntetőeljárásban részt vevő személy a vele közölteket megértse és magát megértesse.
 - c) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a sértett különleges bánásmód megállapítása iránt előterjesztett indítványának elutasításáról nem hoz határozatot.
 - d) A különleges bánásmód körébe tartozó védelmi eszközök soha sem járnak más résztvevő jogkorlátozásával.
 - e) A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedés, a telekommunikációs eszköz használata esetén az érintett személy személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságok technikai eszközzel történő torzítása védelmi eszköz.
 - f) A 14. életévét be nem töltött személy részvételét igénylő eljárási cselekmény helyszínén a terhelt és a védő személyesen nem lehet jelen.
 - g) 14. életévét be nem töltött tanú szembesítése a hozzájárulásával rendelhető el.
 - h) 18. életévét be nem töltött tanú, sértett vallomásának műszeres ellenőrzése tiltott.
 - i) Ha az nem jár a személye felfedésének veszélyével, a bíróság a különösen védett tanú jelenlétét az eljárási cselekményen telekommunikációs eszköz útján is biztosíthatja.
 - j) A személyi védelemre vonatkozó ügyiratokat, az indítványt, az azt elutasító határozatot, valamint a személyi védelem elrendelése és megszüntetése tárgyában hozott döntést sem kell zártan kezelni.
 - k) A bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság a különleges bánásmódot igénylő személy indítványára az indítvány előterjesztésétől számított nyolc napon belül dönt a Védelmi Programban történő részvételre irányuló megállapodás megkötéséről.
 - l) A Védelmi Programban részt vevő személy megjelenésével, közreműködésével kapcsolatos költség elszámolható bűnügyi költségként.
 - m) A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság nem tájékoztathatja a nyilvánosságot a büntetőeljárásról.
 - n) Az előállítás a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy személyi szabadságának átmeneti elvonása annak érdekében, hogy az érintettet eljárási cselekmény elvégzése céljából az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság elé kísérik, és biztosítsák a jelenlétét az eljárási cselekményen.
 - o) Az órákban megállapított határidőbe minden megkezdett óra egész órának számít.

5. Jogesetek: Eljárási cselekmények

5.1. Különleges bánásmód biztosítása a büntetőeljáráásban

A gyanúsított ellen a 18. életévet be nem töltött hozzátartozója sérelmére elkövetett szexuális erőszak büntette miatt indult büntetőeljárás. A vizsgálat során a sértett indítványozta a nyomozó hatóságnál annak megállapítását, hogy különleges bánásmódot igénylő személynek minősüljön a büntetőeljárás során. A nyomozó hatóság a sértett különleges bánásmód megállapítása iránt előterjesztett indítványának helyt adott a Be. 81. § (2) bekezdése c) pontja alapján, azaz az érintett személynek a büntetőeljárásban részt vevő más személyhez fűződő viszonyára tekintettel. A nyomozó hatóság a gyanúsított és a sértett szembesítését rendelte el, amelyhez a sértett nem járult hozzá, a nyomozó hatóság a szembesítést mégis foganatosította, és azon kép- és hangfelvételt készített.

A nyomozó hatóság nem a Be. rendelkezéseinek megfelelően járt el, amikor a sértett indítványára döntött, és különleges bánásmódot igénylő személynek minősítette a sértettet. A Be. 82. § a) és c) pontja szerint külön döntés nélkül különleges bánásmódot igénylő személynek minősül a 18. életévet be nem töltött személy és a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje. A sértett így két törvényi feltételnek is megfelelt, nem volt szükség a nyomozó hatóság külön döntésére. A nyomozó hatóság nem járt el szabályosan akkor sem, amikor a gyanúsított és a sértett szembesítését a sértett hozzájárulása nélkül elrendelte és foganatosította. A Be. 89. § (3) bekezdése szerint a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje életkorától függetlenül kizárólag a sértett hozzájárulásával rendelhető el, illetve hajtható végre a szembesítés. A kép- és hangfelvétel készítése önmagában azonban helyes lett volna, mivel a 18. életévet be nem töltött, nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje részvételével végrehajtott eljárási cselekményről a Be. 89. § (4) bekezdése b) pontja alapján kép- és hangfelvételt kell készíteni.

5.2. Idézés, értesítés

A nyomozó hatóság a súlyos testi sértés büntette miatt indult ügyben a vizsgálat során a gyanúsítás tárgyát érintő szakvéleménnyel kapcsolatban a szakértő meghallgatására a gyanúsítottat idézte 2018. július 17-én 9 órára a nyomozó hatóság hivatali helyiségébe, továbbá figyelmeztette a meg nem jelenés jogkövetkezményeire is. A gyanúsított a szabályszerűen kézbesített idézés ellenére nem jelent meg a rendőrkapitányságon, és nem mentette ki magát, ezért a nyomozó hatóság elővezetését rendelte el.

A Be. 112. § (1) alapján a nyomozó hatóság azt idézi, akinek a jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, és azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de ezt a törvény lehetővé teszi. Mivel a vizsgálat során a szakértő meghallgatásán a Be. 393. § (1) bekezdése szerint a gyanúsított jelen lehet, de ez nem kötelezettség, a gyanúsítottat csak értesíteni kell róla, továbbá nem szabad alkalmazni a határidő mulasztásának egyetlen jogkövetkezményét sem. Erre tekintettel a jogesetben a nyomozó hatóság nem járt el szabályszerűen.

5.3. A határidő és a határnap

Az ügyészség a pénzhamisítás büntette miatt folyó nyomozást a gyanúsítottal szemben megszüntette a Be. 398. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján, ugyanis a rendelkezésre álló adatok, illetve bizonyítási eszközök alapján nem volt megállapítható, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte-e el. A megszüntető határozat rendelkező része tartalmazta azt az ügyészi tájékoztatást, hogy a gyanúsított és védője a Be. 369. § (1) bekezdés alapján a határozat közlésétől számított nyolc napon belül panasszal élhet. A védőnek a megszüntető határozatot 2018. augusztus 10-én (pénteken) kézbesítették. A védő panasszal élt a megszüntető határozat ellen. Arra hivatkozott, hogy a nyomozás megszüntetésének okaként megjelölt Be. 398. § (2) bekezdést és annak *a)* pontját az ügyészség helytelenül jelölte meg. A nyomozás eredményeként ugyanis kétséget kizáróan megállapítható, hogy a bűncselekményt nem a gyanúsított követte el, a helyes hivatkozás ezért a Be. 398. § (1) bekezdés *b)* pontja. A védő 2018. augusztus 21-én (kedden) a panaszt postai úton megküldte az ügyészségnek. Az ügyészség a Be. 370. § (5) bekezdésben hivatkozott, a Be. 80. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján a panaszt elkésettség miatt elutasította.

Az ügyészség nem járt el helyesen, amikor elkésettség okából elutasította a panaszt. Figyelemmel arra, hogy a panasz benyújtásának törvényi határideje 8 nap, és a védő a megszüntető határozatot 2018. augusztus 10. napján (pénteken) vette kézhez, amelybe a kezdőnap nem számít bele, így a panasz benyújtásának legutolsó napja 2018. augusztus 18. (szombat) lett volna. Ám mivel 2018. augusztus 18. és 19. napján a hatóságnál a munka szünetelt, és ez elmondható augusztus 20. napjára is, a határidő az e napot követő munkanapon jár le. Ennek következtében a védő a panaszt törvényes határidőn belül nyújtotta be, így a panasz nem késett el.

6. Eljárási cselekmények

6.1. Az eljárási cselekményekre vonatkozó általános rendelkezések (Be. negyedik rész)

A büntetőeljárás a büntetőeljárás alanyai eljárási cselekményeinek sorozata. A büntetőeljárási cselekmények az eljárási feladatok alapján gyakorolt jogoknak és teljesített kötelezettségeknek külső megnyilvánulásai, amelyeknek idejét, helyét, módját és alakszerűségeit a Be. szabályozza, és amelyekhez a Be. joghatásokat fűz.

Az eljárási cselekmények csoportosítása:

- alanyok szerint
- a büntetőeljárás eljárás szakaszai szerint
- a címzettre vonatkozó kötőerő szerint
- tartalmuk szerint
- a külön nevesített eljárási cselekmények

6.2. A büntetőeljárásban részt vevő személyek joggyakorlására vonatkozó általános szabályok (Be. negyedik rész XIII. fejezet)

Tájékoztatás, figyelmeztetés, kapcsolattartás: a hatóság a büntetőeljárásban részt vevő személyt az őt érintő eljárási cselekményt megelőzően 1. jogairól tájékoztatja és a kötelezettségeire figyelmezteti; 2. a kapcsolattartás során arra törekszik, hogy a közölteket megértse és magát megérttesse, ezért

- egyszerűen és közérthetően fogalmaz,
- figyelembe veszi a büntetőeljárásban részt vevő személy állapotát és személyes jellemzőit,
- meggyőződik arról, hogy a szóban közölteket megértette-e, ennek hiányában a közlést megmagyarázza.

A költségkedvezmény (a Be.-ben egységes költségkedvezményi fogalom meghatározása) a büntetőeljárásban részt vevő személyek büntetőeljárásban biztosított jogai érvényesítésének megkönnyítését biztosítja. Erre lehet jogosult a terhelt, természetes személy sértett, vagyoni érdekelt és egyéb érdekelt

- jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt vagy ettől függetlenül meghatározott ügyben, ha a bűnügyi költséget vagy annak egy részét nem képes viselni,
- különösen indokolt esetben nem természetes személy sértett, vagyoni érdekelt és egyéb érdekelt (kis- és középvállalkozások és az egyéb, különösen a közérdekű célt szolgáló jogalanyok) vagyoni helyzete miatt.

A költségkedvezményt a jogi segítségnyújtó szolgálat engedélyezi, módosítja és visszavonja (a bíróság és az ügyészség tájékoztatása alapján).

A bűnügyi költség részét képező egyes tételek megfizetése alóli mentesség esetei:

- terhelt: a kirendelt védő díjának és költségeinek állam általi előlegezésére és viselésére,
- sértett, magánvádló, pótmagánvádló, vagyoni érdekelt, egyéb érdekelt: a pártfogó ügyvéd díjának és költségeinek állam általi előlegezésére és a jogi segítségnyújtásról szóló törvényben meghatározott esetekben viselésére,
- pótmagánvádló: ügyiratokról kért egyszeri másolat kiadására vonatkozó illeték-feljegyzésre.

Az eljárás elhúzására alkalmas indítványok, nyilatkozatok elintézése: a hatóság az elkésett, törvényben kizárt, nem jogosulttól származó, a korábbival azonos tartalmú, alaptalan indítványokat vagy a joghatás kiváltását célzó nyilatkozatot érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Rövidített indokolás:

- kizárólag az elutasítás oka,
- alkalmazott jogszabály megjelölése,
- figyelmeztetés.

Figyelmeztetést követő előterjesztés:

- ismételten, azonos tartalmú: elbírálása mellőzhető,
- rendbírság: az ismételt előterjesztés az eljárás elhúzására alkalmas.

6.3. Különleges bánásmód biztosítása a büntetőeljárásban (Be. negyedik rész, XIV. fejezet)

A büntetőeljárásban részt vevő személyek egyéniesítésének fokozottabb érvényesítésének indoka: az érintett eljárási részvétele valamilyen szempontból akadályozott. Cél: az akadályt a lehetőségekhez képest kompenzálja és biztosítsa a teljes körű joggyakorlást. A hatóság észleli az egyedi sajátos igényeket, a döntés egységes szempontrendszeren alapul.

A különleges bánásmód megállapítása és általános szabályai (elsődleges személyi kör): a természetes személy sértett és a tanú különleges bánásmódot igénylő személynek minősül, ha a személyes jellemzői vagy az eljárás tárgyát képező bűncselekmény jellege és körülményei alapján

- a) a megértésben, a megértetésben,
- b) a Be.-ben meghatározott jogok gyakorlásában vagy kötelezettségek teljesítésében vagy
- c) a büntetőeljárásban való hatékony részvételében akadályozott.

A különleges bánásmód megállapítása és általános szabályai (másodlagos személyi kör):

- sértett és tanú segítője,
- terhelt, védő, szakértő, szaktanácsadó, vagyoni érdekelt és ezek segítője, valamint
- a felsoroltak valamelyikére tekintettel más személyek vonatkozásában is, egyes védelmi és kíméleti intézkedések alkalmazhatók.

A különleges bánásmód alapja:

- érintett személy életkora,
- érintett személy szellemi, fizikai, egészségi állapota,
- eljárás tárgyát képező cselekmény kirívóan erőszakos jellege, illetve
- az érintett személynek a büntetőeljárásban részt vevő más személyhez fűződő viszonya.

Megállapítása:

- hivatalból, vagy az érintett (vagy segítője) indítványra,
- egyéni értékelés alapján dönt (pozitív döntésnél nem kell határozat),
- sértett indítványának elutasítása határozattal,
- ekkor a sértettnek jogorvoslati joga van.

A különleges bánásmód megállapítása és általános szabályai (külön döntés nélkül – kötelező – különleges bánásmódot igénylő személyek):

- 18. életévét be nem töltött személy,
- fogyatékos személy,
- nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje.

Egyes intézkedések alkalmazása az indokolt (szükséges), olyan mértékben, formában, amely igazodik az alapjául szolgáló akadályozás mértékéhez (arányos).

Fő szabály: nem eredményezhetik az eljárás egyéb résztvevői eljárási jogainak sérelmét, így különösen a terhelt, a védő vagy a sértett jelenléti, részvételi jogának csorbulását.

A különleges bánásmód visszautasítása: a különleges bánásmódot igénylő személy

- különleges bánásmód megállapítását,
- különleges bánásmód körébe tartozó egyes intézkedéseket visszautasíthatja, DE!
- az egyes eljárási cselekmények elvégzésére,
- különleges bánásmód körébe tartozó intézkedés alkalmazására vonatkozó kötelező rendelkezéseket nem utasíthatja vissza.

A különleges bánásmód felülvizsgálata: bármilyen időtartamra vagy formai előírásra vonatkozó törvényi kötöttség nélkül.

A hatóság megszüntetheti, ha a megalapozó körülmények megváltozása folytán a különleges bánásmód feltételei nem állnak fenn.

A különleges bánásmódot a hatóság a sértettnél határozat, a tanúnál határozat nélkül szünteti meg. A nyomozó hatóság a tanúnál az indítvány elutasításáról haladéktalanul tájékoztatja az ügyészséget.

A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések: a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság különleges bánásmódot igénylő személy jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítését és kíméletét az eljárás érdekeire figyelemmel, lehetőség szerint Be.-ben meghatározott intézkedésekkel segítik elő.

Az intézkedések csoportjai fokozatosság szerint: a hatékony jogérvényesítést/joggyakorlást elősegítő intézkedések az érintett megfelelő jogérvényesítését célozzák:

- kíméletet biztosító eszközök,
- eljárást kevésbé befolyásoló eszközök,
- szabadabban alkalmazható, nem teljesen zárt eszközök.

Ezek biztosítják, hogy az érintett személy a különleges bánásmódot megalapozó körülményekből fakadó akadályok ellenére megfelelően gyakorolhassa a Be.-ben meghatározott jogait, illetve teljesítse kötelezettségeit. A hatóság fokozott körültekintéssel jár el a kapcsolattartás és a büntetőeljárás lefolytatása során érintett személy magánéletének kímélete érdekében. A hatóság fokozott védelemben részesíti az érintett személy különleges bánásmódot megalapozó körülményekkel összefüggő személyes adatait, így különösen az egészségügyi adatait. Elősegíti, hogy az érintett személy segítő közreműködését vehesse igénybe.

A hatékony jogérvényesítést/joggyakorlás elősegítő intézkedések:

A hatóság az eljárási cselekmények tervezése és elvégzése során az érintett személy személyes igényeinek figyelembevételével jár el, és az érintett személy részvételét igénylő egyes eljárási cselekményeket haladéktalanul folytatja le.

- A hatóság az érintett személy részvételét igénylő eljárási cselekményt úgy készíti elő, hogy az megismétlés nélkül elvégezhető legyen.

- A hatóság biztosítja, hogy az érintett személy az eljárási cselekmény során, valamint az eljárási cselekmény helyszínén a büntetőeljárásban részt vevő más személlyel szükségtelenül ne találkozzon, különösen, ha a különleges bánásmódot e személyhez fűződő viszonya alapozza meg.
- A hatóság az eljárási cselekményt az erre szolgáló vagy arra alkalmassá tett helyiségben végzi el, feltéve, hogy az érintett személy jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítése és kímélete más módon vagy más intézkedéssel nem biztosítható.
- A hatóság kép- és hangfelvételt készíthet az érintett személy részvételét igénylő eljárási cselekményről.
- A hatóság telekommunikációs eszköz útján biztosíthatja az érintett személy jelenlétét az eljárási cselekményen.
- A bíróság a tárgyalásról vagy annak meghatározott részéről a nyilvánosságot kizárhatja.

A védelmi intézkedések jellemzői:

- Fokozatosság, arányosság.
- Az eszközrendszer kötöttebb, alkalmazására csak meghatározott feltételek esetén kerülhet sor (az érintett életének, testi épségének, személyes szabadságának veszélyeztetettsége, megfélemlítés és befolyásolásmentes részvétel biztosítása).
- A büntetőeljárásban részt vevő más személyek (például terhelt, védő) eljárási jogainak korlátozásával, sérelmével is járhatnak.
- Kohézió a két eszközrendszer között: a kíméleti intézkedésekkel együtt is alkalmazható védelmi igény esetén az érintett védelmének biztosítására.

A hatóság a különleges bánásmódot igénylő személy védelme érdekében a Be.-ben meghatározott kíméleti intézkedések mellett az alábbi védelmi intézkedéseket rendelheti el, illetve kezdeményezheti:

- telekommunikációs eszköz használata esetén a személyazonosításra alkalmas tulajdonságok technikai eszközzel történő torzításának elrendelése,
- eljárási cselekményről hang- vagy kép- és hangfelvétel készítése esetén elrendelhető az érintett személy személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságait technikai úton torzító másolat készítése,
- terhelt és a védő jelenléti jogának korlátozása eljárási cselekményen.

A védelmi intézkedések további jellemzői:

- kérdésfeltevési jog korlátozása kérdésfeltevés indítványozásának biztosításával,
- szembesítés mellőzése,
- hivatalból az érintett személyes adatainak zárt kezelése,
- személyi védelem elrendelésének kezdeményezése,
- különösen védetté tanúvá nyilvánítás, vagy annak kezdeményezése,
- Védelmi Programba bevonás kezdeményezése.

A különleges bánásmód megállapításának kezdeményezésével és vizsgálatával kapcsolatos ügyiratokat zártan kell kezelni.

A különleges bánásmód körébe tartozó intézkedések különös szabályainak három esete:

- 18. életévét be nem töltött személyek esetén (érintett aktuális életkora az irányadó).
- 14. életévét be nem töltött személyek esetén, értelemszerűen a 18. életévét be nem töltött személyekre vonatkozó szabályokat is kötelező alkalmazni.
- Nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje esetén, és további kötelező részletszabályok vannak, ha a sértett a 18. életévét nem töltötte be.

18. életévét be nem töltött személy részvételét igénylő eljárás cselekmény esetén:

- Hatóság lehetőség szerint kép- és hangfelvételt készít (fokozott elvárás).
- Elrendelheti, hogy az eljárási cselekményen igazságügyi pszichológus szakértő is jelen legyen.
- A gyermeket megillető jogoknak hatékonyan érvényesülniük kell (nevelésével, testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésével kapcsolatos jogait és tanulmányi kötelezettségének eleget tudjon tenni, korlátozásra csak különösen indokolt esetben kerülhet sor).
- A tanú, sértett vallomása műszeres vallomás-ellenőrzéssel nem vizsgálható (terheltnél csak hozzájárulásával).
- Tanú, sértett szembesítése csak a hozzájárulásával rendelhető el.

14. életévét be nem töltött személy részvételét igénylő eljárás cselekmény esetén:

- Elvégzésére csak akkor kerülhet sor, ha az attól várható bizonyíték mással nem pótolható.
- Erre szolgáló vagy arra alkalmassá tett helyiségben kell elvégezni, feltéve, hogy az érintett jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítése és kímélete más módon vagy más intézkedéssel nem biztosítható.
- Ha ez az eljárási cselekmény eredményességét nem veszélyezteti, a nyomozás során a nyomozó hatóság biztosítja, hogy az eljárási cselekményt minden alkalommal ugyanazon személy végezze.
- Eljárási cselekményről kép- és hangfelvétel készítése kötelező.
- Érintett tanú-, sértettségbesítés kizárt.
- Ha az érintett részvételét igénylő eljárás cselekmény helyszínén a terhelt és a védő személyesen nem lehet jelen, vagy az érintett tanú kihallgatását a terhelt vagy a védő indítványozta, a tanú részvételét igénylő eljárás cselekményen a hatóság biztosíthatja az indítványt előterjesztő terhelt és védője személyes jelenlétét.

Nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje részvételét igénylő eljárás cselekmény esetén:

- A Be. fő szabálya: eljárási cselekményen vele azonos nemű hallgathatja ki, illetve minden alkalommal a hatóság részéről vele azonos nemű személynek is jelen kell lennie.
- A hatóság biztosítja, hogy a sértett részvételét igénylő eljárás cselekményt minden alkalommal ugyanazon személy végezze. A hatóság ettől eltérhet – a sértett indítványára vagy hozzájárulásával, ha az eljárás eredményességének biztosítása ezt elkerülhetetlenné teszi.

- Nemi deliktumok esetén a sértett szembesítése a sértett életkorától függetlenül kizárólag a sértett hozzájárulásával rendelhető el.

Nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény 18. életévét be nem töltött sértettje részvételét igénylő eljárási cselekmény esetén:

- Erre szolgáló vagy arra alkalmassá tett helyiségben kell elvégezni, kivéve, ha ott nem hajtható végre, vagy a sértett jogai gyakorlásának, kötelezettségei teljesítésének elősegítése és kímélete, illetve védelme más módon is biztosítható.
- Kép- és hangfelvétel készítése kötelező.
- A sértett részvételét igénylő eljárási cselekmény helyszínén a terhelt és a védő személyesen nem lehet jelen.
- A telekommunikációs eszköz alkalmazása során biztosítani kell, hogy a sértett kizárólag az eljáró bírót, ügyészt vagy nyomozó hatóság tagját láthassa.

Nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény 18. életévet még be nem töltött sértettje részvételét igénylő eljárási cselekmény esetén:

- A személyes jelenlét korlátozásának kötelezettsége a bíróság kiküldött bíró vagy megkeresett bíróság útján történő eljárására is irányadó. A korlátozás nem vonatkozik arra, ahol a sértett jelenléte nem kötelező, ennek ellenére a sértett él a jelenlét jogával.
- Jelen lévő személyek kérdésfeltevési joga korlátozott, csak indítványozhatják kérdés feltevését.
- A nyilvánosságot ki kell zárni a tárgyalásnak arról a részéről, ahol a sértett részvétele az eljárási cselekményen kötelező.

Nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény 14. életévét be nem töltött sértettje részvételét igénylő eljárási cselekmény esetén:

- A sértett védelme érdekében a bíróság hivatalból vagy indítványra mellőzheti a sértett tanúként történő kihallgatását, ha a sértett kihallgatására a nyomozás során kép- és hangfelvétel készítésével megfelelően már sor került. Ebben az esetben a sértett nyomozás során tett tanúvallomása bizonyítási eszközként felhasználható.

6.4. Különösen védett tanú

A Be. átfogó szabályozást ad:

- Nemcsak az érintett kihallgatásáról, hanem a személyes jelenlétét, közreműködését igénylő valamennyi eljárási cselekményről rendelkezik.
- A tanú esetleges ismertsége nem akadályozza az intézmény alkalmazásának.
- A terheltnek a különösen védett tanú személyének megjelölésével nincs joga a védelem megszüntetését kezdeményezni.
- Nyomozásnál a kihallgatása az eljáró hatóság feladata (nem a nyomozási bíróé).

Vallomása hitelességének közvetlen ellenőrzése a perbíró feladata. Vádemelés előtt a részvételét igénylő eljárás cselekményen

- az ügyész, a nyomozó hatóság tagja,
- a jegyzőkönyvvezető,
- indokolt esetben szakértő és szaktanácsadó,
- a különösen védett tanú segítőtje,
- az eljárás cselekménnyel szükségszerűen érintett más személy lehet jelen.

A vádemelést követően kihallgatása – a terhelt és a védő részvétele nélkül – kiküldött vagy megkeresett bíróság útján, a Be.-ben meghatározott feltételekkel, kivételes esetben telekommunikációs eszköz alkalmazásával történik.

Különösen védett tanúvá nyilvánítás: a bíróság az ügyészség indítványára különösen védett tanúvá nyilváníthatja a különleges bánásmódot igénylő tanút, ha

- vallomása kiemelkedő súlyú ügy lényeges körülményeire vonatkozik,
- vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható, és
- személyének, tanúként történt kihallgatásának felfedése esetén a tanú vagy hozzátartozója élete, testi épsége vagy személyes szabadsága súlyos fenyegetésnek lenne kitéve.

Különösen védett tanú

- részvételét igénylő eljárás cselekmény végzése során is biztosítani kell, hogy a különösen védett tanú személye ne váljon megismerhetővé,
- fel kell tártatni és ellenőrizni kell a szavahihetőségét, tudomásának megbízható voltát,
- jelenlétét telekommunikációs eszköz útján biztosítják: megtagadhatja a vallomást olyan adatra nézve, amelynek ismeretében személyazonosságára, lakcímére, értesítési címére, tényleges tartózkodási helyére lehet következtetni,
- részvételét igénylő eljárás cselekményről írásbeli jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet zártan kell kezelni.

Különösen védett tanúvá nyilvánítás megszüntetése:

- különösen védett tanú indítványára (nincs fellebbezés: elutasítás és megszüntető határozat ellen),
- hivatalból vagy az ügyészség indítványára, ha a különösen védett tanúvá nyilvánítás feltételei nem állnak fenn,
- hivatalból vagy a terhelt, a védő, illetve az ügyészség indítványára, ha a különösen védett tanú olyan magatartást tanúsít, amely a különösen védett tanú intézményével nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen.

Megszüntetésével együtt a bíróság a vonatkozó ügyiratok zárt kezelését is megszünteti.

6.5. Személyi védelem

A büntetőeljárásban részt vevő személyek védelme:

- A Be.-ben nincs részletes szabály.
- A büntetőeljárással összefüggésben személyi védelemben részesíthető személyekről és a személyi védelem ellátásának szabályairól szóló 41/2018. (III. 13.) Korm. rendelet rendelkezik a részletes szabályokról.
- Eljáró hatóság hivatalból, illetve a különleges bánásmódot igénylő személy indítványára kezdeményezheti.
- Különleges bánásmódot igénylő személy, illetve rá tekintettel más személy jogszabályban meghatározott személyi védelemben részesülhet.
- Büntetőügyekben eljáró hatóság kezdeményezheti különösen indokolt esetben.
- Eljáró hatóságnál terjeszthető elő.
- Személyi védelmet ellátó hatóság az előterjesztésétől számított nyolc napon belül dönt a kezdeményezés tárgyában, elutasítása esetén van jogorvoslat.

A személyi védelem ügyiratait a büntetőügy iratai között zártan kell kezelni, kivéve az indítványt, az azt elutasító határozatot, a személyi védelem elrendelése és megszüntetése tárgyában hozott döntést. A személyi védelem végrehajtását általában a rendőrség végzi. Megszűnik, ha

- az érintett írásban lemond,
- elrendelésének feltételei már nem állnak fenn,
- érintett a követendő magatartásra vonatkozó ajánlásoktól indokolatlanul eltér,
- a Be.-ben foglalt kötelezettségét nem teljesíti.

Személyi védelem biztosítása nem kizárt a büntetőeljárás befejezését követően.

6.6. Védelmi Programban való részvétel

- A Be. csak általános szabályok, részletes szabályok a büntetőeljárásban részt vevők, az igazságszolgáltatást segítők Védelmi Programjáról 2001. évi LXXXV. törvény rendelkezik.
- A büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott érintett Védelmi Program keretében biztosított védelmének részletes szabályairól 15/2018. (VI. 7.) BM rendelet rendelkezik.
- A Védelmi Programban történő részvételre irányuló megállapodás megkötését az eljáró bíróság, az ügyészség és az ügyészség egyetértésével a nyomozó hatóság a különleges bánásmódot igénylő személy hozzájárulásával hivatalból vagy a különleges bánásmódot igénylő személy indítványára kezdeményezheti.
- A részt vevő, fenyegetett helyzetben lévő személy a rendőrséggel köt megállapodást (a polgári jogi jogviszony szerint).
- Különleges intézkedések alkalmazására – mentális, szociális, gazdasági, humán és jogi – támogatás nyújtására válik jogosulttá.

- A Védelmi Program elkészítéséért és végrehajtásáért a rendőrségen belül a Tanú-védelmi Szolgálat a felelős.
- Minden ügyiratot és a részt vevő személy személyes adatait zártan kell kezelni.
- A különleges bánásmódot igénylő személynek a hatóság kezdeményezése tárgyában csupán indítványtételi joga van; a bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság három napon belül dönt.
- A részt vevő személyt a védelmet ellátó szerv útján kell idézni, illetőleg értesíteni, a hivatalos iratokat kézbesíteni is.
- A részt vevő személy az eredeti természetes személyazonosító adatait közli, kivéve a lakcímét (értesítési címét és tényleges tartózkodási helyét), ehelyett a védelmet ellátó szerv címét jelöli meg tartózkodási helyként.
- A védelmet ellátó személy minden eljárási cselekményen jelen lehet, ahol a védett személy jelen van.
- A részt vevő személy megtagadhatja a vallomást olyan adatra nézve, amelynek ismeretében az új személyazonosságára, az új lakcímére, értesítési címére, illetve tényleges tartózkodási helyére lehet következtetni.

Egyes intézkedésekkel érintett más személyek I.: A büntetőeljárásban más résztvevők:

- terhelt és más személyek,
- nem különleges bánásmódot igénylő személyek,
- a Be. egyes intézményeit alkalmazni lehet, de nem teljeskörűen.
- A Be. 85. §. (1) bekezdés általános intézkedései alkalmazhatók, ha a terhelt
 - 18 életévét nem töltötte be,
 - fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvényben meghatározott fogyatékos személy, vagy ilyennek minősülhet, vagy
 - büntetőeljárásban részt vevő más személyhez fűződő viszonyára tekintettel az indokolt.

Egyes intézkedésekkel érintett más személyek II.: Ha a terhelt a 18. életévét nem töltötte be, a hatóság

- lehetőség szerint kép- és hangfelvételt készít,
- elrendelheti, hogy igazságügyi pszichológus szakértő jelen legyen az eljárási cselekményen,
- gyermekbarát kihallgató szobát alkalmaz,
- a terhelt vallomását műszeres vallomás-ellenőrzéssel nem vizsgálhatja.

Ha a terhelt a 14 életévét nem töltötte be, a hatóság kötelezően kép- és hangfelvételt készít az eljárási cselekményről, és a terhelt szembesítését csak a hozzájárulásával rendelheti el.

6.7. A büntetőeljárásban kezelt adatok védelme (Be. negyedik rész XV. fejezet)

Az adatkezelés jogalapja és az adatvédelem: a Be. egységes adatvédelemről rendelkezik. Idetartozik

- a személyes adat,
- a védett adat (védett titok és hivatás gyakorlásához szükséges adat tv. alapján),
- a minősített adat (önálló tárgykör).

A bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság a büntetőeljárás lefolytatása céljából megismerheti és kezelheti ezen adatokat, ha a Be.-ben meghatározott feladatainak ellátásához szükséges.

A hatóság köteles gondoskodni arról, hogy a kezelt védett adat

- szükségtelenül ne kerüljön nyilvánosságra,
- ne juthasson illetéktelen személy tudomására,
- a személyes adat védelme biztosított legyen.

Az eljárás befejezéséig csak Be. rendelkezései szerint törölhetők. A büntetőeljárásban részt vevő személyek a Be. szerinti jogaik gyakorlásához és kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges mértékben és ideig kezelhetik ezen adatokat.

A személyes adatok zárt kezelése – nem mint védelmi eszköz – a Be.-ben az adatkezelés szabályai között található. Alkalmazását a Be. a büntetőeljárásban részt vevő személyek – a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt (érintett személy) – részére biztosítja. Új intézmény az ügyiratok zárt kezelése.

A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság indítványra elrendeli, hogy a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt vagy ezek segítőjének nevét, születési nevét, születési helyét és idejét, anyja nevét, állampolgárságát, személyazonosító okmányának számát, lakcímét, értesítési címét, tényleges tartózkodási helyét, kézbesítési címét, illetve elektronikus elérhetőségét zártan kezeljék (zárt adatkezelés).

A zárt adatkezelést a hatóság hivatalból is elrendelheti, ha úgy ítéli meg, hogy a különleges bánásmódot igénylő személy védelme érdekében szükséges. Csak az ügyben eljáró hatóság kezelheti a zártan kezelt, személyes adatot. A hatóság biztosítja, hogy az eljárás egyéb adataiból se váljon megismerhetővé a zártan kezelt adat. Ám az az érintett hozzájárulása nélkül továbbítható

- az ügyben eljáró hatóság részére,
- áldozatsegítő szolgáltatnak az áldozatsegítéssel kapcsolatos feladatok ellátása végett,
- pártfogó felügyelői szolgáltatnak a közvetítői eljárás lefolytatása céljából.

A személyes adatot csak a megjelölt feladatok ellátásához elengedhetetlenül szükséges mértékben lehet továbbítani.

A zárt adatkezelés elrendelése után

- A hatóság az érintett személy zártan kezelt személyes adatait tartalmazó ügyiratot, illetve bizonyítási eszközt zártan kezeli.

- A hatóság az érintett személy személyazonosságát az azonosításra alkalmas iratok megtekintésével állapítja meg.
- A hatóság a zárt adatkezelést az érintett személy beleegyezésével szüntetheti meg.
- A zártan kezelt ügyirat zárt adatkezeléssel nem érintett része az általános szabályok szerint megtekinthető, ezt a hatóság általában kivonat készítésével biztosítja.
- A hatóság büntetőeljárási feladatainak teljesítéséhez elengedhetetlen, hogy az ügyiraton feltüntesse és az érintett személy hozzájárulása nélkül továbbítsa a feladat teljesülését követően.
- A vádirat, az eljárást felfüggesztő vagy megszüntető határozat és az ügydöntő határozat kivételével az ügyiratot újra zártan kell kezelni.

6.8. Az eljárás ügyiratainak megismerése és zárt kezelése (Be. negyedik rész, XVI. fejezet)

Az eljárás ügyiratait

- a terhelt és védője a terhelt gyanúsított kihallgatását követően,
- a sértett az őt érintő bűncselekménnyel összefüggésben és
- az egyéb érdekelt és vagyoni érdekelt az őt érintő körben, erre irányuló indítványra ismerheti meg.

Az ügyiratok megismerése továbbra is indítvány alapján lehetséges, az előterjesztéstől számított 15 napon belül (biztosítása ellen nincs jogorvoslat). Idetartozik az eljárás valamennyi ügyirata, az egyéb bizonyítási eszközök, kivéve: a felügyelet és irányítás gyakorlásával összefüggésben keletkezett ügyészségi utasítás, nyomozási terv, határozattervezet, előterjesztés (döntés-előkészítés, az ügyészség és a nyomozó hatóság kapcsolattartása körébe tartozó ügyiratok), zártan kezelt adatok és ügyiratok.

A Be.-ben a megismerés módjai:

- megvizsgálás lehetővé tétele,
- felvilágosítás adása, tájékoztatás nyújtása,
- saját részre történő másolat, illetve felvétel lehetővé tétele,
- hatóság által az ügyiratról készített kivonat vagy másolat kézbesítése,
- jogszabályban meghatározott egyéb módon való biztosítása.

Az eljárás ügyiratainak megismerése:

- Teljes és eseti alapon korlátozható a megismerés elve (terhelti együttműködés intézménye és a vizsgálat nyilvánosságának, kontradiktórius jellegének erősödése).
- Korlátozás: jogra vagy annak módjára – határozattal – a nyomozás befejezéséig az eljárás érdekeire figyelemmel.
- Nem korlátozható az olyan eljárási cselekményről készült ügyirat, amelyen az indítványozó jelen volt, vagy jelen lehetett, továbbá a szakvélemény vonatkozásában.
- Hatóságoknak biztosított a megismerés: bíróság, ügyészség, közjegyző, bírósági végrehajtó, pártfogó felügyelő, megelőző pártfogó felügyelő, nyomozó hatóság stb., valamint nemzetközi szerződéssel és európai uniós jogi aktussal létrehozott szerv törvényi felhatalmazással, a feladata ellátásához szükséges mértékben és időtartamban.

Az ügyirat zárt kezelése: a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság az ügyiratok között elkülönítve, zártan kezeli a Be.-ben meghatározott ügyiratot. A zártan kezelt ügyiratot a Be.-ben, valamint az eljáró bíróság, ügyészség eltérő rendelkezése hiányában csak a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság ismerheti meg. A bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság biztosítja, hogy a zártan kezelt ügyirat, illetve annak tartalma az eljárás egyéb ügyirataiból és adataiból ne váljon megismerhetővé.

6.9. A minősített adat felhasználása (Be. negyedik rész XVII. fejezet)

A minősített adat felhasználásának feltétele: a minősített adat kezelésének szabályai nem képezhetik akadályát annak, hogy a büntetőeljárásban részt vevő személyek eljárási jogait gyakorolják, kötelezettségeiket teljesítsék.

A minősített adat fogalmát lásd a 2009. évi CLV. törvényben (a továbbiakban: Mavtv.). Ennek alapján megkülönböztetünk nemzeti minősített adatot és külföldi minősített adatot.

A minősített adat felhasználása a bíróság, az ügyészség és a büntetőeljárásban részt vevő személyek által: a büntetőeljárásban az eljáró bíró és ügyész személyi biztonsági tanúsítvány, valamint titoktartási nyilatkozat és felhasználói engedély nélkül használhatja fel a büntetőeljárásban vagy a büntetőeljárással összefüggésben keletkezett, illetve rendelkezésére bocsátott minősített adatot.

A büntetőeljárásban részt vevő személy személyi biztonsági tanúsítvány, titoktartási nyilatkozat és felhasználói engedély nélkül használhatja fel azt a minősített adatot, amelyet a megismerhető ügyirat tartalmaz.

A minősített adatot tartalmazó irat felhasználása:

- A Be. és Mavtv. felhatalmazása szükséges hozzá.
- Az eljárást folytató, az eljárásban részt vevő ügyész, bíró, igazságügyi szakértő nemzetbiztonsági ellenőrzésen esett át.
- Nem szükséges személyi biztonsági tanúsítvány, titoktartási nyilatkozat, felhasználói engedély, ha fel kívánja használni a nemzeti minősített adatot, amely a büntetőeljárásban vagy a büntetőeljárással összefüggésben keletkezett, illetve a rendelkezésére bocsátottak.
- Nyomozó hatóság tagjára nem vonatkozik.
- Ügyintézés: minősített adat feldolgozása; nyilvántartásával kapcsolatos valamennyi tevékenység, másolás, sokszorosítás, kivonatkészítés; fordítás; szerven belüli átadása; szerven kívülre történő továbbítása, szállítása.
- A büntetőeljárás résztvevőit figyelmezteti a hatóság, hogy a minősített adatot köteles megtartani, valamint a minősített adattal való visszaélést a Btk. büntetni rendeli.
- A figyelmeztetést jegyzőkönyvbe kell foglalni.
- Megismertetése a hatóság feladata.
- A büntetőeljárásban részt vevő személy rendelkezési jogosultsága:
 - minősített adat birtokban tartása,
 - jogai gyakorlása, kötelezettsége teljesítése feladata végrehajtása érdekében történő feldolgozása,

- a Mavtv.-ben rendelkezési jogosultság is biztosítható.

A minősített adathoz történő hozzáférés biztosítása: a kézbesítés és megismerés biztosítása során az eljáró hatóság ellenőrzi, hogy az érintett megfelel-e a Mavtv.-ben meghatározott személyi, fizikai, adminisztratív és elektronikus biztonságra vonatkozó feltételeknek.

A hatóságok a minősített adatot tartalmazó ügyirathoz történő hozzáférést és a kézbesítést a titkos ügykezelésre fenntartott helyiségében valamint az adott ügyben tartott tárgyalás, nyilvános ülés vagy ülés idejére a bíróság hivatalos helyiségében biztosítják, ha az érintett kijelenti, hogy nem felel meg a személyi, fizikai, adminisztratív és elektronikus biztonságra vonatkozó feltételeknek, vagy az érintett nem nyilatkozik, vagy a hatóság megállapítja, hogy a fent jelölt biztonsági feltételeknek nem felel meg.

A Be.-nek megfelelően, ha a hatóság az általános módon kézbesíti az ügyirat kivonatát (azaz nem tartalmaz minősített adatot), akkor nem szükséges a felhasználói engedély kiadására jogosult jóváhagyása.

6.10. Tájékoztatás a büntetőeljárásról (Be. negyedik rész XVIII. fejezet)

A nyilvánosság tájékoztatásának általános szabályai: a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság tájékoztathatja a nyilvánosságot a büntetőeljárásról. A Be. büntetőeljárás szakaszonként határozza meg, hogy ez mely hatóság feladata. A nyomozás befejezéséig a nyomozó hatóság erre feljogosított tagja és az ügyészség, a bírósági eljárás során – a bíróság vádemelés előtti eljárását is ideértve – a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben erre feljogosított személy és az ügyészség. Külön jogszabályok vonatkoznak arra, hogy ki lehet további jogosult.

A nyilvánosság tájékoztatásának formái:

- lehet hatóság saját kezdeményezésére (például sajtótájékoztató, közlemény kiadása),
- tájékoztatás iránti indítvány alapján,
- bírósági eljárásban, ahol a bíróság engedélyt ad kép-, hang- vagy kép- és hangfelvétel készítésére.

Aki a nyilvánosság tájékoztatása céljából a hatóságtól tájékoztatást, kép-, hang- vagy a kép- és hangfelvétel készítésére vonatkozó engedélyt kér, indítványában köteles közölni nevét, nem természetes személy esetén megnevezését, elérhetőségét, és hogy a nyilvánosságot hogyan – különösen mely médiatartalom-szolgáltató vagy egyéb, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás útján – tájékoztatja.

A nyilvánosság tájékoztatása a bíróság tárgyalásáról: mindenkinek joga van ahhoz, hogy a bíróság tárgyalásáról a médiarendszer útján tájékoztatást kapjon.

A bírósági tárgyaláson kép-, hang-, vagy kép- és hangfelvétel készítése az egyesbíró vagy a tanács elnöke engedélyével lehetséges – jelen lévő személyről csak az érintett hozzájárulásával, a bíróság tagjai, jegyzőkönyvvezető, ügyész, védő hozzájárulása nem kell. A hallgatóság számának korlátozása nem eredményezheti a nyilvánosság tájékoztatáshoz való jogának sérelmét.

A nyilvánosság tájékoztatásának korlátai: a hatóság megtagadja a tájékoztatást, illetve a kép-, hang- vagy a kép- és hangfelvétel készítésére vonatkozó engedély megadását, ha

- a büntetőeljárásban részt vevő (különösen a különleges bánásmódot igénylő) személy élete, testi épsége, egészsége, magánélethez fűződő joga közvetlen veszélynek lenne kitéve,
- személyes adatainak védelméhez elengedhetetlenül szükséges,
- befolyás és megfélemlítés nélkül gyakorolja jogait és teljesítse kötelezettségeit,
- minősített adat, zárt tárgyalás esetén a nyilvánosság kizárására okot adó érdekek védelme érdekében elengedhetetlenül szükséges,
- megadása sértené a büntetőeljárás vagy az egyes eljárási cselekmény eredményességét, valamint az eljárási cselekmény folyamatosságát vagy zavartalanságát.

A nyilvánosság tájékoztatásának korlátai: a hatóság tájékoztatást, a kép-, hang- vagy a kép- és hangfelvétel készítésére vonatkozó engedély megadását kizárólag a Be.-ben meghatározott okokból, az abban meghatározott célok eléréséhez vagy biztosításáig szükséges mértékben és időtartamra tagadhatja meg. A bíróság visszavonhatja az engedélyt, válaszadás nélkül mellőzheti a tájékoztatást, a kép-, hang-, vagy kép- és hangfelvétel engedélyezése iránti indítvány elbírálását, ha az indítványt előterjesztője a Be.-ben meghatározott kötelezettségének nem tett eleget.

Az egyéb tájékoztatás: eljárásról tájékoztatás annak adható, akinek az eljárás lefolytatásához vagy annak eredményéhez jogi érdeke fűződik. Vádemelés előtt az ügyészség vezetője, vádemelés után az eljáró bíróság elnöke – az ehhez fűződő jogi érdek igazolása után – engedélyezi az ügyiratok megismerését vagy a kért tájékoztatás megadását.

Szignalizáció: ha a bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság az eljárása során olyan tényt állapít meg, vagy körülményt észlel, amely miatt hivatalból további bírósági vagy közigazgatási eljárás, illetve más eljárás kezdeményezésének vagy lefolytatásának van helye, e célból az eljárás kezdeményezésére, illetve lefolytatására jogosult szervet tájékoztatja. Katona gyanúsításáról tájékoztatni kell az előjáróját.

6.11. Jelenlét biztosítása az eljárási cselekményen (Be. negyedik rész XIX. fejezet)

Az idézés és az értesítés: a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság azt idézi, akinek a jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, és azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de azt a Be. lehetővé teszi (az ügyész mindig értesítést kap). Akit idéznek, köteles az őt idéző bíróság, ügyészség, illetve nyomozó hatóság előtt megjelenni.

Az idézés és az értesítés módja:

- írásban, kézbesítés útján: papíralapú idézés vagy értesítés zárt iratban,
- szóban: személyes megjelenéskor, a tényét és időpontját rögzítő feljegyzést az iraton az érintettel alá kell íratni, vagy jegyzőkönyvbe kell venni,
- kizárólag hangkapcsolatot biztosító elektronikus úton,
- ha a címzett fogva van, akkor a hatóság rendelkezik a címzett átkísérése iránt,
- kiskorú esetén törvényes képviselőjével is közölni kell az idézést (kiskorú gondozását ellátó nagykorú személyt azzal a felhívással kell értesíteni, hogy a kiskorú megjelenéséről gondoskodik; ha a kiskorú a 14 életévét nem töltötte be, akkor a gondozását ellátó nagykorú személy útján).

Az idézés és az értesítés módja és tartalma: a Be. meghatározza az időközt. Kézbesítés esetén a címzett legkésőbb az eljárási cselekmény időpontja előtt öt nappal megkapja az idézést. Nyomozás során (sürgősségnél) ez 24 óra, védőnél két óra. Az idézett és értesített hozzájárulásával ezen belül is az idézés, illetve az értesítés tartalmi kellékei:

- a kibocsátó hatóság megjelölése, ügyszáma,
- az idézettnél hol, mikor, milyen minőségben kell megjelenennie, az értesített hol, mikor, milyen minőségben jelenhet meg,
- a távolmaradás következményeire való figyelmeztetés,
- az idézett felhívható arra, hogy az ügyre vonatkozó iratain kívül a bizonyításnál felhasználható feljegyzéseit vagy egyéb tárgyait hozza magával.

A mulasztás oka:

- szabályszerű idézés ellenére való és előre vagy utólag alapos okkal ki nem mentett meg nem jelenés,
- az eljárási cselekményről engedély nélkül történő eltávozás,
- önhibából eredő olyan állapotban való megjelenés, amely miatt a megidézett személy nem hallgatható ki, vagy az eljárási kötelezettségeit nem képes teljesíteni.

Az idézéssel és az értesítéssel szembeni mulasztás következményei:

- Terhelt:
 - elővezetés (alkalmazása lehetőség a hatóság részéről),
 - előállítás (a nyomozás során alkalmazása lehetőség a hatóság részéről),
 - az okozott költség megtérítése (alkalmazása kötelező).
- Tanú:
 - elővezetés (lehetőség),
 - rendbírság (lehetőség),
 - okozott költség megtérítése (kötelező).
- Szakértő és a büntetőeljárásban részt vevő egyéb személy:
 - rendbírság (lehetőség),
 - okozott költség megtérítése (kötelező).

Az idézéssel és az értesítéssel szembeni mulasztás következményei:

- Védő:
 - rendbírság (lehetőség),

- okozott költség megtérítése (kötelező), ugyanakkora mulasztás jogkövetkezményei nem alkalmazhatók, ha a védő helyettesítéséről gondoskodott, vagy e kötelezettség teljesítése előre nem ismert elháríthatatlan akadály miatt nem volt lehetséges.
- Gondozó:
 - kiskorú mulasztása esetén: rendbírság (lehetőség),
 - kiskorú mulasztása esetén: okozott költség megtérítése (kötelező).
- Ügyész:
 - ha határnapot mulaszt, akkor a bíróság a felettes ügyészt tájékoztatja erről,
 - elektronikus úton történt idézésnél felvétel hitelessége utólagosan bizonyítható formában (hatóság rögzítette).

Előállítás: a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy személyi szabadságának átmeneti elvonása annak érdekében, hogy az érintettet eljárási cselekmény elvégzése céljából az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság elé kísérjék, és biztosítsák a jelenlétét az eljárási cselekményen.

Jellemzői:

- az érintett idézésének feltételei fennállnak,
- a megjelenés idézés útján történő biztosítása az eljárás érdekeire figyelemmel nem célszerű,
- az előállítást a rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerve hajtja végre,
- nyomozása során a NAV hajtja végre,
- az előállítást végrehajtó szerv intézkedést és kényszerítő eszközt alkalmazhat,
- katona előállítása az előjárója útján is végrehajtható,
- költsége nem büntügyi költség, azt az állam viseli,
- terhelt elfogása, hatóság elé állítás – súlyosabb, mint az elővezetés.

Elővezetés: az idézéssel szemben mulasztó személy személyi szabadságának átmeneti, ideiglenes jellegű elvonása abból a célból, hogy az érintettet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság elé kísérjék, vagy biztosítsák egy meghatározott eljárási cselekményen való jelenlétét. Ez a szabályszerű idézéssel szembeni mulasztás jogkövetkezménye.

Jellemzői:

- hatóság írásbeli határozata szükséges hozzá,
- végrehajtása főszabály szerint a rendőrség feladata,
- a határozatban megjelölt helyre kíséri az idézéssel szemben mulasztó személyt, ennek érdekében szükség esetén kényszerít vagy más intézkedést alkalmazhat,
- lehetőség szerint a napnak a 6. és 22. órája között,
- kivételesen az elővezetés helyett úgynevezett útba indítás elrendelése,
- terhelt – azonnali elrendelés,
- az elővezetéssel felmerült költségek az érintett személyt terhelik,
- eredménytelen elővezetés esetén azonban különös méltánylást érdemlő okból a hatóság mentesíthet a költségviselés alól (az állam viseli a költségét),
- katona elővezetése az előjárója útján is végrehajtható.

Elfogatóparancs: a hatóság szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén a terhelt vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy (érintett) őrizetének elrendelése érdekében határozatával elfogatóparancsot bocsáthat ki.

Akkor szükséges,

- ha az érintett tényleges tartózkodási helye ismeretlen,
- ha a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedésekkel elérni kívánt célok biztosítása érdekében elfogása és őrzete indokolt,
- ha tényleges tartózkodási helye ismert, azonban a fenti ok miatt elfogása és őrzete indokolt,
- ha külföldön van fogva, a nemzetközi elfogatóparancs, európai elfogatóparancs kibocsátásának feltételei fennállnak, az érintett Magyarországra történő átadása, illetve kiadatása indokolt.

Az érintett elfogása, illetve Magyarországra történő kiadatása vagy átadása esetén őriztet el kell rendelni, és 24 órán belül az elfogatóparancsot kibocsátó vagy az abban megjelölt más ügyészség, illetve nyomozó hatóság elé kell kísérni, illetve ha bíróság a kibocsátó, vagy az elfogatóparancsban a bíróság van megjelölve, 72 órán belül a bíróság elé kell kísérni.

Kötelező, hogy a hatóság, illetve a hivatalos személy tájékoztassa a kibocsátó bíróságot, ügyészséget vagy nyomozó hatóságot, ha olyan személy elérhetőségéről szerez tudomást, aki ellen elfogatóparancsot bocsátottak ki.

Ha az érintett önként jelenik meg, akkor az elfogatóparancsot vissza kell vonni, és az őriztet el kell rendelni, ha a bírói engedélyes személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés azzal biztosítható. Ha a terheltet elfogatóparancs alapján fogják el, az elfogását követően a hatóság elé állításával kapcsolatban felmerült bűnügyi költség őt terheli.

6.12. Telekommunikációs eszköz használata (Be. negyedik rész XX. fejezet)

A telekommunikációs eszköz használatának fogalma: az eljárási cselekményen a Be. alapján jelenlétre kötelezett vagy jogosult számára nem személyesen, hanem telekommunikációs eszköz útján biztosítható. Az eljárási cselekmény kitűzött, illetve a hatóság által megjelölt (elkülönített) helyszín között az összeköttetés kép- és hangfelvétel, folyamatos hangfelvétel. Ha csak folyamatos hangfelvétel biztosítható, a Be. szűkíti az alanyi kört, illetve a lehetséges eljárási cselekményeket (tanú kihallgatása, tolmács jelenlétének biztosítása, nyomozás során a szakértő meghallgatása és a terhelt kihallgatása).

A telekommunikációs eszköz használatának elrendelése: az eljáró hatóság hivatalból (hataldéktaul, egyébként idézéssel egyidejűleg közli), érintett indítványára rendelheti el a telekommunikációs eszköz használatát. Nincs helye jogorvoslatnak indítvány elutasítása esetén, valamint – ha a Be. kivételt nem tesz – használatának elrendelése ellen.

Kötelező alkalmazni:

- különleges bánásmódot igénylő sértett jelenlétét igénylő eljárási cselekmény esetén,
- fogva lévő,
- személyi védelem alatt álló,

- Védelmi Programban részt vevő, tanú, illetve terhelt jelenlétét igénylő eljárási cselekménynél.

A telekommunikációs eszköz használatának elrendelése mellőzhető, ha a cél más módon is biztosítható, vagy a sértett, a tanú, a terhelt személyes megjelenése az eljárási cselekmény jellege vagy annak eredményes elvégzése érdekében nélkülözhetetlen. Bíróság csak különösen indokolt esetben mellőzheti a különleges bánásmódot igénylő sértett jelenlétét igénylő eljárási cselekmények esetén (ha más módon biztosítja a tanú vagy a sértett védelmét), fogva lévő, a személyi védelem alatt álló vagy a Védelmi Programban részt vevő tanú vagy terhelt jelenlétét igénylő eljárási cselekmény esetén vagy letartóztatás meghosszabbítása vagy fenntartása tárgyában tartott ülésen.

A telekommunikációs eszköz használata a terhelt hozzájárulásával rendelhető el a terhelt személyi szabadságát érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés elrendelése tárgyában tartott ülésen vagy előkészítő ülésen történő terhelti jelenlét biztosítására. A vádlott a döntés közlésétől számított három napon belül indítványozhatja, hogy a bíróság a vádlott személyes jelenlétét a tárgyalás kitűzött helyszínén biztosítsa. A bíróság a vádlott indítványát akkor utasíthatja el, ha a vádlott személyes jelenlétének biztosítását a Be. kizárja vagy a vádlott, illetve más személy védelme csak telekommunikációs eszköz használatával biztosítható.

A telekommunikációs eszköz használata során jelen lévő személyek elkülönített helyszínén jelen kell, hogy legyen legalább egy olyan személy, aki hatóság tagja, a fogva tartást végrehajtó intézetnek a fogva tartott személy személyazonosságának megállapítására feljogosított dolgozója. Rajtuk kívül jelenléti joggal rendelkezik:

- az a személy, akinek a jelenlétét a telekommunikációs eszköz útján biztosítják,
- a személy védője vagy segítője,
- a fogva tartott személy esetében a terhelt őrzését ellátó személy,
- a szakértő,
- a telekommunikációs eszköz működését biztosító személyzet.

Eljárási szabályok a telekommunikációs eszköz használata során: ez nem akadályozza annak, hogy a felek kérdészi, észrevételezési, indítványtételi és egyéb eljárási jogokkal éljenek. Ha a terhelt a telekommunikációs eszköz használata miatt a védőjével nem egy helyszínen tartózkodik, a terhelt és védője közötti tanácskozást legalább hangkapcsolatot biztosító elektronikus úton kell lehetővé tenni. Biztosítani kell, hogy az eljárási cselekményen jelen lévő személyek lássák és hallják egymást – ha csak hangösszeköttetésre van lehetőség, hallják az elkülönített helyszínen jelen lévő személyeket. Biztosítani kell, hogy az eljárási cselekmény menetét érdemben követhessék. A hatóság a különleges bánásmódot igénylő személynél elrendelheti, hogy az érintett az eltérő helyen jelen lévő terheltet ne láthassa, illetve hallhassa.

Jegyzőkönyv telekommunikációs eszköz használata esetén az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvben rögzíteni kell

- a telekommunikációs eszköz használatának tényét és módját,
- annak a személynek a megjelölését, akinek a jelenlétét telekommunikációs eszköz útján biztosítják,

- az elkülönített helyszín címét,
- az elkülönített helyszínen tartózkodó egyéb személyek nevét és azt, hogy az eljárási cselekményen milyen minőségben vannak jelen,
- a felvételt rögzíteni kell.

A személyazonosság védelme telekommunikációs eszköz használata során: a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság telekommunikációs eszköz használata esetén a különleges bánásmódot igénylő személy védelme érdekében elrendelheti a személyazonosság megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságok technikai eszközzel történő torzítását.

6.13. Az eljárás rendjének biztosítását szolgáló intézkedések (Be. negyedik rész XXI. fejezet)

A rendbírság: az eljárás rendjének fenntartása érdekében, valamint az eljárási kötelezettségek megszegése miatt a Be.-ben meghatározott esetekben rendbírság szabható ki. Összege nem természetes személlyel szemben 20 ezer forinttól 1,5 millió forintig terjedhet; védővel, jogi képviselővel, tolmáccsal vagy szakértővel (szakértői szervvel vagy testülettel) összege 20 ezer forinttól egymillió forintig terjedhet; egyéb esetben 5000 forinttól egymillió forintig terjedhet.

Az összeg megállapításánál a kiszabásra okot adó magatartás súlyát és következményeit, különösen a büntetőeljárás elhúzódásában való közrehatását, valamint annak ismétlődő jellegét kell figyelembe venni. A büntetőeljárás egy hónapnál hosszabb ideig tartó elhúzódását eredményező magatartás esetén kötelező. Bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság szabhatja ki. Az ez ellen bejelentett jogorvoslat halasztó hatályú. Meg nem fizetés esetén a bíróság elzárásra változtatja át természetes személynél, 5000 forint – egy napi elzárás (100 napnál hosszabb nem lehet – nincs fellebbezés). Végrehajthatóságának elévülése egy év.

Testi kényszer alkalmazása: ha megalapozottan feltehető, hogy az eljárási cselekmény biztosítása vagy elvégzése céljából testi kényszer alkalmazása szükséges, erről az eljárási cselekményt elrendelő bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság rendelkezhet. A testi kényszer alkalmazásáról rendelkezhet az eljárási cselekményt vagy a bizonyítási cselekményt végző bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság is. Ha az, akivel szemben testi kényszert alkalmaztak, a testi kényszer alkalmazásának napjától számított három napon belül indítványozza, a rendelkezést utólag határozatba kell foglalni, és azt közölni kell az indítvány előterjesztőjével. Terhelettel, sértettel, tanúval, eljárási cselekményt akadályozó személlyel szemben alkalmazható.

6.14. Kézbesítés (Be. negyedik rész XXII. fejezet)

A kézbesítés – az ügyiratok címzetthez történő, joghatás kiváltására alkalmas eljuttatásának – módjai:

- postai út,
- elektronikus út,
- személyes,

- hirdetményi út,
- hatóság kézbesítője útján,
- sértettnek, vagyoni érdekeltnek és az egyéb érdekeltnek meghatalmazott képviselője útján,
- kézbesítési megbízott útján,
- fogvatatott: a fogva tartást végző intézet parancsnoka útján,
- katona (előjárója útján is lehet),
- kérhető értesítési címre, kivéve: idézés.

Kézbesítés postai úton: a kézbesítés akkor szabályszerű, ha a kézbesítendő ügyiratot a címzett vagy helyette a jogszabály szerint átvételre jogosult más személy átvette. Kézbesítettnek kell tekinteni a kézbesítendő ügyiratot az alábbiakban:

- a kézbesítés megkísérlésének napján, ha a címzett vagy a postai küldemények átvételére jogszabály szerint meghatalmazott személy az ügyirat átvételét megtagadja,
- a kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon, ha a kézbesítés azért volt eredménytelen, mert címzett vagy a jogosult személy az ügyiratot nem vette át, ezért az „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza (kézbesítési fikció). A hatóság – a vádirat, a bíróság ügydöntő határozatai és a nyomozás során az eljárást megszüntető határozat kézbesítése esetén – a címzettet nyolc napon belüli értesíti a kézbesítési fikció beálltáról. A kézbesítési fikció azonban nem állapítható meg, ha a kézbesítés a címzett helyett az átvételre jogosult olyan más személy részére történt meg, akinek érdekei a címzettel ellentétesek.

Kézbesítési kifogás: Előterjesztésére a kézbesítési fikció beálltától vagy – kézbesítési fikció nélkül kézbesített ügyirat esetében – a kézbesítéstől számított 15 napon belül van lehetősége a címzettnek. A kifogás benyújtásának három hónapon túl nincs helye (jogvesztő határidő). A kifogásnak az eljárás folytatására nincs halasztó hatálya.

A címzett és a címzett képviselője vagy védője részére akkor állhat fenn e jogosultság, ha

- a kézbesítés a postai küldemények kézbesítéséről szóló jogszabály megsértésével történt,
- más okból nem volt szabályszerű,
- az ügyiratot más, fent nem említett, önhibáján kívüli okból nem volt módja átvenni.

Ha a hatóság helyt ad a kézbesítési kifogásnak, a kézbesítést, intézkedést, eljárási cselekményt meg kell ismételni.

Hatóság kézbesíti hirdetményi úton

- az ügyiratát az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt részére,
- az ügyiratát az elektronikus adat felett rendelkezni jogosult ismeretlen vagyoni érdekelt részére,
- az értesítést, ha ezt az érdekeltek jelentős száma indokoltá teszi.

Ezt 15 napra közzé kell tenni a kézbesítést elrendelő hatóság honlapján, a kormányrendelet által meghatározott közzétételi felületen, a terhelt utolsó ismert lakóhelyének önkormányzati hirdetőtábláján (ez az irat 15 napon belül kézbesített).

A kézbesítési megbízott

- a Be.-ben meghatározott esetekben a terhelt érdekében a védője,
- a magyarországi lakcímmel, értesítési címmel, kézbesítési címmel nem rendelkező sértett, vagyoni érdekelt és egyéb érdekelt érdekében, ha nincs magyarországi lakcímmel, értesítési címmel, kézbesítési címmel vagy székhellyel rendelkező képviselője, akkor a magyarországi lakcímmel, értesítési címmel, székhellyel rendelkező ügyvéd vagy ügyvédi iroda, továbbá más nagykorú természetes személy vagy jogi személy járhat el.

6.15. A határidő és a határnap (Be. negyedik rész XXIII. fejezet)

A határidő és határnap megállapítása: a *határidő* az egyes eljárási cselekmények teljesítésére nyitva álló időtartam. A hatóság állapítja meg órákban, napokban, munkanapokban, hónapokban vagy években. Órákban (egész órákban) kell számítani, és az azon percben végződik, amelynek száma a kezdőpercnak megfelel. Napokban vagy munkanapokban megállapított határidőbe nem számít be az a nap, amelyre a határidő kezdetére okot adó körülmény esik (kezdőnap). Hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon végződik, amelynek száma a kezdőnapnak megfelel, ha pedig a hónapban nincs ilyen nap, a hónap utolsó napján. Ha a határidő utolsó napja olyan nap, amelyen a hatóságnál a munka szünetel, a határidő a következő munkanapon jár le. A hatóságnak címzett beadvány benyújtásának és az előttük teljesíthető eljárási cselekménynek a határideje a hivatali munkaidő végével jár le. *Határnap:* az eljárási cselekmény elvégzésére meghatározott időpont. Hatóság állapítja meg.

A mulasztás és következményei: a büntetőeljárásban részt vevő személy és a bírósági eljárásban az ügyészség az elmulasztott eljárási cselekményt – ha a Be. másként nem rendelkezik – többé hatályosan nem teljesítheti, az elkésetten teljesített eljárási cselekmény hatálytalan. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az elkésetten teljesített eljárási cselekmény hatálytalanságának tényéről az érintettet tájékoztatja, kivéve, ha e törvény az elkésett eljárási cselekmény elutasítását vagy tájékoztatás nélküli mellőzését írja elő.

Az igazolási kérelem előterjesztése: ha a terhelt, a védő, a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt, a bírósági eljárásban az ügyészség, illetve az ügyész határidőt vagy határnapot önhibáján kívül mulasztott (és ha e törvény eltérően nem rendelkezik), igazolásnak van helye. Az igazolást az elmulasztott határidő utolsó napjától, illetve az elmulasztott határnaptól számított nyolc napon belül kell benyújtani. Objektív határidő: három hónap. Az igazolásban fel kell tüntetni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás vétlenségét valószínűsítik. A határidő elmulasztása esetén az elmulasztott cselekményt is pótolni kell.

Az igazolási kérelem elbírálása: az igazolási kérelmet a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság méltányosan bírálja el.

Az igazolás joghatásai: ha a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság az igazolási kérelemnek helyt ad, az igazolást kérő által pótoltt cselekményt olyannak kell tekinteni, mintha azt az elmulasztott határidőn belül teljesítette volna. Az elmulasztott határnapon végzett eljárási cselekményt a szükséges körben meg kell ismételni.

Általános intézkedési határidő: a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a bíróságnak, az ügyészségnek vagy a nyomozó hatóságnak címzett beadvány érkezésétől, az ilyen beadvány benyújtására nyitva álló határidő lejártától vagy az intézkedésre okot adó egyéb körülmény bekövetkezésétől számított legkésőbb egy hónapon belül megteszi a szükséges intézkedéseket.

6.16. Kifogás az eljárás elhúzódása miatt (Be. negyedik rész XXIV. fejezet)

A terhelt, a védő, a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt a bírósági eljárásban az ügyészség az eljárás elhúzódása miatt kifogást terjeszthet elő, ha

- a Be. a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság részére az eljárás lefolytatására, az eljárási cselekmény elvégzésére vagy valamely határozat meghozatalára határidőt állapított meg, azonban az eredménytelenül telt el, vagy
- a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság eljárási cselekmény elvégzésére határidőt tűzött ki, amely eredménytelenül telt el, és a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a mulasztóval szemben nem alkalmazta a Be. által lehetővé tett intézkedéseket.

Kifogást az ügyben eljáró hatóságnál írásban lehet előterjeszteni, kérve a mulasztás tényének megállapítását valamint a hatóságnak az elmulasztott eljárási cselekmény elvégzésére vagy határozat meghozatalára, az adott ügyben leghatékonyabb intézkedés foganatosítására történő utasítását. Előterjesztője mindaddig visszavonhatja, amíg azt érdemben el nem bírálták. A visszavont kifogást újból előterjeszteni nem lehet. A hatóság a kifogást annak érkezésétől – nyolc napon belül – megvizsgálja, és ha alaposnak tartja, vádemelés előtt nyolc napon belül, vádemelés után egy hónapon belül megteszi a szükséges intézkedést, és egyidejűleg tájékoztatja a kifogás előterjesztőjét. Ha nem tartja alaposnak, nyolc napon belül az ügyiratokat a kifogásra vonatkozó nyilatkozatával együtt felterjeszti a kifogást elbíráló bírósághoz vagy ügyészséghez.

6.17. A bűnügyi költség (Be. negyedik rész XXV. fejezet)

A bűnügyi költség

- díj vagy költség, amelyet a büntetőeljárásban, illetve a büntetőeljárással összefüggésben az állam előlegezett meg,

- a terhelt, a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt költsége, akkor is, ha azt az állam nem előlegezte meg,
- kirendelt védő, a törvényes képviselő és a meghatalmazott képviselő díja és költsége, akkor is, ha azt az állam nem előlegezte meg,
- különösen a tanú költsége, a szakértő, és a szaktanácsadó díja és költsége, illetve a lefoglalt dolog szállításának és megőrzésének költsége.

6.18. Egyesítés és elkülönítés (Be. negyedik rész XXVI. fejezet)

A hatóság a nyomozás során egyesítheti az eljárás azonos szakaszában folyamatban lévő ügyeket, ha azok együttes elbírálása – különösen az eljárás tárgyára vagy a büntetőeljárásban részt vevő személyekre tekintettel – célszerű. Az ügyészség és a nyomozó hatóság a nyomozás során az előtte folyamatban lévő ügyeket elkülöníti, ha a terheltek nagy száma vagy egyéb ok a büntetőjogi felelősségnek ugyanabban az eljárásban történő elbírálását jelentősen megnehezítené.

6.19. Az elektronikus kapcsolattartás (Be. negyedik fejezet XXVII. fejezet)

A Be. rendelkezéseit az elektronikus kapcsolattartás során az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A büntetőeljárásban az elektronikus kapcsolattartás során kizárólag az E-ügyintézési törvény 17. § (1) bekezdésének megfelelő nyilatkozat tehető.

Választható elektronikus kapcsolattartás: az elektronikus kapcsolattartásra nem köteles büntetőeljárásban részt vevő személy vagy a jogi képviselőnek nem minősülő képviselője – feltéve, hogy az elektronikus ügyintézéshez való joga nem szünetel – az eljárás bármely szakaszában vállalhatja az elektronikus kapcsolattartást.

Az elektronikus kapcsolattartásra vonatkozó nyilatkozatot az eljáró hatóságnál teheti meg. Ezt követően a hatósággal a kapcsolatot elektronikus úton kell tartania, és a hatóság is valamennyi ügyiratot elektronikus úton kézbesít a részére. Ha a hatóság az ügyiratot papíralapon kézbesíti, a kézbesítéssel egyidejűleg címzettet tájékoztatja arról, hogy – vállalása esetén – a hatósággal a kapcsolatot elektronikus úton is tarthatja.

Kötelező elektronikus kapcsolattartás: az E-ügyintézési törvény alapján elektronikus kapcsolattartásra kötelezett büntetőeljárásban részt vevő személy minden beadványt kizárólag elektronikus úton nyújthat be hatósághoz, és a hatóság is elektronikus úton kézbesít a részére. Mentesül a kötelező elektronikus kapcsolattartás alól a büntetőeljárásban részt vevő személy, ha elektronikus ügyintézéshez való joga szünetel, valamint a védő és a jogi képviselő az eljárási cselekmény helyszínén, valamint az eljárási cselekmény során részére adott eredeti meghatalmazás azonnali benyújtásakor.

Elektronikus kapcsolattartás a szakértővel: az E-ügyintézési törvény alapján elektronikus kapcsolattartásra nem kötelezettek az igazságügyi szakértői névjegyzékben nem szereplő, szakértői tevékenységre külön jogszabályban feljogosított állami szervek, intézmények, szervezetek.

Az igazságügyi szakértői névjegyzékben nem szereplő, szakértői tevékenységre jogszabályban feljogosított szakértő a hatóság részére történő bejelentéssel vállalhatja az elektronikus kapcsolattartást.

Hatóság a szakértő indokolt indítványára kivételesen elektronikus kapcsolattartás esetén is engedélyt adhat a szakvélemény vagy annak egy részének papíralapú benyújtására.

Hatóság papíralapon vagy egyéb adathordozón bocsátja a szakértő rendelkezésére az ügyiratokat, ha a papíralapú vagy egyéb adathordozó útján történő bemutatása, megtekintése szükséges – különösen akkor, ha az ügyiratok nagy mennyisége vagy az adathordozó jellegéből adódóan a digitalizálás aránytalan nehézséggel járna, valamint ha vitás a bizonyítási eszköz valódisága. A határidő számításának alapja a papíralapú vagy egyéb adathordozón rendelkezésre bocsátott ügyirat kézhezvételének időpontja.

Hatóság felhívhatja a papíralapú kapcsolattartással eljáró szakértőt, hogy a szakvéleményt adathordozón is nyújtsa be, ha azt elektronikus kapcsolattartással eljáró büntetőeljárásban részt vevő személy részére kell kézbesítenie. A szakértő, illetve a szakértői tevékenységet végző szerv felel azért, hogy a papíralapú szakvélemény tartalma megegyezzen az adathordozón benyújtott dokumentum tartalmával.

A bíróságok, ügyészségek és nyomozó hatóságok egymás közötti és más szervekkel történő elektronikus kapcsolattartása: a hatóságok elektronikus úton tartják a kapcsolatot

- egymással,
- a törvény alapján elektronikus ügyintézkést biztosító szervvel,
- a Kormány által kijelölt közfeladatot ellátó szervvel.

Kivétel, ha a kézbesítendő, illetve továbbítandó bizonyítási eszköz papíralapú bemutatása, megtekintése szükséges,

- különösen akkor, ha az eredetileg papíralapú bizonyítási eszközök nagy mennyisége, illetve
- sajátos alakja miatt azok digitalizálása aránytalan nehézséggel járna,
- ha a papíralapú irat valódisága vitás.

A meghatalmazott védőre és jogi képviselőre vonatkozó rendelkezések elektronikus kapcsolattartás esetén a meghatalmazott védővel vagy jogi képviselővel eljáró, de saját személyében elektronikus útra nem köteles büntetőeljárásban részt vevő személy (érintett) a védői meghatalmazás vagy a jogi képviselet visszavonására irányuló nyilatkozatát papíralapon is benyújthatja. A védői meghatalmazás és a jogi képviselet visszavonásával egyidejűleg az érintett nyilatkozik arról, hogy a nyilatkozat benyújtását követően védővel, illetve jogi képviselővel vagy e nélkül kíván eljárni. Ezt követően, ha meghatalmazott védővel, illetve jogi képviselővel jár el, a védői meghatalmazás, illetve a jogi képviselet visszavonásával egyidejűleg csatolja az eljáró új védő, illetve jogi képviselő meghatalmazását.

A határidőre vonatkozó rendelkezések elektronikus kapcsolattartás esetén: ha a büntetőeljárásban a kapcsolattartás elektronikus úton történik, a napokban, munkanapokban, hónapokban vagy években megállapított határidő esetén a határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha hatósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján, elektronikus úton szabályszerűen benyújtották.

Elektronikus kapcsolattartás esetén a Be. által meghatározott, illetve a hatóság által megállapított határidőbe nem számít bele az a napokban, hónapokban és években meghatározott, illetve megállapított határidő esetén a lejárat nap, amely során legalább négy órán át jogszabályban meghatározottak szerinti üzemzavar vagy üzemszünet állt fenn.

Papíralapú okiratok elektronikus kapcsolattartás esetén: ha a beadvány melléklete nem elektronikus okiratként áll rendelkezésre, az elektronikus kapcsolattartást vállaló büntető-eljárásban részt vevő személy és az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett (a továbbiakban: az elektronikus úton kapcsolatot tartó) köteles gondoskodni a papíralapú melléklet digitalizálásáról és a papíralapú irat megőrzéséről. A hatóságnak öt munkanap áll rendelkezésére, hogy a papíralapú ügyiratot digitalizálja. Az ügyirat digitalizálásához szükséges időt – legfeljebb azonban öt munkanapot – a határidő számítása szempontjából figyelmen kívül kell hagyni.

Ha a bizonyítási eljárásban a beadvány, illetve mellékletének papíralapú bemutatása, megtekintése szükséges, az elektronikus úton kapcsolatot tartó mentesül az elektronikus benyújtás kötelezettsége alól. A papíralapú benyújtást a nyomozó hatóság hivatalból és indítványra is elrendelheti.

Kézbesítés elektronikus kapcsolattartás esetén: ha a büntetőeljárásban részt vevő személy nem vállalja az elektronikus kapcsolattartást, a papíralapú beadványát – feltéve, hogy azt elektronikus kapcsolattartással eljáró büntetőeljárásban részt vevő személy részére kell kézbesíteni – a hatóság digitalizálja, és azt elektronikus úton kézbesíti a büntetőeljárásban részt vevő, az ügyirat megismerésére jogosult másik személy számára.

A hatóság a büntetőeljárásban részt vevő személy részére – feltéve, hogy elektronikus kapcsolattartásra személyében nem köteles, vagy azt nem vállalta – papíralapon kézbesíti az ügyiratot, ha az eljárásban jogi képviselője vagy elektronikus kapcsolattartást vállaló egyéb képviselője útján jár el, de az ügyiratot nem a képviselő, hanem a büntetőeljárásban részt vevő személy részére kell kézbesíteni, vagy a képviselő részére nem lehet kézbesíteni.

Az Országos Bírósági Hivatal, a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság jogosult az elektronikus úton kapcsolatot tartóknak az elektronikus kapcsolattartás biztosítása céljából hozzá érkezett adatainak kezelésére.

Az elektronikus formátumban rendelkezésre álló ügyirat továbbítása: büntetőeljárásban részt vevő személy, valamint a bírósági eljárásban az ügyészség indítványozhatja, hogy a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság az általa megismerhető ügyiratot elektronikus formában az általa megjelölt elektronikus levelezési címre továbbítsa, ha a papíralapú ügyirat az eljáró bíróságnál, ügyészségnél, illetve nyomozó hatóságnál rendelkezésre áll

- elektronikus formában,
- elektronikus okiratként vagy
- elektronikus másolatként.

Meghatározott esetben az ügyirat továbbításáért nem kell illetéket fizetni.

Az ügyirat akkor áll rendelkezésre elektronikus formában, ha a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság a papíralapú ügyiratot információs rendszer alkalmazásával szerkesztette meg. Ha az ügyirat továbbítása nem teljesíthető, a hatóság a másolatot adat-

hordozón adja ki, vagy az indítványozót az általa megjelölt elektronikus levelezési cím útján tájékoztatja arról, hogy az ügyiratot a Be. 100. §-a szerint ismerheti meg.

Az ügyiratok megismerése elektronikus hozzáférés biztosítása útján: az ügyiratok megismerésére és a másolat kiadására vonatkozó jogosultságok gyakorlása érdekében a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság az ügyirat megismerésére jogosultak számára az ügyiratokhoz való elektronikus hozzáférés lehetőségét jogszabályban meghatározottak szerint biztosítja.

Áttérés papíralapú kapcsolattartásra: ha a terhelt, illetve a jogi képviselő nélkül eljáró büntetőeljárásban részt vevő személy vagy a jogi képviselőnek nem minősülő meghatalmazott képviselője vállalta, hogy a kapcsolatot elektronikus úton tartja, utóbb, beadványának papíralapú benyújtásával egyidejűleg indítványozhatja az eljáró hatóságnál a papíralapú eljárásra való áttérés engedélyezését. Az indítványban valószínűsíteni kell, hogy az indítványozó körülményeiben olyan változás következett be, amely miatt az elektronikus úton történő eljárás a továbbiakban számára aránytalan megterhelést jelentene.

A hatóság a papíralapú kapcsolattartásra való áttérést határozat nélkül is engedélyezheti. Az áttérés iránti indítvány elutasításáról rendelkező határozatát az indítványozónak papíralapon kézbesíti. E határozat elleni jogorvoslat papíralapon is előterjeszthető.

A papíralapon benyújtott áttérési indítványt is tartalmazó beadványt az áttérés iránti indítvány elutasítása esetén is szabályszerűen benyújtottnak kell tekinteni, azt – az ismételten alaptalan áttérés iránti indítvány előterjesztésének esetét kivéve – elektronikus úton nem kell benyújtani.

Ha a hatóság papíralapon tartja a kapcsolatot a büntetőeljárásban részt vevő személlyel, illetve papíralapú kapcsolattartásra tér át, a büntetőeljárásban részt vevő személy elektronikus ügyintézéshez való joga szünetel.

A fejezethez tartozó Power Point-prezentáció: *Eljárási cselekmények*

IV. Bizonyítás

1. Óravázlat: Bizonyítás

1.1. A konzultáció tárgya

A konzultáció során az oktató ismerteti a bizonyítás tárgykörén belül a bizonyítás általános szabályait, a bizonyítási alapfogalmakat, különösen a bizonyítás tárgyát és az erre vonatkozó vádlói kötelezettséget. Az oktató e körben külön kiemeli, amikor a bíróság nem köteles bizonyításra indítvány hiányában. Ezt követik a konzultáció során a Be.-ben taxatíván megjelölt egyes bizonyítási eszközök, így a tanúvallomás, a terhelt vallomása, a szakvélemény, a pártfogó felügyelői vélemény, a tárgyi bizonyítási eszköz, ideértve az iratot és az okiratot is, és az elektronikus adat törvényi szabályozásának ismertetése. E rész a bizonyítási cselekmények felsorolása és lényegi ismérveinek bemutatásával zárul.

1.2. Tematika

A foglalkozás során az alábbi témaköröket ismerteti az oktató:

IV. A bizonyítás (tankönyv V. fejezet)

1. A bizonyítás fogalma, célja és fajtái
2. A bizonyítás általános szabályai
 - 2.1 Bizonyítási alapfogalmak
 - 2.2. A bizonyítás tárgya
 - 2.3. A bizonyítás eszközei
 - 2.4. A bizonyítás törvényessége
 - 2.5. A bizonyítékok értékelése
3. Az egyes bizonyítási eszközök
 - 3.1. A tanúvallomás
 - 3.2. A terhelt vallomása
 - 3.3. A szakvélemény
 - 3.4. A pártfogó felügyelői vélemény
 - 3.5. A tárgyi bizonyítási eszköz
 - 3.6. Az elektronikus adat
4. A bizonyítási cselekmények
 - 4.1. A bizonyítási eljárások
 - 4.2. A szemle
 - 4.3. A helyszíni kihallgatás
 - 4.4. A bizonyítási kísérlet

4.5. A felismerésre bemutatás

4.6. Műszeres vallomás-ellenőrzés

1.3. Lényeges fogalmak és rendszertani kérdések

- Bizonyítandó tény (a bizonyítás tárgya), bizonyítási eszköz, bizonyíték, bizonyító erő
- A bizonyítási eszközök
- A bizonyíték fajtáinak fogalma, meghatározása példával
- A bizonyítás nélkül megállapítható tények [Be. 163. § (1) bekezdés]
- A jogellenesen megszerzett bizonyítékok kizárására vonatkozó generálklauzula [Be. 167. § (5) bekezdés]
- A tanú
- Abszolút vallomástételi akadályok (a vallomástétel tilalma) (Be. 170. §)
- Relatív vallomástételi akadályok (tanúzási mentesség, a vallomástétel megtagadása) (Be. 171–175. §)
- A tanú kihallgatása
- A szakértő, a szakértő alkalmazásának kötelező esetei
- Magánszakértői vélemény
- Együttes szakvélemény, egyesített szakvélemény
- Tárgyi bizonyítási eszköz
- Miranda-figyelmeztetés
- A terhelt kihallgatásának menete
- Szemle
- Helyszíni kihallgatás
- Bizonyítási kísérlet
- Felismerésre bemutatás
- Műszeres vallomás-ellenőrzés

1.4. Jögesetek

A tananyag megértését és könnyebb elsajátítását hivatottak segíteni a didaktikai jögesetek:

- Tanúvallomás
- Szakvélemény

Kötelező irodalom

FANTOLY Zsanett – BUDAHÁZI Árpád (2019): *Büntető eljárásjogi ismeretek I. Statikus rész*. Budapest, Dialóg Campus.

Ajánlott irodalom

- BELEGI József – BERKES György (2014): *Büntetőeljárás jog I–III. Kommentár a gyakorlat számára, 2007–2013.* Budapest, HVG-Orac.
- BELOVICS Ervin – TÓTH Mihály (2017): *Büntető eljárásjog. Az új, 2017. évi büntetőeljárás törvény tankönyve.* Budapest, HVG-Orac.
- BUDAHÁZI Árpád (2014): *Poligráf. Műszeres vallomásellenőrzés a bűnügyekben.* Budapest, NKE Szolgáltató.
- BUDAHÁZI Árpád (2015): *Polygraph Examinations. Blessing or Curse.* Saarbrücken, Lambert Academic Publishing.
- ERDEI Árpád (1999): Tény és jog a szakvéleményben. In TÓTH Mihály szerk.: *Vázlatok és szemelvények a büntető eljárásjog tanulmányozásához. I.* Budapest, Bibliotheca Cathedrae Publici Juris Universitatis Catholicae de Petro Pázmány Nominata. 173–177.
- FANTOLY Zsanett – GÁCSI Anett (2013): *Eljárási büntetőjog. Statikus rész.* Szeged, Iurisperitus.
- FENYVESI Csaba (2008): *Szembesítés. Szemtől szembe a bűnügyekben.* Budapest–Pécs, Dialóg Campus.
- GÁRDONYI Gergely (2017): *A szemle szerepe a hazai büntetőeljárásban.* PhD-értékezés. Győr, SZIE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola.
- GÖDÖNY József (1968): *Bizonyítás a nyomozásban.* Budapest, KJK.
- KIRÁLY Tibor (1999): Bizonyítás a készülő büntetőeljárás kódexben. In TÓTH Mihály szerk.: *Vázlatok és szemelvények a büntető eljárásjog tanulmányozásához. I.* Budapest, PPKE JÁK. 158–165.
- KIRÁLY Tibor (2008): *Büntetőeljárás jog.* Budapest, Osiris.
- HERKE Csongor – FENYVESI Csaba – TREMMEL Flórián (2013): *A büntető eljárásjog elmélete.* Budapest–Pécs, Dialóg Campus.
- TREMMEL Flórián (2001): *Magyar büntetőeljárás.* Budapest–Pécs, Dialóg Campus.
- TREMMEL Flórián (2012): *Bizonyítékok a büntetőeljárásban.* Budapest–Pécs, Dialóg Campus.

2. Fogalomtár: Bizonyítás

A bizonyítás fogalma	A bizonyítás a büntetőeljárásban olyan közvetett és összetett megismerési folyamat, amely a büntetőjogilag releváns, többségében múltbéli tényállásnak az eljáró hatóság általi – különösen a bíróság, vád keretein belüli valósághű tényállásra alapozott döntésének – megállapításra irányul. A bizonyítékok összegyűjtését, vizsgálatát és mérlegelését foglalja magában, amely a gyanútól a bizonyosságig tart.
Bizonyítandó tény	Azon tények, amelyek a büntetőjogi és a büntető eljárásjogi rendelkezések alkalmazásában jelentősek.
A bizonyítás tárgya	A bizonyítás tárgyát azok a tények képezik, amelyeket a büntetőeljárás során bizonyítani kell. A bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárás jogszabályok alkalmazásában jelentősek. A bizonyítás a büntetőeljárás járulékos kérdéseinek elbírálásában jelentős tényekre is kiterjedhet. Összefoglalva: a bizonyítás tárgya az ügyre vonatkozó, úgynevezett releváns tények köre.
Bizonyíték	Mindazon tények, amelyek alapján a hatóság a bizonyítás tárgyát (a bűncselekményt vagy más releváns körülményt) megállapítja.
Bizonyító erő	A bizonyíték azon tulajdonsága, amely kisebb vagy nagyobb mértékben képes a bizonyíték értékelését végző meggyőződésének kialakítására.
Nem bizonyítandó tények [Be. 163. § (4) bekezdés]	A bizonyítás nélkül megállapítható tények köre: • amelyek köztudomásúak, • amelyekről az eljáró bíróságnak, ügyésznek, illetve nyomozó hatóságnak hivatalos tudomása van, vagy • amelyek valóságát a vádló, a terhelt és a védő az adott ügyben együttesen elfogadja.
A bizonyítékok értékelése	Különösen a bíróság olyan tevékenysége, amelynek folyamán mélyrehatóan és körültekintően vizsgálja és elemzi az egyes bizonyítékok hitelt érdemlőségét, amelynek eredményeként meghozza a döntését az egyedi ügyben. A bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító erejük. A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. A szabad bizonyítás elve: a büntetőeljárásban szabadon felhasználható a Be.-ben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási cselekmény. A törvény azonban elrendelheti egyes bizonyítási eszközök igénybevételét.

Bizonyítási eszközök	Hordozója a bizonyítéknak, amelyből a hatóságok a bizonyítékokat megismerhetik. • tanúvallomás • a terhelt vallomása • szakvélemény • pártfogó felügyelői vélemény • tárgyi bizonyítási eszköz (irat, okirat) • elektronikus adat
A jogellenesen megszerzett bizonyítékok kizárására vonatkozó általános záradék [Be. 167. § (5) bekezdés]	Nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszköz-ből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, illetve valamely hatóság – jogszabályban meghatározott feladatainak ellátása során – bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg.
Tanú	Tanúként az hallgatható ki, akinek a bizonyítandó tényről tudomása lehet.
Abszolút (feltétlen) vallomástételi akadályok (vallomástételi tilalmak)	Fennállásakor a hatóság nem rendelheti el az érintett személy tanúkénti kihallgatását. A Be. szerint tilos, még akkor is, ha az érintett személynek szándékában is állna a vallomástétel. A tilalom ellenére felvett tanúvallomás bizonyítékként nem használható fel.
Relatív vallomástételi akadályok (vallomástétel megtagadása)	Fennállásakor a mentességi jogra való figyelmeztetést követően a kihallgatandó személy akaratától függ, hogy vallomást tesz-e, vagy sem.
Vallomástételi tilalmak	• a védő arról, amiről védőként szerzett tudomást, vagy amit a terhelttel védői minőségében közölt, • az egyházi személy és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja arról, amire a hivatásánál fogva titoktartási kötelezettsége áll fenn, • akitől a testi vagy szellemi állapota miatt nyilvánvalóan nem várható helyes vallomás, • a minősített adatról az, aki a titoktartási kötelezettség alól nem kapott felmentést.
Vallomástételi megtagadási okok	• aki a terhelt hozzátartozója; • aki magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná az ezzel kapcsolatos kérdésben, akkor is, ha – a tanúvallomást a terhelt hozzátartozójaként nem tagadta meg, vagy – a kérdéses bűncselekmény miatt ◦ az eljárást vele szemben megszüntették, ◦ vele szemben feltételes felfüggesztést alkalmaztak, vagy ◦ büntetőjogi felelősségét már jogerősen elbírálták;

Vallomástételi megtagadási okok	• aki a foglalkozásánál vagy közmegbízásánál fogva – a minősített adatra vonatkozó titoktartási kötelezettség esetét ide nem értve – titoktartásra köteles, a tanúvallomást megtagadhatja, ha a tanúvallomással a titoktartási kötelezettségét megsértené, kivéve, ha jogszabályban meghatározottak szerint ez alól az arra jogosult felmentette, vagy a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság kérése alapján a titoktartási kötelezettség alá eső adat továbbítása az adatkérés keretében megkeresett szervezet számára kötelező; • a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy, ha a tanúvallomással a számára a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy kilétét felfedné az ezzel kapcsolatos kérdésben – kivéve, ha a bíróság az információt átadó személy kilétének felfedésére kötelezte.
A tanú érdemi kihallgatásának lehetséges mozzanatai	• a tanú összefüggő előadása (kötelező ennek biztosítása), • a tanú a hozzá intézett kérdésekre válaszol, • ha a tanú vallomása eltér a korábbiól, ennek okának tisztázása, • ha a tanú vallomása más tanú vallomásával vagy a terhelt vallomásával ellentétes, az ellentétet szembesítéssel lehet tisztázni
A terhelt vallomása	Alakiságától függetlenül minden olyan közlés a terhelt vallomásának minősül, amely a terhelti figyelmeztetés után történik, és amely a bizonyítás tárgyára vonatkozó tényállítást tartalmaz, ideértve azt is, ha az formailag valamilyen tény tagadásában nyilvánul meg. Terhelti vallomás tehát csak büntetőeljárásban, valamely eljárási cselekmény során keletkezhet, és közvetlenül a terhelttől származik.
Miranda-figyelmeztetés	A terheltet a kihallgatásának megkezdésekor figyelmeztetni kell arra, hogy nem köteles vallomást tenni. A vallomástételt, illetve az egyes kérdésekre történő válaszadást a kihallgatás folyamán bármikor megtagadhatja, de bármikor dönthet úgy, hogy vallomást tesz, akkor is, ha korábban a vallomástételt megtagadta. Továbbá figyelmeztetni kell arra is, hogy amit mond, illetve rendelkezésre bocsát, bizonyítékként felhasználható. A figyelmeztetést, valamint a terheltnek a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni. Ha ez elmarad, fő szabály szerint a vallomás bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe. Két kivétel van: • Ha az eljárás során korábban terhelti figyelmeztetésben már részesült, és a folytatódó kihallgatása során védővel rendelkezik.

Miranda-figyelmeztetés	Ha a terhelt figyelmeztetés után a közlését fenntartja. [Be. 185. § (3)–(4) bekezdés] Erre kihallgatás keretében kerülhet sor, amikor is a figyelmeztetést követően az eljáró hatóság nyilatkoztatja a terheltet, hogy a korábban hatóság előtt tett nyilatkozatát vagy annak egy részét fenntartja-e. Ha fenntartja, bizonyítékként lehet figyelembe venni, ha nem tartja fenn, vagy nem nyilatkozik rá, akkor nem vehető figyelembe bizonyítékként.
A terhelt korábbi tanúvallomása	Ha az adott ügyben korábban vagy más ügyben tanúként tett vallomást, bizonyítási eszközként felhasználható, ha tanúként már kihallgatták, és a tanúvallomásról készült jegyzőkönyvből a tanúzási figyelmeztetés és az arra adott válasz világosan kitűnik. A korábban tett tanúvallomás felhasználása nem függ a terhelt akaratától, rendelkezésétől, hanem hatósági döntés eredménye. Ez vonatkozik a terheltnek más ügyben terheltként tett vallomására.
Szakértő	Különleges, tudományos szakértelemmel rendelkező személy, aki a bizonyítási eljárásban a rendelkezésre álló releváns tények és bizonyítékok alapján szakvéleményébe foglalt megállapításaival hozzájárul az igazság feltárásához, és ezzel bizonyítási eszközt szolgáltat a büntetőeljárásban.
Szakértő kötelező kirendelése	Nincs kötelező esete a szakértő kirendelésének, és a Be. nem határozza meg kötelezően a kirendelt szakértők számát sem.
A szakértőre és a szakvéleményre vonatkozó elemek szabályozása	Külön törvény szabályai határozzák meg a szakértő kirendelésének tartalmi elemeit, a szakvélemény részeit, a szakértő jelzési kötelezettségét, és hogy ki járhat el szakértőként.
Szakértő alkalmazása	A kirendelés primátusa érvényesül.
Magánszakértő	A terhelt és a védő ugyanazon szakkérdésre vonatkozóan egy magánszakértői vélemény elkészítésére adhat csak megbízást, amely vonatkozásában tájékoztatási kötelezettsége áll fenn a hatóság felé, ennek teljesítésére 8 napos határidő áll rendelkezésre. A magánszakértői vélemény elkészítésének előfeltételeként előírt szabályok megsértése esetén a magánszakértői vélemény bizonyítási eszközként nem, kizárólag észrevételként értékelhető.
Pártfogó felügyelői vélemény	Egyfajta döntést elősegítő bizonyítási eszköz. A bíróság és az ügyészség rendelheti el beszerzését - büntetés vagy intézkedés alkalmazása, - feltételes ügyészi felfüggesztés alkalmazása - közvetítői eljárásra utalás előtt.

Pártfogó felügyelői vélemény	Célja a terhelt személyének, életkörülményeinek, a bűncselekmény elkövetésében közreható személyi körülményeknek árnyaltabb, a büntetőeljárás során eljáró szervek lehetőségeinél alaposabb megismerést biztosító feltárása. Tájékoztatást ad a terhelt adottságainak megfelelő munkalehetőségről, egészségügyi, illetve szociális intézményi ellátási lehetőségről, és javaslatot tehet a terhelttel szemben egyedi magatartási szabály vagy kötelezettség elrendelésére.
Tárgyi bizonyítási eszköz (irat, okirat)	Minden olyan tárgy – ideértve az iratot és az okiratot is –, amely a bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas, így különösen az, • amely a bűncselekmény elkövetésének vagy a bűncselekmény elkövetésével összefüggésben az elkövető nyomait hordozza, • amely a bűncselekmény elkövetése útján jött létre, • amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak, vagy • amelyre a bűncselekményt elkövették.
Tárgyi bizonyítási eszköz (irat, okirat)	Minden olyan tárgyi bizonyítási eszköz, amely műszaki, vegyi vagy más eljárással adatokat rögzít, így különösen a papíralapú vagy elektronikus adatként létező szöveg, rajz, ábra. Az az irat, amely valamilyen tény, adat valóságának, esemény megtörténtének vagy nyilatkozat megtételének bizonyítására készül, és arra alkalmas. Az okiratra vonatkozó rendelkezések irányadók az okiratból készült kivonatra is.
Elektronikus adat	Tények, információk vagy fogalmak minden olyan formában való megjelenése, amely információs rendszer általi feldolgozásra alkalmas, ideértve azon programot is, amely valamely funkciónak az információs rendszer által való végrehajtását biztosítja. Önálló bizonyítási eszköz, de valójában tárgyi bizonyítási eszköznek tekinthető.
Bizonyítási cselekmények	Azt a célt szolgálják, hogy bizonyítási eszközökhöz és ezúton a bizonyító tény megismerésének lehetőségéhez juttassák a hatóságot. Bizonyítási cselekmény különösen a szemle, a helyszíni kihallgatás, a bizonyítási kísérlet, a felismerésre bemutatás, a szembesítés és a műszeres vallomás-ellenőrzés.
Szemle	A bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság szemlét rendel el és tart, ha a bizonyítandó tény megismeréséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszíni megtekintése, illetve tárgy vagy helyszíni megfigyelése szükséges.

Helyszíni kihallgatás	A helyszíni szemle egy sajátos formája a helyszíni kihallgatás, amikor a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a helyszínen hallgatja ki a terheltet vagy a tanút. Ezzel lehetőséget ad a terheltnek, illetve a tanúnak, hogy megmutassa az elkövetés helyét, a bűncselekménnyel összefüggő más helyet, tárgyi bizonyítási eszközt, illetve a cselekmény lefolyását. A helyszíni kihallgatás komplex bizonyítási cselekménynek tekinthető, hiszen megtalálhatók benne a szemle, a bizonyítási kísérlet, a felismerésre bemutatás és a kihallgatás egyes eljárási mozzanatai.
Bizonyítási kísérlet	A bíróságnak, az ügyészségnek vagy a nyomozó hatóságnak azt kell megállapítani vagy ellenőrizni, hogy valamely esemény vagy jelenség meghatározott helyen, időben, módon, illetve körülmények között megtörténhetett-e.
Felismerésre bemutatás	A bíróságnak, az ügyészségnek vagy a nyomozó hatóságnak arról kell megbizonyosodnia, hogy a tanú vagy a terhelt felismer-e adott személyt, illetve tárgyat, így személyek vagy tárgyak vallomás segítségével történő azonosítására szánt bizonyítási módszer. A terheltnek vagy a tanúnak felismerésre legalább három személyt vagy tárgyat kell bemutatni.
Szembesítés	Ha a terhelt, a tanúk, illetve a terhelt és a tanú vallomásai egymással ellentétesek, a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság az ellentétet szükség esetén szembesítéssel tisztázza. A szembesítettek a vallomásukat egymással élőszóban közlik, ezután megengedhető, hogy a szembesítettek egymásnak kérdéseket tegyenek fel.
Műszeres vallomás-ellenőrzés	Az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a nyomozás során a tanú és a gyanúsított vallomását műszeres vallomás-ellenőrzéssel vizsgálhatja. A vizsgálathoz a tanú, illetve a gyanúsított hozzájárulása szükséges.

3. Példatár: Bizonyítás

1. Mely fogalmak meghatározását találja az alábbiakban?

Meghatározás	Fogalom
A büntetőeljárásban olyan közvetett és összetett megismerési folyamat, amely a büntetőjogilag releváns, többségében múltbéli tényállásnak az eljáró hatóság általi – különösen a bíróság, vád keretein belüli valószínű tényállásra alapozott döntésének – megállapítására irányul. A bizonyítékok összegyűjtését, vizsgálatát és mérlegelését foglalja magában, amely a gyanútól a bizonyosságig tart.	
Azok a tények, amelyek a büntetőjogi és a büntető eljárásjogi rendelkezések alkalmazásában jelentősek.	
Hordozója a bizonyítéknak, amelyből a hatóságok a bizonyítékokat megismerhetik.	
Fennállásakor a hatóság nem rendelheti el az érintett személy tanúkénti kihallgatását. A Be. szerint tilos, még akkor is, ha az érintett személynek szándékában is állna a vallomástétel. A tilalom ellenére felvett tanúvallomás bizonyítékként nem használható fel.	
Alakiságától függetlenül minden olyan közlés, amely a terhelti figyelmeztetés után történik, és amely a bizonyítás tárgyára vonatkozó tényállítást tartalmaz, ideértve azt is, ha az formailag valamilyen tény tagadásában nyilvánul meg.	

2. Jelölje meg a bizonyítási eszközök csoportjait!

- a) eredeti
- b) közvetett
- c) tárgyi jellegű
- d) mentő
- e) személyi jellegű
- f) közvetlen
- g) származékos
- h) terhelő

3. Hogyan dönt a nyomozó hatóság az alábbi bizonyítási indítvány tárgyában?

A nyomozó hatóság pénzhamisítás bűntette miatt a gyanúsított ellen nyomozást folytat vizsgálati szakban. A gyanúsított védője bizonyítási indítványt terjesztett elő, amelyben indítványozta az egyik tanú vallomásának poligráfus vizsgálatát, mivel álláspontja szerint

ez alkalmas annak igazolására, hogy a tanú vallomásaiban nem az igazat állította. A tanú írásban nem járult hozzá a poligráfos vizsgálat elvégzéséhez.

4. Hasonlítsa össze a megadott kritériumok alapján az egyes bizonyítási cselekményeket, és tölts ki a táblázatot!

Bizonyítási cselekmények	Elrendelője	Célja
Szemle		
Helyszíni kihallgatás		
Bizonyítási kísérlet		
Felismerésre bemutatás		
Szembesítés		
Műszeres vallomás-ellenőrzés		

- a tanú és a gyanúsított vallomásának műszeres vallomás-ellenőrzéssel történő vizsgálata
- a bűncselekmény körülményeinek tisztázása
- annak a megállapítása, hogy valamely esemény vagy jelenség meghatározott helyen időben, módon, illetve körülmények között megtörténhetett-e
- ügyészség és nyomozó hatóság
- helyszínen történő kihallgatás
- lehetőleg ugyanolyan jellegű körülmények között, mint ahogyan a vizsgált esemény vagy jelenség megtörtént, illetve megtörténhetett
- személy vagy tárgy felismerés az egyedi ügyekben
- nyomozó hatóság
- lehetőség szerint kép- és hangfelvételt kell készíteni
- vallomások közötti ellentét tisztázása
- vallomások előszóban egymással való közlése

4. Tesztsor: Bizonyítás

- Válassza ki az igaz állításokat!
 - A Be. a bizonyítási eszközöket nem taxatív módon sorolja fel.
 - A bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárás jogszabályok alkalmazásában jelentősek.
 - A bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be.
 - A bizonyítékoknak törvényben előre meghatározott bizonyító erejük van.
 - A büntetőeljárásban a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a döntését valósághű tényállásra alapozza.
 - A bizonyító erő a bizonyíték azon jellemzője, amely alapján nagyobb vagy kisebb mértékben képes a bizonyíték értékelését végző meggyőződésének befolyásolására.

- g) A büntetőeljárásban tanúként kivétel nélkül bárki kihallgatható.
 - h) A terhelt vallomása alakiságától függetlenül minden olyan közlés a terhelt vallomásának minősül, amely a terhelti figyelmeztetés után történik, és amely a bizonyítás tárgyára vonatkozó tényállítást tartalmaz, ideértve azt is, ha az formailag valamilyen tény tagadásában nyilvánul meg.
 - i) Nem hallgatható ki tanúként a védő arról, amiről védőként szerzett tudomást, vagy amit a terhelttel védői minőségében közölt.
 - j) A pártfogó felügyelői vélemény beszerzését a bíróság és az ügyészség csak közvetítői eljárásra utalás előtt rendeli el.
 - k) Az az irat, amely valamilyen tény, adat valóságának, esemény megtörténtének vagy nyilatkozat megtételének bizonyítására készül, és arra alkalmas. Az okiratra vonatkozó rendelkezések nem irányadók az okiratból készült kivonatra.
 - l) A bizonyítási eszközök csoportosítása során elkülöníthetünk személyi és tárgyi bizonyítási eszközöket.
 - m) Az elmeállapot vizsgálatánál kötelező kirendelni két szakértőt.
 - n) A helyszíni kihallgatás nem tekinthető komplex bizonyítási cselekménynek.
 - o) Bizonyítási cselekmény különösen a szemle, a helyszíni kihallgatás, a bizonyítási kísérlet, a felismerésre bemutatás, a szembesítés és a műszeres vallomás-ellenőrzés.
2. Válassza ki a hamis állításokat!
- a) Bizonyítani kell azokat a tényeket is, amelyek köztudomásúak.
 - b) Indítvány hiányában is köteles a bíróság bizonyíték beszerzésére és megvizsgálására.
 - c) A bíróság az ítékezés során a tényállást a vád keretein belül tisztázza.
 - d) Bizonyítani kell akkor is a tények valódiságát, ha a vádló, a terhelt és a védő az adott ügyben együttesen elfogadják azokat.
 - e) Bizonyítékként értékelhető az olyan bizonyítási eszközből származó tény is, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg.
 - f) A bizonyítási eszközök felderítése, összegyűjtése, biztosítása és felhasználása során e törvény rendelkezései szerint kell eljárni.
 - g) Csak a védő adhat ugyanazon szakkérdésre vonatkozóan magánszakértői vélemény elkészítésére megbízást.
 - h) Tanú az a személy, akinek a bizonyítandó tényről tudomása lehet.
 - i) A tanúkat egyenként kell kihallgatni.
 - j) A korábban tett tanúvallomás felhasználása nem függ a terhelt akaratától, rendelkezésétől, hanem hatósági döntés eredménye.
 - k) A Miranda-figyelmeztetés jegyzőkönyvezésének elmaradása nem akadály a terhelt vallomásának bizonyítási eszközként való figyelembevételének.
 - l) A terheltnek vagy a tanúnak felismerésre legalább négy személyt vagy tárgyat kell bemutatni.
 - m) A tanú vallomástételének akadályát figyelembe kell venni akkor is, ha az a bűncselekmény elkövetésekor, illetve akkor is, ha a kihallgatásakor áll fenn.

- n) A hatóság a nyomozás során a tanú és a gyanúsított vallomását műszeres vallo-
más-ellenőrzéssel vizsgálhatja. A vizsgálathoz a tanú, illetve a gyanúsított hozzá-
járulása nem szükséges.
- o) A szemle olyan bizonyítási cselekmény, amelynek során a hatóságok objektumo-
kat (tárgyakat, területeket) szemrevételeznek, és ezáltal ismeretekre tesznek szert.

5. Jogesetek: Bizonyítás

5.1. Tanúvallomás

Az ügyészség a gyanúsítottal szemben hivatali visszaélés büntette miatt folytatta a nyomozást. A gyanúsítottnak meghatalmazott védője volt. A gyanúsított és meghatalmazott védője közötti megbízási jogviszony a nyomozás befejezésével megszűnt, amelyet a védő bejelentett a nyomozó hatóságnak. Az ügyészség már a vádiratban indítványozta a volt védő tanúkénti kihallgatását. Ezt a bírósági eljárásban is megerősítette, tekintettel arra, hogy a volt védő az üggyel kapcsolatosan releváns ismeretekkel rendelkezik, ezért szükséges tanúkénti kihallgatása. A bíróság az ügyészség bizonyítási indítványát elutasította.

A jogesetben írt eljárásban abszolút vallomástételi akadály, vallomástételi tilalom áll fenn, amely alól nem adható felmentés. Az eljáró bíróság ezért helyesen járt el, amikor elutasította az ügyészség bizonyítási indítványát a Be. 170. (1) bekezdés a) pontra és a (2) bekezdésre hivatkozással. A bíróság nem hallgathatja ki a védőt tanúként olyan tényekről és körülményekről, amelyekről védőként szerzett tudomást, vagy amelyeket a terhelten védői minőségében közölt. Ez a tilalom az annak alapjául szolgáló viszony megszűnése után is fennmarad, és a volt védő a titoktartási kötelezettségének körébe tartozó bizonyítandó tényre nem hallgatható ki.

5.2. Szakvélemény

A vádlottal szemben jelentős vagyoni hátrányt okozva elkövetett költségvetési csalás büntette miatt folytatott büntetőeljárást a bíróság. A védő a nyomozás során indítványozta, hogy a nyomozó hatóság rendeljen ki szakértőt, egyúttal megnevezte indítványában a szakértő személyét. Ennek ellenére a nyomozó hatóság más szakértőt rendelt ki. A bírósági eljárásban a védő ismét bizonyítási indítványt terjesztett elő szakértő kirendelésére, megnevezve a szakértő személyét. A bíróság a védő bizonyítási indítványát elutasította. A védő ezt követően tájékoztatta a bíróságot, hogy magánszakértői vélemény elkészítésére adott megbízást, olyan tényre, amelyet a nyomozó hatóság által kirendelt szakértő a korábbi szakvéleményében még nem vizsgált. A bíróság az elkészült magánszakértői véleményt szakvéleményként nem fogadta el. Tájékoztatta védőt, hogy ez csak a védő észrevételének minősül.

Az ismertetett jogesetben a bíróság nem járt el helyesen, amiért az elkészült magánszakértői véleményt nem fogadta el szakvéleménynek, és a Be. 198. § (1) bekezdése alapján csak észrevételnek minősítette. A Be. 190. § (1) bekezdése szerint a terhelt és a védő szakértő kirendelését indítványozhatja, az indítványban megjelölheti a szakértő személyét is. A Be.

190. § (2) bekezdése szerint a terhelt és a védő szakértőnek magánszakértői vélemény elkészítésére adhat megbízást. A szóban forgó bekezdés a) pontja szerint, ha a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a szakértő kirendelésére vonatkozó indítványukat elutasította, vagy a b) pont alapján, ha az ügyészség vagy a nyomozó hatóság nem az indítványukban megjelölt szakértő kirendeléséről határozott. Továbbá a védő olyan tényre adott megbízást, amelyet a nyomozó hatóság által kirendelt szakértő által készített korábbi szakvélemény nem vizsgált meg. Így a Be. 190. § (3) bekezdése sem zárja ki a magánszakértői véleményre adott megbízást és a magánszakértői vélemény szakvéleményként való elfogadását.

6. Bizonyítás

6.1. A bizonyítás általános szabályai (Be. ötödik rész XXVIII. fejezet)

A bizonyítás fogalma: a bizonyítás a büntetőeljárásban olyan közvetett és összetett megismerési folyamat, amely egyedi ügyben a büntetőjogilag releváns, többségében múltbéli tényállásnak az eljáró hatóság különösen a bíróság általi, a valósághűnek megfelelő megállapítására irányul. A bizonyítékok összegyűjtését, vizsgálatát és mérlegelését foglalja magában, amely a gyanútól a bizonyosságig tart.

A bizonyítás tárgya: a bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárási jogszabályok alkalmazásában jelentősek. A bizonyítás a büntetőeljárás járulékos kérdéseinek elbírálásában jelentős tényekre is kiterjedhet. A büntetőeljárásban a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a döntését valósághű tényállásra alapozza. A bíróság az ítélezés során a tényállást a vád keretein belül tisztázza.

Nem kell bizonyítani azokat a tényeket,

- amelyek köztudomásúak,
- amelyekről az eljáró bíróságnak, ügyészségnek, illetve nyomozó hatóságnak hivatalos tudomása van, vagy
- amelyek valóságát a vádló, a terhelt és a védő az adott ügyben együttesen elfogadja.

A vád bizonyításához szükséges tények feltárása, az alátámasztásukra szolgáló bizonyítási eszközök rendelkezésre bocsátása, illetve beszerzésének indítványozása a vádlót terheli. A bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be. Indítvány hiányában a bíróság bizonyíték beszerzésére és megvizsgálására nem köteles.

A bizonyítás eszközei:

- a tanúvallomás,
- a terhelt vallomása,
- a szakvélemény,
- a pártfogó felügyelői vélemény,
- a tárgyi bizonyítási eszköz, ideértve az iratot és az okiratot is, és
- az elektronikus adat.

A bizonyítás törvényessége: a bizonyítási eszközök felderítése, összegyűjtése, biztosítása és felhasználása során a Be. rendelkezései szerint kell eljárni. Jogszabály elrendelheti a bizonyítási cselekmények teljesítésének és lefolytatásának, a bizonyítási eszközök megvizsgálásának és rögzítésének meghatározott módját.

A bizonyítékok értékelése: a büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási cselekmény. A Be. azonban elrendelheti egyes bizonyítási eszközök igénybevételét. A büntetőeljárásban fel lehet használni azokat a tárgyi bizonyítási eszközöket, amelyeket valamely hatóság – jogszabályban meghatározott feladatainak ellátása során – a büntetőeljárás megindítása előtt vagy azzal egyidejűleg készített, illetve beszerzett. A bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító erejük.

A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, illetve valamely hatóság jogszabályban meghatározott feladatainak ellátása során bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg.

6.2. A bizonyítás eszközei (Be. ötödik rész XXIX. fejezet)

Tanúvallomás: tanúként az hallgatható ki, akinek a bizonyítandó tényről tudomása lehet. Ha a Be. kivételt nem tesz, a tanú köteles vallomást tenni. A tanú indítványára a megjelenésével felmerült költséget a hatóság megállapítja és megtéríti. Idézésben, valamint a kihallgatásának befejezésekor erről tájékoztatni kell. A tanú érdekében meghatalmazott ügyvéd járhat el, ha a tanú a jogairól való felvilágosítás céljából ezt szükségesnek tartja.

A vallomástétel akadályai: léteznek egyfelől *abszolút (feltétlen) vallomástételi akadályok* (vallomástételi tilalmak). Például a hatóság nem rendelheti el az érintett személy tanúkénti kihallgatását. A Be. szerint ez tilos, még akkor is, ha az érintett személynek szándékában is állna a vallomástétel. A tilalom ellenére felvett tanúvallomás bizonyítékként nem használható fel. Továbbá nem tehet tanúvallomást

- a védő arról, amiről védőként szerzett tudomást, vagy amit a terhelttel védői minőségében közölt,
- egyházi személy és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja arról, amire a hivatásánál fogva titoktartási kötelezettsége áll fenn,
- akitől a testi vagy szellemi állapota miatt nyilvánvalóan nem várható helyes vallomás,
- minősített adatról az, aki a titoktartási kötelezettség alól nem kapott felmentést.

Másfelől vannak *relatív vallomástételi akadályok* (vallomástétel megtagadása): mentességi jogra való figyelmeztetést követően a kihallgatandó személy akaratától függ, hogy vallomást tesz-e, vagy sem.

A tanúvallomást megtagadhatja:

- a terhelt hozzátartozója;
- aki magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná az ezzel kapcsolatos kérdésben, akkor is, ha a tanúvallomást a terhelt hozzátartozójaként nem tagadta meg, vagy
- a kérdéses bűncselekmény miatt az eljárást vele szemben megszüntették;
- vagy a kérdéses bűncselekmény miatt az eljárást vele szemben megszüntették;
- vele szemben feltételes felfüggesztést alkalmaztak;
- vagy büntetőjogi felelősségét már jogerősen elbírálták;
- aki a foglalkozásánál vagy köz megbízatásánál fogva – a minősített adata vonatkozó titoktartási kötelezettség esetét ide nem értve – titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással a titoktartási kötelezettségét megsértene, kivéve, ha jogszabályban meghatározottak szerint ez alól az arra jogosult felmentette, vagy a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság kérése alapján a titoktartási kötelezettség alá eső adat továbbítása az adatkérés keretében megkeresett szervezet számára kötelező;
- a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy, ha a tanúvallomással a számára a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy kilétét felfedné az ezzel kapcsolatos kérdésben, kivéve, ha a bíróság az információt átadó személy kilétének felfedésére kötelezte.

Tanúzási figyelmeztetés: a tanút a nyomozás, valamint az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárás során az első kihallgatásakor figyelmeztetni kell a következőkre:

- a tanúvallomást megtagadhatja, ha az azt megalapozó körülmények a kihallgatás vagy a bűncselekmény elkövetésének idején fennállnak,
- ha vallomást tesz, köteles a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat vallani,
- a hamis tanúzást és a tanúvallomás bíróság előtti jogosulatlan megtagadását a Btk. büntetni rendeli, és
- ha vallomást tesz, vallomása az adott vagy más ügyben bizonyítási eszközként akkor is felhasználható, ha a vallomástételt a későbbiekben megtagadja.

A tanút folytatódó kihallgatása esetén az első listapont szerint akkor kell figyelmeztetni, ha a mentességére vonatkozó körülményekben bekövetkezett változás miatt a tanúvallomást megtagadhatja.

A tanú kihallgatása:

Vallomását összefüggően előadja, ezután a hozzá intézett kérdésekre válaszol.

- Tisztázni kell azt is, hogy a tanú az általa elmondottakról miként szerzett tudomást.
- Ha a tanú vallomása eltér a korábbi vallomásától, ennek okát tisztázni kell.

A tanúnak nem tehető fel olyan kérdés, amely

- a választ magában foglalja vagy a feleletre útmutatást tartalmaz,
- a törvénnyel össze nem egyeztethető ígéretet tartalmaz, vagy
- valótlan tény állítását foglalja magában.

6.3. Vallomástétel (Be. ötödik rész XXX. fejezet)

A terhelt vallomása: a terhelt vallomásának minősül a terhelt minden olyan, a büntető-eljárásban a terhelti figyelmeztetés utáni, bíróság, ügyészség vagy nyomozó hatóság előtt tett, illetve ezeknek címzett szóbeli vagy írásbeli közlése, amelyben a bizonyítás tárgyára vonatkozó tényt állít. A terhelt beismerése esetén – ha a Be. eltérően nem rendelkezik – meg kell szerezni az egyéb bizonyítékokat is.

Terhelti figyelmeztetés: a személyazonosság ellenőrzése és a terhelt jogainak ismertetése után figyelmeztetni kell, valamint a nyomozás, valamint az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárás során történő első kihallgatásakor is közölni kell, hogy:

- nem köteles vallomást tenni,
- a vallomástételt, illetve az egyes kérdésekre történő válaszadást a kihallgatás folyamán bármikor megtagadhatja,
- bármikor dönthet úgy, hogy vallomást tesz, akkor is, ha korábban a vallomástételt megtagadta,
- a vallomás megtagadása az eljárás folytatását nem akadályozza, és nem érinti kérdezősi, észrevételezési és indítványtételi jogát,
- ha vallomást tesz, bizonyítékként felhasználható, amit mond, illetve rendelkezésre bocsát,
- mást bűncselekmény elkövetésével hamisan nem vádolhat, kegyeleti jogot hamis tényállítással nem sérthet.

Ha a terhelt *vallomást tesz*, a terhelti figyelmeztetés után meg kell kérdezni

- a foglalkozását,
- a munkahelyét,
- az iskolai végzettségét,
- a családi körülményeit,
- az egészségi állapotát,
- a jövedelmi viszonyait,
- a vagyoni körülményeit,
- a katonai rendfokozatát, a címzetes rendfokozatát és a kitüntetéseit [Be. 186. § (1) bekezdés].

Hogy vallomását összefüggően előadhassa, kérdések intézhetők hozzá. Ha a vallomása a korábbi vallomásától eltér, ennek okát tisztázni kell. Nem tehető fel neki olyan kérdés, amely a választ magában foglalja, vagy a feleletre útmutatást tartalmaz, vagy amely a Be.-vel össze nem egyeztethető ígéretet tartalmaz, vagy valótlan tény állítását foglalja magában.

A vallomást megtagadó terheltre kérdés csak akkor intézhető, ha mégis úgy dönt, hogy vallomást tesz. Az adott ügyben korábban vagy más ügyben tanúként tett vallomása bizonyítási eszközként felhasználható (feltétel: figyelmeztetés és arra adott válasz jegyzőkönyvezése). Más ügyben tett terhelti vallomása is felhasználható bizonyítási eszközként (feltétel: figyelmeztetés és arra adott válasz jegyzőkönyvezése).

6.4. A szakvélemény (Be. ötödik rész XXXI. fejezet)

A szakértő alkalmazása: ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni. A büntetőeljárásban szakvéleményt az igazságügyi szakértőkről szóló törvény szerinti szakértő vagy eseti szakértő adhat. Jogszabály meghatározhatja azokat a szakkérdéseket, amelyekben meghatározott szakértő jogosult véleményt adni.

6.5. A pártfogó felügyelői vélemény (Be. ötödik rész XXXII. fejezet)

A bíróság és az ügyészség pártfogó felügyelői vélemény beszerzését rendelheti el

- büntetés vagy intézkedés alkalmazása,
- feltételes ügyészi felfüggesztés alkalmazása,
- közvetítői eljárásra utalás előtt.

A pártfogó felügyelői vélemény beszerzését a Be. kötelezővé teheti.

6.6. Tárgyi bizonyítási eszköz, elektronikus adat (Be. ötödik rész XXXII. fejezet)

Tárgyi bizonyítási eszköz minden olyan tárgy – ideértve az iratot és az okiratot is –,

- amely a bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas,
- amely a bűncselekmény elkövetésének vagy a bűncselekmény elkövetésével összefüggésben az elkövető nyomait hordozza,
- amely a bűncselekmény elkövetése útján jött létre,
- amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak vagy
- amelyre a bűncselekményt elkövették.

Elektronikus adat a tények, információk vagy fogalmak minden olyan formában való megjelenése, amely információs rendszer általi feldolgozásra alkalmas, ideértve azon programot is, amely valamely funkciónak az információs rendszer által való végrehajtását biztosítja.

6.7. A bizonyítási cselekmények (Be. ötödik rész XXXIV. fejezet)

Bizonyítási cselekmény különösen a szemle, a helyszíni kihallgatás, a bizonyítási kísérlet, a felismerésre bemutatás, a szembesítés és a műszeres vallomás-ellenőrzés.

Szemle: a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság szemlét rendel el és tart, ha a bizonyítandó tény megismeréséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszín megtekintése, illetve tárgy vagy helyszín megfigyelése szükséges.

Helyszíni kihallgatás: a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a helyszínen hallgatja ki a terheltet és a tanút, ha szükséges, hogy a bűncselekmény helyszínén vagy a bűncselekménnyel összefüggő más helyszínen tegyen vallomást, mutassa meg az elkövetés helyét, a bűncselekménnyel összefüggő más helyet, tárgyi bizonyítási eszközt, illetve a cselekmény lefolyását.

Bizonyítási kísérlet: a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság bizonyítási kísérletet rendel el és tart, ha azt kell megállapítani vagy ellenőrizni, hogy valamely esemény vagy jelenség meghatározott helyen, időben, módon, illetve körülmények között megtörténhetett-e.

Felismerésre bemutatás: a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság felismerésre bemutatást rendel el és tart, ha az személy vagy tárgy felismerése céljából szükséges. A terheltnek vagy a tanúnak felismerésre legalább három személyt vagy tárgyat kell bemutatni. A terheltnek vagy a tanúnak – ha más lehetőség nem áll rendelkezésre – felismerésre személy vagy tárgy, kép-, hang- vagy kép- és hangfelvételen is bemutatatható.

Szembesítés: ha a terhelt, a tanúk, illetve a terhelt és a tanú vallomásai egymással ellentétesek, akkor a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság az ellentétet szükség esetén szembesítéssel tisztázza. A szembesítettek a vallomásukat egymással előszóban közlik, ezután megengedhető, hogy a szembesítettek egymásnak kérdéseket tegyenek fel.

Műszeres vallomás-ellenőrzés: az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a nyomozás során a tanú és a gyanúsított vallomását műszeres vallomás-ellenőrzéssel vizsgálhatja. A vizsgálathoz a tanú, illetve a gyanúsított hozzájárulása szükséges. Ha szaktanácsadó igénybevétele kötelező, eljárásáról és megállapításairól tanúként hallgatható ki.

A fejezethez tartozó Power Point-prezentáció: Bizonyítás.

Ludovika Egyetemi Kiadó Nonprofit Kft.
Székhely: 1089 Budapest, Orczy út 1.
E-mail: info@ludovika.hu

A kiadásért felel: Koltányi Gergely ügyvezető igazgató
Felelős szerkesztő: Kilián Zsolt
Olvasószerkesztő: Sós Dóra
Korrektor: Tar Krisztina
Tördelőszerkesztő: Gyapjas Anikó
Nyomdai kivitelezés: Pátria Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Orgován Katalin vezérigazgató

DOI: https://doi.org/10.36250/00762_00

ISBN 978-963-531-001-2 (nyomtatott)
ISBN 978-963-531-002-9 (elektronikus)

E gyakorlókönyvvel a szerzők a 2018. július 1-jén hatályba lépett 2017. évi XC. törvény (a büntetőeljárásról) egy részével összefüggő – mind az elméleti, mind a gyakorlati – tudás megszerzését kívánják elősegíteni, hozzájárulva ahhoz, hogy a hallgatók a *Büntető eljárásjog* című stúdiumot eredményesen tudják abszolválni. A gyakorlókönyv fundamentumát a Be. tantárgyi programjának aktuális rendelkezései képezik, mintegy igazodva *Büntető eljárásjogi ismeretek I. Statikus rész* című tankönyvhöz.

A mű első részének fejezetei az egyes témakörökhez kapcsolódó feleletválasztós kérdéseket és eldöntendő állításokat tartalmaznak. A második részben a hallgatók megtalálhatják a fejezetek adott témakörre vonatkozó óravázlatát, valamint fogalomtárat, példatárat, tesztsort, jogeseteket és a tananyagot vázlatos formában.

A szerzők jó szívvel ajánlják munkájukat a büntető eljárásjogot tanuló hallgatóknak, bízva abban, hogy a gyakorlókönyv hozzájárul a büntető eljárásjog statikus rész elméleti tudásanyagának minél eredményesebb elsajátításához, megkönnyítve egyúttal felkészülésüket, szakmai, gyakorlati ismereteik elmélyülését és bővítését.

A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” című projekt keretében jelent meg.

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE